



Godina XXII
Petak, 10. augusta/kolovoza 2018. godine

Број/Број
55

Година XXII
Петак, 10. августа 2018. године

ISSN 1512-7486 - bosanski jezik
ISSN 1512-7494 - hrvatski jezik
ISSN 1512-7508 - srpski jezik

PREDSJEDNIŠTVO
BOSNE I HERCEGOVINE

774

Na osnovu članova 11. i 12. tačke c) i h) Zakona o odbrani BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 88/05), člana 4. Zakona o učešću pripadnika Oružanih snaga BiH, policijskih službenika, državnih službenika i ostalih zaposlenika u operacijama podrške miru i drugim aktivnostima u inostranstvu ("Službeni glasnik BiH", broj 14/05) i člana 32. stav (1) tačka b) Poslovnika o radu Predsjedništva Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 10/13, 32/13 i 22/14), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 50. redovnoj sjednici, održanoj 01. augusta 2018. godine, donijelo je

ODLUKU
O PRODUŽENJU MANDATA VOJNIM
POSMATRAČIMA ORUŽANIH SNAGA BOSNE I
HERCEGOVINE U ORGANIZACIJSKO-
STABILIZACIJSKOJ MISIJI UJEDINJENIH NARODA U
DEMOKRATSKOJ REPUBLICI KONGO

Član 1.
(Predmet)

Ovom odlukom produžuje se mandat pripadnicima Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u Organizacijsko-stabilizacijskoj misiji Ujedinjenih naroda u Demokratskoj Republici Kongo (u daljem tekstu: mirovna operacija MONUSCO), upućivanjem sedamnaeste rotacije vojnih posmatrača.

Član 2.
(Sastav)

Grupu vojnih posmatrača Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MONUSCO čine 3 (tri) oficira Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Član 3.
(Misija)

Misija pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MONUSCO je uloga vojnih posmatrača.

Član 4.

(Zona angažiranja)

Razmještaj vojnih posmatrača Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MONUSCO je prema planu Ujedinjenih naroda.

Član 5.
(Mandat)

- (1) Mandat vojnih posmatrača Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MONUSCO traje godinu dana.
- (2) Vrijeme početka i završetka mandata regulirat će ministrica odbrane Bosne i Hercegovine u skladu sa planom Ujedinjenih naroda.

Član 6.
(Šef)

Major Nedžad Ustić imenuje se za šefa sedamnaeste rotacije vojnih posmatrača Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MONUSCO.

Član 7.
(Nadležnost operativne kontrole)

Ovlašćuje se načelnik Zajedničkog štaba Oružanih snaga Bosne i Hercegovine da nadležnost operativne kontrole pripadnicima Oružanih snaga Bosne i Hercegovine prenese na komandanta mirovne operacije MONUSCO.

Član 8.
(Koordinacija)

Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine vršit će neophodne poslove koordinacije sa Uredom za mirovne operacije Ujedinjenih naroda po pitanju zamjene vojnih posmatrača Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MONUSCO.

Član 9.

(Naredba o upućivanju)

Naredbu o upućivanju sedamnaeste rotacije vojnih posmatrača Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnu operaciju MONUSCO donijet će ministrica odbrane.

Član 10.

(Ovlaštenje ministrice)

Ministrica odbrane Bosne i Hercegovine će, u skladu sa Zakonom o odbrani Bosne i Hercegovine, regulirat sva pitanja neophodna za uspješno izvršenje misije vojnih posmatrača Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MONUSCO.

Član 11.

(Izvjешćavanje)

Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine će dostavljati Predsjedništvu Bosne i Hercegovine redovni izvješćaj o učešću pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MONUSCO dva puta godišnje, a vanredni izvješćaj prema potrebi i iskazanom zahtjevu.

Član 12.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-05-1-2899-60/18

01. augusta 2018. godine

Sarajevo

Predsjedavajući

Bakir Izetbegović, s. r.

Temeljem članaka 11. i 12. točke c) i h) Zakona o obrani BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 88/05), članka 4. Zakona o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga BiH, policijskih službenika, državnih službenika i ostalih zaposlenika u operacijama potpore miru i drugim aktivnostima u inozemstvu ("Službeni glasnik BiH", broj 14/05) i članka 32. stavka (1) točka b) Poslovnika o radu Predsjedništva Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 10/13, 32/13 i 22/14), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 50. redovitoj sjednici, održanoj 01. kolovoza 2018. godine, donijelo je

ODLUKU**O PRODULJENJU MANDATA VOJNIM
PROMATRAČIMA ORUŽANIH SNAGA BOSNE I
HERCEGOVINE U ORGANIZACIJSKO-
STABILIZACIJSKOJ MISIJI UJEDINJENIH NARODA U
DEMOKRATSKOJ REPUBLICI KONGO**

Članak 1.

(Predmet)

Ovom odlukom produljuje se mandat pripadnicima Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u Organizacijsko-stabilizacijskoj misiji Ujedinjenih naroda u Demokratskoj Republici Kongo (u daljnjem tekstu: mirovna operacija MONUSCO), upućivanjem sedamnaeste rotacije vojnih promatrača.

Članak 2.

(Sastav)

Skupinu vojnih promatrača Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MONUSCO čine 3 (tri) časnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Članak 3.

(Misija)

Misija pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MONUSCO je uloga vojnih promatrača.

Članak 4.

(Zona angažiranja)

Razmješćaj vojnih promatrača Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MONUSCO je prema planu Ujedinjenih naroda.

Članak 5.

(Mandat)

- (1) Mandat vojnih promatrača Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MONUSCO traje godinu dana.
- (2) Vrijeme početka i završetka mandata regulirat će ministrica obrane Bosne i Hercegovine sukladno planu Ujedinjenih naroda.

Članak 6.

(Voditelj)

Bojnik Nedžad Ustić imenuje se za voditelja sedamnaeste rotacije vojnih promatrača Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MONUSCO.

Članak 7.

(Nadležnost operativnog nadzora)

Ovlašćuje se načelnik Zajedničkog stožera Oružanih snaga Bosne i Hercegovine da nadležnost operativnog nadzora nad pripadnicima Oružanih snaga Bosne i Hercegovine prenese na zapovjednika mirovne operacije MONUSCO.

Članak 8.

(Koordinacija)

Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine vršit će neophodne poslove koordinacije sa Uredom za mirovne operacije Ujedinjenih naroda po pitanju zamjene vojnih promatrača Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MONUSCO.

Članak 9.

(Zapovijed o upućivanju)

Zapovijed o upućivanju sedamnaeste rotacije vojnih promatrača Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnu operaciju MONUSCO donijet će ministrica obrane.

Članak 10.

(Ovlaštenje ministrice)

Ministrica obrane Bosne i Hercegovine će, sukladno Zakonu o obrani Bosne i Hercegovine, regulirati sva pitanja neophodna za uspješno izvršenje misije vojnih promatrača Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MONUSCO.

Članak 11.

(Izvjешćavanje)

Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine će dostavljati Predsjedništvu Bosne i Hercegovine redovito izvješće o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MONUSCO dva puta godišnje, a izvanredno izvješće prema potrebi i iskazanom zahtjevu.

Članak 12.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenome glasniku BiH".

Broj 01-05-1-2899-60/18

01. kolovoza 2018. godine

Sarajevo

Predsjedatelj

Bakir Izetbegović, v. r.

На основу чланова 11. и 12. тачке ц) и х) Закона о одбрани БиХ ("Службени гласник БиХ", број 88/05), члана 4. Закона о учешћу припадника Оружаних снага БиХ, полицијских службеника, државних службеника и осталих запосленика у операцијама подршке миру и другим

активностима у иностранству ("Службени гласник БиХ", број 14/05) и члана 32. став (1) тачка б) Пословника о раду Председништва Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 10/13, 32/13 и 22/14), Председништво Босне и Херцеговине на 50. редовној сједници, одржаној 01. августа 2018. године, донијело је

**ОДЛУКУ
О ПРОДУЖЕЊУ МАНДАТА ВОЈНИМ
ПОСМАТРАЧИМА ОРУЖАНИХ СНАГА БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ У ОРГАНИЗАЦИЈСКО-
СТАБИЛИЗАЦИЈСКОЈ МИСИЈИ УЈЕДИЊЕНИХ
НАЦИЈА У ДЕМОКРАТСКОЈ РЕПУБЛИЦИ КОНГО**

**Члан 1.
(Предмет)**

Овом одлуком продужује се мандат припадницима Оружаних снага Босне и Херцеговине у Организацијско-стабилизациској мисији Уједињених нација у Демократској Републици Конго (у даљем тексту: мировна операција MONUSCO), упућивањем седамнаесте ротације војних посматрача.

**Члан 2.
(Састав)**

Групу војних посматрача Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MONUSCO чине 3 (три) официра Оружаних снага Босне и Херцеговине.

**Члан 3.
(Мисија)**

Мисија припадника Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MONUSCO је улога војних посматрача.

**Члан 4.
(Зона ангажовања)**

Размјештај војних посматрача Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MONUSCO је према плану Уједињених нација.

**Члан 5.
(Мандат)**

- (1) Мандат групе војних посматрача Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MONUSCO траје годину дана.
- (2) Вријеме почетка и завршетка мандата регулисаће министарка одбране Босне Херцеговине у складу са планом Уједињених нација.

**Члан 6.
(Шеф)**

Мајор Нецад Устић именује се за шефа седамнаесте ротације војних посматрача Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MONUSCO.

Члан 7.

(Надлежност оперативне контроле)

Овлашћује се начелник Заједничког штаба Оружаних снага Босне и Херцеговине да надлежност оперативне контроле над припадницима Оружаних снага Босне и Херцеговине пренесе на команданта мировне операције MONUSCO.

**Члан 8.
(Координација)**

Министарство иностраних послова Босне и Херцеговине вршиће неопходне послове координације са Канцеларијом за мировне операције Уједињених нација по питању замјене војних посматрача Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MONUSCO.

Члан 9.

(Наредба о упућивању)

Наредбу о упућивању седамнаесте ротације војних посматрача Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировну операцију MONUSCO донијеће министарка одбране.

Члан 10.

(Овлаштење министарке)

Министарка одбране Босне и Херцеговине ће, у складу са Законом о одбрани Босне и Херцеговине, регулират сва питања неопходна за успјешно извршење мисије војних посматрача Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MONUSCO.

Члан 11.

(Извјештавање)

Министарство одбране Босне и Херцеговине достављаће Председништву Босне и Херцеговине редовни извјештај о учешћу припадника Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MONUSCO два пута годишње, а ванредни извјештај према потреби и исказаном захтјеву.

Члан 12.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-05-1-2899-60/18

01. августа 2018. године

Сарајево

Председавајући

Бакир Изетбеговић, с. р.

775

Na osnovu članova 11. i 12. tačke c) i h) Zakona o odbrani BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 88/05), člana 4. Zakona o učešću pripadnika Oružanih snaga BiH, policijskih službenika, državnih službenika i ostalih zaposlenika u operacijama podrške miru i drugim aktivnostima u inostranstvu ("Službeni glasnik BiH", broj 14/05) i člana 32. stav (1) tačka b) Poslovnika o radu Predsjedništva Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 10/13, 32/13 i 22/14), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, na 50. redovnoj sjednici, održanoj 01. augusta 2018. godine, donijelo je

**ODLUKU
O PRODUŽENJU MANDATA GRUPI ŠTABNIH OFICIRA
ORUŽANIH SNAGA BOSNE I HERCEGOVINE U
MULTIDIMENZIONALNOJ INTEGRIRANOJ
STABILIZACIJSKOJ MISIJI UJEDINJENIH NARODA U
REPUBLICI MALI**

Član 1.

(Predmet)

Ovom odlukom produžuje se mandat pripadnicima Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u Multidimenzionalnoj integriranoj stabilizacijskoj misiji Ujedinjenih naroda u Republici Mali (u daljem tekstu: mirovna operacija MINUSMA), upućivanjem pete rotacije štabnih oficira.

Član 2.

(Sastav)

Grupu štabnih oficira Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MINUSMA čine 2 (dva) pripadnika.

Član 3.

(Misijska)

Misijska štabnih oficira Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MINUSMA je obavljanje štabnih dužnosti u sastavu nadležnih komandi i štabova Ujedinjenih naroda.

Član 4.

(Zona angažiranja)

Razmještaj štabnih oficira Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MINUSMA je prema planu Ujedinjenih naroda.

Član 5.

(Mandat)

- (1) Mandat grupe štabnih oficira Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MINUSMA traje godinu dana.
- (2) Vrijeme početka i završetka mandata regulirat će ministrica odbrane Bosne i Hercegovine u skladu sa planom Ujedinjenih naroda.

Član 6.

(Šef)

Kapetan Marko Pavlović imenuje se za šefa pete rotacije štabnih oficira Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MINUSMA.

Član 7.

(Nadležnost operativne kontrole)

Ovlašćuje se načelnik Zajedničkog štaba Oružanih snaga Bosne i Hercegovine da nadležnost operativne kontrole nad grupom štabnih oficira Oružanih snaga Bosne i Hercegovine prenese na komandanta mirovne operacije MINUSMA.

Član 8.

(Koordinacija)

Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine vršit će neophodne poslove koordinacije sa Uredom za mirovne operacije Ujedinjenih naroda po pitanju upućivanja grupe štabnih oficira Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnu operaciju MINUSMA.

Član 9.

(Naredba o upućivanju)

Naredbu o upućivanju pete rotacije štabnih oficira Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnu operaciju MINUSMA donijet će ministrica odbrane.

Član 10.

(Ovlaštenje ministricе)

Ministrica odbrane Bosne i Hercegovine će, u skladu sa Zakonom o odbrani Bosne i Hercegovine, regulirat sva pitanja neophodna za uspješno izvršenje misije štabnih oficira Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MINUSMA.

Član 11.

(Izvjешćavanje)

Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine će dostavljati Predsjedništvu Bosne i Hercegovine redovni izvješćaj o učešću pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MINUSMA dva puta godišnje, a vanredni izvješćaj prema potrebi i iskazanom zahtjevu.

Član 12.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 01-05-1-2899-61/18

01. augusta 2018. godine

Sarajevo

Predsjedavajući

Bakir Izetbegović, s. r.

("Službeni glasnik BiH", broj 14/05) i članka 32. stavka (1) točka b) Poslovnika o radu Predsjedništva Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 10/13, 32/13 i 22/14), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, na 50. redovitoj sjednici, održanoj 01. kolovoza 2018. godine, donijelo je

ODLUKU**O PRODULJENJU MANDATA SKUPINI STOŽERNIH ČASNIKA ORUŽANIH SNAGA BOSNE I HERCEGOVINE U MULTIDIMENZIONALNOJ INTEGRIRANOJ STABILIZACIJSKOJ MISIJI UJEDINJENIH NARODA U REPUBLICI MALI**

Članak 1.

(Predmet)

Ovom odlukom produljuje se mandat pripadnicima Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u Multidimenzionalnoj integriranoj stabilizacijskoj misiji Ujedinjenih naroda u Republici Mali (u daljnjem tekstu: mirovna operacija MINUSMA), upućivanjem pete rotacije stožernih časnika.

Članak 2.

(Sastav)

Skupinu stožernih časnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MINUSMA čine 2 (dva) pripadnika.

Članak 3.

(Misija)

Misija stožernih časnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MINUSMA je obavljanje stožernih dužnosti u sastavu nadležnih zapovjedništava i stožera Ujedinjenih naroda.

Članak 4.

(Zona angažiranja)

Razmještaj stožernih časnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MINUSMA je prema planu Ujedinjenih naroda.

Članak 5.

(Mandat)

- (1) Mandat skupine stožernih časnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MINUSMA traje godinu dana.
- (2) Vrijeme početka i završetka mandata regulirat će ministrica obrane Bosne i Hercegovine sukladno planu Ujedinjenih naroda.

Članak 6.

(Voditelj)

Satnik Marko Pavlović imenuje se za voditelja pete rotacije stožernih časnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnoj operaciji MINUSMA.

Članak 7.

(Nadležnost operativnog nadzora)

Ovlašćuje se načelnik Zajedničkog stožera Oružanih snaga Bosne i Hercegovine da nadležnost operativnog nadzora nad skupinom stožernih časnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine prenese na zapovjednika mirovne operacije MINUSMA.

Članak 8.

(Koordinacija)

Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine vršit će neophodne poslove koordinacije sa Uredom za mirovne operacije Ujedinjenih naroda po pitanju upućivanja skupine stožernih časnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u mirovnu operaciju MINUSMA.

Temeljem članaka 11. i 12. točke c) i h) Zakona o obrani BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 88/05), članka 4. Zakona o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga BiH, policijskih službenika, državnih službenika i ostalih zaposlenika u operacijama potpore miru i drugim aktivnostima u inozemstvu

Članak 9.

(Zapovijed o upućivanju)

Zapovijed o upućivanju pете ротације стоžernih časника Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировну операцију MINUSMA донјет ће министарка одбране.

Članak 10.

(Ovlaštenje ministrice)

Ministrica одбране Босне и Херцеговине ће, сукладно Закону о одбрани Босне и Херцеговине, регулирати сва питања неопходна за успјешно извршење мисије стоžernih часника Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MINUSMA.

Članak 11.

(Izвјeštavanje)

Ministarstvo одбране Босне и Херцеговине ће достављати Предсједништву Босне и Херцеговине редовито извјешће о судјеловању припадника Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MINUSMA два пута годишње, а изванредно извјешће према потреби и iskazanом захтјеву.

Članak 12.

(Stupanje na snagu)

Oва одлука ступа на снагу даном доношења, а објавит ће се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-05-1-2899-61/18

01. kolovoza 2018. godine

Sarajevo

Predsjedatelj

Bakir Izetbegović, v. r.

На основу чланова 11. и 12. тачке ц) и х) Закона о одбрани БиХ ("Службени гласник БиХ", број 88/05), члана 4. Закона о учешћу припадника Оружаних снага БиХ, полицијских службеника, државних службеника и осталих запосленика у операцијама подршке миру и другим активностима у иностранству ("Службени гласник БиХ", број 14/05) и члана 32. став (1) тачка б) Пословника о раду Предсједништва Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 10/13, 32/13 и 22/14), Предсједништво Босне и Херцеговине, на 50. редовној сједници, одржаној 01. августа 2018. године, донијело је

ОДЛУКУ

**О ПРОДУЖЕЊУ МАНДАТА ГРУПИ ШТАБНИХ
ОФИЦИРА ОРУЖАНИХ СНАГА БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ У МУЛТИДИМЕНЗИОНАЛНОЈ
ИНТЕГРИСАНОЈ СТАБИЛИЗАЦИЈСКОЈ МИСИЈИ
УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА У РЕПУБЛИЦИ МАЛИ**

Члан 1.

(Предмет)

Овом одлуком продужује се мандат припадницима Оружаних снага Босне и Херцеговине у Мултидимензионалној интегрисаној стабилитацијској мисији Уједињених нација у Републици Мали (у даљем тексту: мировна операција MINUSMA), упућивањем пете ротације штабних официра.

Члан 2.

(Састав)

Групу штабних официра Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MINUSMA чине 2 (два) припадника.

Члан 3.

(Мисија)

Мисија штабних официра Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MINUSMA је обављање штапских дужности у саставу надлежних команди и штабова Уједињених нација.

Члан 4.

(Зона ангажовања)

Размјештај штабних официра Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MINUSMA је према плану Уједињених нација.

Члан 5.

(Мандат)

- (1) Мандат групе штабних официра Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MINUSMA траје годину дана.
- (2) Вријеме почетка и завршетка мандата регулисаће министарка одбране Босне и Херцеговине у складу са планом Уједињених нација.

Члан 6.

(Шеф)

Капетан Марко Павловић именује се за шефа пете ротације штабних официра Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MINUSMA.

Члан 7.

(Надлежност оперативне контроле)

Овлашћује се начелник Заједничког штаба Оружаних снага Босне и Херцеговине да надлежност оперативне контроле над групом штабних официра Оружаних снага Босне и Херцеговине пренесе на команданта мировне операције MINUSMA.

Члан 8.

(Координација)

Министарство иностраних послова Босне и Херцеговине вршиће неопходне послове координације са Канцеларијом за мировне операције Уједињених нација по питању упућивања групе штабних официра Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировну операцију MINUSMA.

Члан 9.

(Наредба о упућивању)

Наредбу о упућивању пете ротације штабних официра Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировну операцију MINUSMA донијеће министарка одбране.

Члан 10.

(Oвлаштење министарке)

Министарка одбране Босне и Херцеговине ће, у складу са Законом о одбрани Босне и Херцеговине, регулирати сва питања неопходна за успјешно извршење мисије штабних официра Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MINUSMA.

Члан 11.

(Извјештавање)

Министарство одбране Босне и Херцеговине достављаће Предсједништву Босне и Херцеговине редовни извјештај о учешћу припадника Оружаних снага Босне и Херцеговине у мировној операцији MINUSMA два пута годишње, а ванредни извјештај према потреби и iskazanом захтјеву.

Члан 12.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-05-1-2899-61/18

01. августа 2018. године

Sarajevo

Предсједавајући

Бакир Изетбеговић, с. р.

Na osnovu člana 17. stava (3) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 8/18) i člana 4. stava (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve za 2018. godinu, broj 01-50-1-541-8/18 od 15. februara 2018. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, u iznosu od 1.000,00 KM, Srpskoj pravoslavnoj crkvenoj općini Visoko kao podrška i pomoć za sanaciju crkve u Čekrčićima.

Član 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realizovanje ove odluke zaduženo je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro-račun, Srpske pravoslavne crkvene općine Visoko.

Član 3.

(Izvještaj o namjenskom utrošku sredstava)

Obavezuje se Srpska pravoslavna crkvena općina Visoko da dostavi izvještaj o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-634-75/18

20. jula 2018. godine

Sarajevo

Član Predsjedništva BiH

Dr. **Mladen Ivanić**, s. r.

Na temelju članka 17. stavka (3) Zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 8/18) i članka 4. stavka (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće pričuve za 2018. godinu, broj 01-50-1-541-8/18 od 15. veljače 2018. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

ODLUKU

O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA TEKUĆE PRIČUVE

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće proračunske pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, u iznosu od 1.000,00 KM, Srpskoj pravoslavnoj crkvenoj općini Visoko kao potpora i pomoć za sanaciju crkve u Čekrčićima.

Članak 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realiziranje ove odluke zaduženo je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine sukladno Zakonom o financiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro-račun, Srpske pravoslavne crkvene općine Visoko.

Članak 3.

(Izvjешće o namjenskom utrošku sredstava)

Obavezuje se Srpska pravoslavna crkvena općina Visoko da dostavi izvješće o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Članak 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-634-75/18

20. srpnja 2018. godine

Sarajevo

Član Predsjedništva BiH

Dr. **Mladen Ivanić**, v. r.

Na osnovu člana 17. stava (3) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 8/18) i člana 4. stava (1) i (2) Pravilnika o

dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve za 2018. godinu, broj 01-50-1-541-8/18 od 15. februara 2018. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

ODLUKU

O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA TEKUĆE REZERVE

Član 1.

(Предмет Одлуке)

Одобравају се средства за интервентно коришћење текуће буџетске резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину, у износу од 1.000,00 КМ, Српској православној црквеној општини Високо као подршка и помоћ за санацију цркве у Чекрчићима.

Члан 2.

(Надлежност за реализацију)

За реализовање ове одлуке задужено је Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине, а уплату ће извршити на жиро-рачун, Српске православне црквене општине Високо.

Члан 3.

(Извјештај о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Српска православна црквена општина Високо да достави извјештај о намјенском утрошку додијелених средстава.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-02-2-634-75/18

20. јула 2018. године

Сарајево

Члан Председништва БиХ

Др **Младен Иванић**, с. р.

779

Na osnovu člana 17. stava (3) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 8/18) i člana 4. stava (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve za 2018. godinu, broj 01-50-1-541-8/18 od 15. februara 2018. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

ODLUKU

O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA TEKUĆE REZERVE

Član 1.

(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće budžetske rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, u iznosu od 500,00 KM, Udruženju "Scena" iz Novog Grada kao podrška i pomoć za organizaciju 10. književne kolonije.

Član 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realizovanje ove odluke zaduženo je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro-račun, Udruženja "Scena" iz Novog Grada.

Član 3.

(Izvjешtaј o namjenskom utrošku sredstava)

Obavezuje se Udruženje "Scena" iz Novog Grada da dostavi izvještaj o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-634-76/18

20. jula 2018. godine

Sarajevo

Član Predsjedništva BiH

Dr. **Mladen Ivanić**, s. r.

Na temelju članka 17. stavka (3) Zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 8/18) i članka 4. stavka (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće pričuve za 2018. godinu, broj 01-50-1-541-8/18 od 15. veljače 2018. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

ODLUKU**O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE PRIČUVE**

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće proračunske pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, u iznosu od 500,00 KM, Udruzi "Scena" iz Novog Grada kao potpora i pomoć za organizaciju 10. književne kolonije.

Članak 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realiziranje ove odluke zaduženo je Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine sukladno Zakonu o financiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro-račun, Udruga "Scena" iz Novog Grada.

Članak 3.

(Izvjешće o namjenskom utrošku sredstava)

Obavezuje se Udruga "Scena" iz Novog Grada da dostavi izvješće o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Članak 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-634-76/18

20. srpnja 2018. godine

Sarajevo

Član Predsjedništva BiH

Dr. **Mladen Ivanić**, v. r.

Na osnovu člana 17. stava (3) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 8/18) i člana 4. stava (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve za 2018. godinu, broj 01-50-1-541-8/18 od 15. februara 2018. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

ODLUKU**O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE REZERVE**

Član 1.

(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće budžetske rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, u iznosu od 500,00 KM, Udruženju "Scena" iz

Novog Grada kao podrška i pomoć za organizaciju 10. književne kolonije.

Član 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realizovanje ove odluke zaduženo je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro-račun, Udruženja "Scena" iz Novog Grada.

Član 3.

(Izvjештај о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Удружење "Сцена" из Новог Града да достави извјештај о намјенском утрошку додијелених средстава.

Član 4.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Broj 04-02-2-634-76/18

20. јула 2018. године

Сарајево

Члан Предсједништва БиХ

Др **Младен Иванић**, с. р.

780

Na osnovu člana 17. stava (3) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 8/18) i člana 4. stava (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve za 2018. godinu, broj 01-50-1-541-8/18 od 15. februara 2018. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

ODLUKU**O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA
TEKUĆE REZERVE**

Član 1.

(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće budžetske rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, u iznosu od 1.000,00 KM, Kulturno-prosvjetnom društvu "Vaso Pelagić", Pelagićevo kao podrška i pomoć za organizaciju 12. festivala folkloru u Pelagićevu.

Član 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realizovanje ove odluke zaduženo je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro-račun, Kulturno-prosvjetnog društva "Vaso Pelagić", Pelagićevo.

Član 3.

(Izvjештај о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Kulturno-prosvjetno društvo "Vaso Pelagić", Pelagićevo da dostavi izvještaј о намјенском утрошку додијелених средстава.

Član 4.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Broj 04-02-2-634-77/18

20. јула 2018. године

Сарајево

Члан Предсједништва БиХ

Др **Младен Иванић**, с. р.

Na temelju članka 17. stavka (3) Zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 8/18) i članka 4. stavka (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće pričuve za 2018. godinu, broj 01-50-1-541-8/18 od 15. veljače 2018. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

ODLUKU O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA TEKUĆE PRIČUVE

Članak 1.
(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće proračunske pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, u iznosu od 1.000,00 KM, Kulturno-prosvjetnom društvu "Vaso Pelagić", Pelagićevo kao potpora i pomoć za organizaciju 12. festivala folklora u Pelagićevu.

Članak 2.
(Nadležnost za realizaciju)

Za realiziranje ove odluke zaduženo je Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine sukladno Zakonu o financiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro-račun, Kulturno-prosvjetnog društva "Vaso Pelagić", Pelagićevo.

Članak 3.
(Izvjешće o namjenskom utrošku sredstava)
Obvezuje se Kulturno-prosvjetno društvo "Vaso Pelagić", Pelagićevo da dostavi izvješće o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Članak 4.
(Stupanje na snagu)
Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-634-77/18

20. srpnja 2018. godine

Sarajevo

Član Predsjedništva BiH
Dr. **Mladen Ivanić**, v. r.

Na osnovu člana 17. stava (3) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 8/18) i člana 4. stava (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve za 2018. godinu, broj 01-50-1-541-8/18 od 15. februara 2018. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

ODLUKU O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA TEKUĆE REZERVE

Član 1.
(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće budžetske rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, u iznosu od 1.000,00 KM, Kulturno-prosvjetnom društvu "Vaso Pelagić", Pelagićevo kao podrška i pomoć za organizaciju 12. festivala folklora u Pelagićevu.

Члан 2.

(Надлежност за реализацију)

За реализовање ове одлуке задужено је Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине, а уплату ће извршити на жиро-рачун, Културно-просвјетног друштва "Васо Пелагић", Пелагићево.

Члан 3.

(Извјештај о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Културно-просвјетно друштво "Васо Пелагић", Пелагићево да достави извјештај о намјенском утрошку додијелених средстава.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-02-2-634-77/18

20. јула 2018. године

Сарајево

Члан Предсједништва БиХ

Др **Младен Иванић**, с. р.

781

Na osnovu člana 17. stava (3) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 8/18) i člana 4. stava (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće rezerve za 2018. godinu, broj 01-50-1-541-8/18 od 15. februara 2018. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

ODLUKU O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA TEKUĆE REZERVE

Član 1.
(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće budžetske rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, u iznosu od 1.000,00 KM, Ekološko-roniteljskom klubu Leut Mostar kao podrška i pomoć za realizaciju planiranih aktivnosti.

Član 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realizovanje ove odluke zaduženo je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro-račun, Ekološko-roniteljskog kluba Leut Mostar.

Član 3.

(Izvještaj o namjenskom utrošku sredstava)

Obavezuje se Ekološko-roniteljski klub Leut Mostar da dostavi izvještaj o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-634-78/18

20. jula 2018. godine

Sarajevo

Član Predsjedništva BiH

Dr. **Mladen Ivanić**, s. r.

Na temelju članka 17. stavka (3) Zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 8/18) i članka 4. stavka (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće pričuve za 2018. godinu, broj 01-50-1-541-8/18 od 15.

veljače 2018. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

ODLUKU O INTERVENTNOM KORIŠTENJU SREDSTAVA TEKUĆE PRIČUVE

Članak 1.
(Predmet Odluke)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće proračunske pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, u iznosu od 1.000,00 KM, Ekološko-roniteljskom klubu Leut Mostar kao potpora i pomoć za realizaciju planiranih aktivnosti.

Članak 2.
(Nadležnost za realizaciju)

Za realiziranje ove odluke zaduženo je Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine sukladno Zakonu o financiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro-račun, Ekološko-roniteljskog kluba Leut Mostar.

Članak 3.
(Izvjешće o namjenskom utrošku sredstava)

Obvezuje se Ekološko-roniteljski klub Leut Mostar da dostavi izvješće o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Članak 4.
(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-634-78/18
20. srpnja 2018. godine
Sarajevo

Član Predsjedništva BiH
Dr. **Mladen Ivanić**, v. r.

На основу члана 17. става (3) Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину ("Службени гласник БиХ", број 8/18) и члана 4. става (1) и (2) Правилника о додјели средстава интервентне текуће резерве за 2018. годину, број 01-50-1-541-8/18 од 15. фебруара 2018. године, члан Председништва Босне и Херцеговине доноси

ОДЛУКУ О ИНТЕРВЕНТНОМ КОРИШЋЕЊУ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ

Члан 1.
(Предмет Одлуке)

Одобравају се средства за интервентно коришћење текуће буџетске резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину, у износу од 1.000,00 КМ, Еколошко-ронилачком клубу Леут Мостар као подршка и помоћ за реализацију планираних активности.

Члан 2.
(Нadleжност за реализацију)

За реализовање ове одлуке задужено је Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине, а уплату ће извршити на жиро-рачун, Еколошко-ронилачког клуба Леут Мостар.

Члан 3.
(Извјештај о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Еколошко-ронилачки клуб Леут Мостар да достави извјештај о намјенском утрошку додијељених средстава.

Члан 4.
(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-02-2-634-78/18
20. јула 2018. године
Сарајево

Члан Председништва БиХ
Др **Младен Иванић**, с. р.

782

На основу члана 17. става (3) Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину ("Службени гласник БиХ", број 8/18) и члана 4. става (1) и (2) Правилника о додјели средстава интервентне текуће резерве за 2018. годину, број 01-50-1-541-8/18 од 15. фебруара 2018. године, члан Председништва Босне и Херцеговине доноси

ОДЛУКУ О ИНТЕРВЕНТНОМ КORIŠTENJU SREDSTAVA ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ

Члан 1.
(Предмет Оdlуке)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće budžetske rezerve Budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, u iznosu od 500,00 KM, Udruženju građana za pomoć osobama sa invaliditetom "Vrelo" Šipovo kao podrška i pomoć za realizaciju programskih aktivnosti.

Члан 2.
(Nadležnost za realizaciju)

Za realizovanje ove odluke zaduženo je Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro-račun, Udruženja građana za pomoć osobama sa invaliditetom "Vrelo" Šipovo.

(Izvjешtaj o namjenskom utrošku sredstava)
Obavezuje se Udruženje građana za pomoć osobama sa invaliditetom "Vrelo" Šipovo da dostavi izvještaj o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Члан 4.
(Stupanje na snagu)
Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Број 04-02-2-634-79/18
20. јула 2018. године
Сарајево

Члан Председништва БиХ
Др. **Mladen Ivanić**, s. r.

На temelju članka 17. stavka (3) Zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 8/18) i članka 4. stavka (1) i (2) Pravilnika o dodjeli sredstava interventne tekuće pričuve za 2018. godinu, broj 01-50-1-541-8/18 od 15. veljače 2018. godine, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine donosi

ОДЛУКУ О ИНТЕРВЕНТНОМ КORIŠTENJU SREDSTAVA ТЕКУЋЕ ПРИЧУВЕ

Члан 1.
(Предмет Одлуке)

Odobravaju se sredstva za interventno korištenje tekuće proračunske pričuve Proračuna institucija Bosne i Hercegovine i

međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, u iznosu od 500,00 KM, Udruzi građana za pomoć osobama sa invaliditetom "Vrelo" Šipovo kao potpora i pomoć za realizaciju programskih aktivnosti.

Članak 2.

(Nadležnost za realizaciju)

Za realiziranje ove odluke zaduženo je Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine sukladno Zakonu o financiranju institucija Bosne i Hercegovine, a uplatu će izvršiti na žiro-račun, Udruga građana za pomoć osobama sa invaliditetom "Vrelo" Šipovo.

Članak 3.

(Izvješće o namjenskom utrošku sredstava)

Obvezuje se Udruga građana za pomoć osobama sa invaliditetom "Vrelo" Šipovo da dostavi izvješće o namjenskom utrošku dodijeljenih sredstava.

Članak 4.

(Stupanje na snagu)

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 04-02-2-634-79/18

20. srpnja 2018. godine

Sarajevo

Član Predsjedništva BiH
Dr. **Mladen Ivanić**, v. r.

На основу члана 17. става (3) Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину ("Службени гласник БиХ", број 8/18) и члана 4. става (1) и (2) Правилника о дојели средстава интервентне текуће резерве за 2018. годину, број 01-50-1-541-8/18 од 15. фебруара 2018. године, члан Председништва Босне и Херцеговине доноси

ОДЛУКУ

О ИНТЕРВЕНТНОМ КОРИШЋЕЊУ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Одобравају се средства за интервентно коришћење текуће буџетске резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину, у износу од 500,00 KM, Удружењу грађана за помоћ особама са инвалидитетом "Врело" Шипово као подршка и помоћ за реализацију програмских активности.

Члан 2.

(Нadležnost за реализацију)

За реализовање ове одлуке задужено је Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине, а уплату ће извршити на жиро-рачун, Удружења грађана за помоћ особама са инвалидитетом "Врело" Шипово.

Члан 3.

(Извјештај о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Удружење грађана за помоћ особама са инвалидитетом "Врело" Шипово да достави извјештај о намјенском утрошку додијелених средстава.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 04-02-2-634-79/18

20. јула 2018. године

Сарајево

Члан Председништва БиХ
Др **Младен Иванић**, с. р.

783

На основу члана 17. става (3) Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину ("Службени гласник БиХ", број 8/18), и члана 4. става (1) и (2) Правилника о дојели средстава интервентне текуће резерве број 01-50-541-8/18 од 15. фебруара 2018. године, члан Председништва Босне и Херцеговине доноси

ОДЛУКУ

О ИНТЕРВЕНТНОМ КОРИШЋЕЊУ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Одобравају се средства за интервентно коришћење текуће буџетске резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину, у износу од 2.000,00 KM, Меджлису Исламске заједнице Јајце на име подршке за организовање манифестације "Дани Бошњака Шипова".

Члан 2.

(Нadležnost за реализацију)

За реализовање ове одлуке задужено је Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине, а уплату ће извршити на žiro račun Меджлиса Исламске заједнице Јајце.

Члан 3.

(Извјешће о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Меджлису Исламске заједнице Јајце, да достави извјештај о намјенском утрошку додијелених средстава.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 02-02-2-634-80/18

19. јула 2018. године

Сарајево

Члан Председништва БиХ
Bakir Izetbegović, с. р.

Темелјем чланка 17. ставак (3) Закона о Прораџу институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину ("Службени гласник БиХ", број 8/18), и чланка 4. ставак (1) и (2) Правилника о дојели средстава интервентне текуће причуве број 01-50-541-8/18 од 15. вељае 2018. године, члан Председништва Босне и Херцеговине доноси

ОДЛУКУ

О ИНТЕРВЕНТНОМ КОРИШЋЕЊУ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ ПРИЧУВЕ

Чланак 1.

(Предмет Одлуке)

Одобравају се средства за интервентно коришћење текуће прораџуе причуве Прораџа институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину, у износу од 2.000.00 KM, Меджлису Исламске заједнице Јајце на име потпоре за организовање манифестације "Дани Бошњака Шипова".

Чланак 2.

(Нadležnost за реализацију)

За реализирање ове одлуке задужено је Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине сукладно Закону о финансирању институција Босне и Херцеговине, а уплату ће извршити на žiro račun Меджлиса Исламске заједнице Јајце.

Чланак 3.

(Извјешће о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Меджлису Исламске заједнице Јајце, да достави извјешће о намјенском утрошку додијелених средстава.

ОДЛУКУ О ИНТЕРВЕНТНОМ КОРИШЋЕЊУ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ РЕЗЕРВЕ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Одобравају се средства за интервентно коришћење текуће буџетске резерве Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину, у износу од 10.000,00 КМ, Жупи Безгрешног зачећа БДМ, Ливно, за помоћ при обнови жупне куће.

Члан 2.

(Надлежност за реализацију)

За реализовање ове одлуке задужено је Министарство финансија и трезора Босне и Херцеговине у складу са Законом о финансирању институција Босне и Херцеговине, а уплату ће извршити на жиро-рачун Жупног уреда Безгрешног зачећа БДМ, Ливно.

Члан 3.

(Извјештај о намјенском утрошку средстава)

Обавезује се Жупни уред Безгрешног зачећа БДМ, Ливно да достави извјештај о намјенском утрошку додијелених средстава.

Члан 4.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

Број 03-02-2-634-82/18

24. јула 2018. године

Сарајево

Члан Предсједништва БиХ

Др Драган Човић, с. р.

ВИЈЕЋЕ МИНИСТАРА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

786

На основу члана 18. став (2) Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину ("Службени гласник БиХ", број 8/18) и члана 17. Закона о Вијећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), на приједлог Дирекције за европске интеграције, Вијеће министара Босне и Херцеговине, на 148. сједници, одржаној 3.7.2018. године, донијело је

ОДЛУКУ О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О ОДОБРАВАЊУ ДОДАТНОГ ЗАПОШЉАВАЊА У ДИРЕКЦИЈИ ЗА ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

У Одлуци о одобравању додатног запошљавања у Дирекцији за европске интеграције ("Службени гласник БиХ", број 85/17), члан 1. мијенја се и гласи:

"Овом Одлуком одобрава се Дирекцији за европске интеграције додатно запошљавање десет извршилаца за обављање послова и задатака у Дирекцији за европске интеграције и то: у Сектору за стратегију и политике интеграција - један виши стручни сарадник и један стручни сарадник; у Сектору за усклађивање правног система Босне и Херцеговине са *acquis communautaire* - три стручна сарадника; у Сектору за координацију помоћи ЕУ - један виши стручни сарадник и један стручни сарадник; у Сектору за преводње из подручја европских интеграција - два стручна сарадника и у Сектору за опће и заједничке послове - један стручни сарадник."

Члан 2.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 121/18
3. јула 2018. године
Сарајево

Предсједavajuћи
Вијећа министара БиХ
Др. **Denis Zvizdić**, с. р.

На основу члана 18. став (2) Закона о прорачуну институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину ("Службени гласник БиХ", број 8/18) и члана 17. Закона о Вијећу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), на приједлог Дирекције за европске интеграције, Вијеће министара Босне и Херцеговине, на 148. сједници, одржаној 3. септембра 2018. године, донијело је

ОДЛУКУ О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О ОДОБРАВАЊУ ДОДАТНОГ ЗАПОШЉАВАЊА У ДИРЕКЦИЈИ ЗА ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ

Чланак 1.

(Предмет Одлуке)

У Одлуци о одобравању додатног запошљавања у Дирекцији за европске интеграције ("Службени гласник БиХ", број 85/17), чланак 1. мијенја се и гласи:

"Овом Одлуком одобрава се Дирекцији за европске интеграције додатно запошљавање десет извршилаца за обављање послова и задатака у Дирекцији за европске интеграције и то: у Сектору за стратегију и политике интеграција - један виши стручни сарадник и један стручни сарадник; у Сектору за усклађивање правног система Босне и Херцеговине са *acquis communautaire* - три стручна сарадника; у Сектору за координацију помоћи ЕУ - један виши стручни сарадник и један стручни сарадник; у Сектору за преводње из подручја европских интеграција - два стручна сарадника и у Сектору за опће и заједничке послове - један стручни сарадник."

Чланак 2.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

VM број 121/18
3. септембра 2018. године
Сарајево

Предсједатељ
Вијећа министара БиХ
Др. **Denis Zvizdić**, в. р.

На основу члана 18. став (2) Закона о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину ("Службени гласник БиХ", број 8/18) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), на приједлог Дирекције за европске интеграције, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 148. сједници, одржаној 3.7.2018. године, донио је

ОДЛУКУ О ИЗМЈЕНИ ОДЛУКЕ О ОДОБРАВАЊУ ДОДАТНОГ ЗАПОШЉАВАЊА У ДИРЕКЦИЈИ ЗА ЕВРОПСКЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

У Одлуци о одобравању додатног запошљавања у Дирекцији за европске интеграције ("Службени гласник БиХ", број 85/17), члан 1. мијења се и гласи:

"Овом Одлуком одобрава се Дирекцији за европске интеграције додатно запошљавање десет извршилаца за обављање послова и задатака у Дирекцији за европске интеграције и то: у Сектору за стратегију и политике интеграција - један виши стручни сарадник и један стручни сарадник; у Сектору за усклађивање правног система Босне и Херцеговине са ацquis цоммунатаире - три стручна сарадника; у Сектору за координацију помоћи ЕУ - један виши стручни сарадник и један стручни сарадник; у Сектору за превозије из подручја европских интеграција - два стручна сарадника и у Сектору за опште и заједничке послове - један стручни сарадник."

Члан 2.

(Ступање на снагу)

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 121/18
3. јула 2018. године
Сарајево

Предсједавајући
Савјета министара БиХ
Др Денис Звиздић, с. р.

787

Na osnovu člana 10. stav (1) Zakona o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 8/18) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na prijedlog Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 147. sjednici, održanoj 25. juna 2018. godine, donijelo je

ODLUKU

**O KRITERIJIMA ZA DODJELU SREDSTAVA IZ
TEKUĆEG GRANTA "SUFINANSIRANJE PROJEKATA
NEVLADINIH ORGANIZACIJA U OBLASTI
PREVENCIJE HIV-a I TUBERKULOZE U BOSNI I
HERCEGOVINI" ZA 2018. GODINU**

Član 1.

(Predmet Odluke)

Ovom odlukom utvrđuju se kriteriji i druga pitanja vezana uz dodjelu sredstava iz tekućeg granta "Sufinansiranje projekata nevladinih organizacija u oblasti prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu.

Član 2.

(Sredstva)

- (1) Sredstva za tekući grant "Sufinansiranje projekata nevladinih organizacija u oblasti prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu, u iznosu od 50.000,00 KM predviđena su u budžetu Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ministarstvo) za 2018. godinu na poziciji "Tekući transferi i grantovi".
- (2) Sredstva se dodjeljuju za sufinansiranje projekata iz oblasti prevencije HIV infekcije i tuberkuloze putem javnog konkursa u skladu s kriterijima definiranim ovom odlukom, a za čiju realizaciju su osigurana sredstva i iz drugih izvora finansiranja.

- (3) Maksimalan iznos sredstava koji se može dodijeliti jednom pravnom subjektu iz ovog granta iznosi 20.000,00 KM.

Član 3.

(Pravo na podnošenje projekata)

- (1) Pravo na podnošenje projekata na osnovu objavljenog konkursa iz člana 2. stav (2) ove odluke imaju sljedeći pravni subjekti u Bosni i Hercegovini:
 - a) Uдруženja registrirana u Bosni i Hercegovini minimalno pet godina čija je jedna od djelatnosti provođenje preventivnih i promotivnih aktivnosti u oblasti HIV-a i drugih preventivno promotivnih aktivnosti u oblasti zdravstva;
 - b) Pravna lica registrirana u Bosni i Hercegovini minimalno pet godina čija je jedna od djelatnosti provođenje aktivnosti na zdravstvenom prosvjeđivanju stanovništva i druge aktivnosti u vezi sa tuberkulozom.
- (2) Subjekti iz stava (1) ovog člana mogu da apliciraju samo sa jednim projektom u okviru ovog granta.

Član 4.

(Namjena sredstava)

- (1) Sredstva iz člana 2. stav (1) ove odluke, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine svojom odlukom dodjeljuje za sufinansiranje projekata koji daju doprinos implementaciji aktivnosti definiranih "Planom tranzicije za nastavak prevencije, liječenja i njege HIV/AIDS-a u Bosni i Hercegovini za period 2015-2017" (u daljem tekstu: Tranzicijski plan za HIV) i "Tranzicijskim planom za dalje provođenje aktivnosti prevencije, kontrole i borbe protiv tuberkuloze u Bosni i Hercegovini podržanih od strane Globalnog fonda za borbu protiv AIDS-a, tuberkuloze i malarije (2015-2017)" (u daljem tekstu: Tranzicijski plan za tuberkulozu) i to kroz podršku za sljedeće aktivnosti:
- a) podršku u provođenju aktivnosti zamjene igala i šprica s ciljem prevencije od zaraznih bolesti za subjekte iz člana 3. stav (1) tačka a) ove odluke;
 - b) podršku aktivnostima u pristupu teško dostupnim grupama, i grupama pod povećanim rizikom kao što su seksualne radnice, injekcioni korisnici droga, muškarci koji imaju seks sa muškarcima i drugi, uključujući mobilno testiranje na HIV infekciju teško dostupnih grupa i grupa pod povećanim rizikom za subjekte iz člana 3. stav (1) tačka a) ove odluke;
 - c) podršku aktivnostima savjetovanja injekcionih korisnika droga koji se nalaze na izdržavanju kazne zatvora u kazneno-popravnim zavodima u Bosni i Hercegovini i njihove pripreme za izlazak na slobodu, za subjekte iz člana 3. stav (1) tačka a) ove odluke;
 - d) terenske aktivnosti na otkrivanju novih slučajeva kod kojih postoji sumnja na tuberkulozu, aktivnosti informisanja, edukacije i komunikacije s ciljem podizanja svijesti opće populacije o tuberkulozi, s posebnim fokusom na rizične grupe kao što su romska populacija, interno raseljene osobe, osobe sa ograničenim pristupom zdravstvenim uslugama, specifične grupe mladih, starijih ili siromašnih, i unapređenja prevencije i kontrole tuberkuloze, za subjekte iz člana 3. stav (1) tačka b) ove odluke.
- (2) Aktivnosti iz stava (1) tačka d) ovog člana podržat će se sa najviše 20% sredstava od ukupnog iznosa iz člana 2. stav (1) ove odluke.
- (3) Troškovi reprezentacije koji se odnose na ishranu i piće, ne mogu biti veći od 5% od ukupno odobrenog iznosa sredstava za podržani projekat. Troškovi taksi usluga i mobilnih telefona nisu prihvatljivi. Troškovi goriva su prihvatljivi

isključivo ukoliko su direktno vezani uz implementaciju projektnih aktivnosti.

- (4) Sredstva se dodjeljuju namjenski korisniku sredstava za konkretan projekat u skladu s Odlukom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine te nije moguće vršiti bilo kakve naknadne promjene vezane uz odobreni projekat (npr. izmjene korisnika projekta, aktivnosti i dr.).
- (5) Projekti iz stava (1) ovog člana mogu trajati maksimalno dvije godine.

Član 5.

(Cilj granta, indikatori učinka i izvori verifikacije)

- (1) Cilj dodjele grant sredstava iz člana 2. stava (1) ove odluke je podrška projektima koji doprinose implementaciji ključnih aktivnosti definisanih Tranzicijskim planom za HIV i Tranzicijskim planom za tuberkulozu.
Indikatori učinka su:
 - a) minimalno tri subjekta realizovalo projekte na osnovu dodijeljenih grant sredstava za aktivnosti iz člana 4. ove odluke;
 - b) minimalno dva projekta na osnovu dodijeljenih grant sredstava za aktivnosti iz člana 4. stava (1) tač. a), b) i c) ove odluke realizirano;
 - c) minimalno jedan projekat na osnovu dodijeljenih grant sredstava za aktivnosti iz člana 4. stava (1) tačka d) ove odluke realizirano.
- (2) Broj korisnika preventivnih i promotivnih usluga koji su na direktan ili indirektan način imali koristi od svakog pojedinačno podržanog i realiziranog projekta predstavlja pokazatelj uspješnosti realizacije ukupnog granta i rezultat ostvarenja postavljenog cilja.
- (3) Izvori verifikacije za utvrđivanje učinka su narativni izvještaji uz koje se kao dokazi dostavljaju izvještaji medija, zapisnici, zabilješke sa događaja kojima prisustvuju predstavnici Ministarstva, i sl.

Član 6.

(Kriteriji za vrednovanje podnesenih projekata)

- (1) Pri razmatranju podnesenih projekata vrednuje se:
 - a) kvalitet projekta i njegov doprinos implementaciji aktivnosti definiranih Tranzicijskim planom za HIV i Tranzicijskim planom za tuberkulozu, i to kroz povećanje učešća i pristupa preventivnim uslugama;
 - b) finansijski i operativni kapaciteti aplikanta, uključujući procjenu realiziranih projekata/programa u protekle tri godine, do sada ostvarena saradnja s međunarodnim partnerima i članstvo u međunarodnim i evropskim mrežama i asocijacijama;
 - c) održivost projekta i projektnih rezultata u periodu nakon završetka projekta;
 - d) izvodljivost projekta, projektnih aktivnosti, jasna povezanost cilja projekta s projektnim aktivnostima, broj korisnika koji su obuhvaćeni projektom;
 - e) troškovna efektivnost aktivnosti, odnosno usklađenost predviđenih troškova sa ukupnim budžetom projekta i jasna vidljivost traženih sredstava za svaku od planiranih aktivnosti u okviru projekta.
- (2) Vrednovanje projekata vrši se bodovanjem prema sljedećim kriterijima navedenim u Evaluacionom obrascu (Prilog 4) koji je sastavni dio ove odluke:
 - a) tematske kriterije;
 - b) finansijske i operativne kapacitete aplikanta;
 - c) relevantnost projekta;
 - d) efektivnost i izvodljivost aktivnosti
 - e) održivost aktivnosti i ciljeva, te
 - f) budžet i troškovnu efektivnost aktivnosti.

Član 7.

(Postupak i način dodjele sredstava)

- (1) Ministarstvo putem javnog konkursa objavljuje postupak i način dodjele sredstva iz tekućeg granta "Sufinansiranje projekata nevladinih organizacija u oblasti prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu, na web stranici Ministarstva i u tri dnevna lista u Bosni i Hercegovini.
- (2) Konkurs je otvoren 21 dan od dana posljednje objave.
- (3) Neblagovremene i nepotpune prijave ne uzimaju se u razmatranje.

Član 8.

(Potrebna dokumentacija i način dostavljanja)

- (1) Podnosilac projekta za dodjelu sredstava iz tekućeg granta "Sufinansiranje projekata nevladinih organizacija u oblasti prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu, obavezno prilaže sljedeću dokumentaciju:
 - a) aplikacioni obrazac (Prilog 1), koji je sastavni dio ove odluke, sa prijedlogom projekta koji mora biti popunjen na računaru, potpisan i ovjeren službenim pečatom podnosioca projekta, u suprotnom se smatra neurednim i ne uzima se u razmatranje;
 - b) finansijski plan projekta na Obrascu za budžet (Prilog 2), koji je sastavni dio ove odluke, s prikazanim izvorima prihoda i očekivanim rashodima, mora biti popunjen na računaru, potpisan i ovjeren službenim pečatom podnosioca projekta, u suprotnom se smatra neurednim i ne uzima se u razmatranje. U budžetu projekta mora biti jasno naznačeno za koje aktivnosti se traže sredstva od strane Ministarstva, a za koje aktivnosti su osigurana sredstva iz drugih izvora;
 - c) rješenje o registraciji podnosioca projekta. U slučaju izmjena i dopuna rješenja iste se dostavljaju uz osnovno rješenje o registraciji;
 - d) statut podnosioca projekta, a u slučaju da je bilo izmjena i dopuna statuta iste se dostavljaju uz osnovni statut;
 - e) uvjerenje o poreskoj registraciji podnosioca projekta (identifikacioni broj);
 - f) rješenje o razvrstavanju podnosioca projekta prema djelatnosti izdato od strane nadležnog zavoda za statistiku;
 - g) zvaničan dokument banke o otvaranju transakcionog računa podnosioca projekta;
 - h) kopiju godišnjeg obračuna o poslovanju podnosioca projekta za 2017. godinu, ovjereno od strane Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge (APIF-a), odnosno Finansijsko informatičke agencije (FIA);
 - i) izjava podnosioca projekta, čija forma je sastavni dio ove odluke (Prilog 3), potpisana od strane ovlaštene osobe i ovjerena službenim pečatom podnosioca projekta;
 - j) CD na kojem je snimljena dokumentacija iz tač. a) i b) ovog stava;
 - k) ukoliko podnosilac projekta ne može dostaviti neki od obaveznih dokumenata na način predviđen ovom odlukom, dužan je o tome sačiniti pisano obrazloženje koje mora biti potpisano i ovjereno službenim pečatom podnosioca projekta i dostaviti isto uz ostalu raspoloživu projektnu dokumentaciju. Ukoliko se obrazloženje ocjeni opravdanim od strane Komisije takvi podnosioci projekta se uzimaju u razmatranje, kao izuzetak.
- (2) Dokumentacija iz stava (1) ovog člana navedena pod tač. a), b), i k) dostavlja se u originalu, dokumentacija navedena pod

tač. c), d), e) i f) dostavlja se u ovjerenoj kopiji ne starijoj od tri mjeseca, dokument pod tačkom g) dostavlja se u originalu ili ovjerenoj kopiji ne starijoj od tri mjeseca, dokument pod tačkom h) dostavlja se u kopiji ovjerenoj od strane Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge (APIF-a), odnosno Finansijsko informatičke agencije (FIA), dokument pod tačkom i) dostavlja se potpisan od strane ovlaštene osobe i ovjeren službenim pečatom podnosioca projekta. CD se dostavlja sa snimljenom dokumentacijom iz tač. a) i b) stava (1) ovog člana.

- (3) Dokumentacija iz stava (1) ovog člana od tačke a) do tačke k) dostavlja se na način bliže opisan u stavu (2) ovog člana u zatvorenoj koverti, isključivo putem pošte Ministarstvu, sa naznakom: "Javni konkurs za dodjelu sredstava iz tekućeg granta "Sufinansiranje projekata nevladinih organizacija u oblasti prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu", Ministarstvo civilnih poslova, Trg BiH 1, 71 000 Sarajevo".
- (4) Dopuna dokumentacije koja stigne u roku u kome je objavljen konkurs će se prihvatiti, a koja stigne nakon zatvaranja konkursa neće se prihvatiti.

Član 9.

(Imenovanje i zadaci Komisije)

- (1) Ministar civilnih poslova Bosne i Hercegovine rješenjem imenuje Komisiju za razmatranje primljenih projekata na osnovu objavljenog javnog konkursa za tekući grant "Sufinansiranje projekata nevladinih organizacija u oblasti prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu (u daljem tekstu: Komisija).
- (2) Komisija se sastoji od pet članova, od kojih je jedan predsjednik, i sekretara Komisije koji pruža administrativno-tehničku podršku radu Komisije. Komisija na prvom sastanku usvaja Poslovnik o radu kojim se uređuje djelokrug i način rada.
- (3) Komisija je dužna izvršiti provjeru kompletnosti dokumentacije. Za projekte koji su ispunili administrativne kriterije članovi Komisije pojedinačno vrše evaluaciju svakog projekta prema evaluacionom obrascu iz člana 6. stav (2) ove odluke i vrše bodovanje istih.
- (4) Nakon pojediničnog bodovanja projekta od strane svih članova Komisije najmanji i najveći broj bodova se odbacuje, a preostali bodovi se sabiraju i dijele sa tri i daju rezultat-ukupan broj bodova. Na osnovu ukupnog broja bodova formira se rang lista. U skladu sa rang listom i prihvatljivim troškovima u okviru budžeta aplikanta i raspoloživim sredstvima u okviru ovog granta, Komisija predlaže iznos sredstava za dodjelu vodeći računa da se za dodjeljena sredstva mogu realizirati aktivnosti, postići određeni rezultati i ostvariti postavljeni cilj.
- (5) Predsjednik i prisutni članovi Komisije potpisuju zapisnike i tabele nastale u okviru rada Komisije.
- (6) Komisija je dužna dati zadatak obaviti u roku ne dužem od 60 radnih dana od dana početka rada.
- (7) Komisija podnosi Izvještaj o svom radu ministru civilnih poslova s prijedlogom Odluke o dodjeli sredstava.
- (8) Prijedlog Odluke Komisije, ministar civilnih poslova Bosne i Hercegovine upućuje Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

Član 10.

(Donošenje Odluke i obavijest o rezultatima)

- (1) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donosi Odluku o dodjeli sredstava.
- (2) Odluka o dodjeli sredstava objavljuje se na web stranici Ministarstva i u "Službenom glasniku BiH".

- (3) Subjekti koji ne budu zadovoljavali administrativno-tehničke kriterije i oni koji nakon evaluacije budu imali manje od 55 bodova obavještavaju se pisanim putem o razlozima neispunjavanja istih.

Član 11.

(Ugovor o korišćenju dodijeljenih sredstava)

- (1) Sa subjektima kojima su odobrena sredstva prema Odluci iz člana 10. stava (1) ove odluke, Ministarstvo zaključuje Ugovor o korišćenju dodijeljenih sredstava iz tekućeg granta za sufinansiranje projekata nevladinih organizacija u oblasti prevencije HIV infekcije i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini za 2018. godinu (u daljem tekstu: ugovor).
- (2) Prije zaključivanja ugovora korisnici sredstava se obavještavaju (elektronski i telefonski) o Odluci Vijeća ministara Bosne i Hercegovine iz člana 10. stava (1) ove odluke i odobrenim sredstvima, te se od istih traži da prije zaključivanja ugovora dostave:
 - a) revidirani budžet u skladu s odobrenim sredstvima i u skladu s budžetom u okviru aplikacije dostavljene na javni konkurs. Revidirani budžet projekta postaje sastavni dio ugovora i isti mora biti potpisan od strane korisnika sredstava i ovjeren pečatom korisnika sredstava.
 - b) podatke o periodu implementacije (početku i završetku projekta) koji se unose u ugovor.
- (3) Radi osiguranja transparentnog trošenja javnih sredstava Ministarstvo će donijeti interni akt kojim će se osigurati isto.
- (4) Ukoliko korisnik sredstava ne prihvati uvjete propisane ugovorom gubi pravo na korišćenje sredstava.
- (5) Ukoliko korisnik sredstava u toku realizacije projekta ustanovi da nije u mogućnosti u rokovima iz ugovora realizirati odobreni projekat, o tome je dužan odmah obavijestiti Ministarstvo i navesti razloge.
- (6) Ministarstvo, na molbu korisnika sredstava, može dati saglasnost za produženje roka realizacije projekta maksimalno do šest mjeseci, ukoliko za to postoje opravdani razlozi koje nije bilo moguće predvidjeti u trenutku zaključivanja ugovora.

Član 12.

(Izvještaji o utrošku sredstava)

- (1) Korisnici sredstava dužni su Ministarstvu dostaviti izvještaje o namjenskom utrošku sredstava prema Obrascu za narativni izvještaj (Prilog 5) i Obrascu za finansijski izvještaj (Prilog 6), koji su sastavni dio ove odluke.
- (2) Korisnik sredstava, u skladu sa stavom (1) ovog člana, dužan je završni narativni i finansijski izvještaj dostaviti najkasnije u roku od 30 dana od dana završetka projekta prema obrascima iz stava (1) ovog člana.
- (3) Finansijski izvještaj obavezno sadrži kopije originalnih fiskalnih i ostalih propisanih računovodstvenih isprava za sve troškove nastale po odobrenom projektu u skladu sa važećim zakonskim propisima koji reguliraju ovu oblast. Ministarstvo validnost nota računa utvrđuje u skladu sa trenutno važećim propisima koji reguliraju ovu oblast. Narativni izvještaj sadrži fotografije, izvještaje medija, zapisnike i slično.
- (4) Ukoliko korisnik sredstava ne dostavi izvještaj u skladu sa st. (1), (2) i (3) ovog člana, Ministarstvo će zatražiti povrat cjelokupnog iznosa doznačenih sredstava na Jedinstveni račun trezora Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana kada Ministarstvo pisanim putem to od njega zatraži, u suprotnom pokreće postupak pred nadležnim organom protiv aplikanta koji nije opravdao doznačena sredstva i zabranjuje se apliciranje istom na konkurse koje raspisuje Ministarstvo u periodu od tri godine.

- (5) Polugodišnji izvještaji dostavljaju se prema Obrascu za narativni izvještaj (Prilog 5) i to najkasnije do 25.1. i 20.7.
- (6) Korisnik sredstava je dužan da vodi odvojenu i preciznu finansijsku dokumentaciju, tako da se sva plaćanja i troškovi načinjeni prema odobrenom projektu lako mogu identificirati.
- (7) Korisnik sredstava je dužan da čuva originalne računovodstvene knjige i originalnu finansijsku dokumentaciju, te da u slučaju potrebe iste učini dostupnim za razmatranje i kontrolu od strane Ministarstva ili bilo kog drugog lica koje ovlasti Vijeće ministara Bosne i Hercegovine ili bilo kog drugog zakonom ovlaštenog organa.
- (8) Korisnik sredstava može izvršiti realokaciju u iznosu do 15% unutar odobrenih budžetskih linija bez posebne saglasnosti Ministarstva, što posebno navodi u izvještaju s obrazloženjem.
- (9) Ministarstvo najkasnije do 31.3.2019. godine dostavlja detaljan izvještaj Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine o dodjeljenom tekućem grantu "Sufinansiranje projekata nevladinih organizacija u oblasti prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu, putem Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.
- Član 13.
(Kontrola odobrenih projekata)
- (1) Kontrola realizacije odobrenih projekata se vrši po njihovom završetku na bazi dostavljenog kompletnog narativnog i finansijskog izvještaja. Kontrola uključuje:
- analizu narativnog izvještaja o realizaciji projekta koju vrši Sektor za zdravstvo u Ministarstvu i na bazi koje se utvrđuje učinak realiziranog projekta, te
 - analizu finansijskog izvještaja koju vrši Komisija za finansijsku kontrolu.
- (2) Komisiju za finansijsku kontrolu izvještaja iz stava (1) tačka b) ovog člana imenuje ministar civilnih poslova Bosne i Hercegovine. Komisija se sastoji od pet članova od kojih je jedan predsjednik, i sekretara Komisije koji pruža administrativno-tehničku podršku radu Komisije. Komisija za finansijsku kontrolu izvještaja na prvom sastanku usvaja Poslovnik o radu kojim se uređuje djelokrug i način rada.
- (3) Članovi Komisije za finansijsku kontrolu ne mogu biti osobe koje su učestvovala u radu Komisije za razmatranje primljenih projekata na osnovu objavljenog javnog konkursa za tekući grant "Sufinansiranje projekata nevladinih organizacija u oblasti prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu.
- (4) Stručno-analitičku podršku Komisiji za finansijsku kontrolu u postupku kontrole realizacije odobrenih projekata pruža Sektor za zdravstvo, što se detaljnije utvrđuje kroz donošenje internog uputstva od strane Ministarstva. Uputstvom se bliže uređuju i druge radnje koje kao obaveza proizilaze iz odredbi ove odluke.
- (5) Ukoliko zaključi da je potrebno Komisija iz stava (2) ovog člana će odlaskom u sjedište korisnika sredstava ostvariti uvid u cjelokupnu dokumentaciju.
- (6) Za projekte koji su podržani sa iznosom 15.000,00 KM i više Ministarstvo učinak utvrđuje i kroz prisustvo predstavnika Ministarstva u prostorijama korisnika grant sredstava o čemu se sačinjava zabilješka i prilaže uz obrazac za narativni izvještaj. U skladu s mogućnostima predstavnik Ministarstva isto čini i za korisnike sredstava koji su dobili sredstva manja od 15.000,00 KM.
- (7) Ukoliko Komisija iz stava (2) ovog člana kod korisnika sredstava u izvještavanju utvrdi greške tehničke prirode, koje podrazumijevaju nepravilno popunjene Obrasce za izvještaje i slične tehničke greške, korisnik sredstava se obavještava pisanim putem, ili putem fax-a ili telefonom, o potrebi otklanjanja utvrđenih nedostataka u roku od 15 dana od prijema obavještenja. Ako korisnik sredstava u zadanom roku ne otkloni nedostatke, Ministarstvo upućuje zahtjev korisniku sredstava da izvrši povrat cjelokupnog iznosa doznačenih sredstava, u roku od 30 dana od dana kada Ministarstvo pisanim putem to od njega zatraži. Ukoliko se sredstva ne uplate u navedenom roku pokreće se postupak pred nadležnim organom protiv aplikanta koji nije opravdao doznačena sredstva i zabranjuje se apliciranje istom na konkurse koje raspisuje Ministarstvo u periodu od tri godine.
- (8) Ukoliko se ustanovi nenamjensko trošenje doznačenih sredstava aplikant je dužan izvršiti povrat cjelokupnog iznosa doznačenih sredstava na Jedinstveni račun trezora Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana kada Ministarstvo pisanim putem to od njega zatraži, u suprotnom pokrenut će se postupak pred nadležnim organom protiv aplikanta koji nije opravdao doznačena sredstva i zabranjuje se apliciranje istom na konkurse koje raspisuje Ministarstvo u periodu od tri godine.
- (9) Ukoliko korisnik nije utrošio cjelokupna doznačena sredstva za realizaciju odobrenog projekta, dužan je da izvrši povrat neutrošenih sredstava uplatom istih na Jedinstveni račun trezora Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana završetka projekta uz obrazloženje. Ukoliko se sredstva ne uplate u navedenom roku pokreće se postupak pred nadležnim organom protiv korisnika sredstava koji nije opravdao doznačena sredstva i zabranjuje se apliciranje istom na konkurse koje raspisuje Ministarstvo u periodu od tri godine.
- Član 14.
(Korištenje naziva Ministarstva)
- Korisniku sredstava je dozvoljeno korištenje naziva Ministarstva u skladu sa odredbama Zakona o grbu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/01 i 23/04).
- Član 15.
(Stupanje na snagu)
- Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".
- VM broj 122/18
25. juna 2018. godine
Sarajevo
- Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. **Denis Zvizdić**, s. r.

APLIKACIONI OBRAZAC
OPĆI PODACI
(PRILOG 1)

Aplikacioni obrazac popunite na računaru, u suprotnom će se smatrati neurednim i neće se uzeti u razmatranje

MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BIH	Javni konkurs za dodjelu sredstava iz tekućeg granta „Sufinansiranje projekata nevladinih organizacija u oblasti prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini“ za 2018. godinu
Podnosilac zahtjeva (Navedite puni naziv u skladu s rješenjem o registraciji)	
Partnerske organizacije	
Naziv projekta	
Projektne lokacije	
Ukupni budžet projekta	
Traženi iznos sredstava od Ministarstva	
Osiguran iznos sredstava, navedite donatora i iznos osiguranih sredstava	
Iznos vlastitih sredstava	
Trajanje projekta	od <u>dd/mm/yyyy</u> do <u>dd/mm/yyyy</u>
Naziv javnog konkursa	
Adresa podnosioca zahtjeva	
Broj telefona	
Broj faksa	
Kontakt osoba za ovaj projekat	
E-mail i broj mobilnog telefona kontakt osobe	

Osoba ovlaštena za potpisivanje ugovora i izmjena ispred aplikanta	
E-mail ovlaštene osobe	
Web stranica organizacije	
Transakcioni račun banke (16 cifara)	
Naziv banke, adresa i mjesto banke	
ID broj (Identifikacioni broj poreske uprave)	

Podnositelj projekta je odgovoran za dostavu tačnih podataka. Bilo koja promjena adrese, broja telefona, faksa, e-mail-ova ili promjene kontakt i ovlaštene osobe se mora naznačiti u pisanoj formi Ministarstvu. Ministarstvo se neće smatrati odgovornim u slučaju da ne uspije kontaktirati podnositelja projekta.

I. SAŽETAK (maksimalno jedna stranica)

Sažetak napišite nakon što završite sve dijelove aplikacije. Cilj sažetka je da se da prikaz cijelog projekta. Treba ga početi sa navođenjem projektnog cilja, njegovim opisom te sa opisom načina na koji se planira postići. Sažetak treba da sadrži informacije o periodu implementacije, ukupni broj korisnika projekta, projektanu lokaciju i ukupni budžet sa iznosom koji se traži kao sufinansiranje od Ministarstva.

--

--

II. PODACI O DOSADAŠNJIM AKTIVNOSTIMA (maksimalno jedna stranica)

Navedite Vaše najvažnije projekte realizirane u prethodne tri godine, njihovu finansijsku vrijednost i izvore finansiranja, dosadašnje uspjehe na međunarodnom planu, doprinos razvoju civilnog društva i socijalne inkluzije, kao i broj građana koji su obuhvaćeni projektom/programom (djece, mladih, osoba s invaliditetom i sl.):

Informacije će biti korištene za procjenu kapaciteta i iskustava u vođenju aktivnosti.

Naziv projekta:					
Lokacija	Ukupni budžet	Glavni implementator ili partner	Donator	Iznos po donatoru	Vremenski okvir
Ciljevi i rezultati projekta					
Aktivnosti					

Naziv projekta:					
Lokacija	Ukupni budžet	Glavni implementator ili partner	Donator	Iznos po donatoru	Vremenski okvir
Ciljevi i rezultati projekta					
Aktivnosti					

Ispod popunite podatke koji se odnose na vaše iskustvo, resurse, izvore finansiranja i zaposlene, te područje djelatnosti.

Područje djelatnosti

- ☐ Mobilne aktivnosti u području testiranja na HIV i uzimanja uzoraka sputuma kod sumnje na TB
- ☐ Preventivne i promotivne aktivnosti u vezi s HIV/TB
- ☐ Aktivnosti u pristupu teško dostupnim grupama i grupama pod povećanim rizikom
- ☐ Ostale aktivnosti u vezi s HIV/TB

Iskustvo

Godine iskustva	Broj projekata u zadnjih 7 godina	Procjena ukupnog prihoda tokom zadnjih 7 godina u hiljadama KM
☐ Manje od jedne godine	☐ 1 do 5	☐ Manje od 1
☐ 1 do 3 godine	☐ 6 do 10	☐ Od 1 do 5
☐ 4 do 7 godina	☐ 11 do 20	☐ Od 5 do 20
☐ Preko 7 godina	☐ 21 do 50	☐ Od 20 do 50
	☐ 51 do 200	☐ Od 50 do 100
	☐ 201 do 500	☐ Od 100 do 300
	☐ Preko 500	☐ Od 300 do 1.000
		☐ Preko 1.000

Resursi

Molimo da navedete dole navedene podatke na bazi bilansa stanja i uspjeha vaše organizacije (navodite vrijednosti u hiljadama KM)

Godina	Ukupni prihod	Bilans na kraju godine	Ukupna dugovanja organizacije
Prethodna godina			
Godina prije prethodne			

Molimo da označite izvore vaših prihoda u prethodnoj godini (prethodna završena godina) i specifikujete udio u ukupnom budžetu

	Izvor	Iznos	Procent (ukupni mora biti 100%)
☐	UN		
☐	EU		
☐	Vlade drugih država		
☐	Institucije BiH		
☐	Entitetska vlada		
☐	Kantonalne vlade		
☐	Lokalne vlasti / općine / gradovi		
☐	Međunarodne organizacije / fondovi		
☐	Privatni sektor / korporacije		
☐	Članarine		
☐	Prodaja roba i usluga		
	Total		100%

Unesite broj zaposlenih u vašoj organizaciji na puno radno vrijeme u stalnom radnom odnosu i broj angažiranih po ugovoru o djelu

Pozicije	Broj osoba na puno radno vrijeme u stalnom radnom odnosu	Polu radnog vremena ili ugovor o djelu
Menadžment		

Administracija i finansije		
Programsko osoblje		
Konsultanti		
Volonteri		

III. MEĐUNARODNI PARTNERI (maksimalno pola stranice)

Navedite ostvarenu saradnju s međunarodnim partnerima s ciljem ostvarenja projekata koje provodite, ukoliko postoji.

IV. PODRŠKA

Navedite ministarstva i druge institucije koje preporučuju (podržavaju) projekat, ukoliko je podrška osigurana.

1.

_____ (Institucija)

Kontakt osoba: _____

Telefon / e-mail: _____

2.

_____ (Institucija)

Kontakt osoba: _____

Telefon / e-mail: _____

V. PRIJEDLOG PROJEKTA

Ovdje opišite projektne ciljeve kao i načine na koje želite da ih postignete. Navedeni ciljevi trebaju biti jasno opisani i postavljeni u vezu sa rezultatima i aktivnostima. Treba opisati opći cilj projekta koji objašnjava doprinos projekta razvoju društva u određenoj oblasti u periodu nakon njegovog završetka, te specifične ciljeve koji podrazumjevaju direktni uticaj projektnih aktivnosti i rezultata na određenu promjenu.

Projektni cilj (maksimalno četvrtina stranice)

Rezultati i aktivnosti (maksimalno jedna stranica)

Ovdje navedite sve rezultate koje planirate postići tokom projekta koji će dovesti do ostvarivanja projektnog cilja, te sve aktivnosti koje planirate preduzeti.

Rezultati i aktivnosti trebaju biti tako numerirani da se vidi koja aktivnost dovodi do kojeg rezultata.

U ovom dijelu opišite učešće i ulogu različitih aktera (partnera, ciljnih grupa, vlasti itd.) na provođenje aktivnosti i uticaj na rezultate.

Ovdje navedite i osnovne resurse (ljudske i materijalne) potrebne za implementaciju aktivnosti i postizanju rezultata. Također navedite biografije ključnog osoblja koje će biti uključeno u realizaciju projekta. Navedite i generalni stav aktera prema problemu koji se rješava i predloženim aktivnostima.

Akcioni plan

U dolje postavljenoj tabeli navedite vremenski okvir za provođenje aktivnosti. Prvi mjesec se podrazumjeva od dana potpisa ugovora ukoliko nije drugačije naznačeno u ugovoru ili aneksima ugovora. U akcionom planu navedite najvjerojatnije vrijeme za provođenje aktivnosti, a ne najkraće moguće vrijeme. Ukoliko projekat traje duže od jedne godine, ovdje navedite vremenske okvire samo za aktivnosti koje će se provoditi u prvoj godini i kreirajte novu tabelu za drugu godinu.

	Mjesec implementacije											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
REZULTAT 1.1 – navesti naziv												
Aktivnost 1.1.1 -												
Aktivnosti 1.1.2 -												
REZULTAT 1.2 – navesti naziv												
Aktivnost 1.2.1 -												
Aktivnosti 1.2.2 -												
REZULTAT 2.1 – navesti naziv												
Aktivnost 2.1.1 -												
Aktivnosti 2.1.2 -												
REZULTAT 2.2 – navesti naziv												
Aktivnost 2.2.1 -												
Aktivnosti 2.2.2 -												

Korisnici

Unesite predviđeni broj direktnih korisnika i indirektnih korisnika projekta. Direktni korisnici su oni koji će imati neposredan dodir sa aktivnostima i rezultatima projekta. Za ove korisnike potrebno je da možete dokazati da su u određeno vrijeme bili na određenom mjestu ili događaju koji je dio dogovorenih projektnih aktivnosti.

Indirektni korisnici treba da osjete efekte projekta, ali preko osoba, događaja, situacija koje nisu upravljane od strane projekta ali su bazirane na projektnoj metodologiji, rezultatima i aktivnostima.

Korisnici	Ukupno	Žena	Muškaraca	% iz ugroženih grupa
Direktni korisnici				
Indirektni korisnici				
Ukupno				

Održivost (maksimalno pola stranice)

Objasnite način na koji će se obezbijediti održivost projektnih rezultata i ciljeva nakon završetka projekta. Ovde možete navesti potrebne naknadne aktivnosti, razvijene strategije, vlasništvo nad projektom, plan komunikacije, i sl. Obratite pažnju na finansijsku održivost, institucionalnu održivost, održivost na nivou politika i legislative.

VI. INTERNO PRAĆANJE PROJEKTA(maksimalno pola stranice)

Opišite način na koji ćete provoditi interno praćanje aktivnosti i evaluaciju rezultata projekta kao i unutrašnje obaveze izvještavanja i procedure koje morate poštovati, te ko će provoditi isti.

VII. BUDŽET

Budžet je prijevod projekta u novčani iznos. U ovom dijelu opišite sve vrste troškova koje očekujete tokom provođenja projekta, a neophodni su za njegovu implementaciju. Budžet treba u potpunosti da prati navedene aktivnosti u sekciji opis projekta.

Administrativnim troškovima smatraju se fiksni troškovi ureda organizacije/ ustanove te finansiranje ili su-finansiranje administrativnog osoblja.

U prilogu 2 navedite sve relevantne budžetske stavke za ovaj projekat i to na način da za svaku aktivnost posebno procijenite sve troškove uključujući i ljudske resurse. Uključite i informacije o dodatnim izvorima finansiranja.

--

IX.I Prijedlog zatvaranja finansijske konstrukcije u konvertibilnim markama:

R. br.	IZVOR FINANSIRANJA	IZNOS
1.	Vlastita sredstva	
2.	Sredstva sponzora, donatora	
3.	Sredstva međunarodnih organizacija	
4.	Sredstva općine	
5.	Sredstva grada	
6.	Sredstva kantona	
7.	Sredstva entiteta	
8.	Sredstva Ministarstva civilnih poslova	
9.	Sredstva iz ostalih izvora	
	UKUPNO	

VIII. LISTA NEOPHODNE PRATEĆE DOKUMENTACIJE

Napomena: Obavezno dostaviti prateću dokumentaciju istim redoslijedom kako je to navedeno:

- a) aplikacioni obrazac, koji je sastavni dio ove odluke (Prilog 1), sa prijedlogom projekta koji mora biti popunjen na računaru, potpisan i ovjeren službenim pečatom podnosioca projekta. Aplikacioni obrazac mora biti popunjen na računaru, u suprotnom se smatra neurednim i ne uzima se u razmatranje;
- b) finansijski plan projekta, na obrascu za budžet koji je sastavni dio ove odluke (Prilog 2), s izvorima prihoda i očekivanim rashodima koji mora biti popunjen na računaru, potpisan i ovjeren službenim pečatom podnosioca projekta. Obrazac za budžet mora biti popunjen na računaru, u suprotnom se smatra neurednim i ne uzima se u razmatranje. U budžetu projekta mora biti jasno naznačeno za koje aktivnosti se traže sredstva od strane Ministarstva, a za koje aktivnosti su osigurana sredstva iz drugih izvora;
- c) rješenje o registraciji podnosioca projekta, u slučaju da je bilo izmjena i dopuna rješenja iste se dostavljaju uz osnovno rješenje o registraciji;
- d) statut podnosioca projekta, a u slučaju da je bilo izmjena i dopuna statuta iste se dostavljaju uz osnovni statut;
- e) uvjerenje o poreskoj registraciji podnosioca projekta (identifikacioni broj);

- f) rješenje o razvrstavanju podnosioca projekta prema djelatnosti izdato od strane nadležnog zavoda za statistiku;
- g) zvaničan dokument banke o otvaranju transakcionog računa podnosioca projekta;
- h) kopiju godišnjeg obračuna o poslovanju podnosioca projekta za 2017. godinu, ovjereno od strane Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge (APIF-a), odnosno Finansijsko informatičke agencije (FIA);
- i) izjava podnosioca projekta, čija forma je sastavni dio ove odluke (Prilog 3), potpisana od strane ovlaštene osobe i ovjerena službenim pečatom podnosioca projekta;
- j) CD na kojem je snimljena dokumentacija iz tač. a) i b) ovog stava;
- k) ukoliko podnosilac projekta ne može dostaviti neki od obaveznih dokumenata na način predviđen odlukom, dužan je o tome sačiniti pisano obrazloženje koje mora biti potpisano i ovjereno službenim pečatom podnosioca projekta i dostaviti isto uz ostalu raspoloživu projektnu dokumentaciju. Ukoliko se obrazloženje ocjeni opravdanim od strane Komisije takvi podnosioci projekta se uzimaju u razmatranje, kao izuzetak.

Dokumentacija navedena pod tač. a), b), i k) dostavlja se u originalu, dokumentacija navedena pod tač. c), d), e) i f) dostavlja se u ovjerenoj kopiji ne starijoj od tri mjeseca, dokument pod tačkom g) dostavlja se u originalu ili ovjerenoj kopiji ne starijoj od tri mjeseca, dokument pod tačkom h) dostavlja se u kopiji ovjerenoj od strane Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge (APIF-a), odnosno Finansijsko informatičke agencije (FIA), dokument pod tačkom i) dostavlja se potpisan od strane ovlaštene osobe i ovjeren službenim pečatom podnosioca projekta. CD se dostavlja sa snimljenom dokumentacijom iz tač. a) i b).

Kompletnu dokumentaciju, **istim redoslijedom** kako je to gore navedeno, **poslati ISKLJUČIVO POŠTOM**, na adresu:

MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BIH
za Javni konkurs za dodjelu sredstava iz tekućeg granta „Sufinansiranje projekata
nevladinih organizacija u oblasti prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini“ za
2018. godinu
Trg BiH 1, Sarajevo 71000

Mjesto i datum

M.P.

Potpis podnosioca zahtjeva
Ovlašteno lice

OBRAZAC ZA BUDŽET (PRILOG 2)

Obrazac za budžet popunite na računaru, u suprotnom će se smatrati neurednim i neće se uzeti u razmatranje

Naziv projekta:

Period:

PROGRAMSKI TROŠKOVI

Br.	Budžetska linija			Količina	Jedinica	Jedinična cijena	Ukupni budžet	Izvor finansiranja	Tražena sredstva od Ministarstva
1	Programsko osoblje								
1.1									
1.2									
2	Aktivnost 1.1.1 – naziv								
2.1									
2.2									
3	Aktivnost 1.1.2 – naziv								
3.1									
3.2									
4	Aktivnost 1.2.1 – naziv								
4.1									
4.2									
5	Aktivnost 1.2.2 – naziv								
5.1									
5.2									
6	Aktivnost 2.1.1 – naziv								
6.1									
6.2									
Ukupno za projektne troškove									

ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

Br.	Budžetska linija			Količina	Jedinica	Jedinična cijena	Ukupni budžet	Izvor finansiranja	Tražena sredstva od Ministarstva
1	Finansijsko i administrativno osoblje								
1.1									
2	Troškovi podrške								
2.1	Unajmljivanje prostora								
2.2	Režije								
2.3	Komunikacije								

2.4	Uredski materijal							
2.5	Bankarski troškovi							
Ukupni administrativni troškovi								

PREGLED BUDŽETA

	Ukupni budžet	Vrijednost finansiran ja iz drugih izvora	Tražena sredstva od Ministarst va
Programski troškovi			
Troškovi podrške programu/administrativni troškovi			
UKUPNO			

Mjesto i datum

M.P.

Potpis podnosioca zahtjeva
Ovlašteno lice

(Prilog 3)

IZJAVA

Ja, ovdje potpisani _____,

(ime, prezime i adresa ovlaštene osobe pravnog subjekta nosioca projekta)

ovlaštena osoba _____
(naziv i adresa pravnog subjekta nosioca projekta)

pod punom krivičnom, moralnom i materijalnom odgovornošću

1. Potvrđujem da su:

- a) Vjerodostojno navedeni podaci u aplikacionom obrascu;
- b) Popunjen, potpisan i službenim pečatom ovjeren finansijski plan projekta, na obrascu za budžet, s izvorima prihoda i očekivanim rashodima i jasno naznačeno za koje aktivnosti se traže sredstva od strane Ministarstva, a za koje aktivnosti su osigurana sredstva iz drugih izvora;
- c) Da su osigurana/ nisu osigurana sredstva za implementaciju projekta iz sljedećih izvora: _____, u iznosu _____ a koji sufinanciraju projekt, _____ odnosno _____ sljedeće aktivnosti: _____

(Pojašnjenje (c): podvući opciju osigurana ili nisu osigurana sredstva)

2. Potvrđujem da je gore imenovani pravni subjekt registriran u relevantnim registrima u Bosni i Hercegovini za obavljanje poslova potrebnih za implementaciju projekta, što dokazujem rješenjem o registraciji (u ovjerenoj kopiji), rješenjem o razvrstavanju prema djelatnosti izdatog od strane nadležnog zavoda za statistiku (u ovjerenoj kopiji) i statutom.

3. Potvrđujem da je gore navedeni pravni subjekt ekonomski i finansijski podoban za implementaciju projekta s kojim se prijavljujemo na javni konkurs što dokazujem kopijom godišnjeg obračuna o poslovanju za 2017. godinu, ovjerenog od strane Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge/ Finansijsko analitičke agencije (APIF-a/FIA-e);

4. Potvrđujem da će biti dostavljen završni izvještaj na obrascima za narativni i finansijski izvještaj u roku od 30 dana od dana završetka projekta.

5. U slučaju kontrole utroška doznačenih sredstava potvrđujem da ću obezbijediti svu potrebnu podršku kako bi se mogla izvršiti provjera da li se Projekat realizirao u skladu sa zaključenim ugovorom sa Ministarstvom i Projektom.

6. Potvrđujem da će se omogućiti prisustvo predstavniku Ministarstva u prostorijama korisnika grant sredstava u toku realizacije Projekta.

7. Svjestan sam da će Ministarstvo odbiti učešće gore navedenog subjekta u postupku po javnom konkursu ukoliko smo subjekt odnosno ja, kao njena ovlaštena osoba, propustili dostaviti ili dostavili pogrešne informacije i dokumente koji su traženi javnim konkursom, ili odbili potpisati ovu izjavu ili ukoliko se pregledom dostavljenih dokumenata ustanovi da subjekt ne ispunjava neki od kriterija navedenih u Odluci o kriterijima za dodjelu sredstava iz tekućeg granta „Sufinansiranje projekata nevladinih organizacija u oblasti prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini“ za 2018. godinu.

8. Potvrđujem da ovu izjavu dajem kao ovlaštena osoba navedenog pravnog subjekta sa ovlaštenjima za davanje ovakve izjave pod punom krivičnom, materijalnom i moralnom odgovornošću.

IZJAVLJENO: _____, _____.20____.
(mjesto, datum)

(ime i prezime, potpis i pečat)

**EVALUACIONI OBRAZAC
(PRILOG 4)**

Evaluacija će se provoditi u dva koraka. Zadovoljenje kriterija prvog koraka je preduvjet drugostepene evaluacije.

Prvi korak evaluacije se odnosi na procjenu zadovoljenja administrativnih i tehničkih kriterija za prijavu, a drugi procjenu kriterija kvaliteta.

Nakon krajnjeg roka za predaju prijedloga projekata, članovi komisije će otvoriti sve prispjele prijedloge projekata i napraviti popis subjekata koji su poslali aplikacije.

Administrativni i tehnički kriteriji za prijavu

- Aplikacija je poslana na adresu Ministarstva u skladu s rokovima navedenim u konkursu, što dokazuje poštanski pečat. Ukoliko je aplikacija poslana nakon roka, aplikacija se ne uzima u razmatranje,
- Aplikacija je u potpunosti popunjena i sadrži svu obaveznu dokumentaciju traženu javnim konkursom, u suprotnom aplikacija se ne uzima u razmatranje,
- Aplikacija mora biti popunjena na računaru, u suprotnom će se smatrati neurednim i neće se uzeti u razmatranje,
- Obrazac za budžet mora biti popunjen na računaru, u suprotnom će se smatrati neurednim i neće se uzeti u razmatranje,
- Aplikant zadovoljava kriterijume iz sekcije „Ko može aplicirati na javni konkurs“. Ukoliko je pravni status aplikanta drugačiji od navedenih koji mogu aplicirati, aplikacija neće biti razmatrana,
- Ukoliko prijedlog projekta nije usklađen sa namjenom javnog konkursa, aplikacija neće biti razmatrana,
- Administrativnim troškovima smatraju se fiksni troškovi kancelarije organizacije/ ustanove te finansiranje ili su-finansiranje administrativnog osoblja.

Sve aplikacije koje zadovolje administrativne i tehničke kriterijume za prijavu će biti evaluirani naspram dole navedenih kriterija kvaliteta.

Kriteriji kvaliteta

Evaluacija kvaliteta aplikacija, uključujući i predloženog budžeta, kapaciteta aplikanta i partnera, će se provesti u skladu sa evaluacionom tabelom navedenom ispod. Evaluacioni kriteriji su podijeljeni u sekcije i podsekcije. Svaki projekt će pod svakom podsekcijom biti ocjenjen.

Sekcija	Maksimalni broj bodova (minimalni broj bodova je 0)	Bodovi
1. Tematski kriteriji	60	

1.1 Cilj projekta doprinosi održivosti rezultata HIV/TB programa u Bosni i Hercegovini i implementaciji aktivnosti definisanih u Tranzicijskom planu za HIV/Tranzicijskom planu za TB kroz: a) Aktivnosti smanjenja štete za injekcione korisnike droga u kontekstu HIV epidemije b) Preventivne aktivnosti za teško dostupne grupe i grupe pod povećanim rizikom c) Mobilne aktivnosti testiranja na HIV/TB d) Psihološka i socijalna podrška osobama koje žive sa HIV/AIDS-om/oboljelim od TB e) Aktivnosti zagovaranja u cilju osiguravanja održivosti rezultata HIV/TB programa	20	
1.2 Projekat doprinosi implementaciji programa kontrole HIV/TB u Bosni i Hercegovini	10	
1.3 Projekat omogućava teško dostupnim grupama i grupama pod povećanim rizikom pristup preventivnim i promotivnim aktivnostima	10	
1.4 Rezultati projekta pružaju podršku ispunjavanju međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine	10	
1.5 Projekat doprinosi borbi protiv stigme i diskriminacije	5	
1.6 Projekat omogućava stvaranje uslova za partnerstvo organizacija civilnog društva koje učestvuju u odgovor na HIV/TB na čitavoj teritoriji Bosne i Hercegovine	5	
2. Finansijski i operativni kapaciteti	10	
2.1 Da li aplikant i relevantni partneri imaju dovoljno kapaciteta za upravljanje predloženim projektom (uključujući broj stalno zaposlenih, opremu, te period iskustva od osnivanja do danas)?	5	
2.2 Da li aplikant i njegovi eventualni partneri imaju dovoljno stručnog kapaciteta za provedbu projekta? Saradnja sa drugim partnerima u svrhu postizanja ciljeva?	5	
3. Relevantnost	10	
3.1 Koliko je prijedlog projekta usklađen sa strateškim, programskim i planskim dokumentima u oblasti HIV/TB?	8	
3.2 U kojoj mjeri projekat promovira dodatne vrijednosti kao što su ljudska prava, ravnopravnost	2	

spolova, rad sa mladima i sl.?		
4. Efektivnost i izvodljivost aktivnosti	5	
4.1 U kojoj mjeri su predložene aktivnosti prikladne, praktične, realistično postavljene i u skladu sa postavljenim ciljevima i rezultatima?	3	
4.2 U kojoj mjeri je plan aktivnosti jasan i izvodljiv?	2	
5. Održivost aktivnosti i ciljeva	5	
5.1 U kojoj mjeri su projektne aktivnosti održive u finansijskom i/ili institucionalnom smislu?	5	
6. Budžet i troškovna efektivnost aktivnosti	10	
6.1 Aktivnosti odgovaraju vrijednosti projekta?	5	
6.2 U kojoj mjeri je odnos očekivanog troška i očekivanog rezultata zadovoljavajući?	3	
6.3 U kojoj mjeri je projekt su-finansiran iz drugih izvora?	2	

Svaku aplikaciju boduju svi članovi Komisije prema Evaluacionom obrascu. Najmanji i najveći broj bodova se odbacuje. Preostali bodovi se sabere i dijele sa tri i daju rezultat - ukupan broj bodova. Na osnovu ukupnog broja bodova formira se rang lista. U skladu s rang listom i prihvatljivim troškovima u okviru budžeta aplikanta, Komisija predlaže iznos sredstava za dodjelu vodeći računa da se za dodjeljena sredstva mogu realizovati aktivnosti, postići određeni rezultati i ostvariti postavljeni cilj.

Ukoliko je ukupni broj bodova manji od **55 bodova**, aplikacija se neće finansijski podržati.

Nakon evaluacije, biće kreirana lista aplikacija sa 55 i više bodova sa pripadajućim brojem bodova (silaznim redoslijedom), ukupnim odobrenim budžetom i silaznim kumulativnim iznosom budžeta.

U zavisnosti od dostupnih sredstava, odabrat će se oni projekti za finansijsku podršku sa te liste, kod kojih je silazni kumulativni iznos budžeta manji od dostupnih sredstava.

Nakon donošenja Odluke o dodjeli sredstava, Odluka se objavljuje na web stranici Ministarstva civilnih poslova i „Službenom glasniku BiH“, te će subjektu čiji je projekt odobren biti ponuđen ugovor.

Subjekti koji ne budu zadovoljavali administrativno-tehničke kriterije će biti obaviješteni o razlozima neispunjavanja istih, kao i subjekti koji nakon evaluacije pristiglih projekata budu imali manje od 55 bodova, i to pisanim putem nakon što Vijeće ministara BiH donese odluku o dodjeli sredstava.

IZVJEŠTAJ O IMPLEMENTACIJI

Obrazac za narativni izvještaj
(PRILOG 5)

I. OPĆI PODACI

Naziv javnog konkursa	Javni konkurs za dodjelu sredstava iz tekućeg granta „Sufinansiranje projekata nevladinih organizacija u oblasti prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini“ za 2018. godinu
Izvještaj podnesen od strane	
Partnerske organizacije	
Naziv projekta	
Broj ugovora	
Projektne lokacije	
Ukupni budžet projekta	
Odobreni budžet od strane ovog Ministarstva	
Ukupni iznos sufinansiranja	
Trajanje projekta	od <u>dd/mm/yyyy</u> do <u>dd/mm/yyyy</u>
Period koji obuhvaća ovaj izvještaj	od <u>dd/mm/yyyy</u> do <u>dd/mm/yyyy</u>
Datum podošenja izvještaja	<u>dd/mm/yyyy</u>
Odgovorno lice	

II. SAŽETAK I STATUS PROJEKTA

II.1 Molimo vas nabrojite ostvarene rezultate i realizovane aktivnosti iz projekta i plana aktivnosti (dodajte redova koliko vam treba u zavisnosti od broja ciljeva i rezultata u projektu):

Cilj	
Rezultat1	
Aktivnost 1.1	
Aktivnost 1.2.	
Rezultat 2	
Aktivnost 2.1	
Aktivnost 2.2.	

II.2 Postignuti napredak (sažeti opis provedenih aktivnosti)

U toku izvještajnog perioda, realizovane su sljedeće aktivnosti:

--

III. IMPLEMENTIRANE AKTIVNOSTI

U ovom dijelu potrebno je navesti aktivnosti implementirane tokom perioda izvještavanja u odnosu na plan aktivnosti. Takođe neophodno je navesti i broj korisnika koji su obuhvaćeni određenim aktivnostima i to navodeći odvojeno broj muškaraca, broj žena i broj djece.

Opišite realizaciju aktivnosti: navedite detalje, datume, eventualne probleme, ko su bili učesnici, partneri i drugi uključeni akteri. Ovu aktivnost u opisu možete razbiti na pod-aktivnosti i iste numerisati. Brojne oznake pored aktivnosti treba da odgovaraju cilju, rezultatu, tako da aktivnost koja se odnosi na cilj 2, rezultat 3 treba da bude označena sa brojem 2.3.1 za prvu aktivnost, 2.3.1.1 za prvu podaktivnost unutar prve aktivnosti za ovaj cilj. Ukoliko pod-aktivnost ima korisnike koji su različiti od korisnika ostalih podaktivnosti onda tu pod-aktivnost obilježite kao aktivnost te unijeti broj korisnika za tu aktivnost u predviđena polja.

Aktivnost	1.1.1 /Unesite naziv aktivnosti/			
Postignuto u %	Status (na vrijeme ili u kašnjenju)			
Broj korisnika	Broj muškaraca	Broj žena	Broj djece	
1.Prva podaktivnost				
2.Druga podaktivnost				
3.Treća podaktivnost				

Aktivnost	1.1.2 /Unesite naziv aktivnosti/			
Postignuto u %	Status (na vrijeme ili u kašnjenju)			
Broj korisnika	Broj muškaraca	Broj žena	Broj djece	
1.Prva podaktivnost				
2.Druga podaktivnost				
3.Treća podaktivnost				

Dodajte dodatne tabele u zavisnosti od broja aktivnosti koje ima projekat koji provodite!

IV. OSTVARENI REZULTATI

IV.1. Navedite nivo postignuća rezultata navedenih pod sekcijom 1.

Svaki rezultat zasebno detaljno opišite. Nemojte nabrajati aktivnosti iz prethodne sekcije, nego njihove efekte na zajednicu i korisnike.

IV.2. Dodatni nepredviđeni pozitivni efekti

Opišite dodatne postignute efekte na lokalnu zajednicu kao npr. dodatna sredstva, dodatni korisnici, dodatna partnerstva, dodatni kapaciteti uspostavljeni u zajednici povezivanje sa drugim lokalnim zajednicama/opštinama itd.

IV.3. Uspješne priče iz lokalne zajednice

Identifikujte jednu osobu ili instituciju koja je imala najviše koristi od projektnih aktivnosti. Bilo da se radi o pojedincu, organizaciji, instituciji ili o lokalnoj zajednici u cjelini, vrlo je važno da opišete minimalno jednu priču koja je prouzrokovana direktno ili indirektno implementacijom projekta u vašoj zajednici npr. dramatična promjena u životu korisnika vaših usluga posebno se osvrćući na promjenu u životu osoba koje spadaju u tzv. "ranjivu grupu". Ukoliko posjedujete, potrebno je priložiti fotografije koje dokazuju promjenu. U opisu treba navesti kakva je situacija bila prije date promjene.

IV.4 Ukupni korisnici rezultata projekta

Unesite predviđeni broj direktnih korisnika i indirektnih korisnika projekta. Direktni korisnici su oni koji će imati neposredan dodir sa aktivnostima i rezultatima projekta. Za ove korisnike potrebno je da možete dokazati da su u određeno vrijeme bili na određenom mjestu ili događaju koji je dio dogovorenih projektnih aktivnosti.

Indirektni korisnici treba da osjete efekte projekta, ali preko osoba, događaja, situacija koje nisu upravljane od strane projekta ali su bazirane na projektnoj metodologiji, rezultatima i aktivnostima.

Korisnici	Ukupno	Žena	Muškaraca	% iz ugroženih grupa
Direktni korisnici				
Indirektni korisnici				
Ukupno				

IV.5 U donjoj tabeli navedite broj događaja razvrstanih po kategorijama te pripadajući broj učesnika tih događaja.

Događaj	Ukupni broj događaja	Žena učesnica	Muškaraca učesnika	Djece učesnika
Sastanak sa vladinim institucijama				
Sastanak sa poslovnim sektorom				
Sastanak sa međunarodnim/regionalnim organizacijama				
Sastanak sa organizacijama civilnog društva				
Sastanak sa građanima				
Radionica				
Konferencija				
Trening/seminar				
Prezentacija				
Medijski događaj				
Monitoring posjeta				
Studijska posjeta				
Programski događaji (koji nisu gore navedeni)				

V. VIDLJIVOST

Navedite promotivne aktivnosti koje ste imali tokom perioda izvještavanja (objavljene medijske članke, radio emisije, intervju, veb-objave)

Broj	Događaj	Medij	Datum	Mjesto	Vrsta medija

VI. PROBLEMI

U ovom dijelu potrebno je navesti probleme koji su se javili tokom implementacije, a mogu ili su već uticali na realizaciju plana aktivnosti. Svaki od problema navesti odvojeno. Potrebno je izlistati samo probleme koji mogu bitno uticati na realizaciju plana aktivnosti, ili ugroziti provođenje projekta u cjelini. U slučaju da nije bilo takvih problema, napisati „Ništa za izvještavanje“. Ukoliko je neki od identifikovanih u prethodnom izvještaju prevaziđen tokom ovog perioda izvještavanja, to navedite pod stavkom „III Implementirane aktivnosti“.

U dijelu Aktivnost u rješavanju problema je potrebno navesti prijedloge ili preduzete mjere za rješavanje problema navedenih u koloni Problem i to u istom redoslijedu kako su problemi navedeni (npr. a), b),c) itd). Ukoliko nisu preduzete nikakve korektivne mjere, napisati „Ništa za izvješćavanje“.

Problem	Aktivnost u rješavanju problema

VII. AKTIVNOSTI ZA NAREDNI PERIOD

VII.1 U ovom dijelu potrebno je navesti najvažnije aktivnosti planirane za naredni period (koristite isti sistem za numerisanje aktivnosti kao u sekciji izvještaja - Aktivnosti).

--

VII.2 U ovom dijelu potrebno je navesti identifikovane rizike koji bi mogli ugroziti implementaciju aktivnosti planiranih za idući period. Potrebno je pored svakog rizika navesti i aktivnosti koje se planiraju preduzeti kako bi se identifikovao rizik umanjio ili neutralizovao.

Rizik	Aktivnost u minimiziranju efekta rizika

VIII. BUDŽET

VIII.1 Unesite dole navedene vrijednosti u konvertibilnim markama

1	Ukupni odobreni budžet	
2	Ukupan iznos uplaćenih sredstava	
3	Ukupan iznos potrošenih sredstava	
4	Balans – iznos nepotrošenih sredstava	
5	Balans u procentu $(4/2*100)$	

VIII.2 Objašnjenje utroška za budžetske linije čiji je balans preko 10 procenata bilo više ili manje od dogovorenog/predviđenog.

Molimo da objasnite osnovne razloge zbog kojih je došlo do balansa od preko ili ispod 10% od dogovorenog na svakoj pojedinačnoj budžetskoj liniji. Objašnjenje treba da uključi i prognozu potrošnje u narednom projektnom periodu, te procjenu potrebe za smanjenjem ili povećanjem date budžetske linije.

--

I. VIII.3Prijedlog zatvaranja finansijske konstrukcije u konvertibilnim markama:

R. br.	IZVOR FINANSIRANJA	IZNOS
1.	Sopstvena sredstva	
2.	Sredstva sponzora, donatora	
3.	Sredstva međunarodnih organizacija	
4.	Sredstva opštine	
5.	Sredstva grada	
6.	Sredstva kantona	
7.	Sredstva entiteta	
8.	Sredstva Ministarstva civilnih poslova	
9.	Sredstva iz ostalih izvora	
	UKUPNO	

Mjesto i datum

M.P.

Potpis podnosioca izvještaja
Ovlašćeno lice

OBRAZAC ZA FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ (PRILOG 6)

Naziv projekta:
Period:
PROGRAMSKI TROŠKOVI

Br.	Budžetska linija	Ukupan budžet projekta	Doprinos Ministarstva	Sufinansiranje	Uplate sufinansiranja	Utrošeno	Balans
1	Programsko osoblje						
1.1							
1.2							
2	Aktivnost 1.1.1 – naziv						
2.1							
2.2							
3	Aktivnost 1.1.2 – naziv						
3.1							
3.2							
4	Aktivnost 1.2.1 – naziv						
4.1							
4.2							
5	Aktivnost 1.2.2 – naziv						
5.1							
5.2							
6	Aktivnost 2.1.1 – naziv						
6.1							
6.2							
Ukupno za programske troškove							

TROŠKOVI PODRŠKE PROGRAMU

Br.	Budžetska linija	Ukupan budžet projekta	Doprinos Ministarstva	Sufinansiranje	Uplate sufinansiranja	Utrošeno	Balans
1	Finansijsko i administrativno osoblje						
1.1							
2	Troškovi podrške						
2.1	Iznajmljivanje prostora						
2.2	Režije						
2.3	Komunikacije						
2.4	Uredski materijal						
2.5	Bankarski troškovi						
Ukupno za programske							

[illegible]

Na temelju članka 10. stavak (1) Zakona o Proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2018. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 8/18) i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), na prijedlog Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 147. sjednici, održanoj 25. lipnja 2018. godine, donijelo je

ODLUKU

O KRITERIJIMA ZA DODJELU SREDSTAVA IZ TEKUĆEG GRANTA "SUFINANCIRANJE PROJEKATA NEVLADINIH ORGANIZACIJA U PODRUČJU PREVENCIJE HIV-a I TUBERKULOZE U BOSNI I HERCEGOVINI" ZA 2018. GODINU

Članak 1.

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom utvrđuju se kriteriji i druga pitanja vezana uz dodjelu sredstava iz tekućeg granta "Sufinanciranje projekata nevladinih organizacija u području prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu.

Članak 2.

(Sredstva)

- (1) Sredstva za tekući grant "Sufinanciranje projekata nevladinih organizacija u području prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu, u iznosu od 50.000,00 KM predviđena su u proračunu Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) za 2018. godinu na poziciji "Tekući transferi i grantovi".
- (2) Sredstva se dodjeljuju za sufinanciranje projekata iz područja prevencije HIV infekcije i tuberkuloze putem javnog natječaja sukladno kriterijima definiranim ovom Odlukom, a za čiju realizaciju su osigurana sredstva i iz drugih izvora financiranja.
- (3) Maksimalan iznos sredstava koji se može dodijeliti jednom pravnom subjektu iz ovog granta iznosi 20.000,00 KM.

Članak 3.

(Pravo na podnošenje projekata)

- (1) Pravo na podnošenje projekata na temelju objavljenog natječaja iz članka 2. stavak (2) ove Odluke imaju sljedeći pravni subjekti u Bosni i Hercegovini:
 - a) Udruge registrirane u Bosni i Hercegovini minimalno pet godina čija je jedna od djelatnosti provođenje preventivnih i promotivnih aktivnosti u području HIV-a i drugih preventivno promotivnih aktivnosti u području zdravstva;
 - b) Pravne osobe registrirane u Bosni i Hercegovini minimalno pet godina čija je jedna od djelatnosti provođenje aktivnosti na zdravstvenom prosvjećivanju stanovništva i druge aktivnosti u vezi sa tuberkulozom.
- (2) Subjekti iz stavka (1) ovog članka mogu aplicirati samo sa jednim projektom u okviru ovog granta.

Članak 4.

(Namjena sredstava)

- (1) Sredstva iz članka 2. stavka (1) ove Odluke, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine svojom odlukom dodjeljuje za sufinanciranje projekata koji daju doprinos implementaciji aktivnosti definiranih "Planom tranzicije za nastavak prevencije, liječenja i njege HIV/AIDS-a u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2015-2017" (u daljnjem tekstu: Tranzicijski plan za HIV) i "Tranzicijskim planom za daljnje provođenje aktivnosti prevencije, kontrole i borbe protiv tuberkuloze u Bosni i Hercegovini podržanih od strane

Globalnog fonda za borbu protiv AIDS-a, tuberkuloze i malarije (2015-2017)" (u daljnjem tekstu: Tranzicijski plan za tuberkulozu) i to kroz potporu za sljedeće aktivnosti:

- a) potporu u provedbi aktivnosti zamjene igala i šprica s ciljem prevencije od zaraznih bolesti za subjekte iz članka 3. stavak (1) točka a) ove Odluke;
 - b) potporu aktivnostima u pristupu teško dostupnim skupinama, i skupinama pod povećanim rizikom kao što su seksualne radnice, injekcijski korisnici droga, muškarci koji imaju seks sa muškarcima i drugi, uključujući mobilno testiranje na HIV infekciju teško dostupnih skupina i skupina pod povećanim rizikom za subjekte iz članka 3. stavak (1) točka a) ove Odluke;
 - c) potporu aktivnostima savjetovanja injekcijskih korisnika droga koji se nalaze na izdržavanju kazne zatvora u kazneno-popravnim zavodima u Bosni i Hercegovini i njihove pripreme za izlazak na slobodu, za subjekte iz članka 3. stavak (1) točka a) ove Odluke;
 - d) terenske aktivnosti na otkrivanju novih slučajeva kod kojih postoji sumnja na tuberkulozu, aktivnosti informiranja, edukacije i komunikacije s ciljem podizanja svijesti opće populacije o tuberkulozi, s posebnim fokusom na rizične skupine kao što su romska populacija, interno raseljene osobe, osobe sa ograničenim pristupom zdravstvenim uslugama, specifične skupine mladih, starijih ili siromašnih, i unapređenja prevencije i kontrole tuberkuloze, za subjekte iz članka 3. stavak (1) točka b) ove Odluke.
- (2) Aktivnosti iz stavka (1) točka d) ovog članka podržat će se sa najviše 20% sredstava od ukupnog iznosa iz članka 2. stavak (1) ove Odluke.
 - (3) Troškovi reprezentacije koji se odnose na ishranu i piće, ne mogu biti veći od 5% od ukupno odobrenog iznosa sredstava za podržani projekt. Troškovi taksi usluga i mobilnih telefona nisu prihvatljivi. Troškovi goriva su prihvatljivi isključivo ukoliko su izravno vezani uz implementaciju projektnih aktivnosti.
 - (4) Sredstva se dodjeljuju namjenski korisniku sredstava za konkretan projekt sukladno Odluci Vijeća ministara Bosne i Hercegovine te nije moguće vršiti bilo kakve naknadne promjene vezane uz odobreni projekt (npr. izmjene korisnika projekta, aktivnosti i dr.).
 - (5) Projekti iz stavka (1) ovog članka mogu trajati maksimalno dvije godine.

Članak 5.

(Cilj granta, indikatori učinka i izvori verifikacije)

- (1) Cilj dodjele grant sredstava iz članka 2. stavka (1) ove Odluke je potpora projektima koji doprinose implementaciji ključnih aktivnosti definiranih Tranzicijskim planom za HIV I Tranzicijskim planom za tuberkulozu.
Indikatori učinka su:
 - a) minimalno tri subjekta koja su realizirala projekte na temelju dodijeljenih grant sredstava za aktivnosti iz članka 4. ove Odluke;
 - b) minimalno dva projekta na temelju dodijeljenih grant sredstava za aktivnosti iz članka 4. stavka (1) toč. a), b) i c) ove Odluke realizirano;
 - c) minimalno jedan projekt na temelju dodijeljenih grant sredstava za aktivnosti iz članka 4. stavka (1) točka d) ove Odluke realizirano.
- (2) Broj korisnika preventivnih i promotivnih usluga koji su na izravan ili neizravan način imali koristi od svakog pojedinačno podržanog i realiziranog projekta predstavlja pokazatelj uspješnosti realizacije ukupnog granta i rezultat ostvarenja postavljenog cilja.

- (3) Izvori verifikacije za utvrđivanje učinka su narativna izvješća uz koja se kao dokazi dostavljaju izvješća medija, zapisnici, zabilješke sa događaja na kojima su nazočni zastupnici Ministarstva, i sl.

Članak 6.

(Kriteriji za vrednovanje podnesenih projekata)

- (1) Pri razmatranju podnesenih projekata vrednuje se:
- kvaliteta projekta i njegov doprinos implementaciji aktivnosti definiranih Tranzicijskim planom za HIV i Tranzicijskim planom za tuberkulozu, i to kroz povećanje sudjelovanja i pristupa preventivnim uslugama;
 - financijski i operativni kapaciteti aplikanta, uključujući procjenu realiziranih projekata/programa u protekle tri godine, do sada ostvarena suradnja s međunarodnim partnerima i članstvo u međunarodnim i europskim mrežama i asocijacijama;
 - održivost projekta i projektnih rezultata u razdoblju nakon završetka projekta;
 - izvodljivost projekta, projektnih aktivnosti, jasna povezanost cilja projekta s projektnim aktivnostima, broj korisnika koji su obuhvaćeni projektom;
 - troškovna efektivnost aktivnosti, odnosno usklađenost predviđenih troškova sa ukupnim proračunom projekta i jasna vidljivost traženih sredstava za svaku od planiranih aktivnosti u okviru projekta.
- (2) Vrednovanje projekata vrši se bodovanjem prema sljedećim kriterijima navedenim u Evaluacijskom obrascu (Privitak 4) koji je sastavni dio ove Odluke:
- tematske kriterije;
 - financijske i operativne kapacitete aplikanta;
 - relevantnost projekta;
 - efektivnost i izvodljivost aktivnosti
 - održivost aktivnosti i ciljeva, te
 - proračun i troškovnu efektivnost aktivnosti.

Članak 7.

(Postupak i način dodjele sredstava)

- (1) Ministarstvo putem javnog natječaja objavljuje postupak i način dodjele sredstva iz tekućeg granta "Sufinanciranje projekata nevladinih organizacija u području prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu, na web stranici Ministarstva i u tri dnevna lista u Bosni i Hercegovini.
- (2) Natječaj je otvoren 21 dan od dana posljednje objave.
- (3) Neblagovremene i nepotpune prijave ne uzimaju se u razmatranje.

Članak 8.

(Potrebna dokumentacija i način dostavljanja)

- (1) Podnositelj projekta za dodjelu sredstava iz tekućeg granta "Sufinanciranje projekata nevladinih organizacija u području prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu, obvezno prilaže sljedeću dokumentaciju:
- aplikacijski obrazac (Privitak 1), koji je sastavni dio ove Odluke, sa prijedlogom projekta koji mora biti popunjen na računaru, potpisan i ovjeren službenim pečatom podnosioca projekta, u suprotnom se smatra neurednim i ne uzima se u razmatranje;
 - financijski plan projekta na Obrascu za proračun (Privitak 2), koji je sastavni dio ove Odluke, s prikazanim izvorima prihoda i očekivanim rashodima, mora biti popunjen na računaru, potpisan i ovjeren službenim pečatom podnosioca projekta, u suprotnom se smatra neurednim i ne uzima se u razmatranje. U proračunu projekta mora biti jasno naznačeno za koje

aktivnosti se traže sredstva od strane Ministarstva, a za koje aktivnosti su osigurana sredstva iz drugih izvora;

- rješenje o registraciji podnosioca projekta. U slučaju izmjena i dopuna rješenja iste se dostavljaju uz osnovno rješenje o registraciji;
- statut podnosioca projekta, a u slučaju da je bilo izmjena i dopuna statuta iste se dostavljaju uz osnovni statut;
- uvjerenje o poreskoj registraciji podnosioca projekta (identifikacijski broj);
- rješenje o razvrstavanju podnosioca projekta prema djelatnosti izdano od strane nadležnog zavoda za statistiku;
- zvaničan dokument banke o otvaranju transakcijskog računa podnosioca projekta;
- presliku godišnjeg obračuna o poslovanju podnosioca projekta za 2017. godinu, ovjereno od strane Agencije za posredničke, informatičke i financijske usluge (APIF-a), odnosno Financijsko informatičke agencije (FIA);
- izjava podnosioca projekta, čija forma je sastavni dio ove Odluke (Privitak 3), potpisana od strane ovlaštene osobe i ovjerena službenim pečatom podnosioca projekta;
- CD na kojem je snimljena dokumentacija iz toč. a) i b) ovog stavka;
- ukoliko podnositelj projekta ne može dostaviti neki od obveznih dokumenata na način predviđen ovom Odlukom, dužan je o tomu sačiniti pisano obrazloženje koje mora biti potpisano i ovjereno službenim pečatom podnosioca projekta i dostaviti isto uz ostalu raspoloživu projektnu dokumentaciju. Ukoliko se obrazloženje ocijeni opravdanim od strane Povjerenstva takvi podnositelji projekta se uzimaju u razmatranje, kao izuzetak.

- (2) Dokumentacija iz stavka (1) ovog članka navedena pod toč. a), b), i k) dostavlja se u izvorniku, dokumentacija navedena pod toč. c), d), e) i f) dostavlja se u ovjerenoj preslici ne starijoj od tri mjeseca, dokument pod točkom g) dostavlja se u izvorniku ili ovjerenoj preslici ne starijoj od tri mjeseca, dokument pod točkom h) dostavlja se u preslici ovjerenoj od strane Agencije za posredničke, informatičke i financijske usluge (APIF-a), odnosno Financijsko informatičke agencije (FIA), dokument pod točkom i) dostavlja se potpisan od strane ovlaštene osobe i ovjeren službenim pečatom podnosioca projekta. CD se dostavlja sa snimljenom dokumentacijom iz toč. a) i b) stavka (1) ovog članka.
- (3) Dokumentacija iz stavka (1) ovog članka od točke a) do točke k) dostavlja se na način bliže opisan u stavku (2) ovog članka u zatvorenoj koverti, isključivo putem pošte Ministarstvu, sa naznakom: "Javni natječaj za dodjelu sredstava iz tekućeg granta "Sufinanciranje projekata nevladinih organizacija u području prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu", Ministarstvo civilnih poslova BiH, Trg BiH 1, 71 000 Sarajevo".
- (4) Dopuna dokumentacije koja stigne u roku u komu je objavljen natječaj će se prihvatiti, a koja stigne nakon zatvaranja natječaja neće se prihvatiti.

Članak 9.

(Imenovanje i zadatke Povjerenstva)

- (1) Ministar civilnih poslova Bosne i Hercegovine rješenjem imenuje Povjerenstvo za razmatranje primljenih projekata na temelju objavljenog javnog natječaja za tekući grant "Sufinanciranje projekata nevladinih organizacija u području

- prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo).
- (2) Povjerenstvo se sastoji od pet članova, od kojih je jedan predsjednik, i tajnik Povjerenstva koji pruža administrativno-tehničku potporu radu Povjerenstva. Povjerenstvo na prvom sastanku usvaja Poslovnik o radu kojim se uređuje djelokrug i način rada.
 - (3) Povjerenstvo je dužno izvršiti provjeru kompletnosti dokumentacije. Za projekte koji su ispunili administrativne kriterije članovi Povjerenstva pojedinačno vrše evaluaciju svakog projekta prema evaluacijskom obrascu iz članka 6. stavak (2) ove Odluke i vrše bodovanje istih.
 - (4) Nakon pojediničnog bodovanja projekta od strane svih članova Povjerenstva najmanji i najveći broj bodova se odbacuje, a preostali bodovi se zbrajaju i dijele sa tri i daju rezultat-ukupan broj bodova. Na temelju ukupnog broja bodova formira se rang lista. Sukladno rang listi i prihvatljivim troškovima u okviru proračuna aplikanta i raspoloživim sredstvima u okviru ovog granta, Povjerenstvo predlaže iznos sredstava za dodjelu vodeći računa da se za dodijeljena sredstva mogu realizirati aktivnosti, postići određeni rezultati i ostvariti postavljeni cilj.
 - (5) Predsjednik i nazočni članovi Povjerenstva potpisuju zapisnike i tablice nastale u okviru rada Povjerenstva.
 - (6) Povjerenstvo je dužno datu zadaću obaviti u roku ne dužem od 60 radnih dana od dana početka rada.
 - (7) Povjerenstvo podnosi Izvješće o svom radu ministru civilnih poslova s prijedlogom Odluke o dodjeli sredstava.
 - (8) Prijedlog Odluke Povjerenstva, ministar civilnih poslova Bosne i Hercegovine upućuje Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

Članak 10.

(Donošenje Odluke i obavijest o rezultatima)

- (1) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine donosi Odluku o dodjeli sredstava.
- (2) Odluka o dodjeli sredstava objavljuje se na web stranici Ministarstva i u "Službenom glasniku BiH".
- (3) Subjekti koji ne budu zadovoljavali administrativno-tehničke kriterije i oni koji nakon evaluacije budu imali manje od 55 bodova obavještavaju se pisanim putem o razlozima neispunjavanja istih.

Članak 11.

(Ugovor o korištenju dodijeljenih sredstava)

- (1) Sa subjektima kojima su odobrena sredstva prema Odluci iz članka 10. stava (1) ove Odluke, Ministarstvo zaključuje Ugovor o korištenju dodijeljenih sredstava iz tekućeg granta za sufinansiranje projekata nevladinih organizacija u području prevencije HIV infekcije i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini za 2018. godinu (u daljnjem tekstu: ugovor).
- (2) Prije zaključivanja ugovora korisnici sredstava se obavještavaju (elektronički i telefonski) o Odluci Vijeća ministara Bosne i Hercegovine iz članka 10. stavka (1) ove Odluke i odobrenim sredstvima, te se od istih traži da prije zaključivanja ugovora dostave:
 - a) revidirani proračun sukladno odobrenim sredstvima i sukladno proračunu u okviru aplikacije dostavljene na javni natječaj. Revidirani proračun projekta postaje sastavni dio ugovora i isti mora biti potpisan od strane korisnika sredstava i ovjeren pečatom korisnika sredstava.
 - b) podatke o razdoblju implementacije (početku i završetku projekta) koji se unose u ugovor.
- (3) Radi osiguranja transparentnog trošenja javnih sredstava Ministarstvo će donijeti interni akt kojim će se osigurati isto.

- (4) Ukoliko korisnik sredstava ne prihvati uvjete propisane ugovorom gubi pravo na korišćenje sredstava.
- (5) Ukoliko korisnik sredstava u tijeku realizacije projekta ustanovi da nije u mogućnosti u rokovima iz ugovora realizirati odobreni projekt, o tomu je dužan odmah obavijestiti Ministarstvo i navesti razloge.
- (6) Ministarstvo, na molbu korisnika sredstava, može dati suglasnost za produženje roka realizacije projekta maksimalno do šest mjeseci, ukoliko za to postoje opravdani razlozi koje nije bilo moguće predvidjeti u trenutku zaključivanja ugovora.

Članak 12.

(Izvješća o utrošku sredstava)

- (1) Korisnici sredstava dužni su Ministarstvu dostaviti izvješća o namjenskom utrošku sredstava prema Obrascu za narativno izvješće (Privitak 5) i Obrascu za finansijsko izvješće (Privitak 6), koji su sastavni dio ove Odluke.
- (2) Korisnik sredstava, sukladno stavku (1) ovog članka, dužan je završno narativno i finansijsko izvješće dostaviti najkasnije u roku od 30 dana od dana završetka projekta prema obrascima iz stavka (1) ovog članka.
- (3) Finansijsko izvješće obavezno sadrži preslike izvornih fiskalnih i ostalih propisanih računovodstvenih isprava za sve troškove nastale po odobrenom projektu sukladno važećim zakonskim propisima koji reguliraju ovo područje. Ministarstvo validnost nota računa utvrđuje sukladno trenutno važećim propisima koji reguliraju ovo područje. Narativno izvješće sadrži fotografije, izvješće medija, zapisnike i slično.
- (4) Ukoliko korisnik sredstava ne dostavi izvješće sukladno st. (1), (2) i (3) ovog članka, Ministarstvo će zatražiti povrat cjelokupnog iznosa doznačenih sredstava na Jedinstveni račun trezora Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana kada Ministarstvo pisanim putem to od njega zatraži, u suprotnom pokreće postupak pred nadležnim tijelom protiv aplikanta koji nije opravdao doznačena sredstva i zabranjuje se apliciranje istom na natječaje koje raspisuje Ministarstvo u razdoblje od tri godine.
- (5) Polugodišnja izvješća dostavljaju se prema Obrascu za narativno izvješće (Privitak 5) i to najkasnije do 25.1. i 20.7.
- (6) Korisnik sredstava je dužan voditi odvojenu i preciznu finansijsku dokumentaciju, tako da se sva plaćanja i troškovi načinjeni prema odobrenom projektu lako mogu identificirati.
- (7) Korisnik sredstava je dužan čuvati izvorne računovodstvene knjige i izvornu finansijsku dokumentaciju, te da u slučaju potrebe iste učini dostupnim za razmatranje i kontrolu od strane Ministarstva ili bilo koje druge osobe koju ovlasti Vijeće ministara Bosne i Hercegovine ili bilo kog drugog zakonom ovlaštenog tijela.
- (8) Korisnik sredstava može izvršiti realokaciju u iznosu do 15% unutar odobrenih proračunskih linija bez posebne suglasnosti Ministarstva, što posebice navodi u izvješću s obrazloženjem.
- (9) Ministarstvo najkasnije do 31.3.2019. godine dostavlja detaljno izvješće Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine o dodijeljenom tekućem grantu "Sufinanciranje projekata nevladinih organizacija u područja prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu, putem Vijeća ministara Bosne i Hercegovine.

Članak 13.

(Kontrola odobrenih projekata)

- (1) Kontrola realizacije odobrenih projekata se vrši po njihovom završetku na bazi dostavljenog kompletnog narativnog i finansijskog izvješća. Kontrola uključuje:

- a) analizu narativnog izvješća o realizaciji projekta koju vrši Sektor za zdravstvo u Ministarstvu i na bazi koje se utvrđuje učinak realiziranog projekta, te
 - b) analizu finansijskog izvješća koju vrši Povjerenstvo za finansijsku kontrolu.
- (2) Povjerenstvo za finansijsku kontrolu izvještaja iz stavka (1) točka b) ovog članka imenuje ministar civilnih poslova Bosne i Hercegovine. Povjerenstvo se sastoji od pet članova od kojih je jedan predsjednik, i tajnik Povjerenstva koji pruža administrativno-tehničku potporu radu Povjerenstva. Povjerenstvo za finansijsku kontrolu izvješća na prvom sastanku usvaja Poslovnik o radu kojim se uređuje djelokrug i način rada
- (3) Članovi Povjerenstva za finansijsku kontrolu ne mogu biti osobe koje su sudjelovale u radu Povjerenstva za razmatranje primljenih projekata na temelju objavljenog javnog natječaja za tekući grant "Sufinanciranje projekata nevladinih organizacija u području prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu.
- (4) Stručno-analitičku potporu Povjerenstvu za finansijsku kontrolu u postupku kontrole realizacije odobrenih projekata pruža Sektor za zdravstvo, što se detaljnije utvrđuje kroz donošenje internog nalogu od strane Ministarstva. Nalogom se bliže uređuju i druge radnje koje kao obveza proizilaze iz odredbi ove Odluke.
- (5) Ukoliko zaključi da je potrebno Povjerenstvo iz stavka (2) ovog članka će odlaskom u sjedište korisnika sredstava ostvariti uvid u cjelokupnu dokumentaciju.
- (6) Za projekte koji su podržani sa iznosom 15.000,00 KM i više Ministarstvo učinak utvrđuje i kroz prisustvo zastupnika Ministarstva u prostorijama korisnika grant sredstava o čemu se sačinjava bilješka i prilaže uz obrazac za narativno izvješće sukladno mogućnostima zastupnik Ministarstva isto čini i za korisnike sredstava koji su dobili sredstva manja od 15.000,00 KM.
- (7) Ukoliko Povjerenstvo iz stavka (2) ovog članka kod korisnika sredstava u izvještavanju utvrdi pogreške tehničke prirode, koje podrazumijevaju nepravilno popunjene Obrazce za izvješća i slične tehničke pogreške, korisnik sredstava se obavještava pisanim putem, ili putem fax-a ili telefonom, o potrebi otklanjanja utvrđenih nedostataka u roku od 15 dana od prijema obavijesti. Ako korisnik

sredstava u zadanom roku ne otkloni nedostatke, Ministarstvo upućuje zahtjev korisniku sredstava da izvrši povrat cjelokupnog iznosa doznačenih sredstava, u roku od 30 dana od dana kada Ministarstvo pisanim putem to od njega zatraži. Ukoliko se sredstva ne uplate u navedenom roku pokreće se postupak pred nadležnim tijelom protiv aplikanta koji nije opravdao doznačena sredstva i zabranjuje se apliciranje istom na natječaje koje raspisuje Ministarstvo u razdoblju od tri godine.

- (8) Ukoliko se ustanovi nenamjensko trošenje doznačenih sredstava aplikant je dužan izvršiti povrat cjelokupnog iznosa doznačenih sredstava na Jedinstveni račun trezora Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana kada Ministarstvo pisanim putem to od njega zatraži, u suprotnom pokrenut će se postupak pred nadležnim tijelom protiv aplikanta koji nije opravdao doznačena sredstva i zabranjuje se apliciranje istom na natječaje koje raspisuje Ministarstvo u razdoblje od tri godine.

- (9) Ukoliko korisnik nije utrošio cjelokupna doznačena sredstva za realizaciju odobrenog projekta, dužan je izvršiti povrat neutrošenih sredstava uplatom istih na Jedinstveni račun trezora Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana završetka projekta uz obrazloženje. Ukoliko se sredstva ne uplate u navedenom roku pokreće se postupak pred nadležnim tijelom protiv korisnika sredstava koji nije opravdao doznačena sredstva i zabranjuje se apliciranje istom na natječaje koje raspisuje Ministarstvo u razdoblju od tri godine.

Članak 14.

(Korištenje naziva Ministarstva)

Korisniku sredstava je dozvoljeno korištenje naziva Ministarstva sukladno odredbama Zakona o grbu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 19/01 i 23/04).

Članak 15.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 122/18
25. lipnja 2018. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. **Denis Zvizdić**, v. r.

**APLIKACIJSKI OBRAZAC
OPĆI PODACI
(PRIVITAK 1)**

Aplikacijski obrazac popunite na računaru, u suprotnom će se smatrati neurednim i neće se uzeti u razmatranje

MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BIH	Javni natječaj za dodjelu sredstava iz tekućeg granta „Sufinanciranje projekata nevladinih organizacija u području prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini“ za 2018. godinu
Podnositelj zahtjeva (Navedi puni naziv u skladu s rješenjem o registraciji)	
Partnerske organizacije	
Naziv projekta	
Projektne lokacije	
Ukupni proračun projekta	
Traženi iznos sredstava od Ministarstva	
Osiguran iznos sredstava, navedite donatora i iznos osiguranih sredstava	
Iznos vlastitih sredstava	
Trajanje projekta	od <u>dd/mm/yyyy</u> do <u>dd/mm/yyyy</u>
Naziv javnog natječaja	
Adresa podnosioca zahtjeva	
Broj telefona	
Broj faksa	
Kontakt osoba za ovaj projekat	
E-mail i broj mobilnog telefona kontakt osobe	

Osoba ovlaštena za potpisivanje ugovora i izmjena ispred aplikanta	
--	--

E-mail ovlaštene osobe	
------------------------	--

Web stranica organizacije	
---------------------------	--

Transakcijski račun banke (16 cifara)	
Naziv banke, adresa i mjesto banke	

ID broj (Identifikacijski broj poreske uprave)	
--	--

Podnositelj projekta je odgovoran za dostavu točnih podataka. Bilo koja promjena adrese, broja telefona, faksa, e-mail-ova ili promjene kontakt i ovlaštene osobe se mora naznačiti u pisanoj formi Ministarstvu. Ministarstvo se neće smatrati odgovornim u slučaju da ne uspije kontaktirati podnositelja projekta.

I. SAŽETAK (maksimalno jedna stranica)

Sažetak napišite nakon što završite sve dijelove aplikacije. Cilj sažetka je da se da prikaz cijelog projekta. Treba ga početi sa navođenjem projektnog cilja, njegovim opisom te sa opisom načina na koji se planira postići. Sažetak treba da sadrži informacije o razdoblju implementacije, ukupni broj korisnika projekta, projektnu lokaciju i ukupni proračun sa iznosom koji se traži kao sufinansiranje od Ministarstva.

--

--

II. PODACI O DOSADAŠNJIM AKTIVNOSTIMA (maksimalno jedna stranica)

Navedite Vaše najvažnije projekte realizirane u prethodne tri godine, njihovu finansijsku vrijednost i izvore financiranja, dosadašnje uspjehe na međunarodnom planu, doprinos razvoju civilnog društva i socijalne inkluzije, kao i broj građana koji su obuhvaćeni projektom/programom (djece, mladih, osoba s invaliditetom i sl.):

Informacije će biti korištene za procjenu kapaciteta i iskustava u vođenju aktivnosti.

Naziv projekta:					
Lokacija	Ukupni proračun	Glavni implementator ili partner	Donator	Iznos po donatoru	Vremenski okvir
Ciljevi i rezultati projekta					
Aktivnosti					

Naziv projekta:					
Lokacija	Ukupni proračun	Glavni implementator ili partner	Donator	Iznos po donatoru	Vremenski okvir
Ciljevi i rezultati projekta					
Aktivnosti					

Ispod popunite podatke koji se odnose na vaše iskustvo, resurse, izvore financiranja i zaposlene, te područje djelatnosti.

Područje djelatnosti

- ☐ Mobilne aktivnosti u području testiranja na HIV i uzimanja uzoraka sputuma kod sumnje na TB
- ☐ Preventivne i promotivne aktivnosti u vezi s HIV/TB
- ☐ Aktivnosti u pristupu teško dostupnim skupinama i skupinama pod povećanim rizikom
- ☐ Ostale aktivnosti u vezi s HIV/TB

Iskustvo

Godine iskustva	Broj projekata u zadnjih 7 godina	Procjena ukupnog prihoda tijekom zadnjih 7 godina u tisućama KM
☐ Manje od jedne godine	☐ 1 do 5	☐ Manje od 1
☐ 1 do 3 godine	☐ 6 do 10	☐ Od 1 do 5
☐ 4 do 7 godina	☐ 11 do 20	☐ Od 5 do 20
☐ Preko 7 godina	☐ 21 do 50	☐ Od 20 do 50
	☐ 51 do 200	☐ Od 50 do 100
	☐ 201 do 500	☐ Od 100 do 300
	☐ Preko 500	☐ Od 300 do 1.000
		☐ Preko 1.000

Resursi

Molimo da navedete dolje navedene podatke na bazi bilansa stanja i uspjeha vaše organizacije (navodite vrijednosti u tisućama KM)

Godina	Ukupni prihod	Bilans na kraju godine	Ukupna dugovanja organizacije
Prethodna godina			
Godina prije prethodne			

Molimo da označite izvore vaših prihoda u prethodnoj godini (prethodna završena godina) i specifikujete udio u ukupnom proračunu

	Izvor	Iznos	Procent (ukupni mora biti 100%)
☐	UN		
☐	EU		
☐	Vlade drugih država		
☐	Institucije BiH		
☐	Entitetska vlada		
☐	Kantonalne vlade		
☐	Lokalne vlasti / općine / gradovi		
☐	Međunarodne organizacije / fondovi		
☐	Privatni sektor / korporacije		
☐	Članarine		
☐	Prodaja roba i usluga		
	Total		100%

Unesite broj zaposlenih u vašoj organizaciji na puno radno vrijeme u stalnom radnom odnosu i broj angažiranih po ugovoru o djelu

Pozicije	Broj osoba na puno radno vrijeme u stalnom radnom odnosu	Polovica radnog vremena ili ugovor o djelu

Menadžment		
Administracija i financije		
Programsko osoblje		
Konzultanti		
Volonteri		

III. MEĐUNARODNI PARTNERI *(maksimalno pola stranice)*

Navedite ostvarenu suradnju s međunarodnim partnerima s ciljem ostvarenja projekata koje provodite, ukoliko postoji.

IV. POTPORA

Navedite ministarstva i druge institucije koje preporučuju (podržavaju) projekt, ukoliko je potpora osigurana.

1.

_____ (Institucija)

Kontakt osoba: _____

Telefon / e-mail: _____

2.

_____ (Institucija)

Kontakt osoba: _____

Telefon / e-mail: _____

V. PRIJEDLOG PROJEKTA

Ovdje opišite projektne ciljeve kao i načine na koje želite da ih postignete. Navedeni ciljevi trebaju biti jasno opisani i postavljeni u vezu sa rezultatima i aktivnostima. Treba opisati opći cilj projekta koji objašnjava doprinos projekta razvoju društva u određenom području u razdoblju nakon njegovog završetka, te specifične ciljeve koji podrazumjevaju izravni utjecaj projektnih aktivnosti i rezultata na određenu promjenu.

Projektni cilj *(maksimalno četvrtina stranice)*

--

Rezultati i aktivnosti (maksimalno jedna stranica)

Ovdje navedite sve rezultate koje planirate postići tijekom projekta koji će dovesti do ostvarivanja projektnog cilja, te sve aktivnosti koje planirate preduzeti.

Rezultati i aktivnosti trebaju biti tako numerirani da se vidi koja aktivnost dovodi do kojeg rezultata.

U ovom dijelu opišite učešće i ulogu različitih aktera (partnera, ciljnih skupina, vlasti itd.) na provođenje aktivnosti i uticaj na rezultate.

Ovdje navedite i osnovne resurse (ljudske i materijalne) potrebne za implementaciju aktivnosti i postizanju rezultata. Također navedite životopise ključnog osoblja koje će biti uključeno u realizaciju projekta. Navedite i generalni stav aktera prema problemu koji se rješava i predloženim aktivnostima.

--

Akcijski plan

U dolje postavljenoj tabeli navedite vremenski okvir za provođenje aktivnosti. Prvi mjesec se podrazumjeva od dana potpisa ugovora ukoliko nije drugačije naznačeno u ugovoru ili aneksima ugovora. U akcijskom planu navedite najvjerojatnije vrijeme za provođenje aktivnosti, a ne najkraće moguće vrijeme. Ukoliko projekt traje duže od jedne godine, ovdje navedite vremenske okvire samo za aktivnosti koje će se provoditi u prvoj godini i kreirajte novu tablicu za drugu godinu.

	Mjesec implementacije											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
REZULTAT 1.1 – navesti naziv												
Aktivnost 1.1.1 -												
Aktivnosti 1.1.2 -												
REZULTAT 1.2 – navesti naziv												
Aktivnost 1.2.1 -												
Aktivnosti 1.2.2 -												
REZULTAT 2.1 – navesti naziv												
Aktivnost 2.1.1 -												
Aktivnosti 2.1.2 -												
REZULTAT 2.2 – navesti naziv												
Aktivnost 2.2.1 -												
Aktivnosti 2.2.2 -												

Korisnici

Unesite predviđeni broj izravnih korisnika i neizravnih korisnika projekta. Izravni korisnici su oni koji će imati neposredan dodir sa aktivnostima i rezultatima projekta. Za ove korisnike potrebno je da možete dokazati da su u određeno vrijeme bili na određenom mjestu ili događaju koji je dio dogovorenih projektnih aktivnosti.

Neizravni korisnici treba da osjete efekte projekta, ali preko osoba, događaja, situacija koje nisu upravljane od strane projekta ali su bazirane na projektnoj metodologiji, rezultatima i aktivnostima.

Korisnici	Ukupno	Žena	Muškaraca	% iz ugroženih skupina
Izravni korisnici				
Neizravni korisnici				
Ukupno				

Održivost (maksimalno pola stranice)

Objasnite način na koji će se obezbijediti održivost projektnih rezultata i ciljeva nakon završetka projekta. Ovde možete navesti potrebne naknadne aktivnosti, razvijene strategije, vlasništvo nad projektom, plan komunikacije, i sl. Obratite pozornost na finansijsku održivost, institucionalnu održivost, održivost na razini politika i legislative.

VI. INTERNO PRAĆANJE PROJEKTA(maksimalno pola stranice)

Opišite način na koji ćete provoditi interno praćanje aktivnosti i evaluaciju rezultata projekta kao i unutarnje obveze izvještavanja i procedure koje morate poštivati, te ko će provoditi isti.

VII. PRORAČUN

Proračun je prijevod projekta u novčani iznos. U ovom dijelu opišite sve vrste troškova koje očekujete tijekom provođenja projekta, a neophodni su za njegovu implementaciju. Proračun treba u potpunosti da prati navedene aktivnosti u sekciji opis projekta.

Administrativnim troškovima smatraju se fiksni troškovi ureda organizacije/ ustanove te financiranje ili su-financiranje administrativnog osoblja.

U privitku 2 navedite sve relevantne proračunske stavke za ovaj projekt i to na način da za svaku aktivnost posebice procijenite sve troškove uključujući i ljudske resurse. Uključite i informacije o dodatnim izvorima financiranja.

--

IX.I Prijedlog zatvaranja finansijske konstrukcije u konvertibilnim markama:

R. br.	IZVOR FINANCIRANJA	IZNOS
1.	Vlastita sredstva	
2.	Sredstva sponzora, donatora	
3.	Sredstva međunarodnih organizacija	
4.	Sredstva općine	
5.	Sredstva grada	
6.	Sredstva kantona	
7.	Sredstva entiteta	
8.	Sredstva Ministarstva civilnih poslova	
9.	Sredstva iz ostalih izvora	
	UKUPNO	

VIII. LISTA NEOPHODNE PRATEĆE DOKUMENTACIJE

Napomena: Obvezno dostaviti prateću dokumentaciju istim redoslijedom kako je to navedeno:

- a) aplikacijski obrazac, koji je sastavni dio ove odluke (Privitak 1), sa prijedlogom projekta koji mora biti popunjen na računaru, potpisan i ovjeren službenim pečatom podnosioca projekta. Aplikacijski obrazac mora biti popunjen na računaru, u suprotnom se smatra neurednim i ne uzima se u razmatranje;
- b) finansijski plan projekta, na obrascu za proračun koji je sastavni dio ove odluke (Privitak 2), s izvorima prihoda i očekivanim rashodima koji mora biti popunjen na računaru, potpisan i ovjeren službenim pečatom podnosioca projekta. Obrazac za proračun mora biti popunjen na računaru, u suprotnom se smatra neurednim i ne uzima se u razmatranje. U proračunu projekta mora biti jasno naznačeno za koje aktivnosti se traže sredstva od strane Ministarstva, a za koje aktivnosti su osigurana sredstva iz drugih izvora;
- c) rješenje o registraciji podnosioca projekta, u slučaju da je bilo izmjena i dopuna rješenja iste se dostavljaju uz osnovno rješenje o registraciji;
- d) statut podnosioca projekta, a u slučaju da je bilo izmjena i dopuna statuta iste se dostavljaju uz osnovni statut;
- e) uvjerenje o poreskoj registraciji podnosioca projekta (identifikacijski broj);

- f) rješenje o razvrstavanju podnosioca projekta prema djelatnosti izdato od strane nadležnog zavoda za statistiku;
- g) zvaničan dokument banke o otvaranju transakcionog računa podnosioca projekta;
- h) presliku godišnjeg obračuna o poslovanju podnosioca projekta za 2017. godinu, ovjereno od strane Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge (APIF-a), odnosno Finansijsko informatičke agencije (FIA);
- i) izjava podnosioca projekta, čija forma je sastavni dio ove odluke (Privitak 3), potpisana od strane ovlaštene osobe i ovjerena službenim pečatom podnosioca projekta;
- j) CD na kojem je snimljena dokumentacija iz tač. a) i b) ovog stava;
- k) ukoliko podnositelj projekta ne može dostaviti neki od obaveznih dokumenata na način predviđen odlukom, dužan je o tome sačiniti pisano obrazloženje koje mora biti potpisano i ovjereno službenim pečatom podnosioca projekta i dostaviti isto uz ostalu raspoloživu projektnu dokumentaciju. Ukoliko se obrazloženje ocjeni opravdanim od strane Povjerenstva takvi podnositelji projekta se uzimaju u razmatranje, kao izuzetak.

Dokumentacija navedena pod tač. a), b), i k) dostavlja se u izvorniku, dokumentacija navedena pod tač. c), d), e) i f) dostavlja se u ovjerenoj preslici ne starijoj od tri mjeseca, dokument pod tačkom g) dostavlja se u originalu ili ovjerenoj kopiji ne starijoj od tri mjeseca, dokument pod tačkom h) dostavlja se u preslici ovjerenoj od strane Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge (APIF-a), odnosno Finansijsko informatičke agencije (FIA), dokument pod tačkom i) dostavlja se potpisan od strane ovlaštene osobe i ovjeren službenim pečatom podnosioca projekta. CD se dostavlja sa snimljenom dokumentacijom iz tač. a) i b).

Kompletnu dokumentaciju, **istim redoslijedom** kako je to gore navedeno, **poslati ISKLJUČIVO POŠTOM**, na adresu:

MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BIH
za Javni natječaj za dodjelu sredstava iz tekućeg granta „Sufinanciranje projekata
nevladinih organizacija u oblasti prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini“ za
2018. godinu
Trg BiH 1, Sarajevo 71000

Mjesto i datum

M.P.

Potpis podnosioca zahtjeva
Ovlaštena osoba

**OBRAZAC ZA PRORAČUN
(PRIVITAK 2)**

Obrazac za proračun popunite na računaru, u suprotnom će se smatrati neurednim i neće se uzeti u razmatranje

Naziv projekta:
Razdoblje:

**PROGRAMSKI
TROŠKOVI**

Br.	Proračunska linija			Količina	Jedinica	Jedinična cijena	Ukupni proračun	Izvor financiranja	Tražena sredstva od Ministarstva
1	Programsko osoblje								
1.1									
1.2									
2	Aktivnost 1.1.1 – naziv								
2.1									
2.2									
3	Aktivnost 1.1.2 – naziv								
3.1									
3.2									
4	Aktivnost 1.2.1 – naziv								
4.1									
4.2									
5	Aktivnost 1.2.2 – naziv								
5.1									
5.2									
6	Aktivnost 2.1.1 – naziv								
6.1									
6.2									
Ukupno za projektne troškove									

ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

Br.	Proračunska linija			Količina	Jedinica	Jedinična cijena	Ukupni proračun	Izvor financiranja	Tražena sredstva od Ministarstva
1	Financijsko i administrativno osoblje								
1.1									
2	Troškovi potpore								
2.1	Unajmljivanje prostora								
2.2	Režije								

2.3	Komunikacije							
2.4	Uredski materijal							
2.5	Bankarski troškovi							
Ukupni administrativni troškovi								

**PREGLED
PRORAČUNA**

	Ukupni proračun	Vrijednost financiranja iz drugih izvora	Tražena sredstva od Ministarstva
Programski troškovi			
Troškovi potpore programu/administrativni troškovi			
UKUPNO			

Mjesto i datum

M.P.

Potpis podnosioca zahtjeva
Ovlaštena osoba

(Privitak 3)

IZJAVA

Ja, ovdje potpisani _____,

(ime, prezime i adresa ovlaštene osobe pravnog subjekta nositelja projekta)

ovlaštena osoba _____

(naziv i adresa pravnog subjekta nositelja projekta)

pod punom krivičnom, moralnom i materijalnom odgovornošću

1. Potvrđujem da su:

- a) Vjerodostojno navedeni podaci u aplikacijskom obrascu;
- b) Popunjen, potpisan i službenim pečatom ovjeren finansijski plan projekta, na obrascu za proračun, s izvorima prihoda i očekivanim rashodima i jasno naznačeno za koje aktivnosti se traže sredstva od strane Ministarstva, a za koje aktivnosti su osigurana sredstva iz drugih izvora;
- c) Da su osigurana/ nisu osigurana sredstva za implementaciju projekta iz sljedećih izvora: _____, u iznosu _____ a koji sufinanciraju projekt, _____ odnosno _____ sljedeće aktivnosti: _____

(Pojašnjenje (c): podvući opciju osigurana ili nisu osigurana sredstva)

2. Potvrđujem da je gore imenovani pravni subjekt registriran u relevantnim registrima u Bosni i Hercegovini za obavljanje poslova potrebnih za implementaciju projekta, što dokazujem rješenjem o registraciji (u ovjerenoj preslici), rješenjem o razvrstavanju prema djelatnosti izdatog od strane nadležnog zavoda za statistiku (u ovjerenoj preslici) i statutom.

3. Potvrđujem da je gore navedeni pravni subjekt ekonomski i finansijski podoban za implementaciju projekta s kojim se prijavljujemo na javni natječaj što dokazujem kopijom godišnjeg obračuna o poslovanju za 2017. godinu, ovjerenog od strane Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge/ Finansijsko analitičke agencije (APIF-a/FIA-e);

4. Potvrđujem da će biti dostavljen završno izvješće na obrascima za narativno i finansijsko izvješće u roku od 30 dana od dana završetka projekta.

5. U slučaju kontrole utroška doznačenih sredstava potvrđujem da ću osigurati svu potrebnu potporu kako bi se mogla izvršiti provjera da li se Projekt realizirao u skladu sa zaključenim ugovorom sa Ministarstvom i Projektom.

6. Potvrđujem da će se omogućiti prisustvo zastupniku Ministarstva u prostorijama korisnika grant sredstava u tijeku realizacije Projekta.

7. Svjestan sam da će Ministarstvo odbiti učešće gore navedenog subjekta u postupku po javnom natječaju ukoliko smo subjekt odnosno ja, kao njena ovlaštena osoba, propustili dostaviti ili dostavili pogrešne informacije i dokumente koji su traženi javnim natječajom, ili odbili potpisati ovu izjavu ili ukoliko se pregledom dostavljenih dokumenata ustanovi da subjekt ne ispunjava neki od kriterija navedenih u Odluci o kriterijima za dodjelu sredstava iz tekućeg granta „Sufinanciranje projekata nevladinih organizacija u području prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini“ za 2018. godinu.

8. Potvrđujem da ovu izjavu dajem kao ovlaštena osoba navedenog pravnog subjekta sa ovlaštenjima za davanje ovakve izjave pod punom krivičnom, materijalnom i moralnom odgovornošću.

IZJAVLJENO: _____, _____.20____.
(mjesto, datum)

(ime i prezime, potpis i pečat)

**EVALUACIJSKI OBRAZAC
(PRIVITAK 4)**

Evaluacija će se provoditi u dva koraka. Zadovoljenje kriterija prvog koraka je preduvjet drugostupne evaluacije.

Prvi korak evaluacije se odnosi na procjenu zadovoljenja administrativnih i tehničkih kriterija za prijavu, a drugi procjenu kriterija kvalitete.

Nakon krajnjeg roka za predaju prijedloga projekta, članovi povjerenstva će otvoriti sve prispjele prijedloge projekta i napraviti popis subjekata koji su poslali aplikacije.

Administrativni i tehnički kriteriji za prijavu

- Aplikacija je poslana na adresu Ministarstva u skladu s rokovima navedenim u natječaju, što dokazuje poštanski pečat. Ukoliko je aplikacija poslana nakon roka, aplikacija se ne uzima u razmatranje,
- Aplikacija je u potpunosti popunjena i sadrži svu obavezu dokumentaciju traženu javnim natječajom, u suprotnom aplikacija se ne uzima u razmatranje,
- Aplikacija mora biti popunjena na računaru, u suprotnom će se smatrati neurednim i neće se uzeti u razmatranje,
- Obrazac za proračun mora biti popunjen na računaru, u suprotnom će se smatrati neurednim i neće se uzeti u razmatranje,
- Aplikant zadovoljava kriterije iz sekcije „Ko može aplicirati na javni natječaj“. Ukoliko je pravni status aplikanta drugačiji od navedenih koji mogu aplicirati, aplikacija neće biti razmatrana,
- Ukoliko prijedlog projekta nije usklađen sa namjenom javnog natječaja, aplikacija neće biti razmatrana,
- Administrativnim troškovima smatraju se fiksni troškovi kancelarije organizacije/ ustanove te financiranje ili su-financiranje administrativnog osoblja.

Sve aplikacije koje zadovolje administrativne i tehničke kriterije za prijavu će biti evaluirani naspram dole navedenih kriterija kvalitete.

Kriteriji kvalitete

Evaluacija kvalitete aplikacija, uključujući i predloženog proračuna, kapaciteta aplikanta i partnera, će se provesti u skladu sa evaluacionom tabelom navedenom ispod. Evaluacijski kriteriji su podijeljeni u sekcije i podsekcije. Svaki projekt će pod svakom podsekcijom biti ocjenjen.

Sekcija	Maksimalni broj bodova (minimalni broj bodova je 0)	Bodovi
1. Tematski kriteriji	60	

1.1 Cilj projekta doprinosi održivosti rezultata HIV/TB programa u Bosni i Hercegovini i implementaciji aktivnosti definisanih u Tranzicijskom planu za HIV/Tranzicijskom planu za TB kroz: a) Aktivnosti smanjenja štete za injekcione korisnike droga u kontekstu HIV epidemije b) Preventivne aktivnosti za teško dostupne grupe i grupe pod povećanim rizikom c) Mobilne aktivnosti testiranja na HIV/TB d) Psihološka i socijalna potpora osobama koje žive sa HIV/AIDS-om/oboljelim od TB e) Aktivnosti zagovaranja u cilju osiguravanja održivosti rezultata HIV/TB programa	20	
1.2 Projekt doprinosi implementaciji programa kontrole HIV/TB u Bosni i Hercegovini	10	
1.3 Projekt omogućava teško dostupnim skupinama i skupinama pod povećanim rizikom pristup preventivnim i promotivnim aktivnostima	10	
1.4 Rezultati projekta pružaju potporu ispunjavanju međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine	10	
1.5 Projekt doprinosi borbi protiv stigme i diskriminacije	5	
1.6 Projekt omogućava stvaranje uslova za partnerstvo organizacija civilnog društva koje sudjeluje u odgovor na HIV/TB na čitavoj teritoriji Bosne i Hercegovine	5	
2. Financijski i operativni kapaciteti	10	
2.1 Da li aplikant i relevantni partneri imaju dovoljno kapaciteta za upravljanje predloženim projektom (uključujući broj stalno zaposlenih, opremu, te razdoblje iskustva od osnivanja do danas)?	5	
2.2 Da li aplikant i njegovi eventualni partneri imaju dovoljno stručnog kapaciteta za provedbu projekta? Suradnja sa drugim partnerima u svrhu postizanja ciljeva?	5	
3. Relevantnost	10	
3.1 Koliko je prijedlog projekta usklađen sa strateškim, programskim i planskim dokumentima u području HIV/TB?	8	
3.2 U kojoj mjeri projekt promovira dodatne vrijednosti kao što su ljudska prava, ravnopravnost	2	

spolova, rad sa mladima i sl.?		
4. Efektivnost i izvodljivost aktivnosti	5	
4.1 U kojoj mjeri su predložene aktivnosti prikladne, praktične, realistično postavljene i u skladu sa postavljenim ciljevima i rezultatima?	3	
4.2 U kojoj mjeri je plan aktivnosti jasan i izvodljiv?	2	
5. Održivost aktivnosti i ciljeva	5	
5.1 U kojoj mjeri su projektne aktivnosti održive u finansijskom i/ili institucionalnom smislu?	5	
6. Proračun i troškovna efektivnost aktivnosti	10	
6.1 Aktivnosti odgovaraju vrijednosti projekta?	5	
6.2 U kojoj mjeri je odnos očekivanog troška i očekivanog rezultata zadovoljavajući?	3	
6.3 U kojoj mjeri je projekt su-financiran iz drugih izvora?	2	

Svaku aplikaciju boduju svi članovi Povjerenstva prema Evaluacijskom obrascu. Najmanji i najveći broj bodova se odbacuje. Preostali bodovi se zbrajaju i dijele sa tri i daju rezultat - ukupan broj bodova. Na temelju ukupnog broja bodova formira se rang lista. U skladu s rang listom i prihvatljivim troškovima u okviru proračuna aplikanta, Komisija predlaže iznos sredstava za dodjelu vodeći računa da se za dodijeljena sredstva mogu realizirati aktivnosti, postići određeni rezultati i ostvariti postavljeni cilj.

Ukoliko je ukupni broj bodova manji od **55 bodova**, aplikacija se neće finansijski podržati.

Nakon evaluacije, biće kreirana lista aplikacija sa 55 i više bodova sa pripadajućim brojem bodova (silaznim redoslijedom), ukupnim odobrenim proračunom i silaznim kumulativnim iznosom proračuna.

U ovisnosti od dostupnih sredstava, odabrat će se oni projekti za finansijsku potporu sa te liste, kod kojih je silazni kumulativni iznos proračuna manji od dostupnih sredstava.

Nakon donošenja Odluke o dodjeli sredstava, Odluka se objavljuje na web stranici Ministarstva civilnih poslova i „Službenom glasniku BiH“, te će subjektu čiji je projekt odobren biti ponuđen ugovor.

Subjekti koji ne budu zadovoljavali administrativno-tehničke kriterije će biti obaviješteni o razlozima neispunjavanja istih, kao i subjekti koji nakon evaluacije pristiglih projekta budu imali manje od 55 bodova, i to pisanim putem nakon što Vijeće ministara BiH donese odluku o dodjeli sredstava.

IZVJEŠĆE O IMPLEMENTACIJI
 Obrazac za narativno izvješće
 (PRIVITAK 5)

I. OPĆI PODACI

Naziv javnog natječaja	Javni natječaj za dodjelu sredstava iz tekućeg granta „Sufinanciranje projekata nevladinih organizacija u području prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini“ za 2018. godinu
Izvješće podneseno od strane	
Partnerske organizacije	
Naziv projekta	
Broj ugovora	
Projektne lokacije	
Ukupni proračun projekta	
Odobreni proračun od strane ovog Ministarstva	
Ukupni iznos sufinanciranja	
Trajanje projekta	od <u>dd/mm/yyyy</u> do <u>dd/mm/yyyy</u>
Razdoblje koje obuhvaća ovo izvješće	od <u>dd/mm/yyyy</u> do <u>dd/mm/yyyy</u>
Datum podošenja izvješća	<u>dd/mm/yyyy</u>
Odgovorna osoba	

II. SAŽETAK I STATUS PROJEKTA

II.1 Molimo vas nabrojite ostvarene rezultate i realizirane aktivnosti iz projekta i plana aktivnosti (dodajte redova koliko vam treba u ovisnosti od broja ciljeva i rezultata u projektu):

Cilj	
Rezultat1	
Aktivnost 1.1	
Aktivnost 1.2.	
Rezultat 2	
Aktivnost 2.1	
Aktivnost 2.2.	

II.2 Postignuti napredak (sažeti opis provedenih aktivnosti)

U tijeku izvještajnog razdoblja, realizirane su sljedeće aktivnosti:

III. IMPLEMENTIRANE AKTIVNOSTI

U ovom dijelu potrebno je navesti aktivnosti implementirane tijekom razdoblja izvješćivanja u odnosu na plan aktivnosti. Također neophodno je navesti i broj korisnika koji su obuhvaćeni određenim aktivnostima i to navodeći odvojeno broj muškaraca, broj žena i broj djece.

Opišite realizaciju aktivnosti: navedite detalje, datume, eventualne probleme, ko su bili učesnici, partneri i drugi uključeni akteri. Ovu aktivnost u opisu možete razbiti na pod-aktivnosti i iste numerisati. Brojne oznake pored aktivnosti treba da odgovaraju cilju, rezultatu, tako da aktivnost koja se odnosi na cilj 2, rezultat 3 treba da bude označena sa brojem 2.3.1 za prvu aktivnost, 2.3.1.1 za prvu podaktivnost unutar prve aktivnosti za ovaj cilj. Ukoliko pod-aktivnost ima korisnike koji su različiti od korisnika ostalih podaktivnosti onda tu pod-aktivnost obilježite kao aktivnost te unijeti broj korisnika za tu aktivnost u predviđena polja.

Aktivnost	1.1.1 /Unesite naziv aktivnosti/			
Postignuto u %		Status (na vrijeme ili u kašnjenju)		
Broj korisnika	Broj muškaraca		Broj žena	
Broj djece				
1.Prva podaktivnost				
2.Druga podaktivnost				
3.Treća podaktivnost				

Aktivnost	1.1.2 /Unesite naziv aktivnosti/			
Postignuto u %		Status (na vrijeme ili u kašnjenju)		
Broj korisnika	Broj muškaraca		Broj žena	
Broj djece				
1.Prva podaktivnost				
2.Druga podaktivnost				
3.Treća podaktivnost				

Dodajte dodatne tablice u ovisnosti od broja aktivnosti koje ima projekt koji provodite!

IV. OSTVARENI REZULTATI

IV.1. Navedite razinu postignuća rezultata navedenih pod sekcijom 1.

Svaki rezultat zasebno detaljno opišite. Nemojte nabrajati aktivnosti iz prethodne sekcije, nego njihove efekte na zajednicu i korisnike.

IV.2. Dodatni nepredviđeni pozitivni efekti

Opišite dodatne postignute efekte na lokalnu zajednicu kao npr. dodatna sredstva, dodatni korisnici, dodatna partnerstva, dodatni kapaciteti uspostavljeni u zajednici povezivanje sa drugim lokalnim zajednicama/općinama itd.

IV.3. Uspješke priče iz lokalne zajednice

Identifikujte jednu osobu ili instituciju koja je imala najviše koristi od projektnih aktivnosti. Bilo da se radi o pojedincu, organizaciji, instituciji ili o lokalnoj zajednici u cjelini, vrlo je važno da opišete minimalno jednu priču koja je prouzrokovana direktno ili indirektno implementacijom projekta u vašoj zajednici npr. dramatična promjena u životu korisnika vaših usluga posebno se osvrćući na promjenu u životu osoba koje spadaju u tzv. "ranjivu skupinu". Ukoliko posjedujete, potrebno je priložiti fotografije koje dokazuju promjenu. U opisu treba navesti kakva je situacija bila prije date promjene.

IV.4 Ukupni korisnici rezultata projekta

Unesite predviđeni broj direktnih korisnika i indirektnih korisnika projekta. Izravni korisnici su oni koji će imati neposredan dodir sa aktivnostima i rezultatima projekta. Za ove korisnike potrebno je da možete dokazati da su u određeno vrijeme bili na određenom mjestu ili događaju koji je dio dogovorenih projektnih aktivnosti.

Neizravni korisnici treba da osjete efekte projekta, ali preko osoba, događaja, situacija koje nisu upravljane od strane projekta ali su bazirane na projektnoj metodologiji, rezultatima i aktivnostima.

Korisnici	Ukupno	Žena	Muškaraca	% iz ugroženih skupina
Izravni korisnici				
Neizravni korisnici				
Ukupno				

IV.5 U donjoj tablici navedite broj događaja razvrstanih po kategorijama te pripadajući broj sudionika tih događaja.

Događaj	Ukupni broj događaja	Žena sudionika	Muškaraca sudionika	Djece sudionika
Sastanak sa vladinim institucijama				
Sastanak sa poslovnim sektorom				
Sastanak sa međunarodnim/regionalnim organizacijama				
Sastanak sa organizacijama civilnog društva				
Sastanak sa građanima				
Radionica				
Konferencija				
Trening/seminar				
Prezentacija				
Medijski događaj				
Monitoring posjeta				
Studijska posjeta				
Programski događaji (koji nisu gore navedeni)				

V. VIDLJIVOST

Navedite promotivne aktivnosti koje ste imali tijekom razdoblja izvještavanja (objavljene medijske članke, radio emisije, intervjue, web-objave)

Broj	Događaj	Medij	Datum	Mjesto	Vrsta medija

VI. PROBLEMI

U ovom dijelu potrebno je navesti probleme koji su se javili tijekom implementacije, a mogu ili su već utjecali na realizaciju plana aktivnosti. Svaki od problema navesti odvojeno. Potrebno je izlistati samo probleme koji mogu bitno uticati na realizaciju plana aktivnosti, ili ugroziti provođenje projekta u cjelini. U slučaju da nije bilo takvih problema, napisati „Ništa za izvještavanje“. Ukoliko je neki od identificiranih u prethodnom izvješću prevaziđen tijekom ovog razdoblja izvještavanja, to navedite pod stavkom „III Implementirane aktivnosti“.

U dijelu Aktivnost u rješavanju problema je potrebno navesti prijedloge ili poduzete mjere za rješavanje problema navedenih u koloni Problem i to u istom redoslijedu kako su problemi navedeni (npr. a), b),c) itd). Ukoliko nisu poduzete nikakve korektivne mjere, napisati „Ništa za izvještavanje“.

Problem	Aktivnost u rješavanju problema

VII. AKTIVNOSTI ZA NAREDNO RAZDOBLJE

VII.1 U ovom dijelu potrebno je navesti najvažnije aktivnosti planirane za naredno razdoblje (koristite isti sustav za numeriranje aktivnosti kao u sekciji izvještaja - Aktivnosti).

--

VII.2 U ovom dijelu potrebno je navesti identificirane rizike koji bi mogli ugroziti implementaciju aktivnosti planiranih za iduće razdoblje. Potrebno je pored svakog rizika navesti i aktivnosti koje se planiraju poduzeti kako bi se identificirao rizik umanjio ili neutralizirao.

Rizik	Aktivnost u minimiziranju efekta rizika

VIII. PRORAČUN

VIII.1 Unesite dole navedene vrijednosti u konvertibilnim markama

1	Ukupni odobreni proračun	
2	Ukupan iznos uplaćenih sredstava	
3	Ukupan iznos potrošenih sredstava	
4	Balans – iznos nepotrošenih sredstava	
5	Balans u procentu (4/2*100)	

VIII.2 Objašnjenje utroška za proračunske linije čiji je balans preko 10 procenata bilo više ili manje od dogovorenog/predviđenog.

Molimo da objasnite osnovne razloge zbog kojih je došlo do balansa od preko ili ispod 10% od dogovorenog na svakoj pojedinačnoj proračunskoj liniji. Objašnjenje treba da uključi i prognozu potrošnje u narednom projektnom razdoblju, te procjenu potrebe za smanjenjem ili povećanjem date proračunske linije.

--

I. VIII.3Prijedlog zatvaranja finansijske konstrukcije u konvertibilnim markama:

R. br.	IZVOR FINANCIRANJA	IZNOS
1.	Sopstvena sredstva	
2.	Sredstva sponzora, donatora	
3.	Sredstva međunarodnih organizacija	
4.	Sredstva općine	
5.	Sredstva grada	
6.	Sredstva kantona	
7.	Sredstva entiteta	
8.	Sredstva Ministarstva civilnih poslova	
9.	Sredstva iz ostalih izvora	
	UKUPNO	

Mjesto i datum

M.P.

Potpis podnosioca izvješća
Ovlašćena osoba

OBRAZAC ZA FINACIJSKO IZVJEŠĆE (PRIVITAK 6)

Naziv projekta:

Razdoblje:

PROGRAMSKI TROŠKOVI

Br.	Proračunska linija	Ukupan proračun projekta	Doprinos Ministarstva	Sufinanciranje	Uplate sufinanciranja	Utrošeno	Balans
1	Programsko osoblje						
1.1							
1.2							
2	Aktivnost 1.1.1 – naziv						
2.1							
2.2							
3	Aktivnost 1.1.2 – naziv						
3.1							
3.2							
4	Aktivnost 1.2.1 – naziv						
4.1							
4.2							
5	Aktivnost 1.2.2 – naziv						
5.1							
5.2							
6	Aktivnost 2.1.1 – naziv						
6.1							
6.2							
Ukupno za programske troškove							

TROŠKOVI POTPORE PROGRAMU

Br.	Proračunska linija	Ukupan proračun projekta	Doprinos Ministarstva	Sufinanciranje	Uplate sufinanciranja	Utrošeno	Balans
1	Financijsko i administrativno osoblje						
1.1							
2	Troškovi podrške						
2.1	Iznajmljivanje prostora						
2.2	Režije						
2.3	Komunikacije						
2.4	Uredski materijal						
2.5	Bankarski troškovi						
Ukupno za programske							

troškove						
----------	--	--	--	--	--	--

PREGLED PRORAČUNA

Br.	Proračun linija	Ukupan proračun projekta	Doprinos Ministarstva	Sufinanciranje	Uplate sufinanciranja	Utrošeno	Balans
	Programski troškovi						
	Troškovi podrške programu						
	UKUPNO						

Mjesto i datum

M.P.

Potpis podnosioca izvješća
Ovlaštena osoba

U PRIVITKU DOSTAVITI FINANCIJSKU DOKUMENTACIJU HRONOLOŠKI POREDANU

Privitak 1.6. Tablica računa (Sva financijska dokumentacija koja se dostavlja u privitku treba da bude numerirana, zalijepljena na papir formata A4 i unesena u donju tablicu).

[illegible]

На основу члана 10. став (1) Закона о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2018. годину ("Службени гласник БиХ", број 8/18) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), на приједлог Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине, Савјет министара Босне и Херцеговине, на 147. сједници, одржаној 25. јуна 2018. године, донио је

ОДЛУКУ
О КРИТЕРИЈУМИМА ЗА ДОДЈЕЛУ СРЕДСТАВА ИЗ
ТЕКУЋЕГ ГРАНТА "СУФИНАНСИРАЊЕ
ПРОЈЕКТА НЕВЛАДИНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА У
ОБЛАСТИ ПРЕВЕНЦИЈЕ HIV-а И ТУБЕРКУЛОЗЕ У
БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ" ЗА 2018. ГОДИНУ

Члан 1.

(Предмет Одлуке)

Овом одлуком утврђују се критеријуми и друга питања везана уз додјелу средстава из текућег гранта "Суфинансирање пројеката невладиних организација у области превенције HIV-а и туберкулозе у Босни и Херцеговини" за 2018. годину.

Члан 2.

(Средства)

- (1) Средства за текући грант "Суфинансирање пројеката невладиних организација у области превенције HIV-а и туберкулозе у Босни и Херцеговини" за 2018. годину, у износу од 50.000,00 КМ предвиђена су у буџету Министарства цивилних послова Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство) за 2018. годину на позицији "Текући трансфери и грантови".
- (2) Средства се додјељују за суфинансирање пројеката из области превенције HIV инфекције и туберкулозе путем јавног конкурса у складу с критеријумима дефинисаним овом одлуком, а за чију реализацију су обезбјеђена средства и из других извора финансирања.
- (3) Максималан износ средстава који се може додијелити једном правном субјекту из овог гранта износи 20.000,00 КМ.

Члан 3.

(Право на подношење пројеката)

- (1) Право на подношење пројеката на основу објављеног конкурса из члана 2. став (2) ове одлуке имају следећи правни субјекти у Босни и Херцеговини:
 - а) Удружења регистрована у Босни и Херцеговини минимално пет година чија је једна од дјелатности провођење превентивних и промотивних активности у области HIV-а и других превентивно промотивних активности у области здравства;
 - б) Правна лица регистрована у Босни и Херцеговини минимално пет година чија је једна од дјелатности провођење активности на здравственом просвјештавању становништва и друге активности у вези са туберкулозом.
- (2) Субјекти из става (1) овог члана могу да аплицирају само са једним пројектом у оквиру овог гранта.

Члан 4.

(Намјена средстава)

- (1) Средства из члана 2. став (1) ове одлуке, Савјет министара Босне и Херцеговине својом одлуком додјељује за суфинансирање пројеката који дају допринос имплементацији активности дефинисаних "Планом транзиције за наставак превенције, лијечења и

њега HIV/AIDS-а у Босни и Херцеговини за период 2015-2017" (у даљем тексту: Транзициони план за HIV) и "Транзиционим планом за даље провођење активности превенције, контроле и борбе против туберкулозе у Босни и Херцеговини подржаних од стране Глобалног фонда за борбу против AIDS-а, туберкулозе и маларије (2015-2017)" (у даљем тексту: Транзициони план за туберкулозу) и то кроз подршку за следеће активности:

- а) подршку у провођењу активности замјене игала и шприца с циљем превенције од заразних болести за субјекте из члана 3. став (1) тачка а) ове одлуке;
 - б) подршку активностима у приступу тешко доступним групама, и групама под повећаним ризиком као што су сексуалне раднице, ињекциони корисници дрога, мушкарци који имају секс са мушкарцима и други, укључујући мобилно тестирање на HIV инфекцију тешко доступних група и група под повећаним ризиком за субјекте из члана 3. став (1) тачка а) ове одлуке;
 - ц) подршку активностима савјетовања ињекционих корисника дрога који се налазе на издржавању казне затвора у казнено-поправним заводима у Босни и Херцеговини и њихове припреме за излазак на слободу, за субјекте из члана 3. став (1) тачка а) ове одлуке;
 - д) теренске активности на откривању нових случајева код којих постоји сумња на туберкулозу, активности информисања, едукације и комуникације с циљем подизања свијести опште популације о туберкулози, с посебним фокусом на ризичне групе као што су ромска популација, интерно расељена лица, лица са ограниченим приступом здравственим услугама, специфичне групе младих, старијих или сиромашних, и унапређења превенције и контроле туберкулозе, за субјекте из члана 3. став (1) тачка б) ове одлуке.
- (2) Активности из става (1) тачка д) овог члана подржаће се са највише 20% средстава од укупног износа из члана 2. став (1) ове одлуке.
 - (3) Трошкови репрезентације који се односе на исхрану и пиће, не могу да буду већи од 5% од укупно одобреног износа средстава за подржани пројекат. Трошкови такси услуга и мобилних телефона нису прихватљиви. Трошкови горива су прихватљиви искључиво уколико су директно везани уз имплементацију пројектних активности.
 - (4) Средства се додјељују намјенски кориснику средстава за конкретан пројекат у складу са Одлуком Савјета министара Босне и Херцеговине те није могуће да врши било какве накнадне промјене везане уз одобрени пројекат (нпр. измјене корисника пројекта, активности и др.).
 - (5) Пројекти из става (1) овог члана могу трајати максимално двије године.

Члан 5.

(Циљ гранта, индикатори учинка и извори верификације)

- (1) Циљ додјеле грант средстава из члана 2. става (1) ове одлуке је подршка пројектима који доприносе имплементацији кључних активности дефинисаних Транзиционим планом за HIV и Транзиционим планом за туберкулозу.

Индикатори учинка су:

- а) минимално три субјекта реализовало пројекте на основу додијељених грант средстава за активности из члана 4. ове одлуке;

- б) минимално два пројекта на основу додијелених грант средстава за активности из члана 4. става (1) тач. а), б) и ц) ове одлуке реализовано;
- ц) минимално један пројекат на основу додијелених грант средстава за активности из члана 4. става (1) тачка д) ове одлуке реализовано.
- (2) Број корисника превентивних и промотивних услуга који су на директан или индиректан начин имали користи од сваког појединачно подржаног и реализованог пројекта представља показатељ успјешности реализације укупног гранта и резултат остварења постављеног циља.
- (3) Извори верификације за утврђивање учинка су наративни извјештаји уз које се као докази достављају извјештаји медија, записници, забиљешке са догађаја којима присуствују представници Министарства, и сл.

Члан 6.

(Критеријуми за вредновање поднесених пројеката)

- (1) При разматрању поднесених пројеката вреднује се:
 - а) квалитет пројекта и његов допринос имплементацији активности дефинисаних Транзиционим планом за HIV и Транзиционим планом за туберкулозу, и то кроз повећање учешћа и приступа превентивним услугама;
 - б) финансијски и оперативни капацитети апликанта, укључујући процјену реализованих пројеката/програма у протекле три године, до сада остварена сарадња с међународним партнерима и чланство у међународним и европским мрежама и асоцијацијама;
 - ц) одрживост пројекта и пројектних резултата у периоду након завршетка пројекта;
 - д) изводљивост пројекта, пројектних активности, јасна повезаност циља пројекта с пројектним активностима, број корисника који су обухваћени пројектом;
 - е) трошкова ефективност активности, односно усклађеност предвиђених трошкова са укупним буџетом пројекта и јасна видљивост тражених средстава за сваку од планираних активности у оквиру пројекта.
- (2) Вредновање пројеката врши се бодовањем према сљедећим критеријумима наведеним у Евалуационом обрасцу (Прилог 4) који је саставни дио ове одлуке:
 - а) тематске критеријуме;
 - б) финансијске и оперативне капацитете апликанта;
 - ц) релевантност пројекта;
 - д) ефективност и изводљивост активности
 - е) одрживост активности и циљева, те
 - ф) буџет и трошковну ефективност активности.

Члан 7.

(Поступак и начин додјеле средстава)

- (1) Министарство путем јавног конкурса објављује поступак и начин додјеле средстава из текућег гранта "Суфинансирање пројеката невладиних организација у области превенције HIV-а и туберкулозе у Босни и Херцеговини" за 2018. годину, на веб страници Министарства и у три дневна листа у Босни и Херцеговини.
- (2) Конкурс је отворен 21 дан од дана посљедње објаве.
- (3) Неблаговремене и непотпуне пријаве не узимају се у разматрање.

Члан 8.

(Потребна документација и начин достављања)

- (1) Подносилац пројекта за додјелу средстава из текућег гранта "Суфинансирање пројеката невладиних организа-

ција у области превенције HIV-а и туберкулозе у Босни и Херцеговини" за 2018. годину, обавезно прилаже сљедећу документацију:

- а) апликациони образац (Прилог 1), који је саставни дио ове одлуке, са приједлогом пројекта који мора бити попуњен на рачунару, потписан и овјерен службеним печатом подносиоца пројекта, у супротном се сматра неуредним и не узима се у разматрање;
 - б) финансијски план пројекта на Обрасцу за буџет (Прилог 2), који је саставни дио ове одлуке, с приказаним изворима прихода и очекиваним расходима, мора бити попуњен на рачунару, потписан и овјерен службеним печатом подносиоца пројекта, у супротном се сматра неуредним и не узима се у разматрање. У буџету пројекта мора бити јасно назначено за које активности се траже средства од стране Министарства, а за које активности су обезбјеђена средства из других извора;
 - ц) рјешење о регистрацији подносиоца пројекта. У случају измјена и допуна рјешења исте се достављају уз основно рјешење о регистрацији;
 - д) статут подносиоца пројекта, а у случају да је било измјена и допуна статута исте се достављају уз основни статут;
 - е) увјерење о пореској регистрацији подносиоца пројекта (идентификациони број);
 - ф) рјешење о разврставању подносиоца пројекта према дјелатности издато од стране надлежног завода за статистику;
 - г) званичан документ банке о отварању трансакционог рачуна подносиоца пројекта;
 - х) копију годишњег обрачуна о пословању подносиоца пројекта за 2017. годину, овјерено од стране Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге (АПИФ-а), односно Финансијско информатичке агенције (ФИА);
 - и) изјава подносиоца пројекта, чија форма је саставни дио ове одлуке (Прилог 3), потписана од стране овлашћеног лица и овјерена службеним печатом подносиоца пројекта;
 - ј) CD на којем је снимљена документација из тач. а) и б) овог става;
 - к) уколико подносилац пројекта не може доставити неки од обавезних докумената на начин предвиђен овом одлуком, дужан је о томе сачинити писано образложење које мора бити потписано и овјерено службеним печатом подносиоца пројекта и доставити исто уз осталу расположиву пројектну документацију. Уколико се образложење оцијени оправданим од стране Комисије такви подносиоци пројекта се узимају у разматрање, као изузетак.
- (2) Документација из става (1) овог члана наведена под тач. а), б), и к) доставља се у оригиналу, документација наведена под тач. ц), д), е) и ф) доставља се у овјереној копији не старијој од три мјесеца, документ под тачком г) доставља се у оригиналу или овјереној копији не старијој од три мјесеца, документ под тачком х) доставља се у копији овјереној од стране Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге (АПИФ-а), односно Финансијско информатичке агенције (ФИА), документ под тачком и) доставља се потписан од стране овлашћеног лица и овјерен службеним печатом подносиоца пројекта. CD се

доставља са снимљеном документацијом из тач. а) и б) става (1) овог члана.

- (3) Документација из става (1) овог члана од тачке а) до тачке к) доставља се на начин ближе описан у ставу (2) овог члана у затвореној коверти, искључиво путем поште Министарству, са назнаком: "Јавни конкурс за додјелу средстава из текућег гранта "Суфинансирање пројеката невладиних организација у области превенције HIV-а и туберкулозе у Босни и Херцеговини" за 2018. годину", Министарство цивилних послова БиХ, Трг БиХ 1, 71 000 Сарајево".
- (4) Допуна документације која стигне у року у коме је објављен конкурс ће се прихватити, а која стигне након затварања конкурса неће се прихватити.

Члан 9.

(Именовање и задаци Комисије)

- (1) Министар цивилних послова Босне и Херцеговине рјешењем именује Комисију за разматрање примљених пројеката на основу објављеног јавног конкурса за текући грант "Суфинансирање пројеката невладиних организација у области превенције HIV-а и туберкулозе у Босни и Херцеговини" за 2018. годину (у даљем тексту: Комисија).
- (2) Комисија се састоји од пет чланова, од којих је један предсједник, и секретара Комисије који пружа административно-техничку подршку раду Комисије. Комисија на првом састанку усваја Пословник о раду којим се уређује дјелокруг и начин рада.
- (3) Комисија је дужна да изврши провјеру комплетности документације. За пројекте који су испунили административне критеријуме чланови Комисије појединачно врше евалуацију сваког пројекта према евалуационом обрасцу из члана 6. став (2) ове одлуке и врше бодовање истих.
- (4) Након појединачног бодовања пројекта од стране свих чланова Комисије најмањи и највећи број бодова се одбацује, а преостали бодови се сабирају и дијеле са три и дају резултат-укупан број бодова. На основу укупног броја бодова формира се ранг листа. У складу са ранг листом и прихватљивим трошковима у оквиру буџета апликанта и расположивим средствима у оквиру овог гранта, Комисија предлаже износ средстава за додјелу водећи рачуна да се за додјелена средства могу реализовати активности, постићи одређени резултати и остварити постављени циљ.
- (5) Предсједник и присутни чланови Комисије потписују записнике и табеле настале у оквиру рада Комисије.
- (6) Комисија је дужна дати задатак да обави у року не дужем од 60 радних дана од дана почетка рада.
- (7) Комисија подноси Извјештај о свом раду министру цивилних послова с приједлогом Одлуке о додјели средстава.
- (8) Приједлог Одлуке Комисије, министар цивилних послова Босне и Херцеговине упућује Савјету министара Босне и Херцеговине.

Члан 10.

(Доношење Одлуке и обавјештење о резултатима)

- (1) Савјет министара Босне и Херцеговине доноси Одлуку о додјели средстава.
- (2) Одлука о додјели средстава објављује се на веб страници Министарства и у "Службеном гласнику БиХ".
- (3) Субјекти који не буду задовољавали административно-техничке критеријуме и они који након евалуације буду

имали мање од 55 бодова обавјештавају се писаним путем о разлозима неиспуњавања истих.

Члан 11.

(Уговор о коришћењу додијељених средстава)

- (1) Са субјектима којима су одобрена средства према Одлуци из члана 10. става (1) ове одлуке, Министарство закључује Уговор о коришћењу додијељених средстава из текућег гранта за суфинансирање пројеката невладиних организација у области превенције HIV инфекције и туберкулозе у Босни и Херцеговини за 2018. годину (у даљем тексту: уговор).
- (2) Прије закључивања уговора корисници средстава се обавјештавају (електронски и телефонски) о Одлуци Савјета министара Босне и Херцеговине из члана 10. става (1) ове одлуке и одобреним средствима, те се од истих тражи да прије закључивања уговора доставе:
 - а) ревидирани буџет у складу с одобреним средствима и у складу с буџетом у оквиру апликације достављене на јавни конкурс. Ревидирани буџет пројекта постаје саставни дио уговора и исти мора бити потписан од стране корисника средстава и овјерен печатом корисника средстава.
 - б) податке о периоду имплементације (почетку и завршетку пројекта) који се уносе у уговор.
- (3) Ради обезбјеђивања транспарентног трошења јавних средстава Министарство ће донијети интерни акт којим ће се обезбиједити исто.
- (4) Уколико корисник средстава не прихвати услове прописане уговором губи право на коришћење средстава.
- (5) Уколико корисник средстава у току реализације пројекта установи да није у могућности у роковима из уговора реализовати одобрени пројекат, о томе је дужан одмах обавијестити Министарство и навести разлоге.
- (6) Министарство, на молбу корисника средстава, може дати сагласност за продужење рока реализације пројекта максимално до шест мјесеци, уколико за то постоје оправдани разлози које није било могуће предвидјети у тренутку закључивања уговора.

Члан 12.

(Извјештаји о утрошку средстава)

- (1) Корисници средстава дужни су Министарству доставити извјештаје о намјенском утрошку средстава према Обрасцу за наративни извјештај (Прилог 5) и Обрасцу за финансијски извјештај (Прилог 6), који су саставни дио ове одлуке.
- (2) Корисник средстава, у складу са ставом (1) овог члана, дужан је завршити наративни и финансијски извјештај доставити најкасније у року од 30 дана од дана завршетка пројекта према обрасцима из става (1) овог члана.
- (3) Финансијски извјештај обавезно садржи копије оригиналних фискалних и осталих прописаних рачуноводствених исправа за све трошкове настале по одобреном пројекту у складу са важећим законским прописима који регулишу ову област. Министарство валидност нота рачуна утврђује у складу са тренутно важећим прописима који регулирају ову област. Наративни извјештај садржи фотографије, извјештаје медија, записнике и слично.
- (4) Уколико корисник средстава не достави извјештај у складу са ст. (1), (2) и (3) овог члана, Министарство ће да затражи поврат цјелокупног износа дозначених средстава на Јединствени рачун трезора Босне и

- Херцеговине у року од 30 дана од дана када Министарство писаним путем то од њега затражи, у супротном покреће поступак пред надлежним органом против апликанта који није оправдао дозначена средства и забрањује се аплицирање истом на конкурсе које расписује Министарство у периоду од три године.
- (5) Полугодишњи извјештаји достављају се према Обрасцу за наративни извјештај (Прилог 5) и то најкасније до 25.1. и 20.7.
- (6) Корисник средстава је дужан да води одвојену и прецизну финансијску документацију, тако да се сва плаћања и трошкови начињени према одобреном пројекту лако могу идентификовати.
- (7) Корисник средстава је дужан да чува оригиналне рачуноводствене књиге и оригиналну финансијску документацију, те да у случају потребе исте учини доступним за разматрање и контролу од стране Министарства или било ког другог лица које овласти Савјет министара Босне и Херцеговине или било ког другог законом овлашћеног органа.
- (8) Корисник средстава може да изврши реалокацију у износу до 15 % унутар одобрених буџетских линија без посебне сагласности Министарства, што посебно наводи у извјештају с образложењем.
- (9) Министарство најкасније до 31.03.2019. године доставља детаљан извјештај Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине о додјељеном текућем гранту "Суфинансирање пројеката невладиних организација у области превенције HIV-а и туберкулозе у Босни и Херцеговини" за 2018. годину, путем Савјета министара Босне и Херцеговине.

Члан 13.

(Контрола одобрених пројеката)

- (1) Контрола реализације одобрених пројеката се врши по њиховом завршетку на бази достављеног комплетног наративног и финансијског извјештаја. Контрола укључује:
- а) анализу наративног извјештаја о реализацији пројекта коју врши Сектор за здравство у Министарству и на бази које се утврђује учинак реализованог пројекта, те
- б) анализу финансијског извјештаја коју врши Комисија за финансијску контролу.
- (2) Комисију за финансијску контролу извјештаја из става (1) тачка б) овог члана именује министар цивилних послова Босне и Херцеговине. Комисија се састоји од пет чланова од којих је један предсједник, и секретара Комисије који пружа административно-техничку подршку раду Комисије. Комисија за финансијску контролу извјештаја на првом састанку усваја Пословник о раду којим се уређује дјелокруг и начин рада.
- (3) Чланови Комисије за финансијску контролу не могу бити лица која су учествовале у раду Комисије за разматрање примљених пројеката на основу објављеног јавног конкурса за текући грант "Суфинансирање пројеката невладиних организација у области превенције HIV-а и туберкулозе у Босни и Херцеговини" за 2018. годину.
- (4) Стручно-аналитичку подршку Комисији за финансијску контролу у поступку контроле реализације одобрених пројеката пружа Сектор за здравство, што се детаљније утврђује кроз доношење интерног упутства од стране Министарства. Упутством се ближе уређују и друге

радње које као обавеза произилазе из одредби ове одлуке.

- (5) Уколико закључи да је потребно Комисија из става (2) овог члана ће одласком у сједиште корисника средстава остварити увид у цјелокупну документацију.
- (6) За пројекте који су подржани са износом 15.000,00 KM и више Министарство учинак утврђује и кроз присуство представника Министарства у просторијама корисника грант средстава о чему се сачињава забиљешка и прилаже уз образац за наративни извјештај. У складу с могућностима представник Министарства исто чини и за кориснике средстава који су добили средства мања од 15.000,00 KM.
- (7) Уколико Комисија из става (2) овог члана код корисника средстава у извјештавању утврди грешке техничке природе, које подразумевају неправилно попуњене Обрасце за извјештаје и сличне техничке грешке, корисник средстава се обавјештава писаним путем, или путем факса или телефоном, о потреби отклањања утврђених недостатака у року од 15 дана од пријема обавјештења. Ако корисник средстава у заданом року не отклони недостатке, Министарство упућује захтјев кориснику средстава да изврши поврат цјелокупног износа дозначених средстава, у року од 30 дана од дана када Министарство писаним путем то од њега затражи. Уколико се средства не уплате у наведеном року покреће се поступак пред надлежним органом против апликанта који није оправдао дозначена средства и забрањује се аплицирање истом на конкурсе које расписује Министарство у периоду од три године.
- (8) Уколико се установи ненамјенско трошење дозначених средстава апликант је дужан да изврши поврат цјелокупног износа дозначених средстава на Јединствени рачун трезора Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана када Министарство писаним путем то од њега затражи, у супротном покрећуће се поступак пред надлежним органом против апликанта који није оправдао дозначена средства и забрањује се аплицирање истом на конкурсе које расписује Министарство у периоду од три године.
- (9) Уколико корисник није утрошио цјелокупна дозначена средства за реализацију одобреног пројекта, дужан је да изврши поврат неутрошених средстава уплатом истих на Јединствени рачун трезора Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана завршетка пројекта уз образложење. Уколико се средства не уплате у наведеном року покреће се поступак пред надлежним органом против корисника средстава који није оправдао дозначена средства и забрањује се аплицирање истом на конкурсе које расписује Министарство у периоду од три године.

Члан 14.

(Коришћење назива Министарства)

Кориснику средстава је дозвољено коришћење назива Министарства у складу са одредбама Закона о грбу Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 19/01 и 23/04).

Члан 15.

(Ступање на снагу)

Ова одлука ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 122/18
25. јуна 2018. године
Сарајево

Предсједавајући
Савјета министара БиХ
Др Денис Звиздић, с. р.

**АПЛИКАЦИОНИ ОБРАЗАЦ
ОПШТИ ПОДАЦИ
(ПРИЛОГ 1)**

Апликациони образац попуните на рачунару, у супротном ће се сматрати неуредним и неће се узети у разматрање

МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА БИХ	Јавни конкурс за додјелу средстава из текућег гранта „Суфинансирање пројеката невладиних организација у области превенције HIV-а и туберкулозе у Босни и Херцеговини“ за 2018. годину
Подносилац захтјева (Навести пуни назив у складу с рјешењем о регистрацији)	
Партнерске организације	
Назив пројекта	
Пројектне локације	
Укупни буџет пројекта	
Тражени износ средстава од Министарства	
Обезбјеђен износ средстава, наведите донатора и износ обезбјеђених средстава	
Износ властитих средстава	
Трајање пројекта	од <u>дд/мм/гггг</u> до <u>дд/мм/гггг</u>
Назив јавног конкурса	
Адреса подносилаца захтјева	
Број телефона	
Број факса	
Контакт особа за овај пројекат	

E-mail и број мобилног телефона контакт особе	
Особа овлаштена за потписивање уговора и измјена испред апликанта	
E-mail овлаштене особе	
Web страница организације	
Трансакциони рачун банке (16 цифара)	
Назив банке, адреса и мјесто банке	
ИД број (Идентификациони број пореске управе)	

Подносилац пројекта је одговоран за доставу тачних података. Било која промјена адресе, броја телефона, факса, е-mail-ова или промјене контакт и овлаштене особе се мора назначити у писаној форми Министарству. Министарство се неће сматрати одговорним у случају да не успије контактирати подносиоца пројекта.

I. САЖЕТАК (максимално једна страница)

Сажетак напишите након што завршите све дијелове апликације. Циљ сажетка је да се да приказ цијелог пројекта. Треба га почети са навођењем пројектног циља, његовим описом те са описом начина на који се планира постићи. Сажетак треба да садржи информације о периоду имплементације, укупни број корисника пројекта, пројектну локацију и укупни буџет са износом који се тражи као суфинансирање од Министарства.

--

--

II. ПОДАЦИ О ДОСАДАШЊИМ АКТИВНОСТИМА (максимално једна страница)

Наведите Ваше најважније пројекте реализоване у претходне три године, њихову финансијску вриједност и изворе финансирања, досадашње успјехе на међународном плану, допринос развоју цивилног друштва и социјалне инклузије, као и број грађана који су обухваћени пројектом/програмом (дјеце, младих, особа с инвалидитетом и сл.):

Информације ће бити коришћене за процјену капацитета и искустава у вођењу активности.

Назив пројекта:					
Локација	Укупни буџет	Главни имплементатор или партнер	Донатор	Износ по донатору	Временски оквир
Циљеви и резултати пројекта					
Активности					

Назив пројекта:					
Локација	Укупни буџет	Главни имплементатор или партнер	Донатор	Износ по донатору	Временски оквир
Циљеви и резултати пројекта					
Активности					

Испод попуните податке који се односе на ваше искуство, ресурсе, изворе финансирања и запослене, те подручје дјелатности.

Подручје дјелатности

- ☐ Мобилне активности у области тествања на HIV и узимања узорака спутума код сумње на TB
- ☐ Превентивне и промотивне активности у вези с HIV/TB
- ☐ Активности у приступу тешко доступним групама и групама под повећаним ризиком

- ☐ Остале активности у вези с
HIV/TB

Искуство

Године искуства	Број пројеката у задњих 7 година	Процјена укупног прихода током задњих 7 година у хиљадама КМ
☐ Мање од једне године	☐ 1 до 5	☐ Мање од 1
☐ 1 до 3 године	☐ 6 до 10	☐ Од 1 до 5
☐ 4 до 7 година	☐ 11 до 20	☐ Од 5 до 20
☐ Преко 7 година	☐ 21 до 50	☐ Од 20 до 50
	☐ 51 до 200	☐ Од 50 до 100
	☐ 201 до 500	☐ Од 100 до 300
	☐ Преко 500	☐ Од 300 до 1.000
		☐ Преко 1.000

Ресурси

Молимо да наведете доле наведене податке на бази биланса стања и успјеха ваше организације (наводите вриједности у хиљадама КМ)

Година	Укупни приход	Биланс на крају године	Укупна дуговања организације
Претходна година			
Година прије претходне			

Молимо да означите изворе ваших прихода у претходној години (претходна завршена година) и спецификујете удио у укупном буџету

	Извор	Износ	Процент (укупни мора бити 100%)
☐	УН		
☐	ЕУ		
☐	Владе других држава		
☐	Институције БиХ		
☐	Ентитетска влада		
☐	Кантоналне владе		
☐	Локалне власти / општине/ градови		
☐	Међународне организације / фондови		
☐	Приватни сектор / корпорације		
☐	Чланарине		
☐	Продаја роба и услуга		
	Тотал		100%

Унесите број запослених у вашој организацији на пуно радно вријеме у сталном радном односу и број ангажованих по уговору о дјелу

Позиције	Број особа на пуно радно вријеме у сталном радном односу	Пола радног времена или уговор о дјелу
Менаџмент		
Администрација и финансије		
Програмско особље		
Консултанти		
Волонтери		

III. МЕЂУНАРОДНИ ПАРТНЕРИ (максимално пола странице)

Наведите остварену сарадњу с међународним партнерима с циљем остварења пројеката које проводите, уколико постоји.

IV. ПОДРШКА

Наведите министарства и друге институције које препоручују (подржавају) пројекат, уколико је подршка обезбјеђена.

1. _____ (Институција)

Контакт особа: _____

Телефон / e-mail: _____

2. _____ (Институција)

Контакт особа: _____

Телефон / e-mail: _____

V. ПРИЈЕДЛОГ ПРОЈЕКТА

Овдје опишите пројектне циљеве као и начине на које желите да их постигнете. Наведени циљеви требају бити јасно описани и постављени у везу са резултатима и активностима.

Треба описати општи циљ пројекта који објашњава допринос пројекта развоју друштва у одређеној области у периоду након његовог завршетка, те специфичне циљеве који подразумевају директни утицај пројектних активности и резултата на одређену промјену.

Пројектни циљ (максимално четвртина странице)**Резултати и активности** (максимално једна страница)

Овдје наведите све резултате које планирате постићи током пројекта који ће довести до остваривања пројектног циља, те све активности које планирате предузети.

Резултати и активности требају бити тако нумерирани да се види која активност доводи до којег резултата.

У овом дијелу опишите учешће и улогу различитих актера (партнера, циљних група, власти итд.) на провођење активности и утицај на резултате.

Овдје наведите и основне ресурсе (људске и материјалне) потребне за имплементацију активности и постизању резултата. Такође наведите биографије кључног особља које ће бити укључено у реализацију пројекта. Наведите и генерални став актера према проблему који се рјешава и предложеним активностима.

--	--

Акциони план

У доле постављеној табели наведите временски оквир за провођење активности. Први мјесец се подразумјева од дана потписа уговора уколико није другачије назначено у уговору или анексима уговора. У акционом плану наведите највјероватније вријеме за провођење активности, а не најкраће могуће вријеме. Уколико пројекат траје дуже од једне године, овдје наведите временске оквири само за активности које ће се проводити у првој години и креирајте нову табелу за другу годину.

	Мјесец имплементације											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
РЕЗУЛТАТ 1.1 – навести назив												
Активност 1.1.1 -												
Активности 1.1.2 -												
РЕЗУЛТАТ 1.2 – навести назив												
Активност 1.2.1 -												
Активности 1.2.2 -												
РЕЗУЛТАТ 2.1 – навести назив												
Активност 2.1.1 -												
Активности 2.1.2 -												
РЕЗУЛТАТ 2.2 – навести назив												
Активност 2.2.1 -												
Активности 2.2.2 -												

Корисници

Унесите предвиђени број директних корисника и индиректних корисника пројекта. Директни корисници су они који ће имати непосредан додир са активностима и резултатима пројекта. За ове кориснике потребно је да можете доказати да су у одређено вријеме били на одређеном мјесту или догађају који је дио договорених пројектних активности.

Индиректни корисници треба да осјете ефекте пројекта, али преко особа, догађаја, ситуација које нису управљане од стране пројекта али су базиране на пројектној методологији, резултатима и активностима.

Корисници	Укупно	Жена	Мушкарац а	% из угрожен
-----------	--------	------	---------------	-----------------

				их група
Директни корисници				
Индиректни корисници				
Укупно				

Одрживост (максимално пола странице)

Објасните начин на који ће се обезбиједити одрживост пројектних резултата и циљева након завршетка пројекта. Овде можете навести потребне накнадне активности, развијене стратегије, власништво над пројектом, план комуникације, и сл. Обратите пажњу на финансијску одрживост, институционалну одрживост, одрживост на нивоу политика и легислативе.

VI. ИНТЕРНО ПРАЋАЊЕ ПРОЈЕКТА(максимално пола странице)

Опишите начин на који ћете проводити интерно праћање активности и евалуацију резултата пројекта као и унутрашње обавезе извјештавања и процедуре које морате поштовати, те ко ће проводити исти.

VII. БУЏЕТ

Буџет је превод пројекта у новчани износ. У овом дијелу опишите све врсте трошкова које очекујете током провођења пројекта, а неопходни су за његову имплементацију. Буџет треба у потпуности да прати наведене активности у секцији опис пројекта.

Административним трошковима сматрају се фиксни трошкови уреда организације/установе те финансирање или су-финансирање административног особља.

У прилогу 2 наведите све релевантне буџетске ставке за овај пројекат и то на начин да за сваку активност посебно процијените све трошкове укључујући и људске ресурсе. Укључите и информације о додатним изворима финансирања.

--

IX.I Приједлог затварања финансијске конструкције у конвертибилним маркама:

Р. бр.	ИЗВОР ФИНАНСИРАЊА	ИЗНОС
1.	Властита средства	
2.	Средства спонзора, донатора	
3.	Средства међународних организација	
4.	Средства општине	
5.	Средства града	
6.	Средства кантона	
7.	Средства ентитета	
8.	Средства Министарства цивилних послова	
9.	Средства из осталих извора	
	УКУПНО	

VIII. ЛИСТА НЕОПХОДНЕ ПРАТЕЋЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

Напомена: Обавезно доставити пратећу документацију истим редослиједом како је то наведено:

- а) апликациони образац, који је саставни дио ове одлуке (Прилог 1), са приједлогом пројекта који мора бити попуњен на рачунару, потписан и овјерен службеним печатом подносиоца пројекта. Апликациони образац мора бити

- попуњен на рачунару, у супротном се сматра неуредним и не узима се у разматрање;
- б) финансијски план пројекта, на обрасцу за буџет који је саставни дио ове одлуке (Прилог 2), с изворима прихода и очекиваним расходима који мора бити попуњен на рачунару, потписан и овјерен службеним печатом подносиоца пројекта. Образац за буџет мора бити попуњен на рачунару, у супротном се сматра неуредним и не узима се у разматрање. У буџету пројекта мора бити јасно назначено за које активности се траже средства од стране Министарства, а за које активности су осигурана средства из других извора;
 - ц) рјешење о регистрацији подносиоца пројекта, у случају да је било измјена и допуна рјешења исте се достављају уз основно рјешење о регистрацији;
 - д) статут подносиоца пројекта, а у случају да је било измјена и допуна статута исте се достављају уз основни статут;
 - е) увјерење о пореској регистрацији подносиоца пројекта (идентификациони број);
 - ф) рјешење о разврставању подносиоца пројекта према дјелатности издато од стране надлежног завода за статистику;
 - г) званичан документ банке о отварању трансакционог рачуна подносиоца пројекта;
 - х) копију годишњег обрачуна о пословању подносиоца пројекта за 2017. годину, овјерено од стране Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге (АПИФ-а), односно Финансијско информатичке агенције (ФИА);
 - и) изјава подносиоца пројекта, чија форма је саставни дио ове одлуке (Прилог 3), потписана од стране овлаштене особе и овјерена службеним печатом подносиоца пројекта;
 - ј) ЦД на којем је снимљена документација из тач. а) и б) овог става;
 - к) уколико подносилац пројекта не може доставити неки од обавезних докумената на начин предвиђен одлуком, дужан је о томе сачинити писано образложење које мора бити потписано и овјерено службеним печатом подносиоца пројекта и доставити исто уз осталу расположиву пројектну документацију. Уколико се образложење оцјени оправданим од стране Комисије такви подносиоци пројекта се узимају у разматрање, као изузетак.

Документација наведена под тач. а), б), и к) доставља се у оригиналу, документација наведена под тач. ц), д), е) и ф) доставља се у овјереној копији не старијој од три мјесеца, документ под тачком г) доставља се у оригиналу или овјереној копији не старијој од три мјесеца, документ под тачком х) доставља се у копији овјереној од стране Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге (АПИФ-а), односно Финансијско информатичке агенције (ФИА), документ под тачком и) доставља се потписан од стране овлаштене особе и овјерен службеним печатом подносиоца пројекта. ЦД се доставља са снимљеном документацијом из тач. а) и б).

Комплетну документацију, **истим редослиједом** како је то горе наведено, **послати ИСКЉУЧИВО ПОШТОМ**, на адресу:

МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА БИХ
за Јавни конкурс за додјелу средстава из текућег гранта „Суфинансирање пројеката
невладиних организација у области превенције HIV-а и туберкулозе у Босни и
Херцеговини“ за 2018. годину
Трг БиХ 1, Сарајево 71000

Мјесто и датум

М.П.

Потпис подносиоца захтјева
Овлашћено лице

**ОБРАЗАЦ ЗА БУЏЕТ
(ПРИЛОГ 2)**

Образац за буџет попуните на рачунару, у супротном ће се сматрати неуредним и неће се узети у разматрање

Назив пројекта:
Период:

**ПРОГРАМСКИ
ТРОШКОВИ**

Бр .	Буџетска линија		Количина	Јединица	Јединична цијена	Укупни буџет	Извор финансирања	Тражена средства од Министарства
1	Програмско особље							
1.1								
1.2								
2	Активност 1.1.1 – назив							
2.1								
2.2								
3	Активност 1.1.2 – назив							
3.1								
3.2								
4	Активност 1.2.1 – назив							
4.1								
4.2								
5	Активност 1.2.2 – назив							
5.1								
5.2								
6	Активност 2.1.1 – назив							
6.1								
6.2								
Укупно за пројектне трошкове								

АДМИНИСТРАТИВНИ ТРОШКОВИ

Бр .	Буџетска линија		Количина	Јединица	Јединична цијена	Укупни буџет	Извор финансирања	Тражена средства од Министарства
1	Финансијско и административно особље							
1.1								
2	Трошкови подршке							
2.1	Унајмљивање простора							

2.2	Режије							
2.3	Комуникације							
2.4	Канцеларијски материјал							
2.5	Банкарски трошкови							
Укупни административни трошкови								

ПРЕГЛЕД БУЏЕТА

	Укупни буџет	Вриједнос т финансир ања из других извора	Тражена средства од Министар ства
Програмски трошкови			
Трошкови подршке програму/административни трошкови			
УКУПНО			

Мјесто и датум

М.П.

Потпис подносиоца захтјева
Овлаштено лице

(Прилог 3)

ИЗЈАВА

Ја, овдје потписани _____,

(име, презиме и адреса овлаштене особе правног субјекта носиоца пројекта)

овлаштена особа _____
(назив и адреса правног субјекта носиоца пројекта)

под пуном кривичном, моралном и материјалном одговорношћу

1. Потврђујем да су:

а) Вјеродостојно наведени подаци у апликационом обрасцу;

б) Попуњен, потписан и службеним печатом овјерен финансијски план пројекта, на обрасцу за буџет, с изворима прихода и очекиваним расходима и јасно назначено за које активности се траже средства од стране Министарства, а за које активности су осигурана средства из других извора;

ц) Да су осигурана/ нису осигурана средства за имплементацију пројекта из следећих извора:

_____, у износу _____ а који суфинансирају
пројект, _____ односно _____ следеће
активности: _____

(Појашњење (ц): подвући опцију обезбјеђена или нису обезбјеђена средства)

2. Потврђујем да је горе именовани правни субјект регистриран у релевантним регистрима у Босни и Херцеговини за обављање послова потребних за имплементацију пројекта, што доказујем рјешењем о регистрацији (у овјереној копији), рјешењем о разврставању према дјелатности издатог од стране надлежног завода за статистику (у овјереној копији) и статутом.

3. Потврђујем да је горе наведени правни субјект економски и финансијски подобан за имплементацију пројекта с којим се пријављујемо на јавни конкурс што доказујем копијом годишњег обрачуна о пословању за 2017. годину, овјереног од стране Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге/ Финансијско аналитичке агенције (АПИФ-а/ФИА-е);

4. Потврђујем да ће бити достављен завршни извјештај на обрасцима за наративни и финансијски извјештај у року од 30 дана од дана завршетка пројекта.

5. У случају контроле утrophа дозначених средстава потврђујем да ћу обезбиједити сву потребну подршку како би се могла извршити провјера да ли се Пројекат реализирао у складу са закљученим уговором са Министарством и Пројектом.

6. Потврђујем да ће се омогућити присуство представнику Министарства у просторијама корисника грант средстава у току реализације Пројекта.

7. Свјестан сам да ће Министарство одбити учешће горе наведеног субјекта у поступку по јавном конкурс уколико смо субјект односно ја, као њена овлаштена особа, пропустили доставити или доставили погрешне информације и документе који су тражени јавним конкурсом, или одбили потписати ову изјаву или уколико се прегледом достављених докумената установи да субјект не испуњава неки од критерија наведених у Одлуци о критеријима за додјелу средстава из текућег гранта „Суфинансирање пројеката невладиних организација у области превенције ХИВ-а и туберкулозе у Босни и Херцеговини“ за 2018. годину.

8. Потврђујем да ову изјаву дајем као овлаштена особа наведеног правног субјекта са овлаштењима за давање овакве изјаве под пуном кривичном, материјалном и моралном одговорношћу.

ИЗЈАВЉЕНО: _____, _____.20____.
(мјесто, датум)

(име и презиме, потпис и печат)

ЕВАЛУАЦИОНИ ОБРАЗАЦ (ПРИЛОГ 4)

Евалуација ће се проводити у два корака. Задовољење критеријума првог корака је предуслов другостепене евалуације.

Први корак евалуације се односи на процјену задовољења административних и техничких критеријума за пријаву, а други процјену критеријума квалитета.

Након крајњег рока за предају приједлога пројеката, чланови комисије ће отворити све приспјеле приједлоге пројеката и направити попис субјеката који су послали апликације.

Административни и технички критерији за пријаву

- Апликација је послана на адресу Министарства у складу с роковима наведеним у конкурс, што доказује поштански печат. Уколико је апликација послана након рока, апликација се не узима у разматрање,
- Апликација је у потпуности попуњена и садржи сву обавезну документацију тражену јавним конкурсом, у супротном апликација се не узима у разматрање,
- Апликација мора бити попуњена на рачунару, у супротном ће се сматрати неуредним и неће се узети у разматрање,
- Образац за буџет мора бити попуњен на рачунару, у супротном ће се сматрати неуредним и неће се узети у разматрање,
- Апликант задовољава критеријуме из секције „Ко може аплицирати на јавни конкурс“. Уколико је правни статус апликанта другачији од наведених који могу аплицирати, апликација неће бити разматрана,
- Уколико приједлог пројекта није усклађен са намјеном јавног конкурса, апликација неће бити разматрана,
- Административним трошковима сматрају се фиксни трошкови канцеларије организације/ установе те финансирање или су-финансирање административног особља.

Све апликације које задовоље административне и техничке критеријуме за пријаву ће бити евалуирани наспрам доле наведених критеријума квалитета.

Критеријуми квалитета

Евалуација квалитета апликација, укључујући и предложеног буџета, капацитета апликанта и партнера, ће се провести у складу са евалуационом табелом наведеном испод. Евалуациони критерији су подијељени у секције и подсекције. Сваки пројект ће под сваком подсекцијом бити оцјењен.

Секција	Максимални број бодова (минимални број	Бодови

	бодова је 0)	
1. Тематски критерији	60	
1.1 Циљ пројекта доприноси одрживости резултата HIV/TB програма у Босни и Херцеговини и имплементацији активности дефинисаних у Транзиционом плану за HIV/Транзиционом плану за ТВ кроз: а) Активности смањења штете за ињекционе кориснике дрога у контексту HIV епидемије б) Превентивне активности за тешко доступне групе и групе под повећаним ризиком с) Мобилне активности тестирања на HIV/TB д) Психолошка и социјална подршка особама које живе са HIV/AIDS-ом/обољелим од ТВ е) Активности заговарања у циљу осигуравања одрживости резултата HIV/TB програма	20	
1.2 Пројекат доприноси имплементацији програма контроле HIV/TB у Босни и Херцеговини	10	
1.3 Пројекат омогућава тешко доступним групама и групама под повећаним ризиком приступ превентивним и промотивним активностима	10	
1.4 Резултати пројекта пружају подршку испуњавању међународних обавеза Босне и Херцеговине	10	
1.5 Пројекат доприноси борби против стигме и дискриминације	5	
1.6 Пројекат омогућава стварање услова за партнерство организација цивилног друштва које учествују у одговор на HIV/TB на читавој територији Босне и Херцеговине	5	
2. Финансијски и оперативни капацитети	10	
2.1 Да ли апликант и релевантни партнери имају довољно капацитета за управљање предложеним пројектом (укључујући број стално запослених, опрему, те период искуства од оснивања до данас)?	5	
2.2 Да ли апликант и његови евентуални партнери имају довољно стручног капацитета за провођење пројекта? Сарадња са другим партнерима у сврху	5	

постизања циљева?		
3. Релевантност	10	
3.1 Колико је приједлог пројекта усклађен са стратешким, програмским и планским документима у области HIV/TB?	8	
3.2 У којој мјери пројекат промовира додатне вриједности као што су људска права, равноправност полова, рад са младима и сл.?	2	
4. Ефективност и изводљивост активности	5	
4.1 У којој мјери су предложене активности прикладне, практичне, реалистично постављене и у складу са постављеним циљевима и резултатима?	3	
4.2 У којој мјери је план активности јасан и изводљив?	2	
5. Одрживост активности и циљева	5	
5.1 У којој мјери су пројектне активности одрживе у финансијском и/или институционалном смислу?	5	
6. Буџет и трошковна ефективност активности	10	
6.1 Активности одговарају вриједности пројекта?	5	
6.2 У којој мјери је однос очекиваног трошка и очекиваног резултата задовољавајући?	3	
6.3 У којој мјери је пројект су-финансиран из других извора?	2	

Сваку апликацију бодују сви чланови Комисије према Евалуационом обрасцу. Најмањи и највећи број бодова се одбацује. Преостали бодови се саберу и дијеле са три и дају резултат - укупан број бодова. На основу укупног броја бодова формира се ранг листа. У складу с ранг листом и прихватљивим трошковима у оквиру буџета апликанта, Комисија предлаже износ средстава за додјелу водећи рачуна да се за додјељена средства могу реализовати активности, постићи одређени резултати и остварити постављени циљ.

Уколико је укупни број бодова мањи од **55 бодова**, апликација се неће финансијски подржати.

Након евалуације, биће креирана листа апликација са 55 и више бодова са припадајућим бројем бодова (силазним редослиједом), укупним одобреним буџетом и силазним кумулативним износом буџета.

У зависности од доступних средстава, одабраће се они пројекти за финансијску подршку са те листе, код којих је силазни кумулативни износ буџета мањи од доступних средстава.

Након доношења Одлуке о додјели средстава, Одлука се објављује на веб страници Министарства цивилних послова и „Службеном гласнику БиХ“, те ће субјекту чији је пројект одобрен бити понуђен уговор.

Субјекти који не буду задовољавали административно-техничке критерије ће бити обавијештени о разлозима неиспуњавања истих, као и субјекти који након евалуације пристиглих пројеката буду имали мање од 55 бодова, и то писаним путем након што Савјет министара БиХ донесе одлуку о додјели средстава.

ИЗВЈЕШТАЈ О ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ

Образац за наративни извјештај

(ПРИЛОГ 5)

I. ОПШТИ ПОДАЦИ

Назив јавног конкурса	Јавни конкурс за додјелу средстава из текућег гранта „Суфинансирање пројеката невладиних организација у области превенције HIV-а и туберкулозе у Босни и Херцеговини“ за 2018. годину
Извјештај поднесен од стране	
Партнерске организације	
Назив пројекта	
Број уговора	
Пројектне локације	
Укупни буџет пројекта	
Одобрени буџет од стране овог Министарства	
Укупни износ суфинансирања	
Трајање пројекта	од <u>ДД/ММ/ГГГГ</u> до <u>ДД/ММ/ГГГГ</u>
Период који обухваћа овај извјештај	од <u>ДД/ММ/ГГГГ</u> до <u>ДД/ММ/ГГГГ</u>
Датум подошења извјештаја	<u>ДД/ММ/ГГГГ</u>
Одговорно лице	

II. САЖЕТАК И СТАТУС ПРОЈЕКТА

II.1 Молимо вас набројте остварене резултате и реализоване активности из пројекта и плана активности (додајте редова колико вам треба у зависности од броја циљева и резултата у пројекту):

Циљ	
Резултат 1	
Активност 1.1.	
Активност 1.2.	
Резултат 2	
Активност 2.1.	
Активност 2.2.	

II.2 Постигнути напредак (сажети опис проведених активности)

У току извјештајног периода, реализоване су сљедеће активности:

III. ИМПЛЕМЕНТИРАНЕ АКТИВНОСТИ

У овом дијелу потребно је навести активности имплементиране током периода извјештавања у односу на план активности. Такође неопходно је навести и број корисника који су обухваћени одређеним активностима и то наводећи одвојено број мушкараца, број жена и број дјеце.

Опишите реализацију активности: наведите детаље, датуме, евентуалне проблеме, ко су били учесници, партнери и други укључени актери. Ову активност у опису можете разбити на под-активности и исте нумерисати. Бројне ознаке поред активности треба да одговарају циљу, резултату, тако да активност која се односи на циљ 2, резултат 3 треба да буде означена са бројем 2.3.1 за прву активност, 2.3.1.1 за прву подактивност унутар прве активности за овај циљ. Уколико под-активност има кориснике који су различити од корисника осталих подактивности онда ту под-активност обиљежите као активност те унијети број корисника за ту активност у предвиђена поља.

Активност	1.1.1 /Унесите назив активности/				
Постигнуто у %		Статус (на вријеме или у кашњењу)			
Број корисника	Број мушкараца		Број жена		Број дјеце
1.Прва подактивност					
2.Друга подактивност					
3.Трећа подактивност					

Активност	1.1.2 /Унесите назив активности/				
Постигнуто у %		Статус (на вријеме или у кашњењу)			
Број корисника	Број мушкараца		Број жена		Број дјеце
1.Прва подактивност					
2.Друга подактивност					
3.Трећа подактивност					

Додајте додатне табеле у зависности од броја активности које има пројекат који проводите!

IV. ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ

IV.1. Наведите ниво постигнућа резултата наведених под секцијом 1.

Сваки резултат засебно детаљно опишите. Немојте набрајати активности из претходне секције, него њихове ефекте на заједницу и кориснике.

IV.2. Додатни непредвиђени позитивни ефекти

Опишите додатне постигнуте ефекте на локалну заједницу као нпр. додатна средства, додатни корисници, додатна партнерства, додатни капацитети успостављени у заједници повезивање са другим локалним заједницама/општинама итд.

IV.3. Успјешне приче из локалне заједнице

Идентификујте једну особу или институцију која је имала највише користи од пројектних активности. Било да се ради о појединцу, организацији, институцији или о локалној заједници у цјелини, врло је важно да опишете минимално једну причу која је проузрокована директно или индиректно имплементацијом пројекта у вашој заједници нпр. драматична промјена у животу корисника ваших услуга посебно се осврћући на промјену у животу особа које спадају у тзв. "рањиву групу". Уколико посједујете, потребно је приложити фотографије које доказују промјену. У опису треба навести каква је ситуација била прије дате промјене.

IV.4 Укупни корисници резултата пројекта

Унесите предвиђени број директних корисника и индиректних корисника пројекта. Директни корисници су они који ће имати непосредан додир са активностима и резултатима пројекта. За

ове кориснике потребно је да можете доказати да су у одређено вријеме били на одређеном мјесту или догађају који је дио договорених пројектних активности. Индиректни корисници треба да осјете ефекте пројекта, али преко особа, догађаја, ситуација које нису управљане од стране пројекта али су базиране на пројектној методологији, резултатима и активностима.

Корисници	Укупно	Жена	Мушкараца	% из угрожених група
Директни корисници				
Индиректни корисници				
Укупно				

IV.5 У доњој табели наведите број догађаја разврстаних по категоријама те припадајући број учесника тих догађаја.

Догађај	Укупни број догађаја	Жена учесника	Мушкараца учесника	Дјеце учесника
Састанак са владиним институцијама				
Састанак са пословним сектором				
Састанак са међународним/регионалним организацијама				
Састанак са организацијама цивилног друштва				
Састанак са грађанима				
Радионица				
Конференција				
Тренинг/семинар				
Презентација				
Медијски догађај				
Мониторинг посјета				
Студијска посјета				
Програмски догађаји (који нису горе наведени)				

V. ВИДЉИВОСТ

Наведите промотивне активности које сте имали током периода извјештавања (објављене медијске чланке, радио емисије, интервјуе, веб-објаве)

Број	Догађај	Медиј	Датум	Мјесто	Врста медија

VI. ПРОБЛЕМИ

У овом дијелу потребно је навести проблеме који су се јавили током имплементације, а могу или су већ утицали на реализацију плана активности. Сваки од проблема навести одвојено. Потребно је излистати само проблеме који могу битно утицати на реализацију плана активности, или угрозити провођење пројекта у цјелини. У случају да није било таквих проблема, написати „Ништа за извјештавање“. Уколико је неки од идентификованих у претходном извјештају превазиђен током овог периода извјештавања, то наведите под ставком „III Имплементиране активности“.

У дијелу Активност у рјешавању проблема је потребно навести приједлоге или предузете мјере за рјешавање проблема наведених у колони Проблем и то у истом редослиједу како су проблеми наведени (нпр. а), б),ц) итд). Уколико нису предузете никакве корективне мјере, написати „Ништа за извјештавање“.

Проблем	Активност у рјешавању проблема

VII. АКТИВНОСТИ ЗА НАРЕДНИ ПЕРИОД

VII.1 У овом дијелу потребно је навести најважније активности планиране за наредни период (користите исти систем за нумерисање активности као у секцији извјештаја - Активности).

--

VII.2 У овом дијелу потребно је навести идентификоване ризике који би могли угрозити имплементацију активности планираних за идући период. Потребно је поред сваког ризика навести и активности које се планирају предузети како би се идентификовао ризик умањео или неутрализовао.

Ризик	Активност у минимизирању ефекта ризика

VIII. БУЏЕТ

VIII.1 Унесите доле наведене вриједности у конвертибилним маркама

1	Укупни одобрени буџет	
2	Укупан износ уплаћених средстава	
3	Укупан износ потрошених средстава	
4	Баланс – износ непотрошених средстава	
5	Баланс у проценту $(4/2*100)$	

VIII.2 Објашњење утrophа за буџетске линије чији је баланс преко 10 процената било више или мање од договореног/предвиђеног.

Молимо да објасните основне разлоге због којих је дошло до баланса од преко или испод 10% од договореног на свакој појединачној буџетској линији. Објашњење треба да укључи и прогнозу потрошње у наредном пројектном периоду, те процјену потребе за смањењем или повећањем дате буџетске линије.

I. VIII.3 Приједлог затварања финансијске конструкције у конвертибилним маркама:

Р. бр.	ИЗВОР ФИНАНСИРАЊА	ИЗНОС
1.	Сопствена средства	
2.	Средства спонзора, донатора	
3.	Средства међународних организација	
4.	Средства општине	
5.	Средства града	
6.	Средства кантона	
7.	Средства ентитета	
8.	Средства Министарства цивилних послова	
9.	Средства из осталих извора	
	УКУПНО	

Мјесто и датум

М.П.

Потпис подносиоца извјештаја
Овлашћено лице

**ОБРАЗАЦ ЗА ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈ
(ПРИЛОГ 6)**

Назив пројекта:

Период:

ПРОГРАМСКИ ТРОШКОВИ

Бр.	Буџетска линија	Укупан буџет пројекта	Доприно с Министа р ства	Суфинансирањ е	Уплате суфинансир ања	Утрошено	Баланс
1	Програмско особље						
1.1							
1.2							
2	Активност 1.1.1 – назив						
2.1							
2.2							
3	Активност 1.1.2 – назив						
3.1							
3.2							
4	Активност 1.2.1 – назив						
4.1							
4.2							
5	Активност 1.2.2 – назив						
5.1							
5.2							
6	Активност 2.1.1 – назив						
6.1							
6.2							
Укупно за програмске трошкове							

ТРОШКОВИ ПОДРШКЕ ПРОГРАМУ

Бр.	Буџетска линија	Укупан буџет пројекта	Доприно с Министа р ства	Суфинансирањ е	Уплате суфинансир ања	Утрошен о	Баланс
1	Финансијско и административно особље						
1.1							
2	Трошкови подршке						
2.1	Изајмљивање простора						
2.2	Режије						

2.3	Комуникације						
2.4	Канцеларијски материјал						
2.5	Банкарски трошкови						
Укупно за програмске трошкове							

ПРЕГЛЕД БУЏЕТА

Бр.	Буџетска линија	Укупан буџет пројекта	Доприно с Министа р ства	Суфинан сирање	Уплате суфинансира ња	Утроше но	Баланс
	Програмски трошкови						
	Трошкови подршке програму						
	УКУПНО						

Мјесто и датум

М.П.

Потпис подносиоца извјештаја
Овлашћено лице

У ПРИЛОГУ ДОСТАВИТИ ФИНАНСИЈСКУ ДОКУМЕНТАЦИЈУ ХРОНОЛОШКИ ПОРЕДАНУ

Прилог 1.6. Табела рачуна (Сва финансијска документација која се доставља у прилогу треба да буде нумерисана, залијељена на папир формата A4 и унесена у доњу табелу).

[illegible]

788

Na osnovu člana 17. i člana 22. stav 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), a u vezi sa Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period 2015. do 2018. godine, koje je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo na 33. sjednici održanoj 3.12.2015. godine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, na 144. sjednici održanoj 29.5.2018. godine, donijelo je

ODLUKU

**O IZMJENI ODLUKE O FORMIRANJU
KOORDINACIONOG TIJELA ZA PRAĆENJE
PROVEDBE STRATEŠKIH I OPERATIVNIH CILJEVA
UTVRĐENIH STRATEGIJOM INTEGRISANOG
UPRAVLJANJA GRANICOM U BOSNI I
HERCEGOVINI I OKVIRNIM AKCIONIM PLANOM
PROVEDBE STRATEGIJE INTEGRISANOG
UPRAVLJANJA GRANICOM U BOSNI I
HERCEGOVINI ZA PERIOD OD 2015. DO 2018.
GODINE**

Član 1.

U Odluci o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine ("Službeni glasnik BiH", br. 51/16 i 14/17), u članu 2. stav (1) tačka c) mijenja se i glasi:

"c) Karolina Duspara, Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine - član,".

Član 2.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 123/18
29. maja 2018. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, s. r.

Na temelju članka 17. i članka 22. stavak 1. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), a u vezi sa Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcijskim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period 2015. do 2018. godine, koje je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo na 33. sjednici održanoj 3.12.2015. godine, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, na 144. sjednici održanoj 29.5.2018. godine, donijelo je

ODLUKU

**O IZMJENI ODLUKE O FORMIRANJU
KOORDINACIJSKOG TIJELA ZA PRAĆENJE
PROVEDBE STRATEŠKIH I OPERATIVNIH CILJEVA
UTVRĐENIH STRATEGIJOM INTEGRIRANOG
UPRAVLJANJA GRANICOM U BOSNI I HERCEGOVINI
I OKVIRNIM AKCIJSKIM PLANOM PROVEDBE
STRATEGIJE INTEGRIRANOG UPRAVLJANJA
GRANICOM U BOSNI I HERCEGOVINI ZA PERIOD OD
2015. DO 2018. GODINE**

Članak 1.

U Odluci o formiranju Koordinacijskog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integriranog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcijskim planom provedbe Strategije integriranog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine ("Službeni glasnik BiH", br. 51/16 i 14/17), u članku 2. stavak (1) tačka c) mijenja se i glasi:

"c) Karolina Duspara, Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine - član,".

Članak 2.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 123/18
29. svibnja 2018. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, v. r.

На основу члана 17. и члана 22. став 1. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), а у вези са Стратегијом интегрисаног управљања границом у Босни и Херцеговини и Оквирним акцијским планом провођења Стратегије интегрисаног управљања границом у Босни и Херцеговини за период 2015. до 2018. године, које је Савјет министара Босне и Херцеговине усвојио на 33. сједници одржаној 3.12.2015. године, Савјет министара Босне и Херцеговине на приједлог Министарства безбједности Босне и Херцеговине, на 144. сједници одржаној 29.5.2018. године, донио је

ОДЛУКУ

**O IZMJENI ODLUKE O FORMIRANJU
KOORDINACIONOG TIJELA ZA PRAĆENJE
PROVOĐENJA STRATEŠKIH I OPERATIVNIH
CILJEVA UTVRĐENIH STRATEGIJOM
INTEGRISANOG UPRAVLJAŃA GRANICOM U
BOSNI I HERCEGOVINI I OKVIRNIM
AKCIJSKIM PLANOM PROVOĐENJA STRATEGIJE
INTEGRISANOG UPRAVLJAŃA GRANICOM U
BOSNI I HERCEGOVINI ZA PERIOD OD 2015. DO
2018. GODINE**

Члан 1.

У Одлуци о формирању Координационог тијела за праћење провођења стратешких и оперативних циљева утврђених Стратегијом интегрисаног управљања границом у Босни и Херцеговини и Оквирним акцијским планом провођења Стратегије интегрисаног управљања границом у Босни и Херцеговини за период од 2015. до 2018. године ("Службени гласник БиХ" бр. 51/16 и 14/17), у члану 2. став (1) тачка ц) мијења се и гласи:

"ц) Каролина Дуспара, Министарство спољних послова Босне и Херцеговине - члан,".

**MINISTARSTVO FINANSIJA I TREZORA
BOSNE I HERCEGOVINE****791****AGENCIJA ZA OSIGURANJE DEPOZITA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Članom 52. stav 1 Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine ("Službeni list BiH", broj 52/05, 103/09 i 90/16) propisano je da zajmoprimac ili kreditna institucija, koja traži garanciju za zajam, u skladu s ovim zakonom, podnosi zahtjev u pisanoj formi, uz obaveznu dokumentaciju, s dovoljno detalja, kako bi Ministarstvo moglo procijeniti finansijsko stanje zajmoprimalca i njegovu solventnost.

1. Informacija o zajmoprimcu

Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu AOD BiH) je institucija na nivou države Bosne i Hercegovine koja pruža osiguranje depozita u bankama koje posluju u Bosni i Hercegovini. AOD BiH je od svog osnivanja imala dva slučaja isplate osiguranog depozita kod dvije banke članice. Iako je u poređenju s drugim programima osiguranja depozita AOD BiH prilično mlada institucija, veoma smo ponosni na isplatu osiguranog depozita koja je, u oba slučaja, protekla glatko i bez ikakvih problema. U pogledu pomenute isplate osiguranog depozita, posebno naglašavamo naše rješenje softvera za isplatu osiguranog depozita tzv. jednoobrazan prikaz klijenata banke koji, pored posvećenog i profesionalnog rukovodstva i zaposlenika AOD BiH, predstavlja ključ uspješno izvršenih isplata.

Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine uspostavljena je Zakonom o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 20/02, 18/05, 100/08, 75/09 i 58/13). Prema članu 14. Zakona Agencija je samostalna, neprofitna pravna osoba s punim ovlaštenjem u skladu sa zakonom države. Naravno, Agencija ima ovlaštenje za sklapanje ugovora, nabavku i raspolaganje pokretnom i nepokretnom imovinom i da bude strana u pravnom procesu.

Jedini organ upravljanja Agencijom je njen Upravni odbor. Upravni odbor AOD BiH je na svojoj petoj sjednici koja je održana 24.05.2018. godine usvojio Odluku o odobravanju *Stand-by* aranžmana s EBRD, uz zaključak da se pokrene postupak za stvaranje obaveze po osnovu vanjskog državnog duga.

Na osnovu zaključka i odluke Upravnog odbora AOD BiH za pokretanje procedure zaduživanja u visini 30 miliona EUR kod Evropske banke za obnovu i razvoj putem *Stand-by* paketa finansiranja AOD BiH, obraćamo se sa zvaničnim Zahtjevom prema Ministarstvu finansija i trezora Bosne i Hercegovine za pokretanje postupka za izdavanje garancije Bosne i Hercegovine po osnovu gore pomenutog zaduženja kod Evropske banke za obnovu i razvoj putem *Stand-by* paketa finansiranja AOD BiH.

Podloga o istom se nalazi u Direktivi 2014/49/EU Evropskog parlamenta i vijeća od 16. aprila 2014. godine o sistemima osiguranja depozita, Osnovnim principima za efektivne sisteme osiguranja depozita, kao i prijedlogu od strane Međunarodnog monetarnog fonda o neophodnosti postojanja rezervne kreditne linije u slučaju nedostatka vlastitih sredstava.

Budući da naš program nema mogućnost sklapanja aranžmana s Centralnom bankom Bosne i Hercegovine radi njenog statusa, a niti s Ministarstvom finansija i trezora Bosne i Hercegovine, to nam je ovaj vid jedini dostupan.

2. Informacija o kreditnoj instituciji

Davalac kredita je Evropska banka za obnovu i razvoj, s kojom je u skladu s Odlukom Upravnog odbora AOD BiH započeta saradnja, tj. pregovori oko odobravanja kredita za realizaciju Projekta.

Cjelokupna vrijednost projekta, odnosno iznos *Stand-by* aranžmana je 30 miliona EUR. EBRD je izrazila interes za nastavak saradnje s AOD BiH. Predloženi period raspolaganja *Stand-by* aranžmana je pet godina, period amortizacije je osam godina, stopa provizije 0.5% na godišnjem nivou, pristupna (*front-end*) provizija u iznosu od 0.5% od najvećeg iznosa tj. glavnice (30 miliona EUR) jednokratno, kamatna stopa EURIBOR + 100 baznih poena ili 1%. Period garancije trajeće pet godina, osim ako ne dođe do povlačenja sredstava od strane AOD BiH čime se trajanje aranžmana, samim time i izdate garancije, produžava za osam godina tj. na ukupan period od 13 godina.

3. Informacija o projektu

Agencija se sastoji od sjedišta Agencije u Banjoj Luci i po jedne filijale u Sarajevu i Banjoj Luci. Agencija je uspostavljena s ciljem da osigura, u okviru ograničenja Zakona o osiguranju depozita, zaštitu depozita fizičkih i pravnih osoba u bankama koje su dobile dozvolu za rad od Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ili Agencije za bankarstvo Republike Srpske te time doprinese očuvanju sveukupne finansijske stabilnosti. Finansijski sektor je stub svake ekonomije i njegova stabilnost predstavlja prioritet svake države gdje osiguranje depozita, kao jedan od elemenata i učesnika mreže za finansijsku sigurnost ima posebnu ulogu u očuvanju stabilnosti. Iz navedenog, smatra se da stvaranje kreditne obaveze putem *Stand-by* paketa finansiranja AOD BiH predstavlja prioritet, jer se obezbjeđenjem rezervne dostupne linije Fonda za osiguranje depozita jača i sposobnost očuvanja finansijske stabilnosti u zemlji.

AOD BiH vrši procjenu rizika pojedinih banaka i pomoću simulacijskog modela ocjenjuje adekvatnost kapitala Fonda za osiguranje depozita. Adekvatnost se ocjenjuje u odnosu na potencijalne obaveze isplate i očekivani gubitak (dio koji se ne očekuje da se naplati iz preostale vrijednosti imovine banke u kojoj je isplaćena štednja). Ključni pokazatelj adekvatnosti je koeficijent pokrića - omjer vrijednosti sredstava Fonda u odnosu na potencijalnu obavezu tj. zbir osiguranih depozita u svim bankama članicama.

Koeficijent pokrića iz vlastitih sredstava Fonda mora minimalno pokriti visinu očekivanog gubitka. Ukupni koeficijent pokrića, s uključenim ukupnim sredstvima koja će Fondu stajati na raspolaganju (gdje se uključuju i sredstva iz zaduženja poput EBRD), mora pokriti ukupna procijenjena sredstva potrebna za isplate. Razlika između ukupnih sredstava potrebnih za isplate i očekivanog gubitka jednaka je iznosu koji se očekuje da se naplati od ugrožene banke nakon isplate osiguranih depozita.

Agencija će obezbjeđenjem *Stand-by* aranžmana u iznosu od 30 miliona EUR imati na raspolaganju dostupna rezervisana sredstva koja se mogu koristiti pod posebno definisanim uslovima i okolnostima. Neophodnost postojanja i obezbjeđenja rezervne kreditne linije u skladu je s preporukom Međunarodnog monetarnog fonda, Direktivi 2014/49/EU Evropskog parlamenta i vijeća od 16. aprila 2014. godine o sistemima osiguranja depozita, Osnovnim principima za efektivne sisteme osiguranja.

AOD BiH ima zakonski osnov i mogućnost za zaduživanje i otplatu. Prema članu 21. Zakona koji definiše finansiranje Agencije, u slučaju kada sredstva Fonda nisu dovoljna za ispunjavanje obaveza Agencije u vezi s isplatom osiguranih depozita, a sve zakonom dostupne odredbe istog člana su iscrpljene, Agencija, u okviru ograničenja državnog zakonodavstva, može osigurati kredite i garancije za osiguranje potrebnih sredstava. U tom slučaju, Upravni odbor Agencije, na prijedlog direktora Agencije, može odobriti upotrebu budućih potraživanja premije osiguranja kao garanciju i budućih naplata premija osiguranja kao izvor otplate duga Agencije.

AOD BiH je u poređenju s drugim programima za osiguranje depozita na međunarodnom nivou izrazito specifičan

program osiguranja iz razloga što nema utočište u krajnjoj nuždi. U slučaju nedostatka sredstava Fonda osiguranja za isplatu iz programa osiguranja depozita ne stoji automatska pomoć države, što dodatno naglašava važnost i značaj zahtjeva za obezbjeđenje rezervnih *back-up* sredstava iz *Stand-by* linije za slučaj potrebe Fonda za osiguranje depozita.

Broj 03-6-05-6-230/1-18
03. jula 2018. godine

Direktor
Josip Nevjestić, s. r.

AGENCIJA ZA OSIGURANJE DEPOZITA BOSNE I HERCEGOVINE

Člankom 52. stavak 1 Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine ("Službeni list BiH", broj 52/05, 103/09 i 90/16) propisano je da zajmoprimac ili kreditna institucija, koja traži garanciju za zajam, sukladno ovom zakonom, podnosi zahtjev u pisanoj formi, uz obveznu dokumentaciju, s dovoljno detalja, kako bi Ministarstvo moglo procijeniti finansijsko stanje zajmoprimca i njegovu solventnost.

1. Informacija o zajmoprimcu

Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu AOD BiH) je institucija na razini države Bosne i Hercegovine koja pruža osiguranje depozita u bankama koje posluju u Bosni i Hercegovini. AOD BiH je od svog osnivanja imala dva slučaja isplate osiguranog depozita kod dvije banke članice. Iako je u usporedbi s drugim programima osiguranja depozita AOD BiH prilično mlada institucija, veoma smo ponosni na isplatu osiguranog depozita koja je, u oba slučaja, protekla glatko i bez ikakvih problema. U pogledu pomenute isplate osiguranog depozita, posebno naglašavamo naše rješenje softvera za isplatu osiguranog depozita tzv. jednoobrazan prikaz klijenata banke koji, pored posvećenog i profesionalnog rukovodstva i zaposlenika AOD BiH, predstavlja ključ uspješno izvršenih isplata.

Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine uspostavljena je Zakonom o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 20/02, 18/05, 100/08, 75/09 i 58/13). Prema članku 14. Zakona Agencija je samostalna, neprofitna pravna osoba s punim ovlaštenjem u skladu sa zakonom države. Naravno, Agencija ima ovlaštenje za sklapanje ugovora, nabavu i raspolaganje pokretnom i nepokretnom imovinom i da bude strana u pravnom procesu.

Jedini organ upravljanja Agencijom je njen Upravni odbor. Upravni odbor AOD BiH je na svojoj petoj sjednici koja je održana 24.05.2018. godine usvojio Odluku o odobravanju *Stand-by* aranžmana s EBRD, uz zaključak da se pokrene postupak za stvaranje obveze po osnovi vanjskog državnog duga.

Na temelju zaključka i odluke Upravnog odbora AOD BiH za pokretanje procedure zaduživanja u visini 30 milijuna EUR kod Europske banke za obnovu i razvoj putem *Stand-by* paketa financiranja AOD BiH, obraćamo se sa zvaničnim Zahtjevom prema Ministarstvu financija i trezora Bosne i Hercegovine za pokretanje postupka za izdavanje garancije Bosne i Hercegovine po osnovi gore pomenutog zaduženja kod Europske banke za obnovu i razvoj putem *Stand-by* paketa financiranja AOD BiH.

Podloga o istom se nalazi u Direktivi 2014/49/EU Europskog parlamenta i vijeća od 16. travnja 2014. godine o sustavima osiguranja depozita, Osnovnim principima za efektivne sustave osiguranja depozita, kao i prijedlogu od strane Međunarodnog monetarnog fonda o neophodnosti postojanja rezervne kreditne linije u slučaju nedostatka vlastitih sredstava.

Budući da naš program nema mogućnost sklapanja aranžmana s Centralnom bankom Bosne i Hercegovine radi

njenog statusa, a niti s Ministarstvom financija i trezora Bosne i Hercegovine, to nam je ovaj vid jedini dostupan.

2. Informacija o kreditnoj instituciji

Davatelj kredita je Europska banka za obnovu i razvoj, s kojom je u skladu s Odlukom Upravnog odbora AOD BiH započeta suradnja, tj. pregovori oko odobravanja kredita za realizaciju Projekta.

Cjelokupna vrijednost projekta, odnosno iznos *Stand-by* aranžmana je 30 milijuna EUR. EBRD je izrazila interes za nastavak suradnje s AOD BiH. Predloženo razdoblje raspolaganja *Stand-by* aranžmana je pet godina, razdoblje amortizacije je osam godina, stopa provizije 0.5% na godišnjoj razini, pristupna (*front-end*) provizija u iznosu od 0.5% od najvećeg iznosa tj. glavnice (30 milijuna EUR) jednokratno, kamatna stopa EURIBOR + 100 baznih bodova ili 1%. Razdoblje garancije trajat će pet godina, osim ako ne dođe do povlačenja sredstava od strane AOD BiH čime se trajanje aranžmana, samim time i izdane garancije, produžava za osam godina tj. na ukupno razdoblje od 13 godina.

3. Informacija o projektu

Agencija se sastoji od sjedišta Agencije u Banjoj Luci i po jedne podružnice u Sarajevu i Banjoj Luci. Agencija je uspostavljena s ciljem da osigura, u okviru ograničenja Zakona o osiguranju depozita, zaštitu depozita fizičkih i pravnih osoba u bankama koje su dobile dozvolu za rad od Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine ili Agencije za bankarstvo Republike Srpske te time doprinese očuvanju sveukupne finansijske stabilnosti. Finansijski sektor je stup svake ekonomije i njegova stabilnost predstavlja prioritet svake države gdje osiguranje depozita, kao jedan od elemenata i sudionika mreže za finansijsku sigurnost ima posebnu ulogu u očuvanju stabilnosti. Iz navedenog, smatra se da stvaranje kreditne obveze putem *Stand-by* paketa financiranja AOD BiH predstavlja prioritet, jer se osiguranjem rezervne dostupne linije Fonda za osiguranje depozita jača i sposobnost očuvanja finansijske stabilnosti u zemlji.

AOD BiH vrši procjenu rizika pojedinih banaka i pomoću simulacijskog modela ocjenjuje adekvatnost kapitala Fonda za osiguranje depozita. Adekvatnost se ocjenjuje u odnosu na potencijalne obveze isplate i očekivani gubitak (dio koji se ne očekuje da se naplati iz preostale vrijednosti imovine banke u kojoj je isplaćena štednja). Ključni pokazatelj adekvatnosti je koeficijent pokrića - omjer vrijednosti sredstava Fonda u odnosu na potencijalnu obvezu tj. zbroj osiguranih depozita u svim bankama članicama.

Koeficijent pokrića iz vlastitih sredstava Fonda mora minimalno pokriti visinu očekivanog gubitka. Ukupni koeficijent pokrića, s uključenim ukupnim sredstvima koja će Fondu stajati na raspolaganju (gdje se uključuju i sredstva iz zaduženja poput EBRD), mora pokriti ukupna procijenjena sredstva potrebna za isplate. Razlika između ukupnih sredstava potrebnih za isplate i očekivanog gubitka jednaka je iznosu koji se očekuje da se naplati od ugrožene banke nakon isplate osiguranih depozita.

Agencija će osiguranjem *Stand-by* aranžmana u iznosu od 30 milijuna EUR imati na raspolaganju dostupna rezervirana sredstva koja se mogu koristiti pod posebno definiranim uvjetima i okolnostima. Neophodnost postojanja i osiguranja rezervne kreditne linije sukladno je preporuci Međunarodnog monetarnog fonda, Direktivi 2014/49/EU Europskog parlamenta i vijeća od 16. travnja 2014. godine o sustavima osiguranja depozita, Osnovnim principima za efektivne sustave osiguranja.

AOD BiH ima zakonsku osnovu i mogućnost za zaduživanje i otplatu. Prema članku 21. Zakona koji definira financiranje Agencije, u slučaju kada sredstva Fonda nisu dovoljna za ispunjavanje obveza Agencije u vezi s isplatom osiguranih depozita, a sve zakonom dostupne odredbe istog članka su iscrpljene, Agencija, u okviru ograničenja državnog

zakonodavstva, može osigurati kredite i garancije za osiguranje potrebnih sredstava. U tom slučaju, Upravni odbor Agencije, na prijedlog direktora Agencije, može odobriti upotrebu budućih potraživanja premije osiguranja kao garanciju i budućih naplata premija osiguranja kao izvor otplate duga Agencije.

AOD BiH je u usporedbi s drugim programima za osiguranje depozita na međunarodnoj razini izrazito specifičan program osiguranja iz razloga što nema utočište u krajnjoj nuždi. U slučaju nedostatka sredstava Fonda osiguranja za isplatu iza programa osiguranja depozita ne stoji automatska pomoć države, što dodatno naglašava važnost i značaj zahtjeva za osiguranje rezervnih back-up sredstava iz *Stand-by* linije za slučaj potrebe Fonda za osiguranje depozita.

Broj 03-6-05-6-230/1-18
03. srpnja 2018. godine

Direktor
Josip Nevjestić, v. r.

АГЕНЦИЈА ЗА ОСИГУРАЊЕ ДЕПОЗИТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Чланом 52. став 1 Закона о задуживању, дугу и гаранцијама Босне и Херцеговине ("Службени лист БиХ", број 52/05, 103/09 и 90/16) прописано је да зајмопримац или кредитна институција, која тражи гаранцију за зајам, у складу с овим законом, подноси захтјев у писаној форми, уз обавезну документацију, с довољно детаља, како би Министарство могло процијенити финансијско стање зајмопримца и његову солвентност.

1. Информација о зајмопримцу

Агенција за осигурање депозита Босне и Херцеговине (у даљем тексту АОД БиХ) је институција на нивоу државе Босне и Херцеговине која пружа осигурање депозита у банкама које послују у Босни и Херцеговини. АОД БиХ је од свог оснивања имала два случаја исплате осигураног депозита код двије банке чланице. Иако је у поређењу с другим програмима осигурања депозита АОД БиХ прилично млада институција, веома смо поносни на исплату осигураног депозита која је, у оба случаја, протекла глатко и без икаквих проблема. У погледу поменутих исплате осигураног депозита, посебно наглашавамо наше рјешење софтвера за исплату осигураног депозита тзв. једнообразан приказ клијената банке који, поред посвећеног и професионалног руководства и запосленика АОД БиХ, представља кључ успјешно извршених исплата.

Агенција за осигурање депозита Босне и Херцеговине успостављена је Законом о осигурању депозита у банкама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 20/02, 18/05, 100/08, 75/09 и 58/13). Према члану 14. Закона Агенција је самостално, непрофитно правно лице с пуним овлашћењем у складу са законом државе. Нарочито, Агенција има овлашћење за склапање уговора, набавку и располагање покретном и непокретном имовином и да буде страна у правном процесу.

Једини орган управљања Агенцијом је њен Управни одбор. Управни одбор АОД БиХ је на својој петој сједници која је одржана 24.05.2018. године усвојио Одлуку о одобравању *Стендбај* аранжмана с ЕБРД, уз закључак да се покрене поступак за стварање обавезе по основу спољног државног дуга.

На основу закључка и одлуке Управног одбора АОД БиХ за покретање процедуре задуживања у висини 30 милиона EUR код Европске банке за обнову и развој путем *Стендбај* пакета финансирања АОД БиХ, обраћамо се са званичним Захтјевом према Министарству финансија и трезора Босне и Херцеговине за покретање поступка за

издавање гаранције Босне и Херцеговине по основу горе поменутог задужења код Европске банке за обнову и развој путем *Стендбај* пакета финансирања АОД БиХ.

Подлога о истом се налази у Директиви 2014/49/EU Европског парламента и савјета од 16. априла 2014. године о системима осигурања депозита, Основним принципима за ефективне системе осигурања депозита, као и приједлогу од стране Међународног монетарног фонда о неопходности постојања резервне кредитне линије у случају недостатка властитих средстава.

Будући да наш програм нема могућност склапања аранжмана с Централном банком Босне и Херцеговине ради њеног статуса, а нити с Министарством финансија и трезора Босне и Херцеговине, то нам је овај вид једини доступан.

2. Информација о кредитној институцији

Давалац кредита је Европска банка за обнову и развој, с којом је у складу с Одлуком Управног одбора АОД БиХ започета сарадња, тј. преговори око одобравања кредита за реализацију Пројекта.

Цјелокупна вриједност пројекта, односно износ *Стендбај* аранжмана је 30 милиона EUR. ЕБРД је изразила интерес за наставак сарадње с АОД БиХ. Предложени период располагања *Стендбај* аранжмана је пет година, период амортизације је осам година, стопа провизије 0.5% на годишњем нивоу, приступна (*front-end*) провизија у износу од 0.5% од највећег износа тј. главнице (30 милиона EUR) једнократно, каматна стопа EURIBOR + 100 базних поена или 1%. Период гаранције трајаће пет година, осим ако не дође до повлачења средстава од стране АОД БиХ чиме се трајање аранжмана, самим тиме и издате гаранције, продужава за осам година тј. на укупан период од 13 година.

3. Информација о пројекту

Агенција се састоји од сједишта Агенције у Бањој Луци и по једне филијале у Сарајеву и Бањој Луци. Агенција је успостављена с циљем да осигура, у оквиру ограничења Закона о осигурању депозита, заштиту депозита физичких и правних лица у банкама које су добиле дозволу за рад од Агенције за банкарство Федерације Босне и Херцеговине или Агенције за банкарство Републике Српске те тиме допринесе очувању свеукупне финансијске стабилности. Финансијски сектор је стуб сваке економије и његова стабилност представља приоритет сваке државе гдје осигурање депозита, као један од елемената и учесника мреже за финансијску сигурност има посебну улогу у очувању стабилности. Из наведеног, сматра се да стварање кредитне обавезе путем *Стендбај* пакета финансирања АОД БиХ представља приоритет, јер се обезбјеђењем резервне доступне линије Фонда за осигурање депозита јача и способност очувања финансијске стабилности у земљи.

АОД БиХ врши процјену ризика појединих банака и помоћу симулацијског модела оцјењује адекватност капитала Фонда за осигурање депозита. Адекватност се оцјењује у односу на потенцијалне обавезе исплате и очекивани губитак (дио који се не очекује да се наплати из преостале вриједности имовине банке у којој је исплаћена штетња). Кључни показатељ адекватности је коефицијент покрића - омијер вриједности средстава Фонда у односу на потенцијалну обавезу тј. збир осигураних депозита у свим банкама чланицама.

Коефицијент покрића из властитих средстава Фонда мора минимално покривати висину очекиваног губитка. Укупни коефицијент покрића, с укљученим укупним средствима која ће Фонду стајати на располагању (гдје се укључују и средства из задужења попут ЕБРД), мора покривати укупна процијењена средства потребна за исплате.

Разлика између укупних средстава потребних за исплате и очекиваног губитка једнака је износу који се очекује да се наплати од угрожене банке након исплате осигураних депозита.

Агенција ће обезбјеђењем *Стендбај* аранжмана у износу од 30 милиона EUR имати на располагању доступна резервисана средства која се могу користити под посебно дефинисаним условима и околностима. Неопходност постојања и обезбјеђења резервне кредитне линије у складу је с препоруком Међународног монетарног фонда, Директиви 2014/49/EU Европског парламента и савјета од 16. априла 2014. године о системима осигурања депозита, Основним принципима за ефективне системе осигурања.

АОД БиХ има законски основ и могућност за задуживање и отплату. Према члану 21. Закона који дефинише финансирање Агенције, у случају када средства Фонда нису довољна за испуњавање обавеза Агенције у вези с исплатом осигураних депозита, а све законом доступне одредбе истог члана су исцрпљене, Агенција, у оквиру ограничења државног законодавства, може осигурати кредите и гаранције за осигурање потребних средстава. У том случају, Управни одбор Агенције, на приједлог директора Агенције, може одобрити употребу будућих потраживања премије осигурања као гаранцију и будућих наплата премија осигурања као извор отплате дуга Агенције.

АОД БиХ је у поређењу с другим програмима за осигурање депозита на међународном нивоу изразито специфичан програм осигурања из разлога што нема уточиште у крајњој нужди. У случају недостатка средстава Фонда осигурања за исплату из програма осигурања депозита не стоји аутоматска помоћ државе, што додатно наглашава важност и значај захтјева за обезбјеђење резервних *back-up* средстава из *Стендбај* линије за случај потребе Фонда за осигурање депозита.

Број 03-6-05-6-230/1-18
03. јула 2018. године

Директор
Јосип Невјестнић, с. р.

DRŽAVNA REGULATORNA KOMISIJA ZA ELEKTRICNU ENERGIJU - DERK

792

Na osnovu člana 4.10. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11), na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju, održanoj 26. jula 2018. године, donosi se

ODLUKA

O USVAJANJU FINANSIJSKOG PLANA ZA 2019. GODINU

I

Ovom odlukom usvaja se Finansijski plan Državne regulatorne komisije za električnu energiju za 2019. godinu.

Finansijski plan Državne regulatorne komisije za električnu energiju za 2019. godinu dat je u prilogu ove odluke i čini njen sastavni dio.

II

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Број 06-16-1-272-2/18
26. јула 2018. године
Тузла

Предсједavajuћи Комисије
Милорад Тушевић, с. р.

FINANSIJSKI PLAN DRŽAVNE REGULATORNE KOMISIJE ZA ELEKTRICNU ENERGIJU ZA 2019. GODINU

Primarni izvori finansiranja Državne regulatorne komisije za električnu energiju (DERK) utvrđeni su članom 4.10. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11), kao prihodi od regulatornih naknada koje DERK ostvaruje od vlasnika licenci za djelatnosti prijenosa električne energije, nezavisnog operatora sistema, snabdijevanja, trgovine i međunarodne trgovine električnom energijom, kao i proizvodnje i distribucije električne energije u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.

Prihodima utvrđenim Finansijskim planom DERK-a finansirat će se većina detaljno planiranih rashoda neophodnih za realizaciju osnovnih pravaca aktivnosti DERK-a u 2019. godini. Višak prihoda nad rashodima prethodnog perioda će se koristiti za djelimično finansiranje rashoda i za taj iznos će se umanjiti regulatorna naknada.

Plan rashoda DERK-a za 2019. godinu je utvrđen na osnovu procijenjenih troškova planiranih po inkrementalnoj metodologiji budžetiranja, odnosno prema stvarnim troškovima iz prethodnih godina koji su bili predmet revizije od strane nezavisnih revizora.

Finansijski plan Državne regulatorne komisije za električnu energiju za 2019. godinu sastoji se od:

R. br.	Naziv	Finansijski plan za 2018. godinu	Povećanje/smanjenje (5 - 3)	Finansijski plan za 2019. godinu	Index %
I	2	3	4	5	5/3
I	PRIHODI	2.056.000	-22.000	2.034.000	99
II	RASHODI	2.206.000	-22.000	2.184.000	99
III	UKUPNO (I-II)	(150.000)	0	(150.000)	100
IV	VIŠAK PRIHODA PRETH. PERIODA	150.000	0	150.000	100
V	SVE UKUPNO (III+IV)	0	0	0	0

Planovi prihoda i rashoda utvrđuju se kako slijedi:

1. Plan prihoda

R. br.	Naziv prihoda	Finansijski plan za 2018. godinu	Povećanje/smanjenje (5 - 3)	Finansijski plan za 2019. godinu	Index %
I	2	3	4	5	5/3
I	PRIHODI OD VLASTITE AKTIVN. (1+2)	2.051.000	-23.000	2.028.000	99
1	Prihodi od regulatorne naknade	2.043.000	-27.000	2.016.000	99
2	Prihodi od naknada za podnošenje zahtjeva	8.000	4.000	12.000	150
II	OSTALI PRIHODI (3+4)	5.000	1.000	6.000	120
3	Prihodi od prodaje stalnih sredstava	5.000	0	5.000	100
4	Ostali prihodi	0	1.000	1.000	
III	UKUPNO (I+II)	2.056.000	-22.000	2.034.000	99
IV	VIŠAK PRIHODA PRETH. PERIODA	150.000	0	150.000	100
V	SVE UKUPNO (III+IV)	2.206.000	-22.000	2.184.000	99

2. Plan rashoda

R. br.	Naziv rashoda	Finansijski plan za 2018. godinu	Povećanje/smanjenje (5 - 3)	Finansijski plan za 2019. godinu	Index %
I	2	3	4	5	5/3
I	Materijal i energija	61.000	-2.000	59.000	97
II	Usluge	376.000	-4.000	372.000	99
III	Plaće i naknade zaposlenih	1.542.000	-10.000	1.532.000	99
IV	Amortizacija	55.000	-10.000	45.000	82
V	Kamate i premije osiguranja	11.000	0	11.000	100
VI	Putni troškovi	127.000	3.000	130.000	102
VII	Porezi i dopr. koji ne zavise od rezultata	1.000	0	1.000	100

VIII	Ostali rashodi	33.000	1.000	34.000	103
	UKUPNO (I+...+VIII)	2.206.000	-22.000	2.184.000	99

Na temelju članka 4.10. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11), na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju, održanoj 26. srpnja 2018. godine, donosi se

ODLUKA O USVAJANJU FINACIJSKOG PLANA ZA 2019. GODINU

I

Ovom odlukom usvaja se Finacijski plan Državne regulatorne komisije za električnu energiju za 2019. godinu.

Finacijski plan Državne regulatorne komisije za električnu energiju za 2019. godinu dat je u privitku ove odluke i čini njen sastavni dio.

II

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Broj 06-16-1-272-2/18

26. srpnja 2018. godine

Tuzla

Predsjedatelj Komisije

Milorad Tuševljak, v. r.

FINACIJSKI PLAN DRŽAVNE REGULATORNE KOMISIJE ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU ZA 2019. GODINU

Primarni izvori financiranja Državne regulatorne komisije za električnu energiju (DERK) utvrđeni su člankom 4.10. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11), kao prihodi od regulatornih naknada koje DERK ostvaruje od vlasnika licenci za djelatnosti prijenosa električne energije, neovisnog operatora sustava, opskrbe, trgovine i međunarodne trgovine električnom energijom, kao i proizvodnje i distribucije električne energije u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.

Prihodima utvrđenim Finacijskim planom DERK-a financirat će se većina detaljno planiranih rashoda neophodnih za realizaciju temeljnih pravaca aktivnosti DERK-a u 2019. godini. Višak prihoda nad rashodima prethodnog razdoblja će se koristiti za djelimično financiranje rashoda i za taj iznos će se umanjiti regulatorna naknada.

Plan rashoda DERK-a za 2019. godinu je utvrđen na temelju procijenjenih troškova planiranih po inkrementalnoj metodologiji budžetiranja, odnosno prema stvarnim troškovima iz prethodnih godina koji su bili predmet revizije od strane neovisnih revizora.

Finacijski plan Državne regulatorne komisije za električnu energiju za 2019. godinu sastoji se od:

R. br.	Naziv	Finacijski plan za 2018. godinu	Povećanje/smanjenje (5 - 3)	Finacijski plan za 2019. godinu	Index %
I	2	3	4	5	5/3
I	PRIHODI	2.056.000	-22.000	2.034.000	99
II	RASHODI	2.206.000	-22.000	2.184.000	99
III	UKUPNO (I-II)	(150.000)	0	(150.000)	100
IV	VIŠAK PRIHODA PRETH. RAZDOBLJA	150.000	0	150.000	100
V	SVE UKUPNO (III+IV)	0		0	0

Planovi prihoda i rashoda utvrđuju se kako slijedi:

1. Plan prihoda

R. br.	Naziv prihoda	Finacijski	Poveća-	Finacijski	In-
--------	---------------	------------	---------	------------	-----

		plan za 2018. godinu	nje/smanjenje (5 - 3)	plan za 2019. godinu	dex %
1	2	3	4	5	5/3
I	PRIHODI OD VLASTITE AKTIVN. (1+2)	2.051.000	-23.000	2.028.000	99
1	Prihodi od regulatorne naknade	2.043.000	-27.000	2.016.000	99
2	Prihodi od naknada za podnošenje zahtjeva	8.000	4.000	12.000	150
II	OSTALI PRIHODI (3+4)	5.000	1.000	6.000	120
3	Prihodi od prodaje stalnih sredstava	5.000	0	5.000	100
4	Ostali prihodi	0	1.000	1.000	
III	UKUPNO (I+II)	2.056.000	-22.000	2.034.000	99
IV	VIŠAK PRIHODA PRETH. RAZDOBLJA	150.000	0	150.000	100
V	SVE UKUPNO (III+IV)	2.206.000	-22.000	2.184.000	99

2. Plan rashoda

R. br.	Naziv rashoda	Finacijski plan za 2018. godinu	Povećanje/smanjenje (5 - 3)	Finacijski plan za 2019. godinu	Index %
1	2	3	4	5	5/3
I	Materijal i energija	61.000	-2.000	59.000	97
II	Usluge	376.000	-4.000	372.000	99
III	Plaće i naknade zaposlenih	1.542.000	-10.000	1.532.000	99
IV	Amortizacija	55.000	-10.000	45.000	82
V	Kamate i premije osiguranja	11.000	0	11.000	100
VI	Putni troškovi	127.000	3.000	130.000	102
VII	Porezi i dopr. koji ne ovise od rezultata	1.000	0	1.000	100
VIII	Ostali rashodi	33.000	1.000	34.000	103
	UKUPNO (I+...+VIII)	2.206.000	-22.000	2.184.000	99

Na osnovu člana 4.10. Zakona o prenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11), na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju, održanoj 26. jula 2018. godine, donosi se

ODLUKA O USVAJANJU FINACIJSKOG PLANA ZA 2019. GODINU

I

Ovom odlukom usvaja se Finacijski plan Državne regulatorne komisije za električnu energiju za 2019. godinu.

Finacijski plan Državne regulatorne komisije za električnu energiju za 2019. godinu dat je u prilogu ove odluke i čini njen sastavni dio.

II

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i biće objavljena u "Službenom glasniku BiH".

Broj 06-16-1-272-2/18

26. jula 2018. godine

Sarajevo

Predsjedavajući Komisije

Milorad Tuševljak, s. p.

FINACIJSKI PLAN DRŽAVNE REGULATORNE KOMISIJE ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU ZA 2019. GODINU

Primarni izvori finansiranja Državne regulatorne komisije za električnu energiju (DERK) utvrđeni su članom 4.10. Zakona o prenosu, regulatoru i operatoru sistema električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11), kao prihodi od

регулаторних накнада које ДЕРК остварује од власника лиценци за дјелатности преноса електричне енергије, независног оператора система, снабдијевања, трговине и међународне трговине електричном енергијом, као и производње и дистрибуције електричне енергије у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине.

Приходима утврђеним Финансијским планом ДЕРК-а финансираће се већина детаљно планираних расхода неопходних за реализацију основних праваца активности ДЕРК-а у 2019. години. Вишак прихода над расходима претходног периода ће се користити за дјелимично финансирање расхода и за тај износ ће се умањити регулаторна накнада.

План расхода ДЕРК-а за 2019. годину је утврђен на основу процијењених трошкова планираних по инкременталној методологији буџетирања, односно према стварним трошковима из претходних година који су били предмет ревизије од стране независних ревизора.

Финансијски план Државне регулаторне комисије за електричну енергију за 2019. годину састоји се од:

Р. бр.	Назив	Финансије ки план за 2018. годину	Повећање/ смањење (5 - 3)	Финансије ки план за 2019. годину	Индекс %
1	2	3	4	5	5/3
I	ПРИХОДИ	2.056.000	-22.000	2.034.000	99
II	РАСХОДИ	2.206.000	-22.000	2.184.000	99
III	УКУПНО (I-II)	(150.000)	0	(150.000)	100
IV	ВИШАК ПРИХОДА ПРЕТХ. ПЕРИОДА	150.000	0	150.000	100
V	СВЕ УКУПНО (III+IV)	0	0	0	0

Планови прихода и расхода утврђују се како слиједи:

1. План прихода

Р. бр.	Назив прихода	Финансије ки план за 2018. годину	Повећање/ смањење (5 - 3)	Финансије ки план за 2019. годину	Индекс %
1	2	3	4	5	5/3
I	ПРИХОДИ ОД ВЛАСТИТЕ АКТИВН. (1+2)	2.051.000	-23.000	2.028.000	99
1	Приходи од регулаторне накнаде	2.043.000	-27.000	2.016.000	99
2	Приходи од накнада за подиошење захтјева	8.000	4.000	12.000	150
II	ОСТАЛИ ПРИХОДИ (3+4)	5.000	1.000	6.000	120
3	Приходи од продаје сталних средстава	5.000	0	5.000	100
4	Остали приходи	0	1.000	1.000	
III	УКУПНО (I+II)	2.056.000	-22.000	2.034.000	99
IV	ВИШАК ПРИХОДА ПРЕТХ. ПЕРИОДА	150.000	0	150.000	100
V	СВЕ УКУПНО (III+IV)	2.206.000	-22.000	2.184.000	99

2. План расхода

Р. бр.	Назив расхода	Финансије ки план за 2018. годину	Повећање/ смањење (5 - 3)	Финансије ки план за 2019. годину	Индекс %
1	2	3	4	5	5/3
I	Материјал и енергија	61.000	-2.000	59.000	97
II	Услуге	376.000	-4.000	372.000	99
III	Плате и накнаде запослених	1.542.000	-10.000	1.532.000	99
IV	Амортизација	55.000	-10.000	45.000	82
V	Камате и премије осигурања	11.000	0	11.000	100
VI	Путни трошкови	127.000	3.000	130.000	102
VII	Порези и допр. који не зависе од резултата	1.000	0	1.000	100
VIII	Остали расходи	33.000	1.000	34.000	103
	УКУПНО (I+...+VIII)	2.206.000	-22.000	2.184.000	99

DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

793

На основу члана 16. и члана 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02, 102/09 и 72/17) и члана 14. став (1) Закона о зракопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 39/09 и 25/18), генерални директор Дирекције за цивилно зракопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК О ИЗМЈЕНАМА ПРАВИЛНИКА О НАДЗОРУ У CIVILNOM ZRAKOPLOVSTVU

Члан 1.

Члан 47. Правилника о надзору у цивилном зракопловству ("Службени гласник БиХ", број 22/16) мијенја се и гласи:

- (1) Инспектор или овлашћено лице BHDCA, путем извјештаја о обављеном надзору, обавјештава субјекат надзора о налазима "Категорија 2" и захтијева достављање плана корективних активности за отклањање утврђених неусклађености у року који сам одреди, узимајући у обзир захтјеве утврђене у ставу (4) овог члана.
- (2) Субјекат надзора саčinjava и доставља у BHDCA план корективних активности из става (1) који садржи анализу коријенског узрока за сваки налаз, предлаже корективне активности и рокове за њихову реализацију.
- (3) Уколико предложени план корективних активности није прихватљив, BHDCA обавјештава субјекат надзора и захтијева ревизију плана корективних активности.
- (4) Усаглашавање плана корективних активности и његово прихватање од стране BHDCA не може трајати дуже од 45 дана, укључујући највише до 5 итерација, почевши од дана достављања извјештаја из става (1) овог члана. Задња итерација се мора завршити минимално 3 дана прије истичања рока од 45 дана.
- (5) Након процјене да је план корективних мјера примјенљив и адекватан, инспектор или овлашћено лице BHDCA прихвата такав план, о чему писмено обавјештава субјекат надзора.
- (6) Инспектор или овлашћено лице BHDCA промијениће налаз "Категорија 2" у "Категорија 1" и поступити у складу са својим овлашћењима уколико субјекат надзора:
 - a) не достави прихватљив план корективних активности у року од 45 дана од дана достављања извјештаја из става (1) овог члана; или
 - b) не реализује корективне активности у прихваћеним роковима."

Члан 2.

У члану 16. став (6) ријеч: "овлашћење", брише се.

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објаве у "Службеном гласнику БиХ".

Број 1-3-02-2-699-1/18
1. августа 2018. године
Банја Лука

В. д. генералног директора
Џелјко Травар, с. р.

Темелјем чланка 16. и чланка 61. ставак (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02, 102/09 и 72/17) и чланка 14. ставак (1) Закона о зракопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 39/09 и 25/18), генерални раvнатељ Дирекције за цивилно зракопловство Босне и Херцеговине доноси

PRAVILNIK O IZMJENAMA PRAVILNIKA O NADZORU U CIVILNOM ZRAKOPLOVSTVU

Članak 1.

Članak 47. Pravilnika o nadzoru u civilnom zrakoplovstvu ("Službeni glasnik BiH", broj 22/16) mijenja se i glasi:

- "(1) Inspektor ili ovlašteno lice BHDCA, putem izvješća o obavljenom nadzoru, obavještava subjekat nadzora o nalazima "Kategorija 2" i zahtijeva dostavljanje plana korektivnih aktivnosti za otklanjanje utvrđenih neusklađenosti u roku koji sam odredi, uzimajući u obzir zahtjeve utvrđene u stavku (4) ovog članka.
- (2) Subjekt nadzora sačinjava i dostavlja u BHDCA plan korektivnih aktivnosti iz stavka (1) koji sadrži analizu korijenskog uzroka za svaki nalaz, predlaže korektivne aktivnosti i rokove za njihovo realiziranje.
- (3) Ukoliko predloženi plan korektivnih aktivnosti nije prihvatljiv, BHDCA obavještava subjekat nadzora i zahtijeva reviziju plana korektivnih aktivnosti.
- (4) Usaglašavanje plana korektivnih aktivnosti i njegovo prihvatanje od strane BHDCA ne može trajati duže od 45 dana, uključujući najviše do 5 iteracija, počevši od dana dostavljanja izvješća iz stavka (1) ovog članka. Zadnja iteracija se mora završiti minimalno 3 dana prije isticanja roka od 45 dana.
- (5) Nakon procjene da je plan korektivnih mjera primjenljiv i adekvatan, inspektor ili ovlašteno lice BHDCA prihvata takav plan, o čemu pismeno obavještava subjekat nadzora.
- (6) Inspektor ili ovlašteno lice BHDCA promijenit će nalaz "Kategorija 2" u "Kategorija 1" i postupiti sukladno svojim ovlaštenjima ukoliko subjekat nadzora:
 - a) ne dostavi prihvatljiv plan korektivnih aktivnosti u roku od 45 dana od dana dostavljanja izvješća iz stavka (1) ovog članka; ili
 - b) ne realizira korektivne aktivnosti u prihvaćenim rokovima."

Članak 2.

U članku 16. stavak (6) riječ: "ovlaštenje", briše se.

Članak 3.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-699-1/18

1. kolovoza 2018. godine
Banja Luka

V. d. generalnog ravnatelja
Željko Travar, v. r.

На основу члана 16. и члана 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02, 102/09 и 72/17) и члана 14. став (1) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 39/09 и 25/18), генерални директор Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

PRAVILNIK O IZMJENAMA PRAVILNIKA O NADZORU U CIVILNOM VAZDUHOPILOVSTVU

Члан 1.

Члан 47. Правилника о надзору у цивилном ваздухопловству ("Службени гласник БиХ", број 22/16) мијења се и гласи:

- "(1) Инспектор или овлашћено лице BHDCA, путем извјештаја о обављеном надзору, обавјештава субјекат надзора о налазима "Категорија 2" и захтијева достављање плана корективних активности за отклањање утврђених неусклађености у року који сам

одреди, узимајући у обзир захтјеве утврђене у ставу (4) овог члана.

- (2) Субјекат надзора сачињава и доставља у BHDCA план корективних активности из става (1) који садржи анализу коријенског узрока за сваки налаз, предлаже корективне активности и рокове за њихову реализацију.
- (3) Уколико предложени план корективних активности није прихватљив, BHDCA обавјештава субјекат надзора и захтијева ревизију плана корективних активности.
- (4) Усаглашавање плана корективних активности и његово прихватање од стране BHDCA не може трајати дуже од 45 дана, укључујући највише до 5 итерација, почевши од дана достављања извјештаја из става (1) овог члана. Задња итерација се мора завршити минимално 3 дана прије истицања рока од 45 дана.
- (5) Након процјене да је план корективних мјера примјенљив и адекватан, инспектор или овлашћено лице BHDCA прихвата такав план, о чему писмено обавјештава субјекат надзора.
- (6) Инспектор или овлашћено лице BHDCA промијениће налаз "Категорија 2" у "Категорија 1" и поступити у складу са својим овлашћењима уколико субјекат надзора:
 - a) не достави прихватљив план корективних активности у року од 45 дана од дана достављања извјештаја из става (1) овог члана; или
 - b) не реализује корективне активности у прихваћеним rokovima."

Члан 2.

У члану 16. став (6) ријеч: "овлашћење", брише се.

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 1-3-02-2-699-1/18

1. августа 2018. године
Бања Лука

В. д. генералног директора
Жељко Травар, с. р.

USTAVNI SUD BOSNE I HERCEGOVINE

794

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 2753/16**, rješavajući apelaciju **Avaza d.o.o. Sarajevo**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b) i člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik

Mato Tadić, potpredsjednik

Mirsad Čeman, potpredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudija

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 17. jula 2018. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija **Avaza d.o.o. Sarajevo** podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 028606 16 Rev od 12. aprila 2016. godine i Presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 028606 15 Pž 3 od 17. decembra 2015. godine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE**I. Uvod**

1. Avaz d.o.o. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Sarajeva, kojeg zastupa Asim Crnalić, advokat iz Sarajeva, podnio je 27. juna 2016. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 65 0 Ps 028606 16 Rev od 12. aprila 2016. godine i Presude Kantonalnog suda u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 65 0 Ps 028606 15 Pž 3 od 17. decembra 2015. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog suda, Kantonalnog suda i "Tehnopa" d.o.o. Bihać (u daljnjem tekstu: tužitelj) zatraženo je 10. maja 2018. godine da dostave odgovore na apelaciju. Tužitelju je dostavljanje izvršeno 1. juna 2018. godine putem oglasne ploče Ustavnog suda budući da je pismeno koje je 10. maja 2018. godine vraćeno Ustavnom sudu sadržavalo napomenu da je firma zatvorena i da je vlasnik otputovao u inostranstvo.

3. Vrhovni sud je dostavio odgovor 16. maja 2018. godine, a Kantonalni sud 18. maja 2018. godine. Tužitelj nije dostavio traženi odgovor.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

5. Presudom Općinskog suda broj 65 0 Ps 028606 02 Ps od 20. juna 2014. godine odbijen je tužiteljev tužbeni zahtjev kojim je tražio da se apelant obaveže da mu na ime materijalne štete po osnovu izgubljene dobiti isplati iznos od 107.328,00 KM s pripadajućom zakonskom zateznom kamatom počevši od dana podnošenja tužbe pa do isplate, te da mu naknadi troškove postupka. Presudom je tužitelj obavezan da apelantu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 16.181,00 KM. U obrazloženju je navedeno da je tužitelj podnio tužbu protiv apelanta navodeći da je apelant u izdanju od 25. aprila 2002. godine na I strani objavio naslov: "U Bihaću zadržano 100 vagona otrovne pšenice", a na III strani članak pod naslovom: "Na Carinarnici u Bihaću zadržano 100 vagona pšenice za koju se sumnja da je otrovana", te da takva informacija proizlazi iz iskaza poimenično navedenih lica i komentara zaposlenika Carinske uprave. U tužbi je navedeno da su zbog navedenog članka, koji na tužiteljev zahtjev apelant nije demantirao, firme poimenično navedene u presudi, s kojima je tužitelj imao zaključene ugovore o isporuci brašna, otkazale ugovore, čime je tužitelju nastala materijalna šteta u potraživanom iznosu.

6. Općinski sud je obrazložio da je na osnovu dokaza preciziranih u presudi utvrđeno kako slijedi: da je apelantov novinar Fadil Mandal sačinio tekstove koji su objavljeni u apelantovom izdanju od 25. aprila 2002. godine; da je sporne tekstove sačinio na osnovu dopisa Carinske uprave Bihać upućenog Carinskoj upravi Sarajevo u kojem upravnik Carinarnice Bihać Irfan Felić izvještava Carinsku upravu Sarajevo da postoji saznanje da sporna pšenica nije za ljudsku upotrebu pa se uzorci te pšenice dostavljaju carinskoj laboratoriji u Sarajevu na analizu s ciljem utvrđivanja količine pesticida i toksičnosti u pšenici; da je Carinarnica Sarajevo obavijestila Federalno ministarstvo trgovine da nije opremljena za vršenje spomenute analize i da se uzorci zadržavaju u laboratoriji dok ne bude osigurana analiza u nekom od nadležnih instituta; da je upravnik Carinarnice Bihać Irfan Felić zahtijevao od novinara autora teksta da predmetni tekst ne objavljuje dok ne stignu rezultati analize pšenice, ali da novinar nije prihvatio navedeni zahtjev; da je nakon analize sporne pšenice utvrđeno da je ona zdravstveno ispravna;

da je tužitelj tražio od apelanta da demantira predmetni članak, ali da apelant to nije učinio sve do 15. maja 2002. godine kada su firme koje su imale zaključene ugovore s tužiteljem o isporuci brašna već otkazale ugovore zbog spornog članka koji je sačinjen na način pobliže opisan u presudi (uzimajući u obzir, između ostalog, tužiteljevu prosječnu dobit u nekoliko godina) istaknuto da je tužitelju nastala šteta u potraživanom iznosu.

7. U vezi s tim, navedeno je da tom sudu nije jasan razlog zbog kojeg tužitelj nije osporavao raskid ugovora, iako je to prema svim kriterijima Zakona o obligacionim odnosima (u daljnjem tekstu: ZOO) trebao učiniti jer je znao da njegova pšenica nije zatrovana, pa su zbog toga, prema mišljenju Općinskog suda, neosnovani tužbeni navodi o razlozima raskida ugovora. Pored toga, navedeno je da je visina štete koju je utvrdio vještak utvrđena u hipotetičkom iznosu jer se radi o pretpostavljenom iznosu na osnovu tužiteljeve dobiti u periodima od 1998. godine do 2001. godine, pa je, prema mišljenju tog suda, potraživanje navedenog iznosa u potpunosti neosnovano. Pri tom je navedeno da je taj sud mišljenja da objavljivanje članka nije značajno utjecalo na tužiteljeve ostvarene prihode, te da je izlaskom na lice mjesta i uvidom u knjigovodstveno stanje utvrđeno da tužitelj nije platio navedenu robu, niti ju je nakon svega što se dogodilo imao u zalihi, u kojem slučaju bi mu i nastala šteta. Općinski sud je, nadalje, obrazložio da, kada je u pitanju protivpravnost štetne radnje, tužitelj nije dokazao da je objavljivanje spornog članka izvršeno povredom nekog zakonskog propisa, s obzirom na to da je tekst sačinjen na osnovu zvaničnih dokumenata dobijenih od Carinske uprave Bihać, što, prema mišljenju tog suda, znači da nije sačinjen protivno odredbama Zakona o zaštiti od klevete. Navedeno je da je općepoznata činjenica da je zadatak medija da po hitnom postupku informiraju javnost o pitanjima koja su od općeg interesa za zdravlje ljudi, što se, kako obrazlaže taj sud, poklapa s iskazom svjedoka-novinaru autora spornog teksta koji se pouzdao u vjerodostojnost informacije Carinske uprave i vjerovao u njen sadržaj, te je i demantirao navedeni tekst u izdanju od 15. maja 2002. godine. Na osnovu navedenog, Općinski sud smatra da su ostvarene pretpostavke za isključenje apelantove odgovornosti jer je članom 7. Zakona o zaštiti od klevete propisano da ne postoji odgovornost za klevetu ako je iznošenje, odnosno pronošenje izražavanja bilo razumno, tj. ako se navodni štetnik u konkretnom slučaju ponašao u okviru općeprihvaćenih profesionalnih standarda. Prema mišljenju Općinskog suda, za konkretan predmet važna je činjenica da je pisanje spornog teksta sačinjeno na osnovu objektivne i tačne informacije o izražavanju drugih lica, pravnih i fizičkih, konkretno Carinske uprave.

8. Navedeno je da je, prema odredbi člana 6. Zakona o zaštiti od klevete, koji utvrđuje standarde odgovornosti za štetu nanesenu ugledu fizičkog ili pravnog lica, koja se može identificirati kao materijalna i nematerijalna šteta, izdavač odgovoran samo u slučaju ako je znao da je izražavanje neistinito ili je nepažnjom zanemario neistinitost izražavanja. Prema obrazloženju tog suda, u ovom slučaju tužitelj nije dokazao da je apelant znao da je informacija Carinske uprave neistinita, a na osnovu pročitanih iskaza autora teksta i svjedoka poimenično navedenih u presudi, taj sud je mišljenja da su oni vjerovali u istinitost objavljene informacije i da apelant, nakon što je saznao da postoji mogućnost da je pšenica zatrovana, nije mogao čekati laboratorijske provjere, niti je znao da će do tih provjera doći, s obzirom na to da je postojala objektivna opasnost da će se u vidu finalnih proizvoda pšenica distribuirati u prehrambeni sektor (uz postojanje mogućnosti da je toksična). Imajući u vidu sve navedeno, Općinski sud je donio presudu kao u dispozitivu.

9. Protiv navedene presude tužitelj je podnio žalbu Kantonalnom sudu koji je Presudom broj 65 0 Ps 028606 15 Pž 3 od 17. decembra 2015. godine uvažio žalbu i prvostepenu presudu

preinačio tako što je obavezao apelanta da tužitelju isplati iznos od 107.328,00 KM na ime materijalne štete po osnovu izgubljene dobiti sa zakonskim zateznim kamatama počevši od dana podnošenja tužbe pa do isplate i da mu naknadi troškove postupka u iznosu od 48.380,70 KM. U obrazloženju je navedeno kako je prvostepeni sud u obrazloženju osporene presude istakao da nije sporno da je u apelantovim dnevnim novinama od 5. aprila 2002. godine apelant iznio neistinu da je "na Carinarnici u Bihaću zadržano 100 vagona pšenice za koju se sumnja da je otrovna", a da su pšenicu iz Mađarske i Slovenije uvezli tužitelj i firma "Žitoprerađa" i da je na osnovu provedenih dokaza, prije svega, saslušanjem svjedoka poimenično navedenih u presudi, te uvida u dopis Federalnog ministarstva finansija – Carinska uprava od 19. aprila 2002. godine (čiji je potpisnik Slavko Sikirić), našao da do štete tužitelju nije došlo zbog apelantovog teksta o zatrovanoj pšenici, već zbog raskida kupoprodajnih ugovora koje je tužitelj zaključio s kupcima koji su raskinuli ugovore. Navedeno je da iz stanja spisa proizlazi i da je tužitelj prije objavljivanja spornog teksta zaključio četiri ugovora, i to dva 2. aprila, a dva 3. aprila 2002. godine i da su kupci nakon objavljenog teksta u apelantovim dnevnim novinama uputili dopise tužitelju da raskidaju zaključene ugovore zbog informacije koju je apelant iznio, koja se odnosila na sporni tekst prema kojem je tužitelj uvezao otrovnu pšenicu.

10. U vezi s tim, prema mišljenju Kantonalnog suda, tužitelj u žalbi osnovano navodi da je prvostepeni sud počinio povredu postupka i da se samo formalno pozvao na odredbu člana 8. Zakona o parničnom postupku (u daljnjem tekstu: ZPP) jer je samo nabrajao dokaze koji su izvedeni i propustio da iznese iskaz svjedoka-novinaru koji je sačinio sporni tekst, koji je izjavio da je tekst napisao na osnovu informacije koju je dobio od upravnika Carinarnice Irfana Felića, te da nije ni iznio sadržaj nalaza vještaka, već je prezentirao samo jedan djelić koji je "iščupan" iz nalaza.

11. Kantonalni sud je naveo da iz iskaza svjedoka-novinaru koji je sačinio sporni tekst proizlazi da je on tekst napisao, a da je naslov dao urednik, i to na osnovu informacije koju je dobio od direktora Carinarnice Irfana Felića. Navedeno je i da iz spisa predmeta proizlazi da je Irfan Felić autoru teksta rekao da su poslana tri primjerka tada uvezene pšenice i da je i inače redovni postupak da se uzorci šalju na kontrolu, ali da je zamolio tog novinaru da u tekstu ne spominje ime firme koja je pšenicu uvezla (tužitelj), niti drugih firmi koje su također uvezle pšenicu, sve dok ne stignu rezultati analize. Kantonalni sud je, također, naveo da je prema stanju spisa na ročištima utvrđeno i da tužitelju (a ni drugoj firmi) nikada nije zadržana pšenica prilikom uvoza.

12. Kantonalni sud je ocijenio osnovanim tužiteljeve žalbene navode da je stav prvostepenog suda prema kojem je do štete tužitelju došlo uslijed raskida ugovora a ne objavljivanjem informacije apelanta (tuženog) suprotan stanju u spisu i provedenim dokazima, jer iz stanja spisa proizlazi da je tužitelj prije objave u "Dnevnom avazu" imao zaključene ugovore o isporuci brašna na jednogodišnjem nivou i da su firme raskinule te ugovore zbog apelantovog pisanja jer se ispostavilo da pisanje nije imalo uporište u stvarnim događajima.

13. Navedeno je da su osnovani i tužiteljevi žalbeni navodi da je, suprotno utvrđenju prvostepenog suda, tužitelj dokazao visinu pricinjene štete u vidu izgubljene dobiti zbog objavljivanja spornog teksta jer je vještak utvrdio da bi tužitelj, pod uvjetom da su zaključeni ugovori realizirani, imao veću dobit za potraživani iznos. Imajući u vidu navedeno, Kantonalni sud je zaključio da iz svih provedenih dokaza proizlazi da je apelant svojim neistinitim pisanjem spriječio povećanje tužiteljeve imovine za utvrđenu izmaklu dobit koju bi ostvario da su zaključeni ugovori i realizirani, te je donio presudu kao u dispozitivu.

14. Protiv navedene presude apelant je izjavio reviziju Vrhovnom sudu koji je Presudom broj 65 0 Ps 028606 16 Rev od

12. aprila 2016. godine reviziju odbio kao neosnovanu. U obrazloženju je ponovljeno utvrđeno činjenično stanje i pravni stavovi nižestepeni sudova, te istaknuto da je drugostepeni sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je preinačio prvostepenu presudu na način iskazan u dispozitivu osporene presude. Naime, istaknuto je da je na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje drugostepeni sud pravilno primijenio materijalno pravo, i to odredbu člana 189. st. 1. i 3. u vezi sa članom 155. ZOO-a kada je uvažio tužiteljevu žalbu i udovoljio tužbenom zahtjevu za naknadu štete – izmakle koristi. Navedeno je da je i prema ocjeni tog suda tužitelj u toku postupka dokazao da su zbog apelantovog objavljivanja teksta neistinitog sadržaja (da je tužitelj uvezao otrovnu pšenicu) kupci raskinuli ugovore o isporuci brašna, kupci koji su imali zaključene kupoprodajne ugovore s tužiteljem, i da je zbog toga tužitelj pretrpio štetu u potraživanom iznosu, koji je utvrdio vještak u svom nalazu i mišljenju. Stoga, prema obrazloženju Vrhovnog suda, apelantovo pozivanje na primjenu odredbi Zakona o zaštiti od klevete taj sud nije mogao prihvatiti osnovanim jer je, kako je obrazloženo, za svoju odluku drugostepeni sud dao pravilne i potpune razloge koje prihvata i taj sud. Navedeno je i da je taj sud ocijenio i druge revizione prigovore koje je apelant istakao, ali s obzirom na to da ti prigovori nisu od odlučnog značaja za donošenje drugačije odluke (član 231. u vezi sa članom 253. ZPP), taj sud ih nije posebno ni obrazlagao.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

15. Apelant smatra da mu je osporenim presudama Kantonalnog suda i Vrhovnog suda prekršeno pravo na slobodu izražavanja iz člana II/3.h) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 10. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija). Apelant navodi da je žrtva miješanja u slobodu izražavanja koje su počinili Vrhovni sud i Kantonalni sud. Navodi da je obaveza tiska da širi informacije i ideje od javnog interesa i ne samo da ima zadatak širiti takve informacije i ideje nego ih također javnost ima pravo primati, što u konkretnom slučaju znači da je javnost imala pravo saznati da je uzorak pšenice koju je tužitelj imao namjeru uvesti nepodoban za ljudsku upotrebu zbog toksičnosti. Apelant smatra da svojim izražavanjem nije počinio štetu tužitelju, već da je eventualno šteta nastala zbog informacije Carinske uprave, a budući da su vijesti "pokvarljiva roba", odgađanje njihovog objavljivanja čak i za kratko, prema apelantovom mišljenju, može ih u znatnoj mjeri lišiti svake vrijednosti i interesa publike. Apelant navodi i da je u presudama Evropskog suda za ljudska prava zauzet takav stav, te ističe da je taj sud iskazao stav da novinarske slobode sadržavaju i mogućnost pribjegavanja određenom pretjerivanju, pa čak i provociranju, da tisak ima pravo, kad to pridonosi javnoj raspravi o pitanjima od legitimnog javnog interesa, pouzdati se u sadržaj službenih izvještaja i bez preduzimanja nezavisnog istraživanja i uobičajenih mjera provjere informacija sadržanih u njima prije objavljivanja (kako je istaknuto i u presudi Evropskog suda za ljudska prava u predmetu *Bladet Tromsø and Stensaa v. Norvay*). Zbog navedenog smatra da mu je prekršeno pravo na slobodu izražavanja.

b) Odgovor na apelaciju

16. Vrhovni sud je naveo da je njegova presuda donesena na osnovu relevantnih odredbi zakona i Ustava, te da apelaciju treba odbiti jer nije bilo kršenja prava na koja se apelant poziva.

17. Kantonalni sud je naveo da je apelacija neosnovana i da je treba odbiti.

V. Relevantni propisi

18. U Zakonu o zaštiti od klevete ("Službene novine FBiH" br. 59/02, 19/03 i 73/05) relevantne odredbe glase:

*Cilj zakona**Član 1.*

Ovim zakonom uređuje se građanska odgovornost za štetu nanесenu ugledu fizičkog ili pravnog lica iznošenjem ili pronošenjem izražavanja neistinitih činjenica identifikovanjem tog pravnog ili fizičkog lica trećem licu.

*Odgovornost za klevetu**Član 6.*

(1) Svako lice koje prouzrokuje štetu ugledu fizičkog ili pravnog lica iznošenjem ili pronošenjem izražavanja neistinite činjenice, identificirajući to pravno odnosno fizičko lice trećem licu, odgovorno je za klevetu.

(2) Za klevetu iznesenu u sredstvima javnog informiranja odgovorni su autor, odgovorni urednik, izdavač, kao i lice koje je na drugi način vršilo nadzor nad sadržajem tog izražavanja.

(3) Lice iz stavova 1. i 2. ovog člana (u daljem tekstu: štetnik) odgovorno je za štetu ako je namjerno ili iz nepažnje iznijelo ili pronijelo izražavanje neistinite činjenice.

(4) Kada se izražavanje neistinite činjenice odnosi na pitanja od političkog ili javnog interesa, štetnik je odgovoran za štetu izazvanu iznošenjem ili pronošenjem tog izražavanja ako je znao da je izražavanje neistinito ili je nepažnjom zanemario neistinitost izražavanja.

(5) Standard odgovornosti iz stava 4. ovog člana primjenjuje se i ako je oštećeni javni službenik ili je bio javni službenik ili je kandidat za funkciju u javnom organu i ako, prema općem shvatanju javnosti, vrši značajan uticaj na pitanja od političkog ili javnog interesa.

*Izuzeci od odgovornosti**Član 7.*

(1) Ne postoji odgovornost za klevetu:

a) ako je izražavanjem izneseno mišljenje ili ako je to izražavanje u suštini istinito, a netačno samo u nebitnim elementima;

b) ako je štetnik po zakonu obavezan da iznosi ili pronosi izražavanje ili je iznosio odnosno pronosio izražavanje u toku zakonodavnog, sudskog ili upravnog postupka;

(c) ako je iznošenje odnosno pronošenje izražavanja bilo razumno.

(2) Prilikom donošenja odluke iz razloga predviđenih u tački c) stava 1. ovog člana sud uzima u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito:

- način, oblik i vrijeme iznošenja ili pronošenja izražavanja,
- prirodu i stepen prouzrokovane štete,
- dobronamjernost i pridržavanje štetnika opće prihvaćenih profesionalnih standarda,
- pristanak oštećenog,
- vjerovatnost nastanka štete i u slučaju da izražavanje nije izneseno ili proneseno,
- činjenicu da li izražavanje predstavlja objektivnu i tačnu informaciju o izražavanju drugih lica,
- te da li se odnosi na pitanja iz privatnog života oštećenog ili na pitanja od političkog ili javnog značaja.

*Obaveza ublažavanja štete**Član 8.*

Oštećeni je dužan da poduzme sve potrebne mjere da ublaži štetu uzrokovanu izražavanjem neistinite činjenice, a naročito da štetniku podnese zahtjev za ispravku tog izražavanja.

*Obeštećenje**Član 10.*

(1) Obeštećenje treba da bude u srazmjeri sa nanesenom štetom ugledu oštećenog i određuje se isključivo radi naknade štete. Prilikom određivanja obeštećenja sud je dužan da cijeni sve okolnosti slučaja, a naročito sve mjere koje je poduzeo štetnik radi ublažavanja štete, kao što su:

• objavljivanje ispravke i opozivanje izražavanja neistinite činjenice ili izvinjenje;

• činjenicu da je štetnik stekao novčanu korist iznošenjem ili pronošenjem tog izražavanja, kao i

• činjenicu da li bi iznos dodijeljene štete mogao dovesti do velikih materijalnih poteškoća ili stečaja štetnika.

Odnos ovog zakona prema drugim zakonima

Član 15.

U odnosu na pitanja koja nisu uređena ovim zakonom, primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona kojim su uređeni obligacioni odnosi, Zakona o parničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 42/98 i 3/99) i zakona kojim je uređen izvršni postupak u Federaciji Bosne i Hercegovine.

19. U **Zakonu o obligacionim odnosima** ("Službeni list SFRJ" br. 29/78, 39/85, 46/85 i 57/89, "Službeni list RBiH" br. 2/92, 13/93 i 13/94, te "Službene novine Federacije BiH" br. 29/03 i 42/11) relevantne odredbe glase:

Član 155.

Šteta je umanjenje nečije imovine (obična šteta) i sprečavanje njezina povećanja (izmakla korist), a i nanošenje drugom fizičkog ili psihičkog bola ili straha (nematerijalna šteta).

Član 158.

Krivica postoji kada je štetnik prouzrokovao štetu namjerno ili nepažnjom.

Član 185.

(1) Odgovorno lice dužno je uspostaviti stanje koje je bilo prije nego što je šteta nastala.

(2) Ukoliko uspostavljanje ranijeg stanja ne uklanja štetu potpuno, odgovorno lice dužno je za ostatak štete dati naknadu u novcu.

(3) Kad uspostavljanje ranijeg stanja nije moguće ili kad sud smatra da nije nužno da to učini odgovorno lice, sud će odrediti da ono isplati oštećeniku odgovarajuću svotu novca na ime naknade štete.

(4) Sud će dosuditi oštećeniku naknadu u novcu kad on to zahtijeva, izuzev ako okolnosti datog slučaja opravdavaju uspostavljanje ranijeg stanja.

Član 189.

(1) Oštećenik ima pravo kako na naknadu obične štete tako i na naknadu izmakle koristi.

(2) Visina naknade štete određuje se prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, izuzev slučaja kad zakon naređuje što drugo.

(3) Pri ocjeni visine izmakle koristi uzima se u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje spriječeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem.

(4) Kad je stvar uništena ili oštećena krivičnim djelom učinjenim sa umišljajem, sud može odrediti visinu naknada prema vrijednosti koju je stvar imala za oštećenika.

Član 198.

(1) Ko drugome povrijedi čast kao i ko iznosi ili prenosi neistinite navode o prošlosti, o znanju, o sposobnosti drugog lica, ili o čemu drugome, a zna ili bi morao znati da su neistiniti, i time mu prouzrokuje materijalnu štetu dužan je naknaditi je.

(2) Ali, ne odgovara za prouzrokovanu štetu onaj ko učini neistinito saopštenje o drugome ne znajući da je ono neistinito, ako je on ili onaj kome je saopštenje učinio imao u tome ozbiljnog interesa.

20. U **Zakonu o parničnom postupku** ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 53/03, 73/05 i 19/06) relevantne odredbe glase:

Član 7. stav 1.

(1) Stranke su dužne iznijeti sve činjenice na kojima zasnivaju svoje zahtjeve i izvoditi dokaze kojima se utvrđuju te činjenice.

Član 8.

Koje će činjenice uzeti kao dokazane odlučuje sud na osnovu slobodne ocjene dokaza. Sud će savjesno i brižljivo cijeliti svaki dokaz posebno i sve dokaze zajedno.

Član 127.

Ako se utvrdi da stranci pripada pravo na naknadu štete, na novčani iznos ili na zamjenjive stvari, ali se tačna visina iznosa odnosno količina stvari ne može utvrditi ili bi se mogla utvrditi samo s nesrazmjernim teškoćama, sud će o tome odlučiti prema svojoj ocjeni.

VI. Dopustivost

21. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

22. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome osporava, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako je podnesena u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

23. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj 65 0 Ps 028606 16 Rev od 12. aprila 2016. godine protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporenu presudu apelant je primio 26. aprila 2016. godine, a apelacija je podnesena 27. juna 2016. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

24. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

25. Apelant osporava navedene presude tvrdeći da je tim presudama prekršeno njegovo pravo iz člana II/3.h) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 10. Evropske konvencije.

26. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

h) Slobodu izražavanja.

27. Član 10. Evropske konvencije glasi:

(1) *Svako ima pravo na slobodu izražavanja. Ovo pravo obuhvaća slobodu vlastitog mišljenja, primanja i saopćavanja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj član ne sprečava države da zahtijevaju dozvole za rad radio, televizijskih i kinematografskih preduzeća.*

(2) *Pošto ostvarivanje ovih sloboda povlači za sobom dužnosti i odgovornosti, ono se može podvrgnuti formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom i neophodnim u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti, teritorijalnog integriteta ili javne sigurnosti, radi sprečavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, zaštite ugleda ili prava drugih, sprečavanja otkrivanja informacija*

dobivenih u povjerenju, ili radi očuvanja autoriteta i nepristrasnosti sudstva.

a) Opći principi

28. Pravo na slobodu izražavanja iz člana 10. Evropske konvencije spada u grupu tzv. kvalificiranih prava za koja je karakteristično da prvim stavom definiraju samo pravo, a drugim stavom dopuštena miješanja i ograničenja tih prava, pod uvjetima propisanim tim stavom. Prema praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) i Ustavnog suda, sloboda izražavanja predstavlja suštinski osnov (demokratskog) društva, jedan od osnovnih uvjeta njegovog napretka i razvoja svakog čovjeka. Pod uvjetima iz stava 2. člana 10, ova sloboda je primjenjiva ne samo na "informacije" ili ideje koje nailaze na pozitivan prijem ili se smatraju neuvredljivim ili prema njima postoji ravnodušnost već i na one koje vrijeđaju, šokiraju ili uznemiravaju državu ili bilo koji dio populacije. To su zahtjevi pluralizma, tolerancije i širokounosti bez kojih nema "demokratskog društva". Ovo, između ostalog, znači da sve "formalnosti", "uvjeti", "ograničenja" ili "sankcije" koje se nameću u ovoj oblasti moraju biti proporcionalne legitimnom cilju koji se želi ostvariti. Evropski sud je osigurao snažnu zaštitu izjava koje se odnose na pitanja od javnog interesa, uključujući i one koje podrazumijevaju kritiku na račun političara, vlade, službenika, dakle javnih ličnosti, ali i drugih članova društva. S druge strane, ko god koristi slobodu izražavanja, preuzima "dužnosti i obaveze" u obimu koji zavisi od njegove situacije i tehničkih sredstava koja koristi (vidi Evropski sud, *Selistö protiv Finske*, presuda od 16. novembra 2004. godine, aplikacija broj 56767/00, stav 46, i Ustavni sud, Odluka broj AP 1203/05 od 27. juna 2006. godine). Ta sloboda, ipak, nije apsolutna i može biti ograničena zbog okolnosti i pod uvjetima navedenim u članu 10. stav 2. Evropske konvencije pod kojima se javna vlast može miješati u uživanje slobode izražavanja, dakle granice kritike su široke, ali nisu apsolutne. Stoga je ključna uloga i zadatak nezavisnog sudstva da u svakom pojedinačnom slučaju jasno utvrdi granicu između opravdanih i potrebnih, te neopravdanih i nepotrebnih ograničenja, koja neki princip potvrđuju kao pravilo ili ga negiraju kao puku deklaraciju. Evropski sud je stoga utvrdio niz principa i faktora koje pri tome treba uzeti u obzir, prije svega uspostavljanje jasne razlike između činjenica i vrijednosnih sudova.

29. Naime, Evropski sud i Ustavni sud su u svojim odlukama konstantno ukazivali da je u domaćem pravnom sistemu neophodno napraviti jasnu razliku između činjenica i mišljenja (vrijednosne ocjene), jer se postojanje činjenice može dokazati, dok istinitost vrijednosnih sudova nije moguće dokazati (vidi Evropski sud, *Lingens protiv Austrije*, presuda od 8. jula 1986. godine, serija A, broj 103, stav 46, i Ustavni sud, Odluka broj AP 1004/04 od 2. decembra 2005. godine). Evropski sud je osigurao snažnu zaštitu izražavanja koja se odnose na pitanja od javnog interesa i podrazumijevaju kritiku javnih ličnosti, a pri vršenju važne uloge "čuvara javnog interesa" sloboda procjene je ograničena upravo interesom demokratskog društva.

30. Kad se radi o ograničenjima iz člana 10. stav 2. Evropske konvencije, Evropski sud je ukazao da test "neophodnosti u demokratskom društvu" zahtijeva da se pri odlučivanju da li je došlo do kršenja odluči da li "miješanje" domaćih vlasti u ovu slobodu korespondira "hitnoj društvenoj potrebi", da li je proporcionalno legitimnom cilju koji se želi postići i da li su razlozi i opravdanja koje su dali nadležni organi za takvo miješanje relevantni i dovoljni. S tim ciljem je potrebno utvrditi da li su domaće vlasti primijenile standarde koji su u skladu s principima ustanovljenim u članu 10. Evropske konvencije, kao i da li su domaće vlasti zasnovalе svoje odluke na prihvatljivoj analizi relevantnih činjenica. Što se tiče

proporcionalnosti, mora se utvrditi da li je postignut pravičan balans u zaštiti dviju vrijednosti garantiranih Evropskom konvencijom koje mogu biti u suprotnosti jedna drugoj: s jedne strane, sloboda izražavanja iz člana 10. Evropske konvencije i, s druge strane, pravo lica koje je napadnuto u tekstu da zaštiti svoju reputaciju, što je zaštićeno članom 8. Evropske konvencije (vidi Evropski sud, *Chauvy i dr. protiv Francuske*, presuda od 29. juna 2004. godine, aplikacija broj 64915/01, stav 70).

b) Primjena navedenih principa u konkretnom slučaju

31. Dovodeći navedene opće principe u vezu sa činjenicama konkretnog predmeta, Ustavni sud zapaža da su osporene presude donesene na osnovu Zakona o zaštiti od klevete, ZOO-a i ZPP, te da je stoga miješanje u uživanje slobode izražavanja propisano zakonom. Ovi zakoni su javno objavljeni u službenom glasilu, njihov tekst je jasan, pristupačan i predvidiv, a osim toga, Zakon o zaštiti od klevete, kako je Ustavni sud već napomenuo u svojim ranije donesenim odlukama, pruža veći stepen zaštite slobode izražavanja od minimuma predviđenog Evropskom konvencijom. Dalje, Ustavni sud primjećuje da su osporene presude donesene u građanskoj parnici koju je tužitelj pokrenuo protiv apelanta zbog nanošenja materijalne štete u vidu izgubljene dobiti uslijed pronošenja neistinitih informacija u njegovom dnevnom listu, zbog kojih su tužitelji poslovnih saradnici, s kojima je imao zaključene ugovore o kupoprodaji proizvoda koji se prave od pšenice, nakon objavljenog članka raskinuli ugovore s tužiteljem. Dakle, iz navedenog proizlazi da je narušavanjem tužiteljevog ugleda pronošenjem neistinitih informacije došlo i do nastanka materijalne štete u vidu izgubljene dobiti.

32. Ustavni sud još mora utvrditi da li su korištena sredstva proporcionalna cilju koji se želi ostvariti. Da bi se dokazalo da je miješanje bilo "neophodno u demokratskom društvu", potrebno je dokazati da postoji "hitna društvena potreba", koja je tražila konkretno ograničenje u ostvarivanju slobode izražavanja. Hitna društvena potreba ogleda se u uspostavljanju ravnoteže između dvaju zaštićenih dobara, a to su pravo slobode izražavanja, zaštićeno članom 10. Evropske konvencije, i pravo pojedinca na zaštitu svog ugleda, zaštićeno članom 8. Evropske konvencije.

33. U vezi s tim, Evropski sud je utvrdio određene kriterije, između ostalog, doprinos objavljenih izražavanja debati od općeg interesa, način na koji su pribavljene informacije (da li je lice u pitanju kontaktirano radi informacija, da li mu je data mogućnost da odgovori na iznesene navode radi utvrđenja da li je novinar postupao *bona fide* u nastojanju da pruži javnosti tačne i pouzdane informacije u skladu sa novinarskom etikom, uloga i funkcija lica u pitanju, kao i period aktivnosti, prethodno ponašanje lica o kojima se piše, sadržaj, oblik i posljedice objavljivanja i najzad težina nametnute sankcije).

34. Ustavni sud ukazuje na to da se u konkretnom slučaju radi o dosudi naknade materijalne štete koja je tužitelju nastala zbog neistinite informacije objavljene u apelantovom dnevnom listu (da je pšenica koju su tužitelj i još jedna firma uvezli u BiH zatrovana), koja je dovela do povrede tužiteljevog komercijalnog ugleda, a time i nastupanja materijalne štete u vidu izgubljene dobiti. U vezi s tim, a štiteći pravo na slobodu izražavanja, Ustavni sud je već naglasio da se postojanje činjenica može dokazati, ali istinitost vrijednosnih sudova nije nešto za što se mogu pružiti dokazi. Iz sadržaja spornog izražavanja proizlazi da ono nije bilo iznošenje vrijednosnih sudova koji se ne mogu dokazivati, nego da je bilo objavljeno kao iznošenje činjenica vezanih za ispravnost robe koju je tužitelj uvezao u BiH, pa se za razliku od vrijednosnih sudova ovakvi navodi mogu i dokazati. U konkretnom slučaju, Ustavni sud smatra da, iako obavještanje javnosti o eventualnoj zatrovanosti uvezenog prehrambenog proizvoda opasnim materijama predstavlja legitiman cilj novinara i medija u demokratskom društvu, u kontekstu navedenih principa apelant je

imao obavezu ukazati na svoj doprinos općem interesu u kontekstu objavljenog spornog priloga, načina na koji su informacije pribavljene, kako bi se utvrdilo da li je apelant postupao *bona fide*, uloge i funkcija lica koja su u pitanju u kontekstu izvještavanja o činjenicama koje mogu doprinijeti debati u demokratskom društvu, prethodnog ponašanja i posljedica objavljivanja.

35. Naime, u konkretnom slučaju je nesporno da autor predmetnog teksta, iako ga je zasnovao na službenoj informaciji dobijenoj od nadležne carinarnice u Bihacu, nije uvažio molbe upravnika Carinarnice da ne objavljuje sporni tekst, posebno da ne objavljuje imena uvoznika pšenice, dok ne stignu rezultati laboratorijske analize navedenog proizvoda, već je informaciju objavio bez čekanja, što je povrijedilo tužiteljev komercijalni ugled, nakon čega je i došlo do otkaza kupoprodajnih ugovora tužiteljevih poslovnih partnera. Dakle, u konkretnom slučaju ne proizlazi da je autor teksta, niti apelant kao izdavač časopisa u kojem je tekst objavljen, vodio računa o posljedicama objavljivanja sporne informacije prije njene potvrde od nadležnih organa, iako su na to upozoreni.

36. Ustavni sud zapaža da se apelant u apelaciji poziva na presudu Evropskog suda u predmetu *Bladet Tromsø and Stensås v. Norway* (vidi presudu Evropskog suda od 20. maja 1999. godine, aplikacija broj 21980/93) i tvrdi da proizlazi da "tisak ima pravo, kada to pridonosi javnoj raspravi o pitanjima od legitimnog javnog interesa, pouzdati se u sadržaj službenih izvještaja i bez preduzimanja nezavisnog istraživanja i uobičajenih mjera provjere informacija sadržanih u njima prije objavljivanja". Međutim, navedeno nije primjenjivo u konkretnom slučaju jer je, kako je već rečeno, postojalo upozorenje od rukovodećeg lica tijela koje je sačinilo informaciju da se ne objavljuju imena firmi koje su uvezle spornu pšenicu i da se sačeka s objavljivanjem članka do završetka analize pšenice. Štaviše, Ustavni sud zapaža kako je Vrhovni sud u osporenoj presudi posebno naglasio da iz utvrđenja nižestepenih sudova proizlazi da je apelant na naslovnoj strani "Dnevnog avaza" objavio tekst: "U Bihacu zadržano 100 vagona otrovne pšenice", a na 3. strani istog lista da su pšenicu iz Mađarske i Slovenije uvezle tužiteljeva firma i još jedna firma, a ta informacija je dobijena iz telefonskog razgovora s upravnikom Carinarnice Bihac, da tužitelj prema aktu Carinarnice Bihac u vrijeme objavljivanja navedenog teksta nije imao uvoza odnosno carinjenja pšenice, da tužitelju prilikom uvoza na Carinarnici Bihac nije zadržana pšenica, da je tužitelj prije objavljivanja navedenog teksta imao zaključene kupoprodajne ugovore o isporuci brašna na jednogodišnjem nivou s kupcima koji su te ugovore poslije apelantovog pisanja zbog sumnje kupaca da je pšenica koju je tužitelj uvezao zatrovana jednostrano raskinuli, a da prema izvještaju Zavoda za javno zdravstvo uzorak pšenice uzet iz tužiteljevog skladišta odgovara Pravilniku o kvaliteti žita i pekarskih proizvoda, te da bi tužitelj ostvario dobit u iznosu koji mu je apelant dužan nadoknaditi. Uvažavajući mogućnost da se u konkretnom slučaju radilo o potrebi da se zaštite životi i zdravlje ljudi na teritoriji BiH, Ustavni sud smatra da iz načina na koji je publicirana sporna informacija, pri tom imajući u vidu i da je autor teksta znao da postoji mogućnost da informacija nije tačna, više proizlazi, kako je vidljivo i iz osporenih presuda, da se radilo o senzacionalističkom izvještavanju "kako vijesti ne bi zastarjele", koje je moglo implicirati i teže posljedice od nastale materijalne štete tužitelju.

37. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud smatra da su redovni sudovi čije su presude osporene ovom apelacijom na osnovu provedenih dokaza jasno obrazložili i argumentirali razloge zbog kojih je utvrđeno prekoračenje prava na slobodu izražavanja, što je dovelo do povrede tužiteljevog komercijalnog ugleda i nastupanja materijalne štete tužitelju u vidu izgubljene koristi, pa je apelant obavezan na naknadu materijalne štete

tužitelju. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da se nastanak i visina štete moraju dokazati u smislu relevantnih odredbi ZOO-a u svakom pojedinačnom slučaju, kao i osnov odgovornosti štetnika, zatim da je članom 15. Zakona o zaštiti od klevete propisano da se u odnosu na pitanja koja nisu uređena tim zakonom primjenjuju odgovarajuće odredbe, između ostalog, zakona kojim su uređeni obligacioni odnosi, te shodno odredbama ZPP kojim je regulirano pitanje dokaznog postupka, primjećuje da iz osporenih presuda proizlazi i kako je tužitelj putem provedenih dokaza, uključujući i nalaz i mišljenje vještaka, dokazao osnov i visinu materijalne štete koja mu je nastala iz navedenih razloga. S obzirom na sve navedeno, Ustavni sud smatra da su osporene odluke donesene u skladu sa članom 10. Evropske konvencije.

38. Na osnovu izloženog, Ustavni sud smatra da je miješanje u apelantovo pravo na slobodu izražavanja bilo "neophodno u demokratskom društvu", te da stoga osporenim presudama nije prekršeno pravo na slobodu izražavanja.

39. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud zaključuje da u okolnostima konkretnog slučaja nema kršenja prava na slobodu izražavanja iz člana II/3.h) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 10. Evropske konvencije.

VIII. Zaključak

40. Nema kršenja prava na slobodu izražavanja iz člana II/3.h) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 10. Evropske konvencije kada su Kantonalni sud i Vrhovni sud za svoje odluke, kojima je apelant obavezan na naknadu materijalne štete tužitelju u vidu izgubljene koristi zbog kršenja prava na komercijalni ugled, dali argumentirano i jasno obrazloženje, u situaciji kada je nesporno dokazano da je tužitelju nastupila materijalna šteta u vidu izgubljene dobiti nakon što je apelant u svom dnevnom listu objavio sporni članak pronoseći neistinitu informaciju o kvaliteti pšenice koju je tužitelj uvezio i zbog kojeg su tužiteljevi poslovni partneri otkazali s njim prethodno zaključene kupoprodajne ugovore.

41. Na osnovu člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

42. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Zlatko M. Knežević, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 2753/16**, rješavajući apelaciju **Avaza d.o.o. Sarajevo**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka b) i članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik
Mato Tadić, dopredsjednik
Mirsad Čeman, dopredsjednik
Valerija Galić, sutkinja
Miodrag Simović, sudac
Seada Palavrić, sutkinja
na sjednici održanoj 17. srpnja 2018. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neutemeljena apelacija **Avaza d.o.o. Sarajevo** podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 028606 16 Rev od 12. travnja 2016. godine i Presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 Ps 028606 15 Pž 3 od 17. prosinca 2015. godine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i

Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Avaz d.o.o. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Sarajeva, kojeg zastupa Asim Crnalić, odvjetnik iz Sarajeva, podnio je 27. lipnja 2016. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Presude Vrhovnog suda Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 65 0 Ps 028606 16 Rev od 12. travnja 2016. godine i Presude Kantonalnog suda u Sarajevu (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 65 0 Ps 028606 15 Pž 3 od 17. prosinca 2015. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog suda, Kantonalnog suda i "Tehnopeka" d.o.o. Bihać (u daljnjem tekstu: tužitelj) zatraženo je 10. svibnja 2018. godine da dostave odgovore na apelaciju. Tužitelju je dostava izvršena 1. lipnja 2018. godine putem oglasne ploče Ustavnog suda jer je pismeno koje je 10. svibnja 2018. godine vraćeno Ustavnom sudu sadržavalo napomenu da je tvrtka zatvorena i da je vlasnik otputovao u inozemstvo.

3. Vrhovni sud je dostavio odgovor 16. svibnja 2018. godine, a Kantonalni sud 18. svibnja 2018. godine. Tužitelj nije dostavio traženi odgovor.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

5. Presudom Općinskog suda broj 65 0 Ps 028606 02 Ps od 20. lipnja 2014. godine odbijen je tužiteljev tužbeni zahtjev kojim je tražio da se apelant obveže da mu na ime materijalne štete po osnovi izgubljene dobiti isplati iznos od 107.328,00 KM s pripadajućom zakonskom zateznom kamatom počevši od dana podnošenja tužbe pa do isplate, te da mu naknadi troškove postupka. Presudom je tužitelj obavezan apelantu naknaditi troškove parničnog postupka u iznosu od 16.181,00 KM. U obrazloženju je navedeno da je tužitelj podnio tužbu protiv apelanta navodeći da je apelant u izdanju od 25. travnja 2002. godine na I. strani objavio naslov: "U Bihaću zadržano 100 vagona otrovne pšenice", a na III. strani članak pod naslovom: "Na Carinarnici u Bihaću zadržano 100 vagona pšenice za koju se sumnja da je otrovana", te da takva informacija proizlazi iz iskaza poimence navedenih osoba i komentara uposlenika Carinske uprave. U tužbi je navedeno da su zbog navedenog članka, koji na tužiteljev zahtjev apelant nije demantirao, tvrtke poimence navedene u presudi, s kojima je tužitelj imao zaključene ugovore o isporuci brašna, otkazale ugovore, čime je tužitelju nastala materijalna šteta u potraživanom iznosu.

6. Općinski sud je obrazložio da je na temelju dokaza preciziranih u presudi utvrđeno kako slijedi: da je apelantov novinar Fadil Mandal sačinio tekstove koji su objavljeni u apelantovom izdanju od 25. travnja 2002. godine; da je sporne tekstove sačinio na temelju dopisa Carinske uprave Bihać upućenog Carinskoj upravi Sarajevo u kojem upravnik Carinarnice Bihać Irfan Felić izvještava Carinsku upravu Sarajevo da postoji saznanje da sporna pšenica nije za ljudsku upotrebu pa se uzorci te pšenice dostavljaju carinskom laboratoriju u Sarajevu na analizu s ciljem utvrđivanja količine pesticida i toksičnosti u pšenici; da je Carinarnica Sarajevo obavijestila Federalno ministarstvo trgovine da nije opremljena za vršenje spomenute analize i da se uzorci zadržavaju u laboratoriju dok ne bude osigurana analiza u nekom od nadležnih instituta; da je upravnik Carinarnice Bihać Irfan Felić zahtijevao od novinara autora teksta da predmetni tekst ne objavljuje dok ne stignu rezultati analize

pšenice, ali da novinar nije prihvatio navedeni zahtjev; da je nakon analize sporne pšenice utvrđeno da je ona zdravstveno ispravna; da je tužitelj tražio od apelanta da demantira predmetni članak, ali da apelant to nije učinio sve do 15. svibnja 2002. godine kada su tvrtke koje su imale zaključene ugovore s tužiteljem o isporuci brašna već otkazale ugovore zbog spornog članka koji je apelant objavio; da je u nalazu i mišljenju vještaka koji je sačinjen na način pobliže opisan u presudi (uzimajući u obzir, između ostalog, tužiteljevu prosječnu dobit u nekoliko godina) istaknuto da je tužitelju nastala šteta u potraživanom iznosu.

7. U svezi s tim, navedeno je da tom sudu nije jasan razlog zbog kojeg tužitelj nije pobijao raskid ugovora, iako je to prema svim kriterijima Zakona o obligacijskim odnosima (u daljnjem tekstu: ZOO) trebao učiniti jer je znao da njegova pšenica nije zatrovana, pa su zbog toga, prema mišljenju Općinskog suda, neutemeljeni tužbeni navodi o razlozima raskida ugovora. Pored toga, navedeno je da je visina štete koju je utvrdio vještak utvrđena u hipotetičkom iznosu jer se radi o pretpostavljenom iznosu na temelju tužiteljeve dobiti u razdobljima od 1998. godine do 2001. godine, pa je, prema mišljenju tog suda, potraživanje navedenog iznosa u potpunosti neutemeljeno. Pri tom je navedeno da je taj sud mišljenja da objava članka nije značajno utjecala na tužiteljeve ostvarene prihode, te da je izlaskom na lice mjesta i uvidom u knjigovodstveno stanje utvrđeno da tužitelj nije platio navedenu robu, niti ju je nakon svega što se dogodilo imao u zalihi, u kojem slučaju bi mu i nastala šteta. Općinski sud je, nadalje, obrazložio da, kada je u pitanju protupravnost štetne radnje, tužitelj nije dokazao da je objava spornog članka izvršena povredom nekog zakonskog propisa, s obzirom na to da je tekst sačinjen na temelju službenih dokumenata dobivenih od Carinske uprave Bihać, što, prema mišljenju tog suda, znači da nije sačinjen protivno odredbama Zakona o zaštiti od klevete. Navedeno je da je općepoznata činjenica da je zadaća medija da po hitnom postupku informiraju javnost o pitanjima koja su od općeg interesa za zdravlje ljudi, što se, kako obrazlaže taj sud, poklapa s iskazom svjedoka-novinaru autora spornog teksta koji se pouzdao u vjerodostojnost informacije Carinske uprave i vjerovao u njezin sadržaj, te je i demantirao navedeni tekst u izdanju od 15. svibnja 2002. godine. Na temelju navedenog, Općinski sud smatra da su ostvarene pretpostavke za isključenje apelantove odgovornosti jer je člankom 7. Zakona o zaštiti od klevete propisano da ne postoji odgovornost za klevetu ako je iznošenje, odnosno pronošenje izražavanja bilo razumno, tj. ako se navodni štetnik u konkretnom slučaju ponašao u okviru općeprihvaćenih profesionalnih standarda. Prema mišljenju Općinskog suda, za konkretni predmet važna je činjenica da je pisanje spornog teksta sačinjeno na temelju objektivne i točne informacije o izražavanju drugih osoba, pravnih i fizičkih, konkretno Carinske uprave.

8. Navedeno je da je, prema odredbi članka 6. Zakona o zaštiti od klevete, koji utvrđuje standarde odgovornosti za štetu nanесenu ugledu fizičke ili pravne osobe, koja se može identificirati kao materijalna i nematerijalna šteta, izdavač odgovoran samo u slučaju ako je znao da je izražavanje neistinito ili je nepažnjom zanemario neistinitost izražavanja. Prema obrazloženju tog suda, u ovom slučaju tužitelj nije dokazao da je apelant znao da je informacija Carinske uprave neistinita, a na temelju pročitanih iskaza autora teksta i svjedoka poimence navedenih u presudi, taj sud je mišljenja da su oni vjerovali u istinitost objavljene informacije i da apelant, nakon što je saznao da postoji mogućnost da je pšenica zatrovana, nije mogao čekati laboratorijske provjere, niti je znao da će do tih provjera doći, s obzirom na to da je postojala objektivna opasnost da će se u vidu finalnih proizvoda pšenica distribuirati u prehrambeni sektor (uz postojanje mogućnosti da je toksična). Imajući u vidu sve navedeno, Općinski sud je donio presudu kao u dispozitivu.

9. Protiv navedene presude tužitelj je podnio žalbu Kantonalnom sudu koji je Presudom broj 65 0 Ps 028606 15 Pž 3 od 17. prosinca 2015. godine uvažio žalbu i prvostupanjsku presudu preinačio tako što je obvezao apelanta da tužitelju isplati iznos od 107.328,00 KM na ime materijalne štete po osnovi izgubljene dobiti sa zakonskim zateznim kamatama počevši od dana podnošenja tužbe pa do isplate i da mu naknadi troškove postupka u iznosu od 48.380,70 KM. U obrazloženju je navedeno kako je prvostupanjski sud u obrazloženju pobijane presude istaknuo da nije sporno da je u apelantovim dnevnim novinama od 5. travnja 2002. godine apelant iznio neistinu da je "na Carinarnici u Bihaću zadržano 100 vagona pšenice za koju se sumnja da je otrovna", a da su pšenicu iz Mađarske i Slovenije uvezli tužitelj i tvrtka "Žitoprerađivač" i da je na temelju provedenih dokaza, prije svega, saslušanjem svjedoka poimence navedenih u presudi, te uvida u dopis Federalnog ministarstva financija – Carinska uprava od 19. travnja 2002. godine (čiji je potpisnik Slavko Sikirić), našao da do štete tužitelju nije došlo zbog apelantovog teksta o zatrovanoj pšenici, već zbog raskida kupoprodajnih ugovora koje je tužitelj zaključio s kupcima koji su raskinuli ugovore. Navedeno je da iz stanja spisa proizlazi i da je tužitelj prije objave spornog teksta zaključio četiri ugovora, i to dva 2. travnja, a dva 3. travnja 2002. godine i da su kupci nakon objavljenog teksta u apelantovim dnevnim novinama uputili dopise tužitelju da raskidaju zaključene ugovore zbog informacije koju je apelant iznio, koja se odnosila na sporni tekst prema kojem je tužitelj uvezao otrovnu pšenicu.

10. U svezi s tim, prema mišljenju Kantonalnog suda, tužitelj u žalbi utemeljeno navodi da je prvostupanjski sud počinio povredu postupka i da se samo formalno pozvao na odredbu članka 8. Zakona o parničnom postupku (u daljnjem tekstu: ZPP) jer je samo nabrajao dokaze koji su izvedeni i propustio iznijeti iskaz svjedoka-novinaru koji je sačinio sporni tekst, koji je izjavio da je tekst napisao na temelju informacije koju je dobio od upravnika Carinarnice Irfana Felića, te da nije ni iznio sadržaj nalaza vještaka, već je prezentirao samo jedan djelić koji je "iščupan" iz nalaza.

11. Kantonalni sud je naveo da iz iskaza svjedoka-novinaru koji je sačinio sporni tekst proizlazi da je on tekst napisao, a da je naslov dao urednik, i to na temelju informacije koju je dobio od direktora Carinarnice Irfana Felića. Navedeno je i da iz spisa predmeta proizlazi da je Irfan Felić autoru teksta rekao da su poslana tri primjerka tada uvezene pšenice i da je i inače redovni postupak da se uzorci šalju na kontrolu, ali da je zamolio tog novinaru da u tekstu ne spominje ime tvrtke koja je pšenicu uvezla (tužitelj), niti drugih tvrtki koje su također uvezle pšenicu, sve dok ne stignu rezultati analize. Kantonalni sud je, također, naveo da je prema stanju spisa na ročištima utvrđeno i da tužitelju (a ni drugoj tvrtki) nikada nije zadržana pšenica prilikom uvoza.

12. Kantonalni sud je ocijenio utemeljenim tužiteljeve žalbene navode da je stav prvostupanjskog suda prema kojem je do štete tužitelju došlo uslijed raskida ugovora a ne objavom informacije apelanta (tuženog) suprotan stanju u spisu i provedenim dokazima, jer iz stanja spisa proizlazi da je tužitelj prije objave u "Dnevnom avazu" imao zaključene ugovore o isporuci brašna na jednogodišnjoj razini i da su tvrtke raskinule te ugovore zbog apelantovog pisanja jer se ispostavilo da pisanje nije imalo uporište u stvarnim događajima.

13. Navedeno je da su utemeljeni i tužiteljevi žalbeni navodi da je, suprotno utvrđenju prvostupanjskog suda, tužitelj dokazao visinu pričinjene štete u vidu izgubljene dobiti zbog objave spornog teksta jer je vještak utvrdio da bi tužitelj, pod uvjetom da su zaključeni ugovori realizirani, imao veću dobit za potraživani iznos. Imajući u vidu navedeno, Kantonalni sud je zaključio da iz svih provedenih dokaza proizlazi da je apelant svojim neistinitim pisanjem spriječio povećanje tužiteljeve imovine za utvrđenu

izmaklu dobit koju bi ostvario da su zaključeni ugovori i realizirani, te je donio presudu kao u dispozitivu.

14. Protiv navedene presude apelant je izjavio reviziju Vrhovnom sudu koji je Presudom broj 65 0 Ps 028606 16 Rev od 12. travnja 2016. godine reviziju odbio kao neutemeljenu. U obrazloženju je ponovljeno utvrđeno činjenično stanje i pravni stavovi nižestupanijskih sudova, te istaknuto da je drugostupanijski sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je preinačio prvostupanijsku presudu na način iskazan u dispozitivu pobijane presude. Naime, istaknuto je da je na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje drugostupanijski sud pravilno primijenio materijalno pravo, i to odredbu članka 189. st. 1. i 3. u svezi sa člankom 155. ZOO-a kada je uvažio tužiteljevu žalbu i udovoljio tužbenom zahtjevu za naknadu štete – izmakle koristi. Navedeno je da je i prema ocjeni tog suda tužitelj tijekom postupka dokazao da su zbog apelantove objave teksta neistinitog sadržaja (da je tužitelj uvezao otrovnu pšenicu) kupci raskinuli ugovore o isporuci brašna, kupci koji su imali zaključene kupoprodajne ugovore s tužiteljem, i da je zbog toga tužitelj pretrpio štetu u potraživanom iznosu, koji je utvrdio vještak u svom nalazu i mišljenju. Stoga, prema obrazloženju Vrhovnog suda, apelantovo pozivanje na primjenu odredbi Zakona o zaštiti od klevete taj sud nije mogao prihvatiti utemeljenim jer je, kako je obrazloženo, za svoju odluku drugostupanijski sud dao pravilne i potpune razloge koje prihvaća i taj sud. Navedeno je i da je taj sud ocijenio i druge revizijske prigovore koje je apelant istaknuo, ali s obzirom na to da ti prigovori nisu od odlučnog značaja za donošenje drugačije odluke (članak 231. u svezi sa člankom 253. ZPP), taj sud ih nije posebno ni obrazlagao.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

15. Apelant smatra da mu je pobijanim presudama Kantonalnog suda i Vrhovnog suda prekršeno pravo na slobodu izražavanja iz članka II/3.(h) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 10. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija). Apelant navodi da je žrtva miješanja u slobodu izražavanja koje su počinili Vrhovni sud i Kantonalni sud. Navodi da je obveza tiska širiti informacije i ideje od javnog interesa i ne samo da ima zadaću širiti takve informacije i ideje nego ih također javnost ima pravo primati, što u konkretnom slučaju znači da je javnost imala pravo saznati da je uzorak pšenice koju je tužitelj imao namjeru uvesti nepodoban za ljudsku upotrebu zbog toksičnosti. Apelant smatra da svojim izražavanjem nije počinio štetu tužitelju, već da je eventualno šteta nastala zbog informacije Carinske uprave, a budući da su vijesti "pokvarljiva roba", odgađanje njihove objave čak i za kratko, prema apelantovom mišljenju, može ih u znatnoj mjeri lišiti svake vrijednosti i interesa publike. Apelant navodi i da je u presudama Europskog suda za ljudska prava zauzet takav stav, te ističe da je taj sud iskazao stav da novinarske slobode sadržavaju i mogućnost pribjegavanja određenom pretjerivanju, pa čak i provociranju, da tisak ima pravo, kad to pridonosi javnoj raspravi o pitanjima od legitimnog javnog interesa, pouzdati se u sadržaj službenih izvješća i bez poduzimanja neovisnog istraživanja i uobičajenih mjera provjere informacija sadržanih u njima prije objave (kako je istaknuto i u presudi Europskog suda za ljudska prava u predmetu *Bladet Tromsø and Stensås v. Norway*). Zbog navedenog smatra da mu je prekršeno pravo na slobodu izražavanja.

b) Odgovor na apelaciju

16. Vrhovni sud je naveo da je njegova presuda donesena na temelju relevantnih odredbi zakona i Ustava, te da apelaciju treba odbiti jer nije bilo kršenja prava na koja se apelant poziva.

17. Kantonalni sud je naveo da je apelacija neutemeljena i da ju treba odbiti.

V. Relevantni propisi

18. U **Zakonu o zaštiti od klevete** ("Službene novine FBiH" br. 59/02, 19/03 i 73/05) relevantne odredbe glase:

Cilj zakona

Članak 1.

Ovim zakonom uređuje se građanska odgovornost za štetu koja je nanesena ugledu fizičke ili pravne osobe iznošenjem ili pronošenjem izražavanja neistinitih činjenica identificiranjem te pravne ili fizičke osobe trećoj osobi.

Odgovornost za klevetu

Članak 6.

(1) Svaka osoba koja prouzrokuje štetu ugledu fizičke ili pravne osobe iznošenjem ili pronošenjem izražavanja neistinite činjenice, identificirajući tu pravnu odnosno fizičku osobu trećoj osobi, odgovorna je za klevetu.

(2) Za klevetu iznesenu u sredstvima javnog priopćavanja odgovorni su autor, odgovorni urednik, izdavač, kao i osoba koja je na drugi način vršila nadzor nad sadržajem tog izražavanja.

(3) Osoba iz stavaka 1. i 2. ovog članka (u daljnjem tekstu: štetnik) odgovorna je za štetu ako je namjerno ili iz nepažnje iznijela ili pronijela izražavanje neistinite činjenice.

(4) Kada se izražavanje neistinite činjenice odnosi na pitanja od političkog ili javnog interesa, štetnik je odgovoran za štetu izazvanu iznošenjem ili pronošenjem tog izražavanja ako je znao da je izražavanje neistinito ili je svojom neopreznošću zanemario neistinitost izražavanja.

(5) Standard odgovornosti iz stavka 4. ovog članka primjenjuje se i ako je oštećeni javni službenik ili je bio javni službenik ili je kandidat za funkciju u javnom organu i ako, prema općem shvaćanju javnosti, vrši značajan uticaj na pitanja od političkog ili javnog interesa.

Izuzeci od odgovornosti

Članak 7.

(1) Ne postoji odgovornost za klevetu:

a) ako je izražavanjem izneseno mišljenje ili ako je to izražavanje u suštini istinito, a netočno samo u nebitnim elementima;

b) ako je štetnik zakonski obavezan da iznosi ili pronosi izražavanja ili je iznosio odnosno pronosio izražavanje tijekom zakonodavnog, sudskog ili upravnog postupka;

(c) ako je iznošenje odnosno pronošenje izražavanja bilo razumno.

(2) Prilikom donošenja odluke iz razloga predviđenih točkom c) stavka 1. ovog članka sud uzima u obzir sve okolnosti slučaja, a posebno:

- način, oblik i vrijeme iznošenja ili pronošenja izražavanja,
- prirodu i stupanj prouzrokovane štete,
- dobronamjernost i pridržavanje štetnika opće prihvaćenih profesionalnih standarda,
- pristanak oštećenog,
- vjerojatnost nastanka štete i u slučaju da izražavanje nije izneseno ili proneseno,
- činjenicu da li izražavanje predstavlja objektivnu i točnu informaciju o izražavanju drugih osoba,
- te da li se odnosi na pitanja iz privatnog života oštećenog ili na pitanja od političkog ili javnog značaja.

Obveza ublažavanja štete

Članak 8.

Oštećeni je dužan poduzeti sve potrebne mjere kako bi ublažio štetu prouzrokovanu izražavanjem neistinite činjenice, a posebno od štetnika podnijeti zahtjev za ispravku tog izražavanja.

Odšteta Članak 10.

(1) *Odšteta treba biti srazmjerna šteti koja je nanesena ugledu oštećenog i određuje se isključivo radi naknade štete. Prilikom određivanja odštete sud je dužan ocijeniti sve okolnosti slučaja, a posebno sve mjere koje je poduzeo štetnik na ublažavanju štete, kao što su:*

- objavljivanje ispravke i opozivanje izražavanja neistinite činjenice ili isprika;
- činjenicu da je štetnik stekao novčanu korist iznošenjem ili pronosjenjem tog izražavanja, kao i
- činjenicu da li bi iznos dodijeljene štete mogao dovesti do velikih materijalnih poteškoća ili stečaja štetnika.

Odnos ovog zakona prema drugim zakonima

Članak 15.

U odnosu na pitanja koja nisu uređena ovim zakonom, primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona kojim su uređeni obligacioni odnosi, Zakona o parničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 42/98 i 3/99) i zakona kojim je uređen izvršni postupak u Federaciji Bosne i Hercegovine.

19. U **Zakonu o obligacionim odnosima** ("Službeni list SFRJ" br. 29/78, 39/85, 46/85 i 57/89, "Službeni list RBiH" br. 2/92, 13/93 i 13/94, te "Službene novine Federacije BiH" br. 29/03 i 42/11) relevantne odredbe glase:

Član 155.

Šteta je umanjenje nečije imovine (obična šteta) i sprečavanje njezina povećanja (izmakla korist), a i nanošenje drugom fizičkog ili psihičkog bola ili straha (nematerijalna šteta).

Član 158.

Krivica postoji kada je štetnik prouzrokovao štetu namjerno ili nepažnjom.

Član 185.

(1) *Odgovorno lice dužno je uspostaviti stanje koje je bilo prije nego što je šteta nastala.*

(2) *Ukoliko uspostavljanje ranijeg stanja ne uklanja štetu potpuno, odgovorno lice dužno je za ostatak štete dati naknadu u novcu.*

(3) *Kad uspostavljanje ranijeg stanja nije moguće ili kad sud smatra da nije nužno da to učini odgovorno lice, sud će odrediti da ono isplati oštećeniku odgovarajuću svotu novca na ime naknade štete.*

(4) *Sud će dosuditi oštećeniku naknadu u novcu kad on to zahtijeva, izuzev ako okolnosti datog slučaja opravdavaju uspostavljanje ranijeg stanja.*

Član 189.

(1) *Oštećenik ima pravo kako na naknadu obične štete tako i na naknadu izmakle koristi.*

(2) *Visina naknade štete određuje se prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, izuzev slučaja kad zakon naređuje što drugo.*

(3) *Pri ocjeni visine izmakle koristi uzima se u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje spriječeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem.*

(4) *Kad je stvar uništena ili oštećena krivičnim djelom učinjenim sa umišljajem, sud može odrediti visinu naknada prema vrijednosti koju je stvar imala za oštećenika.*

Član 198.

(1) *Ko drugome povrijedi čast kao i ko iznosi ili prenosi neistinite navode o prošlosti, o znanju, o sposobnosti drugog lica, ili o čemu drugome, a zna ili bi morao znati da su neistiniti, i time mu prouzrokuje materijalnu štetu dužan je naknaditi je.*

(2) *Ali, ne odgovara za prouzrokovanu štetu onaj ko učini neistinito saopštenje o drugome ne znajući da je ono neistinito,*

ako je on ili onaj kome je saopštenje učinio imao u tome ozbiljnog interesa.

20. U **Zakonu o parničnom postupku** ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 53/03, 73/05 i 19/06) relevantne odredbe glase:

Članak 7. stavak 1.

(1) *Stranke su dužne iznijeti sve činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve i izvoditi dokaze kojima se utvrđuju te činjenice.*

Članak 8.

Koje će činjenice uzeti kao dokazane odlučuje sud na temelju slobodne ocjene dokaza. Sud će savjesno i pozorno ocijeniti svaki dokaz posebno i sve dokaze zajedno.

Članak 127.

Ako se ustvrdi da stranci pripada pravo na naknadu štete, na novčanu svotu ili na zamjenjive stvari, ali se točna visina svote odnosno količina stvari ne može ustvrditi ili bi se mogla ustvrditi samo s nerazmjernim teškoćama, sud će o tome odlučiti prema svojoj ocjeni.

VI. Dopustivost

21. U skladu sa člankom VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

22. U skladu sa člankom 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako je podnesena u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

23. U konkretnom slučaju predmet pobijanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj 65 0 Ps 028606 16 Rev od 12. travnja 2016. godine protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, pobijanu presudu apelant je primio 26. travnja 2016. godine, a apelacija je podnesena 27. lipnja 2016. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očito (*prima facie*) neutemeljena.

24. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

25. Apelant pobija navedene presude tvrdeći da je tim presudama prekršeno njegovo pravo iz članka II/3.(h) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 10. Europske konvencije.

26. Članak II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2 što uključuje:

h) Slobodu izražavanja.

27. Članak 10. Europske konvencije glasi:

(1) *Svatko ima pravo na slobodu izražavanja. Ovo pravo obuhvaća slobodu vlastitog mišljenja, primanja i priopćavanja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj članak ne sprječava države da zahtijevaju dozvole za rad radio, televizijskih i kinematografskih poduzeća.*

(2) *Pošto ostvarivanje ovih sloboda povlači za sobom dužnosti i odgovornosti, ono se može podvrgnuti formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom i neophodnim u demokratskom društvu u interesu nacionalne*

sigurnosti, teritorijalnog integriteta ili javne sigurnosti, radi sprječavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, zaštite ugleda ili prava drugih, sprječavanja otkrivanja informacija dobivenih u povjerenju, ili radi očuvanja autoriteta i nepristranosti sudstva.

a) Opća načela

28. Pravo na slobodu izražavanja iz članka 10. Europske konvencije spada u skupinu tzv. kvalificiranih prava za koja je karakteristično da prvim stavkom definiraju samo pravo, a drugim stavkom dopuštena miješanja i ograničenja tih prava, pod uvjetima propisanim tim stavkom. Prema praksi Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) i Ustavnog suda, sloboda izražavanja predstavlja suštinsku osnovu (demokratskog) društva, jedan od temeljnih uvjeta njegovog napretka i razvoja svakog čovjeka. Pod uvjetima iz stavka 2. članka 10, ova sloboda je primjenjiva ne samo na "informacije" ili ideje koje nailaze na pozitivan prijem ili se smatraju neuvredljivim ili prema njima postoji ravnodušnost već i na one koje vrijeđaju, šokiraju ili uznemiravaju državu ili bilo koji dio populacije. To su zahtjevi pluralizma, tolerancije i širokumnosti bez kojih nema "demokratskog društva". Ovo, između ostalog, znači da sve "formalnosti", "uvjeti", "ograničenja" ili "sankcije" koje se nameću u ovoj oblasti moraju biti proporcionalne legitimnom cilju koji se želi ostvariti. Europski sud je osigurao snažnu zaštitu izjava koje se odnose na pitanja od javnog interesa, uključujući i one koje podrazumijevaju kritiku na račun političara, vlade, službenika, dakle javnih ličnosti, ali i drugih članova društva. S druge strane, tko god koristi slobodu izražavanja, preuzima "dužnosti i obveze" u opsegu koji ovisi o njegovoj situaciji i tehničkim sredstvima koja koristi (vidi Europski sud, *Selistö protiv Finske*, presuda od 16. studenog 2004. godine, aplikacija broj 56767/00, stavak 46, i Ustavni sud, Odluka broj AP 1203/05 od 27. lipnja 2006. godine). Ta sloboda, ipak, nije apsolutna i može biti ograničena zbog okolnosti i pod uvjetima navedenim u članku 10. stavak 2. Europske konvencije pod kojima se javna vlast može miješati u uživanje slobode izražavanja, dakle granice kritike su široke, ali nisu apsolutne. Stoga je ključna uloga i zadaća neovisnog sudstva da u svakom pojedinačnom slučaju jasno utvrdi granicu između opravdanih i potrebnih, te neopravdanih i nepotrebnih ograničenja, koja neko načelo potvrđuju kao pravilo ili ga negiraju kao puku deklaraciju. Europski sud je stoga utvrdio niz načela i čimbenika koje pri tome treba uzeti u obzir, prije svega uspostava jasne razlike između činjenica i vrijednosnih sudova.

29. Naime, Europski sud i Ustavni sud su u svojim odlukama konstantno ukazivali da je u domaćem pravnom sustavu nužno napraviti jasnu razliku između činjenica i mišljenja (vrijednosne ocjene), jer se postojanje činjenice može dokazati, dok istinitost vrijednosnih sudova nije moguće dokazati (vidi Europski sud, *Lingens protiv Austrije*, presuda od 8. srpnja 1986. godine, serija A, broj 103, stavak 46, i Ustavni sud, Odluka broj AP 1004/04 od 2. prosinca 2005. godine). Europski sud je osigurao snažnu zaštitu izražavanja koja se odnose na pitanja od javnog interesa i podrazumijevaju kritiku javnih ličnosti, a pri vršenju važne uloge "čuvara javnog interesa" sloboda procjene je ograničena upravo interesom demokratskog društva.

30. Kad se radi o ograničenjima iz članka 10. stavak 2. Europske konvencije, Europski sud je ukazao da test "nužnosti u demokratskom društvu" zahtijeva da se pri odlučivanju je li došlo do kršenja odluču korespondira li "miješanje" domaćih vlasti u ovu slobodu "hitnoj društvenoj potrebi", je li proporcionalno legitimnom cilju koji se želi postići i jesu li razlozi i opravdanja koje su dali nadležni organi za takvo miješanje relevantni i dovoljni. S tim ciljem je potrebno utvrditi jesu li domaće vlasti primijenile standarde koji su u skladu s načelima ustanovljenim u

članku 10. Europske konvencije, kao i jesu li domaće vlasti utemeljile svoje odluke na prihvatljivoj analizi relevantnih činjenica. Što se tiče proporcionalnosti, mora se utvrditi je li postignut pravičan balans u zaštiti dviju vrijednosti garantiranih Europskom konvencijom koje mogu biti u suprotnosti jedna drugoj: s jedne strane, sloboda izražavanja iz članka 10. Europske konvencije i, s druge strane, pravo osobe koja je napadnuta u tekstu da zaštiti svoju reputaciju, što je zaštićeno člankom 8. Europske konvencije (vidi Europski sud, *Chauvy i dr. protiv Francuske*, presuda od 29. lipnja 2004. godine, aplikacija broj 64915/01, stavak 70).

b) Primjena navedenih načela u konkretnom slučaju

31. Dovodeći navedena opća načela u svezu sa činjenicama konkretnog predmeta, Ustavni sud zapaža da su pobijane presude donesene na temelju Zakona o zaštiti od klevete, ZOO-a i ZPP, te da je stoga miješanje u uživanje slobode izražavanja propisano zakonom. Ovi zakoni su javno objavljeni u službenom glasilu, njihov tekst je jasan, pristupačan i predvidiv, a osim toga, Zakon o zaštiti od klevete, kako je Ustavni sud već napomenuo u svojim ranije donesenim odlukama, pruža veći stupanj zaštite slobode izražavanja od minimuma predviđenog Europskom konvencijom. Dalje, Ustavni sud primjećuje da su pobijane presude donesene u građanskoj parnici koju je tužitelj pokrenuo protiv apelanta zbog nanošenja materijalne štete u vidu izgubljene dobiti uslijed pronosnja neistinitih informacija u njegovom dnevnom listu, zbog kojih su tužitelji poslovnici suradnici, s kojima je imao zaključene ugovore o kupoprodaji proizvoda koji se prave od pšenice, nakon objavljenog članka raskinuli ugovore s tužiteljem. Dakle, iz navedenog proizlazi da je narušavanjem tužiteljevog ugleda pronosnjem neistinite informacije došlo i do nastanka materijalne štete u vidu izgubljene dobiti.

32. Ustavni sud još mora utvrditi jesu li korištena sredstva proporcionalna cilju koji se želi ostvariti. Da bi se dokazalo da je miješanje bilo "nužno u demokratskom društvu", potrebno je dokazati da postoji "hitna društvena potreba", koja je tražila konkretno ograničenje u ostvarivanju slobode izražavanja. Hitna društvena potreba ogleda se u uspostavi ravnoteže između dvaju zaštićenih dobara, a to su pravo slobode izražavanja, zaštićeno člankom 10. Europske konvencije, i pravo pojedinca na zaštitu svog ugleda, zaštićeno člankom 8. Europske konvencije.

33. U svezi s tim, Europski sud je utvrdio određene kriterije, između ostalog, doprinos objavljenih izražavanja debati od općeg interesa, način na koji su pribavljene informacije (je li osoba u pitanju kontaktirana radi informacija, je li joj dana mogućnost da odgovori na iznesene navode radi utvrđenja je li novinar postupao *bona fide* u nastojanju da pruži javnosti točne i pouzdane informacije u skladu s novinarskom etikom, uloga i funkcija osobe u pitanju, kao i razdoblje aktivnosti, prethodno ponašanje osoba o kojima se piše, sadržaj, oblik i posljedice objave i najzad težina nametnute sankcije).

34. Ustavni sud ukazuje na to da se u konkretnom slučaju radi o dosudi naknade materijalne štete koja je tužitelju nastala zbog neistinite informacije objavljene u apelantovom dnevnom listu (da je pšenica koju su tužitelj i još jedna tvrtka uvezli u BiH zatravana), koja je dovela do povrede tužiteljevog komercijalnog ugleda, a time i nastupanja materijalne štete u vidu izgubljene dobiti. U svezi s tim, a štiteći pravo na slobodu izražavanja, Ustavni sud je već naglasio da se postojanje činjenica može dokazati, ali istinitost vrijednosnih sudova nije nešto za što se mogu pružiti dokazi. Iz sadržaja spornog izražavanja proizlazi da ono nije bilo iznošenje vrijednosnih sudova koji se ne mogu dokazivati, nego da je bilo objavljeno kao iznošenje činjenica vezanih za ispravnost robe koju je tužitelj uvezao u BiH, pa se za razliku od vrijednosnih sudova ovakvi navodi mogu i dokazati. U konkretnom slučaju, Ustavni sud smatra da, iako obavještanje

javnosti o eventualnoj zatrovanosti uvezenog prehrambenog proizvoda opasnim materijama predstavlja legitiman cilj novinara i medija u demokratskom društvu, u kontekstu navedenih načela apelant je imao obvezu ukazati na svoj doprinos općem interesu u kontekstu objavljenog spornog priloga, načina na koji su informacije pribavljene, kako bi se utvrdilo je li apelant postupao *bona fide*, uloge i funkcija osoba koje su u pitanju u kontekstu izvještavanja o činjenicama koje mogu doprinijeti debati u demokratskom društvu, prethodnog ponašanja i posljedica objave.

35. Naime, u konkretnom slučaju je nesporno da autor predmetnog teksta, iako ga je utemeljio na službenoj informaciji dobivenoj od nadležne carinarnice u Bihaću, nije uvažio molbe upravnika Carinarnice da ne objavljuje sporni tekst, posebno da ne objavljuje imena uvoznika pšenice, dok ne stignu rezultati laboratorijske analize navedenog proizvoda, već je informaciju objavio bez čekanja, što je povrijedilo tužiteljev komercijalni ugled, nakon čega je i došlo do otkaza kupoprodajnih ugovora tužiteljevih poslovnih partnera. Dakle, u konkretnom slučaju ne proizlazi da je autor teksta, niti apelant kao izdavač časopisa u kojem je tekst objavljen, vodio računa o posljedicama objave sporne informacije prije njezine potvrde od nadležnih organa, iako su na to upozoreni.

36. Ustavni sud zapaža da se apelant u apelaciji poziva na presudu Europskog suda u predmetu *Bladet Tromsø and Stensaas v. Norway* (vidi presudu Europskog suda od 20. svibnja 1999. godine, aplikacija broj 21980/93) i tvrdi da proizlazi da "tisak ima pravo, kada to pridonosi javnoj raspravi o pitanjima od legitimnog javnog interesa, pouzdati se u sadržaj službenih izvješća i bez poduzimanja neovisnog istraživanja i uobičajenih mjera provjere informacija sadržanih u njima prije objave". Međutim, navedeno nije primjenjivo u konkretnom slučaju jer je, kako je već rečeno, postojalo upozorenje od rukovodeće osobe tijela koje je sačinilo informaciju da se ne objavljuju imena tvrtki koje su uvezle spornu pšenicu i da se sačeka s objavom članka do završetka analize pšenice. Štoviše, Ustavni sud zapaža kako je Vrhovni sud u pobijanoj presudi posebno naglasio da iz utvrđenja nižestupajnskih sudova proizlazi da je apelant na naslovnoj strani "Dnevnog avaza" objavio tekst: "U Bihaću zadržano 100 vagona otrovne pšenice", a na 3. strani istog lista da su pšenicu iz Mađarske i Slovenije uvezle tužiteljeva tvrtka i još jedna tvrtka, a ta informacija je dobivena iz telefonskog razgovora s upravnikom Carinarnice Bihać, da tužitelj prema aktu Carinarnice Bihać u vrijeme objave navedenog teksta nije imao uvoza odnosno carinjenja pšenice, da tužitelju prilikom uvoza na Carinarnici Bihać nije zadržana pšenica, da je tužitelj prije objave navedenog teksta imao zaključene kupoprodajne ugovore o isporuci brašna na jednogodišnjoj razini s kupcima koji su te ugovore poslije apelantovog pisanja zbog sumnje kupaca da je pšenica koju je tužitelj uvezao zatrovana jednostrano raskinuli, a da prema izvješću Zavoda za javno zdravstvo uzorak pšenice uzet iz tužiteljevog skladišta odgovara Pravilniku o kvalitetu žita i pekarskih proizvoda, te da bi tužitelj ostvario dobit u iznosu koji mu je apelant dužan nadoknaditi. Uvažavajući mogućnost da se u konkretnom slučaju radilo o potrebi da se zaštite životi i zdravlje ljudi na teritoriju BiH, Ustavni sud smatra da iz načina na koji je publicirana sporna informacija, pri tom imajući u vidu i da je autor teksta znao da postoji mogućnost da informacija nije točna, više proizlazi, kako je vidljivo i iz pobijanih presuda, da se radilo o senzacionalističkom izvještavanju "kako vijesti ne bi zastarjele", koje je moglo implicirati i teže posljedice od nastale materijalne štete tužitelju.

37. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud smatra da su redovni sudovi čije su presude pobijane ovom apelacijom na temelju provedenih dokaza jasno obrazložili i argumentirali razloge zbog kojih je utvrđeno prekoračenje prava na slobodu izražavanja, što je dovelo do povrede tužiteljevog komercijalnog

ugleda i nastupanja materijalne štete tužitelju u vidu izgubljene koristi, pa je apelant obavezan na naknadu materijalne štete tužitelju. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da se nastanak i visina štete moraju dokazati u smislu relevantnih odredbi ZOO-a u svakom pojedinačnom slučaju, kao i osnova odgovornosti štetnika, zatim da je člankom 15. Zakona o zaštiti od klevete propisano da se u odnosu na pitanja koja nisu uređena tim zakonom primjenjuju odgovarajuće odredbe, između ostalog, zakona kojim su uređeni obligacijski odnosi, te shodno odredbama ZPP kojim je regulirano pitanje dokaznog postupka, primjećuje da iz pobijanih presuda proizlazi i kako je tužitelj putem provedenih dokaza, uključujući i nalaz i mišljenje vještaka, dokazao osnovu i visinu materijalne štete koja mu je nastala iz navedenih razloga. S obzirom na sve navedeno, Ustavni sud smatra da su pobijane odluke donesene u skladu sa člankom 10. Europske konvencije.

38. Na temelju izloženog, Ustavni sud smatra da je miješanje u apelantovo pravo na slobodu izražavanja bilo "nužno u demokratskom društvu", te da stoga pobijanim presudama nije prekršeno pravo na slobodu izražavanja.

39. Imajući u vidu sve navedeno, Ustavni sud zaključuje da u okolnostima konkretnog slučaja nema kršenja prava na slobodu izražavanja iz članka II/3.(h) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 10. Europske konvencije.

VIII. Zaključak

40. Nema kršenja prava na slobodu izražavanja iz članka II/3.(h) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 10. Europske konvencije kada su Kantonalni sud i Vrhovni sud za svoje odluke, kojima je apelant obavezan na naknadu materijalne štete tužitelju u vidu izgubljene koristi zbog kršenja prava na komercijalni ugled, dali argumentirano i jasno obrazloženje, u situaciji kada je nesporno dokazano da je tužitelju nastupila materijalna šteta u vidu izgubljene dobiti nakon što je apelant u svom dnevnom listu objavio sporni članak pronoseći neistinitu informaciju o kvalitetu pšenice koju je tužitelj uvezao i zbog kojeg su tužiteljevi poslovni partneri otkazali s njim prethodno zaključene kupoprodajne ugovore.

41. Na temelju članka 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

42. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Zlatko M. Knežević, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у предмету број АП 2753/16, рјешавајући апелацију **Аваза д.о.о. Сарајево**, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став (2) тачка б) и члана 59 ст. (1) и (3) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – причишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

Златко М. Кнежевић, председник
Мато Тадић, потпредседник
Мирсад Ћеман, потпредседник
Валерија Галић, судија
Миодраг Симовић, судија
Сеада Палаврић, судија

на сједници одржаној 17. јула 2018. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Одбија се као неоснована апелација **Аваза д.о.о. Сарајево** поднесена против Пресуде Врховног суда Федерације БиХ број 65 0 Пс 028606 16 Рев од 12. априла 2016. године и Пресуде Кантоналног суда у Сарајеву број 65 0 Пс 028606 15 Пж 3 од 17. децембра 2015. године.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Аваз д.о.о. (у даљњем тексту: апелант) из Сарајева, којег заступа Асим Црналић, адвокат из Сарајева, поднио је 27. јуна 2016. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Пресуде Врховног суда Федерације БиХ (у даљњем тексту: Врховни суд) број 65 0 Пс 028606 16 Рев од 12. априла 2016. године и Пресуде Кантоналног суда у Сарајеву (у даљњем тексту: Кантонални суд) број 65 0 Пс 028606 15 Пж 3 од 17. децембра 2015. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Врховног суда, Кантоналног суда и "Технопека" д.о.о. Бихаћ (у даљњем тексту: тужилац) затражено је 10. маја 2018. године да доставе одговоре на апелацију. Тужиоцу је достављање извршено 1. јуна 2018. године путем огласне табле Уставног суда будући да је писмено које је 10. маја 2018. године враћено Уставном суду садржавало напомену да је фирма затворена и да је власник отпутовао у иностранство.

3. Врховни суд је доставио одговор 16. маја 2018. године, а Кантонални суд 18. маја 2018. године. Тужилац није доставио тражени одговор.

III. Чињенично стање

4. Чињенице предмета које произлазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин.

5. Пресудом Општинског суда број 65 0 Пс 028606 02 Пс од 20. јуна 2014. године одбијен је тужиочев тужбени захтјев којим је тражио да се апелант обавезе да му на име материјалне штете по основу изгубљене добити исплати износ од 107.328,00 КМ с припадајућом законском затезном каматом почевши од дана подношења тужбе па до исплате, те да му накнади трошкове поступка. Пресудом је тужилац обавезан да апеланту накнади трошкове парничног поступка у износу од 16.181,00 КМ. У образложењу је наведено да је тужилац поднио тужбу против апеланта наводећи да је апелант у издању од 25. априла 2002. године на I страни објавио наслов: "У Бихаћу задржано 100 вагона отровне пшенице", а на III страни чланак под насловом: "На Царинарници у Бихаћу задржано 100 вагона пшенице за коју се сумња да је отрована", те да таква информација произлази из исказа поименично наведених лица и коментара запосленика Царинске управе. У тужби је наведено да су због наведеног чланка, који на тужиочев захтјев апелант није демантовао, фирме поименично наведене у пресуди, с којима је тужилац имао закључене уговоре о испоруци брашна, отказале уговоре, чиме је тужиоцу настала материјална штета у потраживаном износу.

6. Општински суд је образложио да је на основу доказа прецизираних у пресуди утврђено како слиједи: да је апелантов новинар Фаил Мандаћ сачинио текстове који су објављени у апелантовом издању од 25. априла 2002. године; да је спорне текстове сачинио на основу дописа Царинске управе Бихаћ упућеног Царинској управи Сарајево у којем управник Царинарнице Бихаћ Ирфан Фелић извјештава Царинску управу Сарајево да постоји сазнање да спорна пшеница није за људску употребу па се узорци те пшенице достављају царинској лабораторији у Сарајеву на анализу с

циљем утврђивања количине пестицида и токсичности у пшеници; да је Царинарница Сарајево обавијестила Федерално министарство трговине да није опремљена за вршење поменуте анализе и да се узорци задржавају у лабораторији док не буде обезбијеђена анализа у неком од надлежних института; да је управник Царинарнице Бихаћ Ирфан Фелић захтијевао од новинара аутора текста да предметни текст не објављује док не стигну резултати анализе пшенице, али да новинар није прихватио наведени захтјев; да је након анализе спорне пшенице утврђено да је она здравствено исправна; да је тужилац тражио од апеланта да демантује предметни чланак, али да апелант то није учинио све до 15. маја 2002. године када су фирме које су имале закључене уговоре с тужиоцем о испоруци брашна већ отказале уговоре због спорног чланка који је апелант објавио; да је у налазу и мишљењу вјештака који је сачињен на начин поближе описан у пресуди (узимајући у обзир, између осталог, тужиочеву просјечну добит у неколико година) изаскнута да је тужиоцу настала штета у потраживаном износу.

7. У вези с тим, наведено је да том суду није јасан разлог због којег тужилац није оспоравао раскид уговора, иако је то према свим критеријумима Закона о облигационим односима (у даљњем тексту: ЗОО) требао учинити јер је знао да његова пшеница није затрована, па су због тога, према мишљењу Општинског суда, неосновани тужбени наводи о разлозима раскида уговора. Поред тога, наведено је да је висина штете коју је утврдио вјештак утврђена у хипотетичком износу јер се ради о претпостављеном износу на основу тужиоцеве добити у периодима од 1998. године до 2001. године, па је, према мишљењу тог суда, потраживање наведеног износа у потпуности неосновано. При том је наведено да је тај суд мишљења да објављивање чланка није значајно утицало на тужиоцеве остварене приходе, те да је изласком на лице мјеста и увидом у књиговодствено стање утврђено да тужилац није платио наведену робу, нити је након свега што се догодило имао робу у залихи, у којем случају би му и настала штета. Општински суд је, надаље, образложио да, када је у питању противправност штетне радње, тужилац није доказао да је објављивање спорног чланка извршено повредом неког законског прописа, с обзиром на то да је текст сачињен на основу званичних докумената добијених од Царинске управе Бихаћ, што, према мишљењу тог суда, значи да није сачињен противно одредбама Закона о заштити од клевете. Наведено је да је општепозната чињеница да је задатак медија да по хитном поступку информишу јавност о питањима која су од општег интереса за здравље људи, што се, како образлаже тај суд, поклапа с исказом свједока-новинара аутора спорног текста који се поуздао у вјеродостојност информације Царинске управе и вјеровао у њен садржај, те је и демантовао наведени текст у издању од 15. маја 2002. године. На основу наведеног, Општински суд сматра да су остварене претпоставке за искључење апелантове одговорности јер је чланом 7 Закона о заштити од клевете прописано да не постоји одговорност за клевету ако је изношење, односно проношење изражавања било разумно, тј. ако се наводи штетник у конкретном случају понашао у оквиру општеприхваћених професионалних стандарда. Према мишљењу Општинског суда, за конкретан предмет важна је чињеница да је писање спорног текста сачињено на основу објективне и тачне информације о изражавању других лица, правних и физичких, конкретно Царинске управе.

8. Наведено је да је, према одредби члана 6 Закона о заштити од клевете, који утврђује стандарде одговорности за штету нанесену угледу физичког или правног лица, која се може идентификовати као материјална и нематеријална

штета, издавач одговоран само у случају ако је знао да је изражавање неистинито или је непажњом занемарио неистинитост изражавања. Према образложењу тог суда, у овом случају тужилац није доказао да је апелант знао да је информација Царинске управе неистинита, а на основу прочитаних исказа аутора текста и свједока поименично наведених у пресуди, тај суд је мишљења да су они вјеровали у истинитост објављене информације и да апелант, након што је сазнао да постоји могућност да је пшеница затрована, није могао чекати лабораторијске провјере, нити је знао да ће до тих провјера доћи, с обзиром на то да је постојала објективна опасност да ће се у виду финалних производа пшеница дистрибуирати у прехранбени сектор (уз постојање могућности да је токсична). Имајући у виду све наведено, Општински суд је донио пресуду као у диспозитиву.

9. Против наведене пресуде тужилац је поднио жалбу Кантоналном суду који је Пресудом број 65 0 Пс 028606 15 Пж 3 од 17. децембра 2015. године уважио жалбу и првостепену пресуду преиначио тако што је обавезао апеланта да тужиоцу исплати износ од 107.328,00 KM на име материјалне штете по основу изгубљене добити са законским затезним каматама почевши од дана подношења тужбе па до исплате и да му накнади трошкове поступка у износу од 48.380,70 KM. У образложењу је наведено како је првостепени суд у образложењу оспорене пресуде истакао да није спорно да је у апелантовим дневним новинама од 5. априла 2002. године апелант изнио неистину да је "на Царинарници у Бихаћу задржано 100 вагона пшенице за коју се сумња да је отровна", а да су пшеницу из Мађарске и Словеније увезли тужилац и фирма "Житопрерада" и да је на основу спроведених доказа, прије свега, саслушањем свједока поименично наведених у пресуди, те увида у допис Федералног министарства финансија – Царинска управа од 19. априла 2002. године (чији је потписник Славко Сикирић), нашао да до штете тужиоцу није дошло због апелантовог текста о затрованој пшеници, већ због раскида купопродајних уговора које је тужилац закључио с купцима који су раскинули уговоре. Наведено је да из стања списка произлази и да је тужилац прије објављивања спорног текста закључио четири уговора, и то два 2. априла, а два 3. априла 2002. године и да су купци након објављеног текста у апелантовим дневним новинама упутили дописе тужиоцу да раскидају закључене уговоре због информације коју је апелант изнио, која се односила на спорни текст према којем је тужилац увезао отровну пшеницу.

10. У вези с тим, према мишљењу Кантоналног суда, тужилац у жалби основано наводи да је првостепени суд починио повреду поступка и да се само формално позвао на одредбу члана 8 Закона о парничном поступку (у даљњем тексту: ЗПП) јер је само набрајао доказе који су изведени и пропустио да изнесе исказ свједока-новицара који је сачинио спорни текст, који је изјавио да је текст написао на основу информације коју је добио од управника Царинарнице Ирфана Фелића, те да није ни изнио садржај налаза вјештака, већ је презентовао само један дјелић који је "ишчупан" из налаза.

11. Кантонални суд је навео да из исказа свједока-новицара који је сачинио спорни текст произлази да је он текст написао, а да је наслов дао уредник, и то на основу информације коју је добио од директора Царинарнице Ирфана Фелића. Наведено је и да из списка предмета произлази да је Ирфан Фелић аутору текста рекао да су послана три примјерка тада увезене пшенице и да је и иначе редовни поступак да се узорци шаљу на контролу, али да је замолио тог новицара да у тексту не помиње име фирме која је пшеницу увезла (тужилац), нити других фирми које су

такође увезле пшеницу, све док не стигну резултати анализе. Кантонални суд је, такође, навео да је према стању списка на рочиштима утврђено и да тужиоцу (а ни другој фирми) никада није задржана пшеница приликом увоза.

12. Кантонални суд је оцијенио основаним тужбене жалбене наводе да је став првостепеног суда према којем је до штете тужиоцу дошло услјед раскида уговора а не објављивањем информације апеланта (туженог) супротан стању у спису и спроведеним доказима, јер из стања списка произлази да је тужилац прије објаве у "Дневном авазу" имао закључене уговоре о испоруци брашна на једногодишњем нивоу и да су фирме раскинуле те уговоре због апелантовог писања јер се испоставило да писање није имало упориште у стварним догађајима.

13. Наведено је да су основани и тужбене жалбене наводи да је, супротно утврђењу првостепеног суда, тужилац доказао висину причињене штете у виду изгубљене добити због објављивања спорног текста јер је вјештак утврдио да би тужилац, под условом да су закључени уговори реализовани, имао већу добит за потраживани износ. Имајући у виду наведено, Кантонални суд је закључио да из свих спроведених доказа произлази да је апелант својим неистинитим писањем спријечио повећање тужбене имовине за утврђену измаклу добит коју би остварио да су закључени уговори и реализовани, те је донио пресуду као у диспозитиву.

14. Против наведене пресуде апелант је изјавио ревизију Врховном суду који је Пресудом број 65 0 Пс 028606 16 Рев од 12. априла 2016. године ревизију одбио као неосновану. У образложењу је поновљено утврђено чињенично стање и правни ставови нижестепених судова, те истакнуто да је другостепени суд правилно примијенио материјално право када је преиначио првостепену пресуду на начин исказан у диспозитиву оспорене пресуде. Наиме, истакнуто је да је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање другостепени суд правилно примијенио материјално право, и то одредбу члана 189 ст. 1 и 3 у вези са чланом 155 ЗОО-а када је уважио тужбене жалбу и удовољио тужбеном захтјеву за накнаду штете – измакле користи. Наведено је да је и према оцјени тог суда тужилац у току поступка доказао да су због апелантовог објављивања текста неистинитог садржаја (да је тужилац увезао отровну пшеницу) купци раскинули уговоре о испоруци брашна, купци који су имали закључене купопродајне уговоре с тужиоцем, и да је због тога тужилац претрпио штету у потраживаном износу, који је утврдио вјештак у свом налазу и мишљењу. Стога, према образложењу Врховног суда, апелантово позивање на примјену одредби Закона о заштити од клевете тај суд није могао прихватити основаним јер је, како је образложено, за своју одлуку другостепени суд дао правилне и потпуне разлоге које прихвата и тај суд. Наведено је и да је тај суд оцијенио и друге ревизионе приговоре које је апелант истакао, али с обзиром на то да ти приговори нису од одлучног значаја за доношење другачије одлуке (члан 231 у вези са чланом 253 ЗПП), тај суд их није посебно ни образлагао.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

15. Апелант сматра да му је оспореним пресудама Кантоналног суда и Врховног суда прекршено право на слободу изражавања из члана II/3x) Устава Босне и Херцеговине и члана 10 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција). Апелант наводи да је жртва мијешања у слободу изражавања које су починили Врховни суд и

Кантонални суд. Наводи да је обавеза штампе да шири информације и идеје од јавног интереса и не само да има задатак да шири такве информације и идеје него их такође јавност има право примати, што у конкретном случају значи да је јавност имала право сазнати да је узорак пшенице коју је тужилац имао намјеру увести неподобан за људску употребу због токсичности. Апелант сматра да својим изражавањем није починио штету тужиоцу, већ да је евентуално штета настала због информације Царинске управе, а будући да су вијести "покварљива роба", одгађање њиховог објављивања чак и за кратко, према апелантовом мишљењу, може их у знатној мјери лишити сваке вриједности и интереса публике. Апелант наводи и да је у пресудама Европског суда за људска права заузет такав став, те истиче да је тај суд исказао став да новинарске слободе садржавају и могућност прибјегавања одређеном претјеривању, па чак и провоцирању, да штампа има право, кад то придоноси јавној расправи о питањима од легитимног јавног интереса, поуздати се у садржај службених извјештаја и без предузимања независног истраживања и уобичајених мјера провјере информација садржаних у њима прије објављивања (како је истакнуто и у пресуди Европског суда за људска права у предмету *Bladet Tromsø and Stensaas v. Norway*). Због наведеног сматра да му је прекршено право на слободу изражавања.

б) Одговор на апелацију

16. Врховни суд је навео да је његова пресуда донесена на основу релевантних одредби закона и Устава, те да апелацију треба одбити јер није било кршења права на која се апелант позива.

17. Кантонални суд је навео да је апелација неоснована и да је треба одбити.

В. Релевантни прописи

18. У **Закону о заштити од клевете** ("Службене новине ФБиХ" бр. 59/02, 19/03 и 73/05) релевантне одредбе гласе:

Циљ закона Члан 1.

Овим законом уређује се грађанска одговорност за штету нанесену уследу физичког или правног лица изношењем или проношењем изражавања неистинитих чињеница идентификовањем тог правног или физичког лица трећем лицу.

Одговорност за клевету Члан 6.

(1) Свако лице које проузрокује штету уследу физичког или правног лица изношењем или проношењем изражавања неистините чињенице, идентифицирајући то правно односно физичко лице трећем лицу, одговорно је за клевету.

(2) За клевету изнесена у средствима јавног информирања одговорни су аутор, одговорни уредник, издавач, као и лице које је на други начин вршило надзор над садржајем тог изражавања.

(3) Лице из ставова 1. и 2. овог члана (у даљем тексту: штетник) одговорно је за штету ако је намјерно или из непажње изнијело или пронијело изражавање неистините чињенице.

(4) Када се изражавање неистините чињенице односи на питања од политичког или јавног интереса, штетник је одговоран за штету изазвану изношењем или проношењем тог изражавања ако је знао да је изражавање неистинито или је непажњом занемарио неистинитост изражавања.

(5) Стандард одговорности из става 4. овог члана примјењује се и ако је оштећени јавни службеник или је био јавни службеник или је кандидат за функцију у јавном органу

и ако, према опћем схватању јавности, врши значајан утицај на питања од политичког или јавног интереса.

Изузеци од одговорности Члан 7.

(1) Не постоји одговорност за клевету:

а) ако је изражавањем изнесено мишљење или ако је то изражавање у суштини истинито, а нетачно само у небитним елементима;

б) ако је штетник по закону обавезан да износи или проноси изражавање или је износио односно проносио изражавање у току законодавног, судског или управног поступка;

ц) ако је изношење односно проношење изражавања било разумно.

(2) Приликом доношења одлуке из разлога предвиђених у тачки ц) става 1. овог члана суд узима у обзир све околности случаја, а нарочито:

- начин, облик и вријеме изношења или проношења изражавања,
- природу и степен проузроковане штете,
- добронамјерност и придржавање штетника опће прихваћених професионалних стандарда,
- пристанак оштећеног,
- вјероватност настанка штете и у случају да изражавање није изнесено или пронесено,
- чињеницу да ли изражавање представља објективну и тачну информацију о изражавању других лица,
- те да ли се односи на питања из приватног живота оштећеног или на питања од политичког или јавног значаја.

Обавеза ублажавања штете Члан 8.

Оштећени је дужан да подузме све потребне мјере да ублажи штету узроковану изражавањем неистините чињенице, а нарочито да штетнику поднесе захтјев за исправку тог изражавања.

Обештећење Члан 10.

(1) Обештећење треба да буде у сразмјери са нанесеном штетом уследу оштећеног и одређује се искључиво ради накнаде штете. Приликом одређивања обештећења суд је дужан да цијени све околности случаја, а нарочито све мјере које је подузео штетник ради ублажавања штете, као што су:

- објављивање исправке и опозивање изражавања неистините чињенице или извињење;
- чињеницу да је штетник стекао новчану корист изношењем или проношењем тог изражавања, као и
- чињеницу да ли би износ додијељене штете могао довести до великих материјалних потешкоћа или стечаја штетника.

Однос овог закона према другим законима Члан 15.

У односу на питања која нису уређена овим законом, примјењују се одговарајуће одредбе закона којим су уређени облигациони односи, Закона о парничном поступку ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 42/98 и 3/99) и закона којим је уређен извршни поступак у Федерацији Босне и Херцеговине.

19. У **Закону о облигационим односима** ("Службени лист СФРЈ" бр. 29/78, 39/85, 46/85 и 57/89, "Службени лист РБиХ" бр. 2/92, 13/93 и 13/94, те "Службене новине Федерације БиХ" бр. 29/03 и 42/11) релевантне одредбе гласе:

Члан 155.

Штета је умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њезина повећања (измакла корист), а и доношење другом физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета).

Члан 158.

Кривица постоји када је штетник проузроковао штету намјерно или непажњом.

Члан 185.

(1) Одговорно лице дужно је успоставити стање које је било прије него што је штета настала.

(2) Уколико успостављање ранијег стања не уклања штету потпуно, одговорно лице дужно је за остатак штете дати накнаду у новцу.

(3) Кад успостављање ранијег стања није могуће или кад суд сматра да није нужно да то учини одговорно лице, суд ће одредити да оно исплати оштећенику одговарајућу своту новца на име накнаде штете.

(4) Суд ће досудити оштећенику накнаду у новцу кад он то захтијева, изузев ако околности датог случаја оправдавају успостављање ранијег стања.

Члан 189.

(1) Оштећеник има право како на накнаду обичне штете тако и на накнаду измакле користи.

(2) Висина накнаде штете одређује се према цијенама у вријеме доношења судске одлуке, изузев случаја кад закон наређује што друго.

(3) При оцјени висине измакле користи узима се у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спрječено штетниковом радњом или пропуштањем.

(4) Кад је ствар уништена или оштећена кривичним дјелом учињеним са умишљајем, суд може одредити висину накнада према вриједности коју је ствар имала за оштећеника.

Члан 198.

(1) Ко другоме повриједи част као и ко износи или преноси неистините наводе о прошлости, о знању, о способности другог лица, или о чему другоме, а зна или би морао знати да су неистинити, и тиме му проузрокује материјалну штету дужан је накнадити је.

(2) Али, не одговара за проузроковану штету онај ко учини неистинито саопштење о другоме не знајући да је оно неистинито, ако је он или онај коме је саопштење учинио имао у томе озбиљног интереса.

20. У Закону о парничном поступку ("Службене новине Федерације Босне и Херцеговине" бр. 53/03, 73/05 и 19/06) релевантне одредбе гласе:

Члан 7. став 1.

(1) Странке су дужне да изнесу све чињенице на којима заснивају своје захтјеве и да изводе доказе којима се утврђују те чињенице.

Члан 8.

Које ће чињенице узети као доказане одлучује суд на основу слободне оцјене доказа. Суд ће савјесно и брижљиво оцјенити сваки доказ засебно и све доказе заједно.

Члан 127.

Ако се утврди да странци припада право на накнаду штете, на новчани износ или на замјениве ствари, али се тачна висина износа односно количина ствари не може утврдити или би се могла утврдити само са несразмјерним теškoћама, суд ће о томе одлучити по својој оцјени.

VI. Допустивост

21. У складу са чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

22. У складу са чланом 18 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме оспорава, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако је поднесена у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

23. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Врховног суда број 65 0 Пс 028606 16 Рев од 12. априла 2016. године против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Затим, оспорену пресуду апелант је примио 26. априла 2016. године, а апелација је поднесена 27. јуна 2016. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став (1) Правила Уставног суда. Коначно, апелација испуњава и услове из члана 18 ст. (3) и (4) Правила Уставног суда јер не постоји неки формални разлог због којег апелација није допуштена, нити је очигледно (*prima facie*) неоснована.

24. Имајући у виду одредбе члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 ст. (1), (3) и (4) Правила Уставног суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допустивости.

VII. Меритум

25. Апелант оспорава наведене пресуде тврдећи да је тим пресудама прекршено његово право из члана II/3х) Устава Босне и Херцеговине и члана 10 Европске конвенције.

26. Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

х) Слободу изражавања.

27. Члан 10 Европске конвенције гласи:

(1) Свако има право на слободу изражавања. Ово право обухвата слободу сопственог мишљења, примања и саопштавања информација и идеја без мијешања јавне власти и без обзира на границе. Овај члан не спречава државе да захтијевају дозволе за рад радио, телевизијских и кинематографских предузећа.

(2) Пошто остваривање ових слобода повлачи за собом дужности и одговорности, оно се може подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву у интересу националне безбједности, територијалног интегритета или јавне безбједности, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, заштите угледа или права других, спречавања откривања информација добијених у повјерењу, или ради очувања ауторитета и непристрасности судства.

а) Општи принципи

28. Право на слободу изражавања из члана 10 Европске конвенције спада у групу тзв. квалификованих права за која је карактеристично да првим ставом дефинишу само право, а другим ставом допуштена мијешања и ограничења тих права, под условима прописаним тим ставом. Према пракси Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) и Уставног суда, слобода изражавања представља суштински основ (демократског) друштва, један од основних

услова његовог напретка и развоја сваког човјека. Под условима из става 2 члана 10, ова слобода је примјењива не само на "информације" или идеје које наилазе на позитиван пријем или се сматрају неувредљивим или према њима постоји равнодушност већ и на оне које вријеђају, шокирају или узнемиравају државу или било који дио популације. То су захтјеви плурализма, толеранције и широкоумности без којих нема "демократског друштва". Ово, између осталог, значи да све "формалности", "услови", "ограничења" или "санкције" које се намећу у овој области морају бити пропорционалне легитимном циљу који се жели остварити. Европски суд је обезбиједио снажну заштиту изјава које се односе на питања од јавног интереса, укључујући и оне које подразумевају критику на рачун политичара, владе, службеника, дакле јавних личности, али и других чланова друштва. С друге стране, ко год користи слободу изражавања, преузима "дужности и обавезе" у обиму који зависи од његове ситуације и техничких средстава која користи (види Европски суд, *Selistö против Финске*, пресуда од 16. новембра 2004. године, апликација број 56767/00, став 46, и Уставни суд, Одлука број АП 1203/05 од 27. јуна 2006. године). Та слобода, ипак, није апсолутна и може бити ограничена због околности и под условима наведеним у члану 10 став 2 Европске конвенције под којима се јавна власт може мијешати у уживање слободе изражавања, дакле границе критике су широке, али нису апсолутне. Стога је кључна улога и задатак независног судства да у сваком појединачном случају јасно утврди границу између оправданих и потребних, те неоправданих и непотребних ограничења, која неки принцип потврђују као правило или га негирају као пуку декларацију. Европски суд је стога утврдио низ принципа и фактора које при томе треба узети у обзир, прије свега успостављање јасне разлике између чињеница и вриједносних судова.

29. Наиме, Европски суд и Уставни суд су у својим одлукама константно указивали да је у домаћем правном систему неопходно направити јасну разлику између чињеница и мишљења (вриједносне оцјене), јер се постојање чињенице може доказати, док истинитост вриједносних судова није могуће доказати (види Европски суд, *Lingens против Аустрије*, пресуда од 8. јула 1986. године, серија А, број 103, став 46, и Уставни суд, Одлука број АП 1004/04 од 2. децембра 2005. године). Европски суд је обезбиједио снажну заштиту изражавања која се односе на питања од јавног интереса и подразумевају критику јавних личности, а при вршењу важне улоге "чувара јавног интереса" слобода оцјене је ограничена управо интересом демократског друштва.

30. Кад се ради о ограничењима из члана 10 став 2 Европске конвенције, Европски суд је указао да тест "неопходности у демократском друштву" захтијева да се при одлучивању да ли је дошло до кршења одлучи да ли "мијешање" домаћих власти у ову слободу кореспондира "хитној друштвеној потреби", да ли је пропорционално легитимном циљу који се жели постићи и да ли су разлози и оправдања које су дали надлежни органи за такво мијешање релевантни и довољни. С тим циљем је потребно утврдити да ли су домаће власти примјениле стандарде који су у складу с принципима установљеним у члану 10 Европске конвенције, као и да ли су домаће власти засновале своје одлуке на прихватљивој анализи релевантних чињеница. Што се тиче пропорционалности, мора се утврдити да ли је постигнут правичан баланс у заштити двију вриједности гарантованих Европском конвенцијом које могу бити у супротности једна другој: с једне стране, слобода изражавања из члана 10 Европске конвенције и, с друге стране, право лица које је

нападнуто у тексту да заштити своју репутацију, што је заштићено чланом 8 Европске конвенције (види Европски суд, *Chauvy и др. против Француске*, пресуда од 29. јуна 2004. године, апликација број 64915/01, став 70).

б) Примјена наведених принципа у конкретном случају

31. Доводећи наведене опште принципе у везу са чињеницама конкретног предмета, Уставни суд запажа да су оспорене пресуде донесене на основу Закона о заштити од клевете, ЗОО-а и ЗПП, те да је стога мијешање у уживање слободе изражавања прописано законом. Ови закони су јавно објављени у службеном гласилу, њихов текст је јасан, приступачан и предвидив, а осим тога, Закон о заштити од клевете, како је Уставни суд већ напоменуо у својим раније донесеним одлукама, пружа већи степен заштите слободе изражавања од минимума предвиђеног Европском конвенцијом. Даље, Уставни суд примјеђује да су оспорене пресуде донесене у грађанској парници коју је тужилац покренуо против апеланта због наношења материјалне штете у виду изгубљене добити услјед проношења неистинитих информација у његовом дневном листу, због којих су тужιοчеви пословни сарадници, с којима је имао закључене уговоре о купопродаји производа који се праве од пшенице, након објављеног чланка раскинули уговоре с тужιοцем. Дакле, из наведеног произлази да је нарушавањем тужιοчевог угледа проношењем неистините информације дошло и до настанка материјалне штете у виду изгубљене добити.

32. Уставни суд још мора утврдити да ли су коришћена средства пропорционална циљу који се жели остварити. Да би се доказало да је мијешање било "неопходно у демократском друштву", потребно је доказати да постоји "хитна друштвена потреба", која је тражила конкретно ограничење у остваривању слободе изражавања. Хитна друштвена потреба огледа се у успостављању равнотеже између двају заштићених добара, а то су право слободе изражавања, заштићено чланом 10 Европске конвенције, и право појединца на заштиту свог угледа, заштићено чланом 8 Европске конвенције.

33. У вези с тим, Европски суд је утврдио одређене критеријуме, између осталог, допринос објављених изражавања дебати од општег интереса, начин на који су прибављене информације (да ли је лице у питању контактирано ради информација, да ли му је дата могућност да одговори на изнесене наводе ради утврђења да ли је новинар поступао *bona fide* у настојању да пружи јавности тачне и поуздане информације у складу с новинарском етиком, улога и функција лица у питању, као и период активности, претходно понашање лица о којима се пише, садржај, облик и последице објављивања и најзад тежина наметнуте санкције).

34. Уставни суд указује на то да се у конкретном случају ради о досуди накнаде материјалне штете која је тужιοцу настала због неистините информације објављене у апелантовом дневном листу (да је пшеница коју су тужилац и још једна фирма увезли у БиХ затрована), која је довела до повреде тужιοчевог комерцијалног угледа, а тиме и наступања материјалне штете у виду изгубљене добити. У вези с тим, а штитећи право на слободу изражавања, Уставни суд је већ нагласио да се постојање чињеница може доказати, али истинитост вриједносних судова није нешто за што се могу пружити докази. Из садржаја спорног изражавања произлази да оно није било изношење вриједносних судова који се не могу доказивати, него да је било објављено као изношење чињеница везаних за исправност робе коју је тужилац увезао у БиХ, па се за разлику од вриједносних

Zlatko M. Knežević, predsjednik
Mato Tadić, potpredsjednik

Mirsad Ćeman, potpredsjednik
Valerija Galić, sutkinja
Miodrag Simović, sudija
Seada Palavrić, sutkinja
na sjednici održanoj 17. jula 2018. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija **Žane Kovačević**.

Utvrđuje se povreda prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ukida se Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 89 I P 029030 16 Rev od 31. januara 2018. godine.

Predmet se vraća Vrhovnom sudu Republike Srpske, koji je dužan da po hitnom postupku donese novu odluku u skladu sa članom II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Nalaže se Vrhovnom sudu Republike Srpske da, u skladu sa članom 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Na osnovu člana 64. stav (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, prestaje pravno djelovanje Odluke o privremenoj mjeri broj AP 2326/18 od 19. juna 2018. godine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Žana Kovačević (u daljnjem tekstu: apelantica), koju zastupaju advokati Aida Kreso i Suzana Nadarević iz Sarajeva, podnijela je 17. aprila 2018. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) apelaciju protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 89 I P 029030 16 Rev od 31. januara 2018. godine, Presude Okružnog suda u Istočnom Sarajevu (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj 89 O P 029030 15 Gž 2 od 16. marta 2016. godine i Presude Osnovnog suda u Sokocu (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) broj 89 I P 029030 15 P 2 od 26. juna 2015. godine.

2. Apelantica je zatražila donošenje privremene mjere kojom bi bilo obustavljeno izvršenje Rješenja Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu (u daljnjem tekstu: Okružni privredni sud) broj 61 O Ip 004883 12 Ip od 13. septembra 2012. godine do donošenja odluke Ustavnog suda povodom njene apelacije.

3. Apelantica je dopunila apelaciju 11. maja 2018. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

4. Ustavni sud je Odlukom o privremenoj mjeri broj AP 2326/18 od 19. juna 2018. godine usvojio apelanticin zahtjev za donošenje privremene mjere.

5. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog i Okružnog suda, Okružnog privrednog suda, Osnovnog suda, te učesnika u postupku MIS-a d.o.o. Istočno Sarajevo (u daljnjem tekstu: tražilac izvršenja) i "Gradnja Lorda" d.o.o. Istočno Sarajevo (u daljnjem tekstu: izvršenik) zatraženo je 9. maja 2018. godine da dostave odgovore na apelaciju, a od Osnovnog suda i da dostavi na uvid spis broj 89 I P 029030 15 P 2.

6. Vrhovni sud je dostavio odgovor 17. maja 2018. godine, Okružni i Osnovni sud i tražilac izvršenja 21. maja 2018. godine, a Okružni privredni sud 23. maja 2018. godine. Osnovni sud je dostavio i spis. Nakon izvršenog uvida spis je vraćen 22. juna 2018. godine.

7. Učesnik u postupku - izvršenik, obaviješten 12. maja 2018. godine, nije preuzeo pismeno kojim je tražena dostava odgovora na apelaciju.

III. Činjenično stanje

8. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelanticinih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

Uvodne napomene

9. Apelantica je 1. septembra 2009. godine sa izvršenikom zaključila ugovor o građenju bliže označnog stana (u daljnjem tekstu: predmetni stan). U dijelu I. Predmet ugovora određeno je, pored ostalog, da izvršenik prodaje, a apelantica "kupuje predmetni stan u svojini", da apelantica može na osnovu ovog ugovora i pod uvjetima ovog ugovora, bez dalje privole prodavca, tražiti uknjižbu prava vlasništva na svoje ime u zemljišnim knjigama, uz predočenje dokaza o izmirenju ugovorene kupoprodajne cijene koju izdaje izvršenik i uplate poreza na nekretninu koju je apelantica obavezna platiti u zakonskom roku, da je izvršenik dužan srediti zemljišnoknjižno stanje u pogledu spornog stana, kako bi apelantici omogućio prijenos prava vlasništva. U dijelu ovog ugovora označenog kao IV. Knjiženje prava svojine određeno je da kupac - apelantica ne može na osnovu ovog ugovora zahtijevati, niti izvršiti uknjižbu prava vlasništva, odnosno prava korištenja sve dok ne pribavi ovjerenu i potpisanu potvrdu prodavca-izvršenika da je izmirila sve ugovorne obaveze u pogledu plaćanja. Takva potvrda daje se u obliku klauzule na ovom ugovoru koju ovjerava i potpisuje prodavac. Također, određeno je da troškovi uknjižbe padaju na teret kupca, tj. apelantice.

10. Apelantica i izvršenik su 8. oktobra 2009. godine kod notara zaključili i ovjerali ugovor o prodaji predmetnog stana. U članu 4. (Odgovornost za pravne i materijalne nedostatke) ugovora konstatirano je da izvršenik izjavljuje da mu nisu poznati nikakvi skriveni nedostaci, da je predmetni stan slobodan od upisanih i neupisanih prava i ograničenja, kao i da ga ne terete nikakva potraživanja osigurana neuknjiženom hipotekom, kamatama, neplaćenim porezima i doprinosima, da nije predmet nevidljivih služnosti, tereta ili drugih stvarnih prava. Članom 5. (Zemljišnoknjižni i ostali zahtjevi) određeno je da je izvršenik saglasan da se apelantica na osnovu ovog ugovora, nakon što mu bude uplaćena ukupna kupoprodajna cijena, bez njegove daljnje saglasnosti i prisustva, upiše u listu uloženi ugovora kao vlasnica predmetnog stana. Članom 6. (Ulazak u posjed) ugovora određeno je da će apelantica u posjed spornog stana ući 1. novembra 2009. godine pod uvjetom da je kupoprodajna cijena u cijelosti isplaćena, da će biti sačinjen zapisnik o primopredaji, te da ulaskom u posjed stana na apelanticu prelaze svi tereti, koristi i opasnosti vezani uz stan i da od tog trenutka teku garantni rokovi. Članom 8. (Upozorenje i pouke) određeno je, pored ostalog, da tek upisom prava vlasništva u list uloženi ugovora apelantica postaje vlasnica spornog stana, da je uvjet za uknjižbu prava vlasništva uvjerenje o oslobađanju obaveze od plaćanja poreza na promet.

11. Izvršenik je 29. oktobra 2009. godine izdao potvrdu iz koje proizlazi da je apelantica kao kupac izmirila sve obaveze po ugovoru od 8. oktobra 2009. godine, te da je saglasan da se predmetni stan uknjiži na apelanticu.

12. Prema predračunu "Elektro distribucije" Pale od 12. februara 2012. godine proizlazi da je apelantica u posjedu spornog stana.

13. Apelantica je 4. juna 2012. godine notarski ovjereni ugovor o kupovini predmetnog stana predala Ministarstvu finansija - Porezna uprava RS.

14. Apelantica je 18. septembra 2012. godine Republičkoj upravi za geodetske i imovinskopravne poslove - PJ Istočno Novo

Sarajevo podnijela zahtjev za upis prava vlasništva na predmetnom stanu.

Izvršni postupak

15. Okružni privredni sud je Rješenjem o izvršenju broj 61 0 Ip 004883 12 Ip od 6. septembra 2012. godine po prijedlogu tražioca izvršenja, a protiv izvršenika dozvolio izvršenje na predmetnom stanu kao vlasništvu izvršenika. Zabilježba ovog rješenja izvršena je u knjizi položenih ugovora 14. septembra 2012. godine.

16. Apelantica je kao treće lice u predmetu Okružnog privrednog suda broj 61 0 Ip 004883 12 Ip izjavila prigovor.

17. Okružni privredni sud je 2. oktobra 2012. godine donio zaključak da se apelantica kao treće lice upućuje na parnicu radi utvrđivanja da na predmetnom stanu na kom je određeno izvršenje ima takvo pravo koje sprečava izvršenje, odnosno da se izvršenje na predmetnom stanu proglasi nedopuštenim.

Prvi parnični postupak

18. Apelantica je, postupajući u skladu sa zaključkom Okružnog privrednog suda od 2. oktobra 2012. godine, podnijela tužbu protiv tražioca izvršenja i izvršenika radi priznanja vlasništva na predmetnom stanu sa prijedlogom da se odredi mjera osiguranja odgađanjem postupka izvršenja koji se vodi kod Okružnog privrednog suda.

19. Osnovni sud je Presudom broj 89 1 P 025959 12 P od 5. augusta 2013. godine utvrdio da je apelantica, na osnovu zaključenog kupoprodajnog ugovora sa izvršenikom, kupila i postala isključivi vlasnik predmetnog stana, te da je isplatom označenog novčanog iznosa postala vlasnica sa dijelom 1/1, što su tražilac izvršenja i izvršenik dužni priznati i trpjeti da se bez njihovog daljnjeg znanja i privole apelantica uknjiži u označeni upisni list. Istom presudom odbijen je apelanticin zahtjev za određivanje mjere osiguranja odgađanjem postupka izvršenja koji se vodi kod Okružnog privrednog suda pod brojem 61 0 Ip 004883 12 Ip, koji se odnosi na prodaju predmetnog stana do pravosnažnog okončanja ovog parničnog postupka.

20. Iz obrazloženja presude proizlazi da je izvršenik u cijelosti priznao apelanticin tužbeni zahtjev u odnosu na uknjižbu predmetnog stana kao vlasništvo koje je stekla zaključivanjem valjanog ugovora o prodaji, isplatom kupoprodajne cijene i ulaskom u posjed stana. Kao neosnovani su ocijenjeni navodi tražioca izvršenja da se apelantica ne može upisati kao vlasnica predmetnog stana umjesto izvršenika, jer se samom uknjižbom ni na koji način ne zadiru u prava tražioca izvršenja u pogledu tereta koji su upisani u C listu na osnovu zaključka Okružnog privrednog suda (zabilježba rješenja o izvršenju).

21. Odbijajući apelanticin zahtjev za određivanje mjere osiguranja Osnovni sud je istakao da on izlazi izvan okvira tužbenog zahtjeva, jer se odnosi na zaključak Okružnog privrednog suda o zabilježbi rješenja o izvršenju Republičke uprave za geodetske i imovinskopravne poslove u pogledu stečenih založnih prava od tražioca izvršenja prema izvršeniku.

22. Okružni sud je Presudom broj 89 1 P 025959 13 Gž od 30. januara 2014. godine, pored ostalog, uvažio žalbu tražioca izvršenja i presudu Osnovnog suda preinačio tako da je apelanticin tužbeni zahtjev u odnosu na tražioca izvršenja odbio. Prvostepena presuda ostala je neizmijenjena u dijelu u kom je apelanticin tužbeni zahtjev usvojen u odnosu na izvršenika.

23. Iz obrazloženja presude proizlazi da su ocijenjeni kao osnovani žalbeni navodi tražioca izvršenja o nedostatku pasivne legitimacije. S tim u vezi je ukazano da tražilac izvršenja opravdano ističe da u ugovoru o kupoprodaji predmetnog stana zaključenom između apelantice i izvršenika nije bio ugovorna strana, niti je u zemljišnim knjigama uknjižen na predmetnom stanu, pa imajući to u vidu, te apelanticin tužbeni zahtjev, ocijenjena je kao osnovana tvrdnja tražioca izvršenja (a što je

isticao i u postupku koji je prethodio donošenju prvostepene presude) o nedostatku pasivne legitimacije na njegovoj strani. Slijedeći navedeno, apelanticin tužbeni zahtjev u odnosu na tražioca izvršenja je odbijen.

24. Okružni sud se saglasio sa razlozima i obrazloženjima iz prvostepene presude na temelju kojih je odbijen apelanticin zahtjev za određivanje mjere osiguranja. S tim u vezi je ukazano da ne postoji funkcionalna veza između postavljenog tužbenog zahtjeva i predložene mjere osiguranja, jer se tužbenim zahtjevom traži odgađanje izvršenja koje se vodi pred Okružnim privrednim sudom, a zbog čega zahtjev nije u funkciji osiguranja tužbenog zahtjeva u ovom postupku kojim apelantica traži da se utvrdi da je zaključenjem kupoprodajnog ugovora kupila i postala isključiva vlasnica predmetnog stana.

Nastavak izvršnog postupka

25. Okružni privredni sud je zaključkom broj 61 0 Ip 004883 12 Ip od 18. februara 2014. godine na prijedlog tražioca izvršenja nastavio izvršenje određeno Rješenjem o izvršenju broj 61 0 Ip 004883 12 Ip od 6. septembra 2012. godine, koje je odgođeno zaključkom broj 61 0 Ip 004883 Ip od 7. februara 2013. godine.

26. U obrazloženju zaključka je konstatirano da iz presude Osnovnog suda od 25. novembra 2013. godine proizlazi da je apelanticin tužbeni zahtjev usvojen, da se presuda i tužbeni zahtjev odnose na utvrđenje prava vlasništva na predmetnom stanu koji je predmet izvršenja, te priznanje prava na uknjižbu na spornom stanu. Dalje, ukazano je da se navedena presuda ne odnosi na proglašenje izvršenja nedopuštenim i ukidanje rješenja o izvršenju, te nalažanje da se obustavi izvršni postupak s kojim ciljem je apelantica, kao treće lice, upućena na parnicu.

27. Okružni privredni sud je zaključkom broj 61 0 Ip 004883 12 Ip od 18. februara 2014. godine odredio prvo ročište za prodaju nekretnina izvršenika - predmetnog stana za 1. april 2014. godine.

28. Apelantica je izjavila prigovor trećeg lica u kom je navela da je presudom Osnovnog suda utvrđeno da je ona vlasnica predmetnog stana, te da je Osnovnom sudu podnijela tužbu radi proglašenja nedopuštenim izvršenja na predmetnom stanu koji je njen.

29. U vezi sa apelanticinim prigovorom, Okružni privredni sud nije donio odluku, već je dopisom od 4. aprila 2014. godine obavijestio da je ona, kao treće lice, povodom identičnog prigovora upućena na parnicu zaključkom od 2. oktobra 2012. godine radi utvrđenja da na nekretninama trećeg lica (predmetnom stanu) ima takvo pravo koje sprečava izvršenje, te da se izvršenje na tim nekretninama proglasi nedopuštenim.

30. Iz dokumenata predloženih Ustavnom sudu proizlazi da izvršni postupak u predmetu Okružnog suda nije okončan.

Drugi parnični postupak (osporene presude)

31. Apelantica je 24. februara 2014. godine Osnovnom sudu podnijela tužbu protiv tražioca izvršenja i izvršenika radi proglašenja nedopuštenim izvršenja koje se vodi u predmetu Okružnog privrednog suda broj 61 0 Ip 004883 12 Ip.

32. Osnovni sud je Rješenjem broj 89 1 P 029030 14 P od 19. septembra 2014. godine odredio mjeru osiguranja odgađanjem postupka izvršenja koji se vodi kod Okružnog privrednog suda, a koja ostaje na snazi dok odluka o apelanticinom tužbenom zahtjevu ne postane pravosnažna.

33. Osnovni sud je Presudom broj 89 1 P 029030 15 P 2 od 26. juna 2015. godine, koja je u cjelini potvrđena Presudom Okružnog suda broj 89 0 P 029030 15 Gž 2 od 16. marta 2016. godine, odbio kao neosnovan apelanticin tužbeni zahtjev kojim je tražila da se utvrdi da je nedopušteno izvršenje na predmetnom stanu, kako je označen u rješenju o izvršenju Okružnog privrednog suda, pa da se naloži obustavljanje izvršnog postupka. Također, ukinuto je i rješenje Osnovnog suda od 19. septembra 2014. godine kojim je bila određena mjera osiguranja, pa je

odbijen kao neosnovan apelanticin zahtjev za određivanje mjere osiguranja odgađanjem postupka izvršenja koji se vodi kod Okružnog privrednog suda.

34. Iz obrazloženja presude proizlazi da je među strankama bilo nesporno da je apelantica zaključila ugovor o kupoprodaji predmetnog stana sa izvršenikom, da je po ovom ugovoru u cjelini isplatila kupoprodajnu cijenu, kao i da se nalazi u posjedu spornog stana najkasnije od 2010. godine. Dalje, nesporno je bilo i da se apelantica, na osnovu zaključenog ugovora, iako je izvršenik bio s tim saglasan još 2009. godine, nije uknjižila kao vlasnica predmetnog stana. Dalje, kao nesporno je utvrđeno i da je u trenutku donošenja rješenja o izvršenju 6. septembra 2012. godine po prijedlogu tražioca izvršenja dozvoljeno izvršenje na predmetnom stanu koji je u zemljišnim knjigama upisan kao imovina izvršenika. Najzad, nesporno je bilo i da je apelantica zahtjev za uknjižbu predmetnog stana na osnovu zaključenog ugovora o kupoprodaji podnijela 18. septembra 2012. godine, tj. u trenutku kada je već bila izvršena zabilježba rješenja o izvršenju.

35. Dalje, u obrazloženju presude je konstatirano da je apelantica u izvršnom postupku podnijela prigovor trećeg lica, da ju je Okružni privredni sud zaključkom od 2. oktobra 2012. godine uputio na parnicu, što je ona i učinila, ali ne radi utvrđenja da je rješenje o izvršenju nedopušteno (kako ju je uputio Okružni privredni sud), već radi utvrđivanja prava vlasništva na predmetnom stanu iako joj, po ocjeni Osnovnog suda, ova presuda nije ni trebala.

36. Na osnovu provedenih dokaza, Osnovni sud je zaključio da apelantica nije stekla pravo vlasništva na predmetnom stanu, jer joj nedostaje način stjecanja - upis prava vlasništva u zemljišnu knjigu, a što je neophodan uvjet pored pravnog posla (pisanog ugovora) u smislu člana 53. stav 1. Zakona o stvarnim pravima. Dalje, Osnovni sud je kao neosnovan ocijenio apelanticin zahtjev da se izvršenje proglasi nedopuštenim, jer apelantica na spornom stanu, kao predmetu izvršenja, nema pravo vlasništva da bi kao titular tog prava mogla spriječiti izvršenje. S tim u vezi su bez osnova ocijenjene apelanticine tvrdnje da predmetni stan predstavlja njen dom, jer se u konkretnom slučaju radi o nedostatku jednog od uvjeta za stjecanje prava vlasništva po osnovu pravnog posla-način upisa u zemljišne knjige. Činjenice da je apelantici stan predat u posjed, da ga je kupila i da se nalazi u njemu ocijenjene su bez značaja, jer je predaja način stjecanja prava vlasništva na pokretnim stvarima po osnovu pravnog posla, a ne i na nekretninama. U vezi sa apelanticinim pozivanjem na ugovor o kupoprodaji spornog stana zaključenim sa izvršenikom, ukazano je da on sâm po sebi ne predstavlja apelanticino pravo, već je samo osnova da se u zemljišnim knjigama u Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove izvrši upis prava vlasništva ukoliko su za to ispunjeni uvjeti. S tim u vezi je ukazano da je apelantica o tome upozorena i u samom ugovoru ovjerenom kod notara 8. oktobra 2009. godine (član 8), kao i da je apelantica, s obzirom na vrijeme zaključenja ugovora, imala dovoljno vremena da svoje pravo "konstatira" u zemljišnim knjigama, ili da bar izvrši njegovu predbilježbu kako bi treća lica bila upozorena o tome da neko treći ostvaruje neko pravo na predmetnom stanu.

37. Dalje, iz obrazloženja presude proizlazi da su u konkretnom slučaju tražilac izvršenja i izvršenik nužni suparničari, pa da odluka suda mora biti donesena prema obojici na isti način. Stoga je, bez obzira na činjenicu da je izvršenik apelanticin tužbeni zahtjev u cjelini priznao, imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje, odlučeno kao u izreci presude.

38. Saglasivši se u cjelini sa razlozima i obrazloženjem iz prvostepene presude, Okružni sud je još istakao da su stranke dužne da iznesu sve činjenice na kojim zasnivaju svoje zahtjeve i izvođe dokaze kojim te činjenice utvrđuju, a da je sud samo izuzetno ovlašten da utvrdi činjenice koje stranke nisu iznijele, ako

iz rezultata rasprave i dokazivanja proizlazi da stranke idu za tim da raspolazu zahtjevima kojim ne mogu raspolagati (član 3. stav 2. Zakona o parničnom postupku, u daljnjem tekstu: ZPP). Dalje, ukazano je da, u skladu sa članom 8. ZPP, sud odlučuje na osnovu slobodne ocjene dokaza, koji će se izvesti radi utvrđivanja odlučnih činjenica. Okružni sud je istakao da iz stanja prvostepenog spisa proizlazi da apelantica nije ponudila dokaze koji bi doveli do drugačije odluke suda, a da, u skladu sa pravilom o teretu dokazivanja, činjenice na kojim se određeno pravo zasniva treba dokazati ona strana koja se na to pravo i poziva.

39. Vrhovni sud je Presudom broj 89 I P 029030 16 Rev od 31. januara 2018. godine odbio kao neosnovanu apelanticinu reviziju izjavljenu protiv drugostepene presude.

40. Vrhovni sud se, imajući u vidu član 53. st. 1. i 4. Zakona o stvarnim pravima, saglasio sa stavom nižestepenih sudova, da apelantica nije stekla pravo vlasništva na spornom stanu na osnovu kupoprodajnog ugovora koji je zaključila sa izvršenikom. Dalje, rukovodeći se članom 72. Zakona o izvršnom postupku (u daljnjem tekstu: ZIP) koji štiti tražioca izvršenja i prema kom ni eventualna promjena vlasništva (nakon zabilježbe izvršenja) na nekretnini nije od značaja, jer se izvršni postupak u tom slučaju dalje vodi protiv novog vlasnika, te činjenicom da apelantica nije imala stečeno pravo vlasništva na spornom stanu, Vrhovni sud je zaključio da su nižestepeni sudovi pravilno primijenili materijalno pravo kada su odbili apelanticin tužbeni zahtjev kojim je tražila da se proglasi nedopuštenim izvršenje na predmetnom stanu i da se naloži obustavljanje izvršnog postupka.

41. Vrhovni sud je, dalje, istakao da nije sporno da je pravosnažnom presudom donesenom po apelanticinoj tužbi u drugoj parnici (apelantica je tužbu podnijela, mada ju je izvršni sud uputio da, po izjavljenom prigovoru, kao treće lice podnese tužbu kojom bi tražila da se proglasi nedopuštenim izvršenje na predmetnom stanu) utvrđeno da je ona na osnovu kupoprodajnog ugovora zaključenog 2009. godine sa izvršenikom kupila i postala vlasnica predmetnog stana i da je izvršenik dužan trpjeti da se apelantica bez njegovog daljnjeg znanja i privole uknjiži kao vlasnica. Međutim, za odluku o predmetnom tužbenom zahtjevu kojim se traži da se proglasi da je nedopušteno izvršenje na predmetnom stanu odlučna je činjenica da apelantica u momentu pokretanja izvršnog postupka nije imala stečeno pravo vlasništva na predmetnom stanu, nego samo pravni osnov za upis toga prava, kako su to pravilno utvrdili nižestepeni sudovi. S tim u vezi, Vrhovni sud je istakao i da je i navedena presuda donesena, također, nakon pokretanja izvršnog postupka, pa kako prema već navedenim odredbama ZIP-a ni eventualna promjena prava vlasništva na nekretnini tokom izvršnog postupka ne sprečava da se taj postupak nastavi protiv novog vlasnika, to ni apelanticino pozivanje na navedenu pravosnažnu presudu nije od utjecaja na neosnovanost ovog tužbenog zahtjeva.

42. Slijedeći navedeno, bez značaja su ocijenjeni apelanticini navodi da je polagala pravo na stan i posjed stana, te da je to njen jedini dom.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

43. Apelantica tvrdi da su joj osporenim presudama prekršena prava iz člana II(3.e), f) i k) Ustava Bosne i Hercegovine, te iz člana 6. stav 1. i člana 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

44. U vezi sa tim, apelantica tvrdi da je na osnovu valjanog pravnog posla, ugovora o kupoprodaji, što je potvrđeno i pravosnažnom presudom redovnog suda, stekla pravo vlasništva na predmetnom stanu prije nego što je tražilac izvršenja na njemu pokrenuo postupak izvršenja. Stoga, smatra da je u takvim

okolnostima uknjižba prava vlasništva na predmetnom stanu mogla imati samo deklaratorni, a ne konstitutivni karakter, jer je stjecanje prava vlasništva nastupilo prije pokretanja izvršnog postupka. Dalje, apelantica ističe i da predmetni stan ne može biti predmet izvršenja radi namirenja novčanih potraživanja tražioca izvršenja, jer nije vlasništvo izvršenika. Prema njenom mišljenju, na ovaj način na nju se prebacuje teret lošeg poslovanja izvršenika koji je pao pod stečaj. Apelantica je istakla i da joj je uskraćeno pravo na donošenje odluke u razumnom roku.

45. U dopuni apelacije i zahtjevu za donošenje privremene mjere apelantica je istakla da je u izvršnom postupku koji se vodi kod Okružnog privrednog suda podnijela prigovor kao treće lice koje polaže pravo na predmetni stan koji je predmet izvršenja, te da je zaključkom Okružnog privrednog sud upućena da to svoje pravo ostvaruje u parnici. Apelantica ističe da je pravosnažnom presudom Osnovnog suda od 5. augusta 2013. godine dokazala da polaže pravo na predmetni stan, jer je navedenom presudom utvrđeno da je njegova jedina vlasnica. Dalje, apelantica ističe i da je kao treće lice ponovo 31. marta 2014. godine Okružnom privrednom sudu dostavila prigovor tražeći da se izvršenje na predmetnom stanu, čija je jedina vlasnica, proglasi nedopuštenim, kao i da smatra da su se stekli uvjeti iz čl. 51. i 52. Zakona o izvršnom postupku. S tim u vezi, dalje navodi da ju je u povodu ovog njenog zahtjeva 4. aprila 2014. godine obavijestio Okružni privredni sud da je kao treće lice povodom istog pitanja upućena na parnicu zaključkom ovog suda od 2. oktobra 2012. godine radi utvrđivanja da na predmetnom stanu kao treće lice ima pravo koje sprečava izvršenje.

46. Dalje, apelantica je istakla da bi izvršenjem rješenja Okružnog privrednog suda od 13. septembra 2012. godine za nju nastupila nenadoknadiiva šteta, jer bi bio prodat predmetni stan na kom je, prema pravosnažnoj presudi Osnovnog suda, isključiva vlasnica, te koji je njena imovina i njen jedini dom. Apelantica je, dalje, istakla da je novčana vrijednost predmetnog stana, prema zaključku Okružnog privrednog suda od 18. februara 2014. godine, 77.948,68 KM i da se predmetni stan ne može prodati ispod polovine njegove vrijednosti, što znači da bi u daljnjoj prodaji, bez ograničenja najniže cijene, predmetni stan mogao biti prodat i za jednu KM. Slijedeći navedeno, smatra da se postavlja pitanje da li je prodaja predmetnog stana čija je isključiva vlasnica u izvršnom postupku neophodna kako bi se postigao cilj kom se teži u izvršenju - da se namiri dug koji tražilac izvršenja ima prema izvršeniku. Ovo posebno imajući u vidu da tražilac izvršenja namiruje svoje novčano potraživanje prema izvršeniku prodajom predmetnog stana koji je njeno vlasništvo i koji je njen jedini dom, da predmetni stan, stoga, ne može biti predmet izvršenja, te da je izvršenje na temelju rješenja Okružnog privrednog suda o izvršenju nedopušteno.

b) Odgovor na apelaciju

47. Vrhovni sud je u odgovoru na apelaciju istakao da je primijenio relevantne odredbe Zakona o stvarnim pravima i ZIP-a na način koji nije u suprotnosti sa Ustavom i Evropskom konvencijom, kao i da je postupak pred ovim sudom trajao više od jedne godine.

48. Okružni sud je u odgovoru na apelaciju istakao da u cijelosti ostaje pri razlozima i obrazloženju iz svoje odluke, da apelantica ni na koji način nije stavljena u nepovoljniji položaj u odnosu na drugu stranku u postupku, te da nisu povrijeđena apelanticina prava iz Ustava i Evropske konvencije.

49. Okružni privredni sud je u odgovoru na apelaciju istakao da je u izvršnom postupku koji se vodi pred ovim sudom apelantica, kao treće lice, izjavila prigovor ističući da polaže pravo na predmetni stan koji je predmet izvršenja, da je Osnovni sud donio presudu kojom je utvrđeno da je apelantica isključiva vlasnica predmetnog stana, da izvršni postupak nakon toga nije

obustavljen, pa je apelantica novom tužbom zatražila da se utvrdi da izvršenje nije dozvoljeno, jer izvršenik nije vlasnik predmetnog stana, da je zaključkom ovog suda od 18. aprila 2014. godine proglašena prva prodaja spornog stana. Okružni privredni sud se u cjelini saglasio sa apelanticinim navodima da joj je onemogućeno da ravnopravno učestvuje u postupku zbog toga što je, i pored presude Osnovnog suda kojom je utvrđeno da je apelantica isključiva vlasnica predmetnog stana, donesen zaključak o njegovoj prodaji radi namirenja tražioca izvršenja.

50. Osnovni sud je u odgovoru na apelaciju istakao da je, donoseći osporenu presudu, u cijelosti primijenio pozitivne zakonske propise, kao i odredbe Evropske konvencije, iz čega slijedi da su apelanticini navodi neosnovani.

51. Tražilac izvršenja je u odgovoru na apelaciju interpretirao član 53. Zakona o stvarnim pravima i član 72. ZIP-a, te ukazao na nesporno utvrđenu činjenicu da apelantica na osnovu zaključenog ugovora sa izvršenikom u trenutku zabilješke rješenja o izvršenju na predmetnom stanu nije stekla pravo vlasništva na njemu, jer, u skladu sa članom 53. Zakona o stvarnim pravima, nije bila upisana kao njegova vlasnica, odnosno nije bila podnijela ni zahtjev za njegovu uknjižbu. Stoga, i činjenica da je u posebnom parničnom postupku ishodovala i odluku kojom je utvrđeno da je na osnovu zaključenog ugovora sa izvršenikom stekla pravo vlasništva na spornom stanu ne može biti od značaja za dopuštenost izvršenja s obzirom na to da član 72. ZIP-a štiti tražioca izvršenja na način da propisuje da promjena vlasnika nekretnine u toku izvršnog postupka nije prepreka da se postupak nastavi protiv novog vlasnika.

V. Relevantni propisi

52. **Zakon o stvarnim pravima** ("Službeni glasnik RS" br. 124/08, 3/09, 58/09, 95/11, 60/15 i 18/16) u relevantnom dijelu glasi:

Sticanje svojine

Član 23.

(1) *Pravo svojine stiče se na osnovu pravnog posla, zakona, odluke suda ili drugog organa i nasljeđivanjem, uz ispunjenje pretpostavki propisanih zakonom.*

(2) *Pravnim poslom sticalac prava svojine ne može steći to pravo u većem obimu od onog koje je imalo lice od koga je to pravo stečeno, osim kad sticanje svojine u dobroj vjeri uživa zaštitu.*

(...)

(4) *Odlukom suda ili drugoga organa stiče se svojina u slučajevima određenim zakonom, a na način i pod pretpostavkama određenim zakonom. Sticanjem prava svojine, odlukom suda ili drugog organa ne prestaju stvarna prava koja su drugim licima pripadala na odnosnoj stvari, koja su određena odlukom ili zakonom, te onih koja po prirodi stvari ne mogu dalje postojati.*

(...)

1.1. Sticanje na osnovu pravnog posla

Sticanje uknjižbom

Član 53.

(1) *Pravo svojine na nepokretnostima na osnovu pravnog posla stiče se uknjižbom u zemljišnu knjigu, ako zakonom nije drukčije određeno.*

(2) *Pravni posao iz stava 1. ovog člana zaključuje se u obliku propisanim posebnim zakonom.*

(3) *Svojina se prenosi na osnovu valjano izjavljene volje zemljišnoknjižnog vlasnika usmjerene na to da njegova svojina pređe na sticaoca (clausula intabulandi). Ova izjava volje može biti data u pravnom poslu koji je upravljen na prijenos svojine ili u posebnoj ispravi, koja mora biti sačinjena u zakonom propisanom obliku za prijenos svojine na nepokretnostima.*

(4) Provedena uknjižba djeluje od trenutka kada je sudu podnesen zahtjev za uknjižbu.

Sticanje predbilježbom

Član 54.

(1) Ako nisu ispunjene sve pretpostavke koje pravila zemljišnoknjižnog prava zahtijevaju za uknjižbu prava svojine, može se tražiti predbilježba sticanja prava svojine.

(2) Predbilježbom će svojina biti stečena pod uvjetom naknadnog opravdanja predbilježbe. Opravdanjem se predbilježba pretvara u uknjižbu, a počinje djelovati od časa kad je prijedlog za predbilježbu bio podnesen.

(3) Predbilježba izvršena zbog toga što isprave ne sadrže sve elemente za upis prava ili kada je prijenos svojine uvjetovan ispunjenjem određenih pretpostavki, opravdana je naknadnim podnošenjem potpunog zahtjeva za upis prijenosa svojine na sticaooca ili ispunjavanjem drugih propisanih pretpostavki u određenom roku.

(4) Ako je zahtijevana zbog nedostatka clausule intabulandi, predbilježba se smatra opravdanom, podnošenjem clausule intabulandi.

Zaštita povjerenja u zemljišne knjige

Član 55.

(1) Smatra se da zemljišna knjiga istinito i potpuno odražava činjenično i pravno stanje nepokretnosti, pa ko je u dobroj vjeri postupao s povjerenjem u zemljišne knjige, ne znajući da ono što je u njih upisano nije potpuno ili da je različito od vanknjižnog stanja, uživa u pogledu tog sticanja zaštitu prema odredbama ovog zakona.

(2) Sticalac je bio u dobroj vjeri ako u trenutku zaključenja pravnog posla i u trenutku kad je zahtijevao upis, nije znao niti je s obzirom na okolnosti imao dovoljno razloga da sumnja u to da stvar pripada otuđiocu.

(3) Nedostatak dobre vjere ne može se prebaciti nikome iz razloga što nije istraživao vanknjižno stanje.

53. **Zakon o izvršnom postupku** ("Službeni glasnik RS" br. 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13 i 98/14) u relevantnom dijelu glasi:

Utvrđivanje dužnikove imovine

Član 37.

(1) Tražilac izvršenja može u prijedlogu za izvršenje koji se zasniva na izvršnoj ispravi zahtijevati da sud prije donošenja rješenja o izvršenju zatraži od samog izvršenika i od drugih u zahtjevu određenih fizičkih i pravnih lica odnosno upravnih i drugih organa i organizacija, da sudu dostave podatke o imovini izvršenika, ako tražilac izvršenja učini vjerovatnim da bi ova lica mogla imati ove podatke.

(2) Ovakav zahtjev se može istaći i nakon donošenja rješenja o izvršenju ako izvršenje na predloženom sredstvu izvršenja nije uspjelo.

(...)

Pretpostavke za prigovor

Član 51.

(1) Lice koje tvrdi da u pogledu predmeta izvršenja ima takvo pravo koje sprečava izvršenje može podnijeti prigovor protiv izvršenja tražeći da se izvršenje na tom predmetu proglašeno nedopuštenim u obimu u kojem su prava tog trećeg lica zahvaćena izvršenjem.

(2) Prigovor se može podnijeti do dovršetka izvršnog postupka. Podnošenje prigovora ne sprečava sprovesta izvršenja i ostvarenje potraživanja tražioca izvršenja, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(3) Sud će prigovor dostaviti tražiocu izvršenja i izvršeniku i pozvati ih da se u roku od osam dana izjasne o prigovoru.

Odluke suda po prigovoru trećeg lica

Član 52.

(1) Sud će o prigovoru trećeg lica odlučiti u izvršnom postupku ili će podnosioca prigovora zaključkom uputiti da svoja prava ostvaruje u parnici.

(2) Izvršni sud će o prigovoru odlučiti u izvršnom postupku kada to okolnosti slučaja dopuštaju, a naročito ako podnositelj prigovora dokazuje opravdanost svoga prigovora pravosnažnom presudom, javnom ispravom ili po zakonu ovjerenom privatnom ispravom.

Upućivanje na parnicu

Član 53.

(1) Upućivanje na parnicu iz stava 1. člana 52. ovog zakona, ne sprečava provedba izvršenja niti ostvarenje potraživanja tražioca izvršenja.

(2) U parnici iz stava 1. člana 52. ovog zakona podnositelj prigovora iz člana 51. ovog zakona može tražiti odlaganje izvršenja, pri čemu parnični sud na odgovarajući način primjenjuje odredbe parničnog postupka o određivanju sudskih mjera obezbjeđenja.

(3) Ukoliko donese rješenje o odlaganju izvršenja, parnični sud će odrediti i vrijeme na koje se ono odlaže te ga po službenoj dužnosti dostaviti nadležnom izvršnom sudu na provođenje.

(4) Izvršni sud će po prijemu rješenja iz stava 3. ovog člana zaključkom odgoditi dalje izvršenje, i nastaviti će ga, na prijedlog tražioca izvršenja, nakon pravosnažnosti odluke kojom parnični sud stavlja van snage rješenje o odgodu izvršenja ili odbacuje tužbu podnosioca prigovora, odnosno odbija njegov tužbeni zahtjev. Do nastavka izvršnog postupka, preduzete izvršne radnje ostaju na snazi.

(5) Ako prvostepeni parnični sud usvoji tužbeni zahtjev trećeg lica da se izvršenje proglašeno nedopuštenim i ukine rješenje o izvršenju, naložiće i obustavu izvršnog postupka. Nakon pravosnažnosti ove odluke parničnog suda, izvršni sud će rješenjem konstatovati da je izvršni postupak obustavljen i njime ukinuti sve provedene radnje.

(6) Odlukom o prigovoru trećeg lica koju izvršni sud donese na osnovu stava 2. člana 52. ovog zakona ne dira se u prava tog lica da i nakon te odluke ostvaruje svoja prava protiv tražioca izvršenja, odnosno izvršenika u posebnoj parnici.

(7) Treće lice se može koristiti pravima predviđenim stavom 2. ovog člana samo ako je parnica radi ostvarenja njegovih prava protiv tražioca izvršenja, odnosno izvršenika pokrenuta na osnovu zaključka u upućivanju na parnicu iz stava 1. člana 52. ovog zakona.

Dokaz o svojini izvršenika

Član 70.

(1) Uz prijedlog za izvršenje na nepokretnosti tražilac izvršenja je dužan podnijeti izvod iz zemljišne knjige kao dokaz o tome da je nepokretnost upisana kao svojina izvršenika.

(2) Ako je pravo na nepokretnosti iz stava 1. ovog člana upisano u zemljišnoj knjizi na drugo lice, a ne na izvršenika, prijedlogu se može udovoljiti samo ako su, po utvrđenju izvršenikove imovine u skladu sa članom 37. ovog zakona, ispunjeni uslovi za promjenu zemljišnoknjiškog stanja.

Zabilježba izvršenja

Član 72.

(1) Čim donese rješenje o izvršenju, sud će po službenoj dužnosti odrediti da se u zemljišnoj knjizi upiše zabilježba izvršenja.

(2) Tom zabilježbom tražilac izvršenja stiče pravo da svoje potraživanje namiri iz nepokretnosti (pravo na namirenje) a lice koje nakon upisane zabilježbe izvršenja stekne određena prava nad tom nepokretnošću dužno je trpjeti prvenstveno ostvarenje prava na namirenje tražioca izvršenja stečenog tom zabilježbom.

(3) *Promjena vlasnika nepokretnosti tokom izvršnog postupka ne sprečava da se taj postupak nastavi protiv novog vlasnika kao izvršenika do visine vrijednosti nepokretnosti. Sve radnje preduzete prije toga ostaju na snazi i novi vlasnik ne može u postupku preduzimati one radnje koje ne bi mogao preduzeti prijašnji vlasnik da do promjene svojine nije došlo.*

(...)

VI. Dopustivost

54. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

55. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

56. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj 89 I P 029030 16 Rev od 31. januara 2018. godine protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporenu presudu apelantica je primila 19. marta 2018. godine a apelacija je podnesena 17. aprila 2018. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

57. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

58. Apelantica tvrdi da su joj osporenim presudama povrijeđena prava iz člana II/3.e), f) i k) Ustava Bosne i Hercegovine, te iz člana 6. stav 1. i člana 8. Evropske konvencije i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

Pravo na imovinu

59. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

k) Pravo na imovinu.

Član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju glasi:

Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primjenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulirala korištenje imovine u skladu s općim interesom, ili da bi osigurala plaćanje poreza ili drugih doprinosa ili kazni.

60. Iz apelanticinih navoda, u suštini, proizlazi da smatra da joj je pravo na imovinu povrijeđeno jer osporene odluke ne uspostavljaju pravičnu ravnotežu između prava tražioca izvršenja da namiri svoje potraživanje prema izvršeniku prodajom spornog stana koji nije vlasništvo izvršenika s obzirom na činjenicu da je na spornom stanu stekla pravo vlasništva prije nego što je pokrenut postupak izvršenja na osnovu ugovora o kupoprodaji zaključenog sa izvršenikom, da je obaveze iz ugovora u cjelini izmirla na osnovu čega se i nalazi u posjedu spornog stana, te da

je pravosnažnom presudom utvrđeno da je na osnovu navedenog ugovora postala njegova jedina vlasnica.

61. Ustavni sud zapaža da je apelantica u parničnom postupku pred redovnim sudovima tražila da se utvrdi da je nedozvoljeno izvršenje na spornom stanu koje je Okružni privredni sud, na prijedlog tražioca izvršenja, dozvolio radi namirenja potraživanja koja on ima prema izvršeniku.

62. Apelantica je svoj tužbeni zahtjev temeljila na tvrdnji da je predmetni stan stekla u vlasništvo na osnovu valjanog pravnog posla - ugovora o kupoprodaji koji je zaključila sa izvršenikom i po kom je ispunila obaveze (isplatila u cjelini kupoprodajnu cijenu) i da se nalazi u nesmetanom posjedu spornog stana a koje okolnosti su nastupile prije pokretanja postupka izvršenja, da je pravosnažnom presudom utvrđeno da je na osnovu navedenog kupoprodajnog ugovora ona jedina i isključiva vlasnica spornog stana.

63. U vezi s navedenim, Ustavni sud prvenstveno zapaža da su redovni sudovi apelanticin tužbeni zahtjev odbili jer su zaključili da apelantica na predmetnom stanu, kao predmetu izvršenja, nema pravo vlasništva koje je stekla prije izvršene zabilježbe izvršenja da bi kao titular tog prava mogla spriječiti izvršenje.

64. Ustavni sud podsjeća da koncept "imovine" u smislu člana 1. Protokola broj 1 ima autonomno značenje koje nije ograničeno na vlasništvo na materijalnim dobrima i da je ono nezavisno od formalne klasifikacije u domaćem pravu: određena druga prava i interesi koji predstavljaju imovinu također se mogu smatrati "imovinskim pravima", pa tako i "imovinom" za svrhe ove odredbe. U svakom predmetu pitanje koje treba ispitati jeste da li okolnosti predmeta, uzete u cjelini, daju podnosiocu predstavke pravo na materijalne interese koji se štite članom 1. Protokola broj 1 (vidi, Evropski sud za ljudska prava, u daljnjem tekstu: Evropski sud, *Iatridis protiv Grčke* (GC), aplikacija broj 31107/96, stav 54, ECHR 1999-II, *Beyeler protiv Italije* (GC) broj 33202/96, stav 100, ECHR 2000-I, i *Broniowski protiv Poljske* [GC], aplikacija broj 31443/96, stav 129, ECHR 2004-V).

65. Ustavni sud zapaža da je u postupku pred redovnim sudovima bilo nesporno da je ugovor o kupoprodaji zaključen između apelantice i izvršenika valjan pravni posao koji, u smislu člana 23. Zakona o stvarnim pravima, predstavlja jedan od osnova za stjecanje prava vlasništva. Dalje, Ustavni sud zapaža da je članom 5. ovog ugovora određeno da je izvršenik saglasan da se apelantica na osnovu ovog ugovora, nakon što mu bude uplaćena ukupna kupoprodajna cijena, bez njegove daljnje saglasnosti i pristustva, upiše u listu uložениh ugovora kao vlasnica spornog stana. Članom 6. ugovora određeno je da će apelantica u posjed spornog stana ući 1. novembra 2009. godine pod uvjetom da je kupoprodajna cijena u cijelosti isplaćena, da će biti sačinjen zapisnik o primopredaji, te da ulaskom u posjed stana na apelanticu prelaze svi tereti, koristi i opasnosti u vezi sa stanom i da od tog trenutka teku garantni rokovi. Dakle, iako zaključenjem ugovora o kupoprodaji i isplatom kupoprodajne cijene apelantica nije stekla pravo vlasništva na spornom stanu upisom u odgovarajući registar, kako je to određeno članom 53. Zakona o stvarnim pravima, apelantica je stekla pravo da se upiše kao njegova vlasnica i pravo na posjed spornog stana, što predstavlja "materijalni interes" u smislu člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

66. Dalje, ova apelanticina prava nisu prestala ni zabilježbom rješenja o izvršenju. Naime, Ustavni sud zapaža da je apelantica u izvršnom postupku uložila prigovor trećeg lica, tvrdeći da je na predmetnom stanu stekla pravo vlasništva koje izvršenje čini nedopuštenim. Apelantica je zaključkom upućena na parnicu u kojoj je pravosnažnom presudom (koja je donesena 5. augusta 2013. godine, a u odnosu na izvršenika potvrđena 30. januara 2014. godine) utvrđeno da je na osnovu ugovora iz 2009.

godina kupila i stekla pravo vlasništva na predmetnom stanu, što je izvršenik dužan priznati i trpjeti da se apelantica uknjiži kao vlasnica predmetnog stana. Iz obrazloženja ove presude proizlazi da je za postojanje ovih apelanticinih prava bez značaja činjenica da je u zemljišnoj knjizi već uknjiženo (14. septembra 2012. godine) rješenje o izvršenju kojim je konstituirano pravo namirenja u korist tražioca izvršenja na predmetnom stanu.

67. Slijedeći navedeno, proizlazi da osporene presude kojim je odbijen apelanticin tužbeni zahtjev da se izvršenje na predmetnom stanu proglasi nedopuštenim, jer apelantica prije pokretanja izvršnog postupka na osnovu zaključenog ugovora o kupovini stana nije stekla pravo vlasništva uknjižbom, predstavljaju mišanje u apelanticino pravo na imovinu u smislu člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

68. Ustavni sud podsjeća da član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju sadrži tri različita pravila. Prvo pravilo, koje se nalazi u prvoj rečenici prvog stava, opće je prirode i izražava princip mirnog uživanja u imovini. Drugo pravilo, sadržano u drugoj rečenici istog stava, određuje da lišavanje imovine može da se desi pod određenim uvjetima. Treće pravilo, sadržano u stavu 2. istog člana, dozvoljava da države potpisnice imaju pravo, između ostalog, da kontroliraju korištenje imovine u skladu s javnim interesom. Sva tri pravila su međusobno povezana i nisu u međusobnoj kontradikciji, a drugo i treće pravilo se odnose na određene slučajeve mišanja države u pravo na mirno uživanje imovine i treba da se posmatraju u svjetlu prvog pravila (vidi, Evropski sud za ljudska prava, *Holy Monasteries protiv Grčke*, presuda od 9. decembra 1994. godine, Serija A broj 301-A, stav 51).

69. Dovodeći navedeno u vezu sa činjenicama konkretnog slučaja iz kojih proizlazi da je apelanticin tužbeni zahtjev (kojim je tražila da se utvrdi da je nedopušteno izvršenje na predmetnom stanu) odbijen na osnovu odredaba koje po svojoj prirodi ulaze u krug onih kroz koje država, u suštini, ostvaruje kontrolu korištenja imovine. Dalje, osporene odluke kao učinak imaju otklanjanje prepreke da se nastavi izvršni postupak u kojem apelantica, u konačnici, može biti suočena sa gubitkom predmetnog stana, tj. lišavanjem imovine s obzirom na to da je u izvršnom postupku već donesen zaključak o prodaji predmetnog stana. Međutim, imajući u vidu da apelanticino pravo na posjed predmetnog stana, kao i pravo da se na njemu uknjiži kao vlasnica, a koja je stekla već na osnovu zaključenog ugovora i isplatom kupoprodajne cijene i o čemu joj je potvrdu izdao i sam izvršenik još 2009. godine, nisu prestala uknjižbom rješenja o izvršenju u odgovarajući registar, te da je nakon uknjižbe rješenja o izvršenju pravosnažnom presudom utvrđeno da je apelantica na osnovu zaključenog ugovora kupila i stekla pravo vlasništva na predmetnom stanu, što je izvršenik dužan priznati i trpjeti bez obzira na činjenicu da je uknjiženo rješenje o izvršenju, Ustavni sud će apelanticine navode ispitati u smislu općeg pravila sadržanog u prvoj rečenici člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, tj. mirnog uživanja imovine (vidi, *mutatis mutandis*, Evropski sud, *Ališić i drugi protiv BiH, Hrvatske, Srbije, Slovenije i BJR Makedonije*, presuda od 16. jula 2014. godine, stav 99).

70. Ustavni sud podsjeća, da bi mišanje u pravo na imovinu bilo u skladu sa članom 1. Protokola broj 1, mora biti: predviđeno zakonom, u službi zakonitog cilja u javnom interesu, te mora biti proporcionalno proglašenom cilju, tj. uspostaviti pravičnu ravnotežu između prava pojedinca i općeg javnog interesa.

71. Ustavni sud zapaža da su redovni sudovi osporene presude zasnovali najprije na članu 53. Zakona o stvarnim pravima. Citiranjem odredbom je određeno da se pravo vlasništva na nekretninama na osnovu pravnog posla stječe uknjižbom u zemljišnu knjigu, ako zakonom nije drugačije određeno. Dalje, redovni sudovi su imali u vidu i član 70. ZIP-a prema kom uz

prijedlog za izvršenje na nekretnini mora biti predložen i izvod iz odgovarajućeg registra, kao dokaz da je nekretnina upisana kao vlasništvo izvršenika. Najzad, redovni sudovi su imali u vidu i član 72. ZIP-a prema kome sud po službenoj dužnosti rješenje kojim se dozvoljava izvršenje na nekretnini izvršenika dostavlja radi zabilježbe zemljišnoknjižnom uredu, da se upisom rješenja u zemljišnu knjigu konstituirano pravo namirenja na nekretnini u korist izvršenika, koje egzistira i prema svakom budućem vlasniku u slučaju da do takve promjene dođe u toku izvršnog postupka.

72. Ustavni sud zapaža da iz navedenih odredaba nedvosmisleno proizlazi da izvršenje neće biti dozvoljeno u slučaju da na nekretnini na kojoj je određeno izvršenje postoji pravo vlasništva trećeg lica koje je ustanovljeno prije pokretanja izvršnog postupka. U postupku pred redovnim sudovima nesporno je utvrđeno da apelantica na osnovu zaključenog ugovora u trenutku pokretanja izvršnog postupka nije bila upisana kao vlasnica predmetnog stana, odnosno da je zahtjev za upis podnijela (18. septembra 2012. godine) nakon što je izvršena uknjižba rješenja o izvršenju (14. septembra 2012. godine), tj. konstituirano pravo namirenja u korist tražioca izvršenja. Na drugoj strani, nesporno je utvrđeno i da je izvršenje na predmetnom stanu dozvoljeno na osnovu zahtjeva za izvršenje tražioca izvršenja koji je predložio izvod iz odgovarajućeg registra u kom je kao vlasnik predmetnog stana sa dijelom 1/1 upisan izvršenik. Stoga, proizlazi da je mišanje u konkretnom slučaju zasnovano na zakonu. Pri tome Ustavni sud ukazuje da navedeno postupanje redovnih sudova korespondira sa stavom Ustavnog suda u predmetima koji su sa ovog aspekta - stjecanje prava vlasništva na osnovu pravnog posla pokretali slična pravna pitanja (vidi, *mutatis mutandis*, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 2157/08 od 30. maja 2009. godine, tačka 49).

73. Dalje, Ustavni sud podsjeća da država ima obavezu ne samo da se uzdrži od neopravdanog mišanja u imovinu pojedinca već i da svima na svojoj teritoriji osigura pravnu sigurnost u stjecanju, ostvarivanju i zaštiti prava na nekretninama. Od ove obaveze država nije oslobođena ni onda kada ovakva prava proistječu iz odnosa koje njihovi učesnici slobodnom voljom uređuju. U službi ispunjenja ove obaveze nesumnjivo je i član 53. Zakona o stvarnim pravima koji propisuje da se vlasništvo na nekretninama na osnovu pravnog posla stječe upisom u odgovarajući registar.

74. Dalje, Ustavni sud podsjeća da je svrha izvršnog postupka da osigura prinudno namirenje potraživanja koje je već utvrđeno u izvršnoj i vjerodostojnoj ispravi. Izvršne i vjerodostojne isprave podobne su za izvršenje ukoliko su u njima naznačeni tražilac izvršenja i izvršenik, te predmet, vrsta, obim i vrijeme ispunjenja obaveze. Dalje, izvršni postupak se pokreće na zahtjev tražioca izvršenja, ili po službenoj dužnosti radi prinudnog namirenja potraživanja koje tražilac izvršenja ima prema izvršeniku onako kako je to utvrđeno u izvršnoj ili vjerodostojnoj ispravi. U tom smislu proizlazi da je svrha čl. 70. i 72. ZIP-a da osiguraju da se prinudna naplata provedena na imovini koja nesporno pripada izvršeniku, tj. da pod udar prinudne naplate ne potpadne imovina trećeg lica prema kom tražilac izvršenja nema neki od izvršnih naslova kojim je utvrđeno njegovo potraživanje, te da osigura zaštitu prava tražioca izvršenja od eventualne zloupotrebe od izvršenika ili trećeg lica na način da, nakon dozvoljenog izvršenja na nekretnini izvršenika, izvršenik nekretninu otuđi trećem licu prema kom tražilac izvršenja nema potraživanje utvrđeno izvršnim naslovom i koje nije označeno u izvršnoj ispravi kao izvršenik, te tako prinudno namirenje potraživanja učini nemogućim.

75. Slijedeći navedeno, proizlazi da su pobrojane odredbe oba zakona u službi osiguranja pravne sigurnosti u stjecanju, ostvarivanju i zaštiti prava koja pripadaju pojedincu, što

predstavlja zakoniti cilj u javnom interesu. Dakle, u konkretnom slučaju miješanje je i u službi legitimnog cilja.

76. Najzad, potrebno je odgovoriti na pitanje da li u okolnostima konkretnog slučaja miješanje zadovoljava i razuman odnos proporcionalnosti između općeg interesa i interesa pojedinaca. U vezi s tim, Ustavni sud, slijedeći vlastitu praksu i praksu Evropskog suda, ukazuje na to da u svakom pojedinom slučaju mora postojati "pravičan odnos" između zahtjeva javnog interesa koji se želi postići i zaštite osnovnih prava pojedinaca, što nije moguće postići ako apelant mora snositi "poseban i pretjeran teret" (vidi, Evropski sud za ljudska prava, *James i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 21. februara 1986. godine, Serija A broj 98, st. 46. i 50).

77. Ustavni sud zapaža da nije sporno da je apelantica propustila da se, u skladu sa članom 53. Zakona o stvarnim pravima, na osnovu valjanog pravnog posla uknjiži i kao vlasnica predmetnog stana. Nesporno je da je u tom smislu na jasan i nedvosmislen način upozorena i članom 8. ugovora koji je zaključila sa izvršenikom, tj. da tek upisom prava vlasništva u list uloženi ugovora postaje vlasnica predmetnog stana, kao i da je uvjet za upis prava vlasništva uvjerenje o oslobađanju od obaveze plaćanja poreza na promet a koju obavezu je preuzela zaključenjem ugovora. Dalje, nije sporno da je tražilac izvršenja uz prijedlog za izvršenje predao izvod iz odgovarajućeg registra u kom je kao vlasnik predmetnog stana upisan izvršenik sa dijelom 1/1, da je rješenje o izvršenju upisano u odgovarajući registar i da je konstituirano pravo namirenja u korist tražioca izvršenja na koje ne mogu utjecati eventualne promjene vlasnika nekretnine u toku izvršnog postupka. Najzad, nije sporno da apelantica nije iskoristila ni mogućnost da na osnovu zaključenog ugovora sa izvršenikom zatraži predbilježbu stjecanja prava vlasništva na predmetnom stanu u smislu člana 54. Zakona o stvarnim pravima (dok se ne ispune sve pretpostavke zemljišnoknjižnog prava za uknjižbu prava vlasništva) posebno imajući u vidu i da se od imaooca prava razumno očekuje da zauzme aktivan stav, odnosno da preduzima mjere i radnje radi ostvarivanja i zaštite svojih prava.

78. Međutim, Ustavni sud zapaža da je u postupku pred redovnim sudovima bilo nesporno da je apelantica ugovor o kupoprodaji predmetnog stana sa izvršenikom zaključila, te u cjelini isplatila kupoprodajnu cijenu izvršeniku prije nego što je na predmetnom stanu konstituirano pravo na namirenje u korist tražioca izvršenja. Na osnovu ovog ugovora apelantica je prije konstituiranog prava na namirenje tražioca izvršenja na predmetnom stanu stekla pravo na posjed predmetnog stana (u postupku i nije bilo sporno da je apelantica u nesmetanom posjedu stana) i pravo na uknjižbu prava vlasništva na predmetnom stanu (izvršenik je prije konstituiranja prava na namirenje u korist tražioca izvršenja na predmetnom stanu izdao potvrdu da je izmirila sve obaveze po ugovoru koji su zaključili i da je saglasan da se predmetni stan uknjiži kao apelantino vlasništvo). Ova apelantina prava nisu prestala da postoje ni zabilježbom rješenja o izvršenju na predmetnom stanu. Najzad, pravosnažnom presudom nakon pokretanja izvršnog postupka je utvrđeno da je apelantica na osnovu zaključenog ugovora i isplatom kupoprodajne cijene stekla pravo vlasništva na predmetnom stanu i pravo da se uknjiži kao njegova vlasnica, što je izvršenik dužan priznati i trpjeti da se uknjiži kao vlasnik iako je u trenutku donošenja ove presude rješenje o izvršenju na predmetnom stanu već bilo zabilježeno u odgovarajućem registru.

79. Stoga, proizlazi da raspolaganje predmetnim stanom između apelantice i izvršenika na osnovu ugovora koji su zaključili nije uslijedilo kao rezultat pokrenutog izvršnog postupka i s ciljem da se tražilac izvršenja onemogući da prinudno naplati svoje potraživanje od izvršenika, a od čega ga štiti upravo član 72. ZIP-a propisujući, pored ostalog, da promjena vlasnika nekretnine

dok traje izvršni postupak nema značaj na njegovo pravo namirenja na toj nekretnini. Međutim, redovni sudovi su smatrali da su navedene okolnosti bez značaja, jer apelantica na osnovu zaključenog ugovora nije stekla i pravo vlasništva, u smislu člana 53. Zakona o stvarnim pravima, zbog čega su propustili da ih dovedu u vezu sa svrhom člana 72. ZIP-a i tako na apelanticu stavili pretjeran teret pružajući zaštitu tražiocu izvršenja od raspolaganja koje je prethodilo zabilježbi izvršenja i koje nije bilo preduzeto radi onemogućavanja namirenja njegovog potraživanja od izvršenika. Ovo posebno imajući u vidu da, nakon izdavanja potvrde izvršenika još 2009. godine da se apelantica može uknjižiti kao vlasnica predmetnog stana, to njeno pravo nije prestalo postojati ni nakon izvršene zabilježbe izvršenja, da je radnje u svrhu uknjižbe - predaju ugovora Poreznoj upravi radi reguliranja poreza preduzela u junu 2012. godine, da se ovaj postupak odužio zbog razloga koji se mogu pripisati Poreznoj upravi, a zbog čega je tek 18. septembra 2012. godine i predala zahtjev za uknjižbu ugovora o kupoprodaji predmetnog stana, tj. nakon što je 6. septembra 2012. godine dozvoljeno izvršenje na predmetnom stanu, odnosno 14. septembra 2012. godine je izvršena i njegova zabilježba u knjizi položenih ugovora.

80. Dalje, Ustavni sud zapaža da i apelantica i tražilac izvršenja svoja prava na predmetnom stanu, u suštini, temelje na odnosu koji je svako od njih uspostavio sa izvršenikom i iz kojeg su proistekla određena prava i obaveze. Nije sporno da su i apelantica i izvršenik iz odnosa koji su uspostavili - ugovora o prodaji - izmirili svoje obaveze, tj. apelantica je izvršeniku u cjelini isplatila kupoprodajnu cijenu, a izvršenik joj je predao u posjed predmetni stan i izdao potvrdu da se može uknjižiti kao njegova vlasnica. Na drugoj strani, nije sporno da izvršenik preuzete obaveze prema tražiocu izvršenja iz odnosa koji su njih dvojica uspostavili nije izvršio zbog čega tražilac izvršenja nastoji da ih prinudno naplati u izvršnom postupku.

81. U ovoj odluci je već ukazano na to da je svrha izvršnog postupka da osigura prinudno namirenje potraživanja koje tražilac izvršenja ima prema izvršeniku na imovini koja pripada izvršeniku. U konkretnom slučaju u izvršnom postupku je već donesen zaključak o prodaji predmetnog stana. To, dalje, znači da bi tražilac izvršenja mogao namiriti svoja potraživanja prema izvršeniku i osloboditi ga obaveze, koju je preuzeo iz odnosa koji su uspostavili, iz prodajne cijene predmetnog stana bez obzira na činjenicu da je apelantica u vezi sa predmetnim stanom izvršeniku izmirila sve obaveze u cjelini - isplatila cijenu. Na taj način bi, u konačnici, na apelanticu, zapravo, bio prebačen teret obaveze izvršenika koja je proistekla iz njegovog odnosa sa tražiocem izvršenja, odnosno rizik koji je tražilac izvršenja preuzeo u pogledu ispunjenja obaveza od izvršenika stupajući u odnos s njim, iako apelantica ni prema tražiocu izvršenja, kao ni prema izvršeniku nema neizmirenih obaveza.

82. Slijedeći navedeno, okolnost da je kao vlasnik predmetnog stana u trenutku pokretanja izvršnog postupka bio upisan izvršenik, što je tražilac izvršenja nesporno dokazao izvodom iz odgovarajućeg registra u smislu člana 70. ZIP-a, samo zbog apelantice propusta da se uknjiži kao vlasnica prije pokretanja izvršnog postupka, pa da zbog toga ne postoji prepreka da se provede dozvoljeno izvršenje, rezultira pretjeranim teretom na apelanticinoj strani. Ovo posebno imajući u vidu da iz osporenih odluka proizlazi da ni za tražioca izvršenja, kao ni za izvršenika nije bilo sporno da su i prije pokretanja izvršnog postupka i apelantica i izvršenik uzajamne obaveze iz odnosa koji su uspostavili u cjelini izmirili jedno prema drugom, te da apelantina prava nastala iz ovog odnosa (pravo na posjed i pravo na uknjižbu) nisu prestala ni uknjižbom rješenja o izvršenju, niti je uknjižba rješenja o izvršenju, kako je utvrđeno pravosnažnom presudom, bila prepreka da apelantica na osnovu valjanog ugovora

sa izvršenikom stekne pravo vlasništva na predmetnom stanu i pravo da se na njemu uknjiži.

83. Najzad, Ustavni sud podsjeća da, u skladu sa ZIP-om, tražilac izvršenja, u slučaju da dozvoljeno izvršenje nije moguće provesti na predloženom sredstvu izvršenja, sve do namirenja svog potraživanja i dok postoji bilo koja imovina izvršenika, može predlagati nova sredstva izvršenja. Također, u skladu sa članom 37. ZIP-a (utvrđivanje imovine dužnika), može zahtijevati da sud od samog izvršenika i od drugih fizičkih i pravnih lica određenih u zahtjevu, upravnih i drugih organa i organizacija zatraži dostavu podataka o imovini izvršenika, ako učini vjerovatnim da bi ova lica mogla imati ove podatke.

84. Stoga, proizlazi da se u okolnostima konkretnog slučaja ne može zaključiti da bi proglašenjem nedopuštenog izvršenja na predmetnom stanu na tražioca izvršenja bio stavljen pretjeran teret u ostvarivanju potraživanja koje ima prema izvršeniku. Ovo posebno imajući u vidu da je apelantica u postupku pred redovnim sudovima tvrdila i da je predmetni stan njen jedini dom a koju činjenicu su redovni sudovi ocijenili bez značaja, jer apelantica nije stekla pravo vlasništva upisom u odgovarajući registar, pri tome potpuno zanemarujući nespornu činjenicu da je na osnovu valjanog pravnog posla u posjedu predmetnog stana, kao i da ovo njeno pravo nije prestalo ni zabilježbom rješenja o izvršenju.

85. Ustavni sud smatra da miješanje u apelantino pravo na mirmo uživanje imovine, iako zasnovano na zakonu i u službi legitimnog cilja, na apelanticu stavlja pretjeran teret koji se ne može opravdati njenim propustom da se prije pokretanja izvršnog postupka uknjiži kao vlasnica predmetnog stana s obzirom na činjenicu da je prije pokretanja izvršnog postupka zaključivanjem ugovora sa izvršenikom, kome je u cjelini isplatila kupoprodajnu cijenu za predmetni stan, stekla pravo na posjed i pravo da se uknjiži kao njegova vlasnica, a koja prava nisu prestala ni uknjižbom rješenja o izvršenju, niti je uknjižba rješenja o izvršenju, kako je utvrđeno pravosnažnom presudom, bila prepreka da apelantica na osnovu valjanog ugovora sa izvršenikom stekne pravo vlasništva na predmetnom stanu i pravo da se na njemu uknjiži.

86. Ustavni sud zaključuje da je prekršeno apelantino pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

Ostali navodi

87. S obzirom na utvrđenu povredu apelantčinog prava na imovinu, Ustavni sud smatra da nema potrebe da posebno ispituje i apelantčine navode o povredi prava iz člana II/3.e) i f) Ustava Bosne i Hercegovine, te iz čl. 6. i 8. Evropske konvencije.

VIII. Zaključak

88. Ustavni sud zaključuje da u specifičnim okolnostima konkretnog slučaja postoji povreda prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju kada u okolnostima konkretnog slučaja miješanje u apelantino pravo na imovinu, iako zakonito i u službi legitimnog cilja, za apelanticu rezultira pretjeranim teretom koji se ne može opravdati legitimnim ciljem u čijoj je službi.

89. Na osnovu člana 59. st. (1) i (2), člana 62. stav (1) i člana 64. stav (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

90. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Zlatko M. Knežević, s. r.

Kovačević, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka b) i članka 59. st. (1) i (2), članka 62. stavak (1) i članka 64. stavak (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik

Mato Tadić, dopredsjednik

Mirsad Čeman, dopredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudac

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 17. srpnja 2018. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija **Žane Kovačević.**

Utvrđuje se povreda prava na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Ukida se Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 89 1 P 029030 16 Rev od 31. siječnja 2018. godine.

Predmet se vraća Vrhovnom sudu Republike Srpske, koji je dužan po žurnom postupku donijeti novu odluku sukladno članku II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članku 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Nalaže se Vrhovnom sudu Republike Srpske da, sukladno članku 72. stavak (5) Pravila Ustavnog suda, u roku od tri mjeseca od dana dostave ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Na temelju članka 64. stavak (4) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, prestaje pravno djelovanje Odluke o privremenoj mjeri broj AP 2326/18 od 19. lipnja 2018. godine.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Žana Kovačević (u daljnjem tekstu: apelantica), koju zastupaju odvjetnici Aida Kreso i Suzana Nadarević iz Sarajeva, podnijela je 17. travnja 2018. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) apelaciju protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 89 1 P 029030 16 Rev od 31. siječnja 2018. godine, Presude Okružnog suda u Istočnom Sarajevu (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj 89 0 P 029030 15 Gž 2 od 16. ožujka 2016. godine i Presude Osnovnog suda u Sokocu (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) broj 89 1 P 029030 15 P 2 od 26. lipnja 2015. godine.

2. Apelantica je zatražila donošenje privremene mjere kojom bi bilo obustavljeno izvršenje Rješenja Okružnog privrednog suda u Istočnom Sarajevu (u daljnjem tekstu: Okružni privredni sud) broj 61 0 Ip 004883 12 Ip od 13. rujna 2012. godine do donošenja odluke Ustavnog suda povodom njezine apelacije.

3. Apelantica je dopunila apelaciju 11. svibnja 2018. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

4. Ustavni sud je Odlukom o privremenoj mjeri broj AP 2326/18 od 19. lipnja 2018. godine usvojio apelantičin zahtjev za donošenje privremene mjere.

5. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog i Okružnog suda, Okružnog privrednog suda, Osnovnog suda, te sudionika u postupku MIS-a d.o.o. Istočno Sarajevo (u daljnjem tekstu: tražitelj izvršenja) i "Gradnja Lorda" d.o.o. Istočno Sarajevo (u daljnjem tekstu: izvršenik) zatraženo je 9. svibnja

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 2326/18**, rješavajući apelaciju **Žane**

2018. godine da dostave odgovore na apelaciju, a od Osnovnog suda i da dostavi na uvid spis broj 89 1 P 029030 15 P 2.

6. Vrhovni sud je dostavio odgovor 17. svibnja 2018. godine, Okružni i Osnovni sud i tražitelj izvršenja 21. svibnja 2018. godine, a Okružni privredni sud 23. svibnja 2018. godine. Osnovni sud je dostavio i spis. Nakon izvršenog uvida spis je vraćen 22. lipnja 2018. godine.

7. Sudionik u postupku - izvršenik, obaviješten 12. svibnja 2018. godine, nije preuzeo pismeno kojim je tražena dostava odgovora na apelaciju.

III. Činjenično stanje

8. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantičnih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

Uvodne napomene

9. Apelantica je 1. rujna 2009. godine sa izvršenikom zaključila ugovor o građenju bliže označenog stana (u daljnjem tekstu: predmetni stan). U dijelu I. Predmet ugovora određeno je, pored ostalog, da izvršenik prodaje, a apelantica "kupa" predmetni stan u svojini", da apelantica može na temelju ovog ugovora i pod uvjetima ovog ugovora, bez dalje privole prodavca, tražiti uknjižbu prava vlasništva na svoje ime u zemljišnim knjigama, uz predloženje dokaza o izmirenju ugovorene kupoprodajne cijene koju izdaje izvršenik i uplate poreza na nekretninu koju je apelantica obvezna platiti u zakonskom roku, da je izvršenik dužan srediti zemljišnoknjižno stanje u pogledu spornog stana, kako bi apelantici omogućio prijenos prava vlasništva. U dijelu ovog ugovora označenog kao IV. Knjiženje prava svojine određeno je da kupac - apelantica ne može na temelju ovog ugovora zahtijevati, niti izvršiti uknjižbu prava vlasništva, odnosno prava korištenja sve dok ne pribavi ovjerenu i potpisanu potvrdu prodavca-izvršenika da je izmirila sve ugovorne obveze u pogledu plaćanja. Takva potvrda daje se u obliku klauzule na ovom ugovoru koju ovjerava i potpisuje prodavac. Također, određeno je da troškovi uknjižbe padaju na teret kupca, tj. apelantice.

10. Apelantica i izvršenik su 8. listopada 2009. godine kod bilježnika zaključili i ovjerali ugovor o prodaji predmetnog stana. U članku 4. (Odgovornost za pravne i materijalne nedostatke) ugovora konstatirano je da izvršenik izjavljuje da mu nisu poznati nikakvi skriveni nedostaci, da je predmetni stan slobodan od upisanih i neupisanih prava i ograničenja, kao i da ga ne terete nikakva potraživanja osigurana neuknjiženom hipotekom, kamatama, neplaćenim porezima i doprinosima, da nije predmet nevidljivih služnosti, tereta ili drugih stvarnih prava. Člankom 5. (Zemljišnoknjižni i ostali zahtjevi) određeno je da je izvršenik suglasan da se apelantica na temelju ovog ugovora, nakon što mu bude uplaćena ukupna kupoprodajna cijena, bez njegove daljnje suglasnosti i nazočnosti, upiše u listu uloženi ugovora kao vlasnica predmetnog stana. Člankom 6. (Ulazak u posjed) ugovora određeno je da će apelantica u posjed spornog stana ući 1. studenog 2009. godine pod uvjetom da je kupoprodajna cijena u cijelosti isplaćena, da će biti sačinjen zapisnik o primopredaji, te da ulaskom u posjed stana na apelanticu prelaze svi tereti, koristi i opasnosti vezani uz stan i da od tog trenutka teku garantni rokovi. Člankom 8. (Upozorenje i pouke) određeno je, pored ostalog, da tek upisom prava vlasništva u list uloženi ugovora apelantica postaje vlasnica spornog stana, da je uvjet za uknjižbu prava vlasništva uvjerenje o oslobađanju obveze od plaćanja poreza na promet.

11. Izvršenik je 29. listopada 2009. godine izdao potvrdu iz koje proizlazi da je apelantica kao kupac izmirila sve obveze po ugovoru od 8. listopada 2009. godine, te da je suglasan da se predmetni stan uknjiži na apelanticu.

12. Prema predračunu "Elektrodistribucije" Pale od 12. veljače 2012. godine proizlazi da je apelantica u posjedu spornog stana.

13. Apelantica je 4. lipnja 2012. godine bilježnički ovjereni ugovor o kupovini predmetnog stana predala Ministarstvu financija - Porezna uprava RS.

14. Apelantica je 18. rujna 2012. godine Republičkoj upravi za geodetske i imovinskopravne poslove - PJ Istočno Novo Sarajevo podnijela zahtjev za upis prava vlasništva na predmetnom stanu.

Izvršni postupak

15. Okružni privredni sud je Rješenjem o izvršenju broj 61 0 Ip 004883 12 Ip od 6. rujna 2012. godine po prijedlogu tražitelja izvršenja, a protiv izvršenika dozvolio izvršenje na predmetnom stanu kao vlasništvu izvršenika. Zabilješka ovog rješenja izvršena je u knjizi položenih ugovora 14. rujna 2012. godine.

16. Apelantica je kao treća osoba u predmetu Okružnog privrednog suda broj 61 0 Ip 004883 12 Ip izjavila prigovor.

17. Okružni privredni sud je 2. listopada 2012. godine donio zaključak da se apelantica kao treća osoba upućuje na parnicu radi utvrđivanja da na predmetnom stanu na kojem je određeno izvršenje ima takvo pravo koje sprečava izvršenje, odnosno da se izvršenje na predmetnom stanu proglasi nedopuštenim.

Prvi parnični postupak

18. Apelantica je, postupajući sukladno zaključku Okružnog privrednog suda od 2. listopada 2012. godine, podnijela tužbu protiv tražitelja izvršenja i izvršenika radi priznanja vlasništva na predmetnom stanu sa prijedlogom da se odredi mjera osiguranja odgađanjem postupka izvršenja koji se vodi kod Okružnog privrednog suda.

19. Osnovni sud je Presudom broj 89 1 P 025959 12 P od 5. kolovoza 2013. godine utvrdio da je apelantica, na temelju zaključenog kupoprodajnog ugovora sa izvršenikom, kupila i postala isključivi vlasnik predmetnog stana, te da je isplatom označenog novčanog iznosa postala vlasnica sa dijelom 1/1, što su tražitelj izvršenja i izvršenik dužni priznati i trpjeti da se bez njihovog daljnjeg znanja i privole apelantica uknjiži u označeni upisni list. Istom presudom odbijen je apelantičin zahtjev za određivanje mjere osiguranja odgađanjem postupka izvršenja koji se vodi kod Okružnog privrednog suda pod brojem 61 0 Ip 004883 12 Ip, koji se odnosi na prodaju predmetnog stana do pravomoćnog okončanja ovog parničnog postupka.

20. Iz obrazloženja presude proizlazi da je izvršenik u cijelosti priznao apelantičin tužbeni zahtjev u odnosu na uknjižbu predmetnog stana kao vlasništvo koje je stekla zaključivanjem valjanog ugovora o prodaji, isplatom kupoprodajne cijene i ulaskom u posjed stana. Kao neutemeljeni su ocijenjeni navodi tražitelja izvršenja da se apelantica ne može upisati kao vlasnica predmetnog stana umjesto izvršenika, jer se samom uknjižbom ni na koji način ne zadire u prava tražitelja izvršenja u pogledu tereta koji su upisani u C listu na temelju zaključka Okružnog privrednog suda (zabilješka rješenja o izvršenju).

21. Odbijajući apelantičin zahtjev za određivanje mjere osiguranja Osnovni sud je istaknuo da on izlazi izvan okvira tužbenog zahtjeva, jer se odnosi na zaključak Okružnog privrednog suda o zabilježbi rješenja o izvršenju Republičke uprave za geodetske i imovinskopravne poslove u pogledu stečenih založnih prava od tražitelja izvršenja prema izvršeniku.

22. Okružni sud je Presudom broj 89 1 P 025959 13 Gž od 30. siječnja 2014. godine, pored ostalog, uvažio priziv tražitelja izvršenja i presudu Osnovnog suda preinačio tako da je apelantičin tužbeni zahtjev u odnosu na tražitelja izvršenja odbio. Prvostupanjska presuda ostala je neizmijenjena u dijelu u kojem je apelantičin tužbeni zahtjev usvojen u odnosu na izvršenika.

23. Iz obrazloženja presude proizlazi da su ocijenjeni kao utemeljeni prizivni navodi tražitelja izvršenja o nedostatku pasivne legitimacije. S tim u svezi je ukazano da tražitelj izvršenja opravdano ističe da u ugovoru o kupoprodaji predmetnog stana zaključenom između apelantice i izvršenika nije bio ugovorna strana, niti je u zemljišnim knjigama uknjižen na predmetnom stanu, pa imajući to u vidu, te apelantičin tužbeni zahtjev, ocijenjena je kao utemeljena tvrdnja tražitelja izvršenja (a što je isticao i u postupku koji je prethodio donošenju prvostupanske presude) o nedostatku pasivne legitimacije na njegovoj strani. Slijedeći navedeno, apelantičin tužbeni zahtjev u odnosu na tražitelja izvršenja je odbijen.

24. Okružni sud se suglasio sa razlozima i obrazloženjima iz prvostupanske presude na temelju kojih je odbijen apelantičin zahtjev za određivanje mjere osiguranja. S tim u svezi je ukazano da ne postoji funkcionalna veza između postavljenog tužbenog zahtjeva i predložene mjere osiguranja, jer se tužbenim zahtjevom traži odgađanje izvršenja koje se vodi pred Okružnim privrednim sudom, a zbog čega zahtjev nije u funkciji osiguranja tužbenog zahtjeva u ovom postupku kojim apelantica traži da se utvrdi da je zaključenjem kupoprodajnog ugovora kupila i postala isključiva vlasnica predmetnog stana.

Nastavak izvršnog postupka

25. Okružni privredni sud je zaključkom broj 61 0 Ip 004883 12 Ip od 18. veljače 2014. godine na prijedlog tražitelja izvršenja nastavio izvršenje određeno Rješenjem o izvršenju broj 61 0 Ip 004883 12 Ip od 6. rujna 2012. godine, koje je odgođeno zaključkom broj 61 0 Ip 004883 Ip od 7. veljače 2013. godine.

26. U obrazloženju zaključka je konstatirano da iz presude Osnovnog suda od 25. studenog 2013. godine proizlazi da je apelantičin tužbeni zahtjev usvojen, da se presuda i tužbeni zahtjev odnose na utvrđenje prava vlasništva na predmetnom stanu koji je predmet izvršenja, te priznanje prava na uknjižbu na spornom stanu. Dalje, ukazano je da se navedena presuda ne odnosi na proglašenje izvršenja nedopuštenim i ukidanje rješenja o izvršenju, te nalažanje da se obustavi izvršni postupak s kojim ciljem je apelantica, kao treća osoba, upućena na parnicu.

27. Okružni privredni sud je zaključkom broj 61 0 Ip 004883 12 Ip od 18. veljače 2014. godine odredio prvo ročište za prodaju nekretnina izvršenika - predmetnog stana za 1. travanj 2014. godine.

28. Apelantica je izjavila prigovor treće osobe u kojem je navela da je presudom Osnovnog suda utvrđeno da je ona vlasnica predmetnog stana, te da je Osnovnom sudu podnijela tužbu radi proglašenja nedopuštenim izvršenja na predmetnom stanu koji je njezin.

29. U svezi sa apelantičnim prigovorom, Okružni privredni sud nije donio odluku, već je dopisom od 4. travnja 2014. godine obavijestio da je ona, kao treća osoba, povodom identičnog prigovora upućena na parnicu zaključkom od 2. listopada 2012. godine radi utvrđenja da na nekretninama treće osobe (predmetnom stanu) ima takvo pravo koje sprečava izvršenje, te da se izvršenje na tim nekretninama proglasi nedopuštenim.

30. Iz dokumenata predočenih Ustavnom sudu proizlazi da izvršni postupak u predmetu Okružnog suda nije okončan.

Drugi parnični postupak (osporene presude)

31. Apelantica je 24. veljače 2014. godine Osnovnom sudu podnijela tužbu protiv tražitelja izvršenja i izvršenika radi proglašenja nedopuštenim izvršenja koje se vodi u predmetu Okružnog privrednog suda broj 61 0 Ip 004883 12 Ip.

32. Osnovni sud je Rješenjem broj 89 1 P 029030 14 P od 19. rujna 2014. godine odredio mjeru osiguranja odgađanjem postupka izvršenja koji se vodi kod Okružnog privrednog suda, a koja ostaje na snazi dok odluka o apelantičinom tužbenom zahtjevu ne postane pravomoćna.

33. Osnovni sud je Presudom broj 89 1 P 029030 15 P 2 od 26. lipnja 2015. godine, koja je u cjelini potvrđena Presudom Okružnog suda broj 89 0 P 029030 15 Gž 2 od 16. ožujka 2016. godine, odbio kao neutemeljen apelantičin tužbeni zahtjev kojim je tražila da se utvrdi da je nedopušteno izvršenje na predmetnom stanu, kako je označen u rješenju o izvršenju Okružnog privrednog suda, pa da se naloži obustava izvršnog postupka. Također, ukinuto je i rješenje Osnovnog suda od 19. rujna 2014. godine kojim je bila određena mjera osiguranja, pa je odbijen kao neutemeljen apelantičin zahtjev za određivanje mjere osiguranja odgađanjem postupka izvršenja koji se vodi kod Okružnog privrednog suda.

34. Iz obrazloženja presude proizlazi da je među strankama bilo nepobitno da je apelantica zaključila ugovor o kupoprodaji predmetnog stana sa izvršenikom, da je po ovom ugovoru u cjelini isplatila kupoprodajnu cijenu, kao i da se nalazi u posjedu spornog stana najkasnije od 2010. godine. Dalje, nepobitno je bilo i da se apelantica, na temelju zaključenog ugovora, iako je izvršenik bio s tim suglasan još 2009. godine, nije uknjižila kao vlasnica predmetnog stana. Dalje, kao nepobitno je utvrđeno i da je u trenutku donošenja rješenja o izvršenju 6. rujna 2012. godine po prijedlogu tražitelja izvršenja dozvoljeno izvršenje na predmetnom stanu koji je u zemljišnim knjigama upisan kao imovina izvršenika. Najzad, nepobitno je bilo i da je apelantica zahtjev za uknjižbu predmetnog stana na temelju zaključenog ugovora o kupoprodaji podnijela 18. rujna 2012. godine, tj. u trenutku kada je već bila izvršena zabilježba rješenja o izvršenju.

35. Dalje, u obrazloženju presude je konstatirano da je apelantica u izvršnom postupku podnijela prigovor treće osobe, da ju je Okružni privredni sud zaključkom od 2. listopada 2012. godine uputio na parnicu, što je ona i učinila, ali ne radi utvrđenja da je rješenje o izvršenju nedopušteno (kako ju je uputio Okružni privredni sud), već radi utvrđivanja prava vlasništva na predmetnom stanu iako joj, po ocjeni Osnovnog suda, ova presuda nije ni trebala.

36. Na temelju provedenih dokaza, Osnovni sud je zaključio da apelantica nije stekla pravo vlasništva na predmetnom stanu, jer joj nedostaje način stjecanja - upis prava vlasništva u zemljišnu knjigu, a što je neophodan uvjet pored pravnog posla (pisanoga ugovora) u smislu članka 53. stavak 1. Zakona o stvarnim pravima. Dalje, Osnovni sud je kao neutemeljen ocijenio apelantičin zahtjev da se izvršenje proglasi nedopuštenim, jer apelantica na spornom stanu, kao predmetu izvršenja, nema pravo vlasništva da bi kao titular tog prava mogla spriječiti izvršenje. S tim u svezi su bez osnove ocijenjene apelantičine tvrdnje da predmetni stan predstavlja njezin dom, jer se u konkretnom slučaju radi o nedostatku jednog od uvjeta za stjecanje prava vlasništva po osnovi pravnog posla-način upisa u zemljišne knjige. Činjenice da je apelantici stan predan u posjed, da ga je kupila i da se nalazi u njemu ocijenjene su bez značaja, jer je predaja način stjecanja prava vlasništva na pokretnim stvarima po osnovi pravnog posla, a ne i na nekretninama. U svezi sa apelantičnim pozivanjem na ugovor o kupoprodaji spornog stana zaključenim sa izvršenikom, ukazano je da on sâm po sebi ne predstavlja apelantičino pravo, već je samo osnova da se u zemljišnim knjigama u Republičkoj upravi za geodetske i imovinskopravne poslove izvrši upis prava vlasništva ukoliko su za to ispunjeni uvjeti. S tim u svezi je ukazano da je apelantica o tome upozorena i u samom ugovoru ovjerenom kod bilježnika 8. listopada 2009. godine (članak 8), kao i da je apelantica, obzirom na vrijeme zaključenja ugovora, imala dovoljno vremena da svoje pravo "konstatira" u zemljišnim knjigama, ili da bar izvrši njegovu predbilježbu kako bi treće osobe bile upozorene o tome da netko treći ostvaruje neko pravo na predmetnom stanu.

37. Dalje, iz obrazloženja presude proizlazi da su u konkretnom slučaju tražitelj izvršenja i izvršenik nužni

suparničari, pa da odluka suda mora biti donesena prema obojici na isti način. Stoga je, bez obzira na činjenicu da je izvršenik apelantičin tužbeni zahtjev u cjelini priznao, imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje, odlučeno kao u izreci presude.

38. Suglasivši se u cjelini sa razlozima i obrazloženjem iz prvostupanjske presude, Okružni sud je još istaknuo da su stranke dužne iznijeti sve činjenice na kojim temelje svoje zahtjeve i izvode dokaze kojim te činjenice utvrđuju, a da je sud samo iznimno ovlašten da utvrdi činjenice koje stranke nisu iznijele, ako iz rezultata rasprave i dokazivanja proizlazi da stranke idu za tim da raspolazu zahtjevima kojim ne mogu raspolagati (članak 3. stavak 2. Zakona o parničnom postupku, u daljnjem tekstu: ZPP). Dalje, ukazano je da, sukladno članku 8. ZPP, sud odlučuje na temelju slobodne ocjene dokaza, koji će se izvesti radi utvrđivanja odlučnih činjenica. Okružni sud je istaknuo da iz stanja prvostupanjskog spisa proizlazi da apelantica nije ponudila dokaze koji bi doveli do drugačije odluke suda, a da, sukladno pravilu o teretu dokazivanja, činjenice na kojim se određeno pravo zasniva treba dokazati ona strana koja se na to pravo i poziva.

39. Vrhovni sud je Presudom broj 89 I P 029030 16 Rev od 31. siječnja 2018. godine odbio kao neutemeljenu apelantičinu reviziju izjavljenu protiv drugostupanjske presude.

40. Vrhovni sud se, imajući u vidu članak 53. st. 1. i 4. Zakona o stvarnim pravima, suglasio sa stajalištem nižestupanijskih sudova, da apelantica nije stekla pravo vlasništva na spornom stanu na osnovi kupoprodajnog ugovora koji je zaključila sa izvršenikom. Dalje, rukovodeći se člankom 72. Zakona o izvršnom postupku (u daljnjem tekstu: ZIP) koji štiti tražitelja izvršenja i prema kojem ni eventualna promjena vlasništva (nakon zabilježbe izvršenja) na nekretnini nije od značaja, jer se izvršni postupak u tom slučaju dalje vodi protiv novog vlasnika, te činjenicom da apelantica nije imala stečeno pravo vlasništva na spornom stanu, Vrhovni sud je zaključio da su nižestupanijski sudovi pravilno primijenili materijalno pravo kada su odbili apelantičin tužbeni zahtjev kojim je tražila da se proglasi nedopuštenim izvršenje na predmetnom stanu i da se naloži obustava izvršnog postupka.

41. Vrhovni sud je, dalje, istaknuo da nije sporno da je pravomoćnom presudom donesenom po apelantičinoj tužbi u drugoj parnici (apelantica je tužbu podnijela, mada ju je izvršni sud uputio da, po izjavljenom prigovoru, kao treća osoba podnese tužbu kojom bi tražila da se proglasi nedopuštenim izvršenje na predmetnom stanu) utvrđeno da je ona na temelju kupoprodajnog ugovora zaključenog 2009. godine sa izvršenikom kupila i postala vlasnica predmetnog stana i da je izvršenik dužan trpjeti da se apelantica bez njegovog daljnjeg znanja i privole uknjiži kao vlasnica. Međutim, za odluku o predmetnom tužbenom zahtjevu kojim se traži da se proglasi da je nedopušteno izvršenje na predmetnom stanu odlučna je činjenica da apelantica u momentu pokretanja izvršnog postupka nije imala stečeno pravo vlasništva na predmetnom stanu, nego samo pravnu osnovu za upis toga prava, kako su to pravilno utvrdili nižestupanijski sudovi. S tim u svezi, Vrhovni sud je istaknuo i da je i navedena presuda donesena, također, nakon pokretanja izvršnog postupka, pa kako prema već navedenim odredbama ZIP-a ni eventualna promjena prava vlasništva na nekretnini tijekom izvršnog postupka ne sprečava da se taj postupak nastavi protiv novog vlasnika, to ni apelantičino pozivanje na navedenu pravomoćnu presudu nije od utjecaja na nutemeljenost ovog tužbenog zahtjeva.

42. Slijedeći navedeno, bez značaja su ocijenjeni apelantičini navodi da je polagala pravo na stan i posjed stana, te da je to njezin jedini dom.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

43. Apelantica tvrdi da su joj osporenim presudama prekršena prava iz članka II/3.(e), (f) i (k) Ustava Bosne i Hercegovine, te iz članka 6. stavak 1. i članka 8. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija) i iz članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

44. U svezi sa tim, apelantica tvrdi da je na temelju valjanog pravnog posla, ugovora o kupoprodaji, što je potvrđeno i pravomoćnom presudom redovitog suda, stekla pravo vlasništva na predmetnom stanu prije nego što je tražitelj izvršenja na njemu pokrenuo postupak izvršenja. Stoga, smatra da je u takvim okolnostima uknjižba prava vlasništva na predmetnom stanu mogla imati samo deklaratorni, a ne konstitutivni karakter, jer je stjecanje prava vlasništva nastupilo prije pokretanja izvršnog postupka. Dalje, apelantica ističe i da predmetni stan ne može biti predmetom izvršenja radi namirenja novčanih potraživanja tražitelja izvršenja, jer nije vlasništvo izvršenika. Prema njezinom mišljenju, na ovaj način na nju se prebacuje teret lošeg poslovanja izvršenika koji je pao pod stečaj. Apelantica je istaknula i da joj je uskraćeno pravo na donošenje odluke u razumnom roku.

45. U dopuni apelacije i zahtjevu za donošenje privremene mjere apelantica je istaknula da je u izvršnom postupku koji se vodi kod Okružnog privrednog suda podnijela prigovor kao treća osoba koja polaže pravo na predmetni stan koji je predmetom izvršenja, te da je zaključkom Okružnog privrednog sud upućena da to svoje pravo ostvaruje u parnici. Apelantica ističe da je pravomoćnom presudom Osnovnog suda od 5. kolovoza 2013. godine dokazala da polaže pravo na predmetni stan, jer je navedenom presudom utvrđeno da je njegova jedina vlasnica. Dalje, apelantica ističe i da je kao treća osoba ponovno 31. ožujka 2014. godine Okružnom privrednom sudu dostavila prigovor tražeći da se izvršenje na predmetnom stanu, čija je jedina vlasnica, proglasi nedopuštenim, kao i da smatra da su se stekli uvjeti iz čl. 51. i 52. Zakona o izvršnom postupku. S tim u svezi, dalje navodi da ju je u povodu ovog njezinog zahtjeva 4. travnja 2014. godine obavijestio Okružni privredni sud da je kao treća osoba povodom istog pitanja upućena na parnicu zaključkom ovog suda od 2. listopada 2012. godine radi utvrđivanja da na predmetnom stanu kao treća osoba ima pravo koje sprečava izvršenje.

46. Dalje, apelantica je istaknula da bi izvršenjem rješenja Okružnog privrednog suda od 13. rujna 2012. godine za nju nastupila nenadoknativa šteta, jer bi bio prodan predmetni stan na kojem je, prema pravomoćnoj presudi Osnovnog suda, isključiva vlasnica, te koji je njezina imovina i njezin jedini dom. Apelantica je, dalje, istaknula da je novčana vrijednost predmetnog stana, prema zaključku Okružnog privrednog suda od 18. veljače 2014. godine, 77.948,68 KM i da se predmetni stan ne može prodati ispod polovice njegove vrijednosti, što znači da bi u daljnjem prodaji, bez ograničenja najniže cijene, predmetni stan mogao biti prodan i za jednu KM. Slijedeći navedeno, smatra da se postavlja pitanje je li prodaja predmetnog stana čija je isključiva vlasnica u izvršnom postupku neophodna kako bi se postigao cilj kojem se teži u izvršenju - da se namiri dug koji tražitelj izvršenja ima prema izvršeniku. Ovo posebice imajući u vidu da tražitelj izvršenja namiruje svoje novčano potraživanje prema izvršeniku prodajom predmetnog stana koji je njezino vlasništvo i koji je njezin jedini dom, da predmetni stan, stoga, ne može biti predmetom izvršenja, te da je izvršenje na temelju rješenja Okružnog privrednog suda o izvršenju nedopušteno.

b) Odgovor na apelaciju

47. Vrhovni sud je u odgovoru na apelaciju istaknuo da je primijenio relevantne odredbe Zakona o stvarnim pravima i ZIP-a na način koji nije u suprotnosti sa Ustavom i Europskom konvencijom, kao i da je postupak pred ovim sudom trajao više od jedne godine.

48. Okružni sud je u odgovoru na apelaciju istaknuo da u cijelosti ostaje pri razlozima i obrazloženju iz svoje odluke, da apelantica ni na koji način nije stavljena u nepovoljniji položaj u odnosu na drugu stranku u postupku, te da nisu povrijeđena apelantičina prava iz Ustava i Europske konvencije.

49. Okružni privredni sud je u odgovoru na apelaciju istaknuo da je u izvršnom postupku koji se vodi pred ovim sudom apelantica, kao treća osoba, izjavila prigovor ističući da polaže pravo na predmetni stan koji je predmetom izvršenja, da je Osnovni sud donio presudu kojom je utvrđeno da je apelantica isključiva vlasnica predmetnog stana, da izvršni postupak nakon toga nije obustavljen, pa je apelantica novom tužbom zatražila da se utvrdi da izvršenje nije dozvoljeno, jer izvršenik nije vlasnik predmetnog stana, da je zaključkom ovog suda od 18. travnja 2014. godine proglašena prva prodaja spornog stana. Okružni privredni sud se u cjelini suglasio sa apelantičinim navodima da joj je onemogućeno jednakopravno sudjelovati u postupku zbog toga što je, i pored presude Osnovnog suda kojom je utvrđeno da je apelantica isključiva vlasnica predmetnog stana, donesen zaključak o njegovoj prodaji radi namirenja tražitelja izvršenja.

50. Osnovni sud je u odgovoru na apelaciju istaknuo da je, donoseći osporenu presudu, u cijelosti primijenio pozitivne zakonske propise, kao i odredbe Europske konvencije, iz čega slijedi da su apelantičini navodi neutemeljeni.

51. Tražitelj izvršenja je u odgovoru na apelaciju interpretirao članak 53. Zakona o stvarnim pravima i članak 72. ZIP-a, te ukazao na nepobitno utvrđenu činjenicu da apelantica na temelju zaključenog ugovora sa izvršenikom u trenutku zabilježbe rješenja o izvršenju na predmetnom stanu nije stekla pravo vlasništva na njemu, jer, sukladno članku 53. Zakona o stvarnim pravima, nije bila upisana kao njegova vlasnica, odnosno nije bila podnijela ni zahtjev za njegovu uknjižbu. Stoga, i činjenica da je u posebnom parničnom postupku ishodovala i odluku kojom je utvrđeno da je na temelju zaključenog ugovora sa izvršenikom stekla pravo vlasništva na spornom stanu ne može biti od značaja za dopuštenost izvršenja obzirom na to da članak 72. ZIP-a štiti tražitelja izvršenja na način da propisuje da promjena vlasnika nekretnine u tijeku izvršnog postupka nije prepreka da se postupak nastavi protiv novog vlasnika.

V. Relevantni propisi

52. **Zakon o stvarnim pravima** ("Službeni glasnik RS" br. 124/08, 3/09, 58/09, 95/11, 60/15 i 18/16) u relevantnom dijelu glasi:

Stjecanje svojine
Članak 23.

(1) *Pravo svojine stječe se na temelju pravnog posla, zakona, odluke suda ili drugog organa i nasljeđivanjem, uz ispunjenje pretpostavki propisanih zakonom.*

(2) *Pravnim poslom stjecatelj prava svojine ne može steći to pravo u većem opsegu od onog koje je imala osoba od koje je to pravo stečeno, osim kad stjecanje svojine u dobroj vjeri uživa zaštitu.*

(...)

(4) *Odlukom suda ili drugoga organa stječe se svojina u slučajevima određenim zakonom, a na način i pod pretpostavkama određenim zakonom. Stjecanjem prava svojine, odlukom suda ili drugog organa ne prestaju stvarna prava koja su drugim osobama pripadala na odnosnoj stvari, koje su određene*

odlukom ili zakonom, te onih koje po naravi stvari ne mogu dalje postojati.

(...)

1.1. Stjecanje na temelju pravnog posla
Stjecanje uknjižbom

Članak 53.

(1) *Pravo svojine na nepokretnostima na temelju pravnog posla stječe se uknjižbom u zemljišnu knjigu, ako zakonom nije drukčije određeno.*

(2) *Pravni posao iz stavka 1. ovoga članka zaključuje se u obliku propisanim posebnim zakonom.*

(3) *Svojina se prenosi na temelju valjano izjavljene volje zemljišnoknjižnog vlasnika usmjerene na to da njegova svojina pređe na stjecatelja (clausula intabulandi). Ova izjava volje može biti data u pravnom poslu koji je upravljen na prijenos svojine ili u posebnoj ispravi, koja mora biti sačinjena u zakonom propisanom obliku za prijenos svojine na nepokretnostima.*

(4) *Provedena uknjižba djeluje od trenutka kada je sudu podnesen zahtjev za uknjižbu.*

Stjecanje predbilježbom

Članak 54.

(1) *Ako nisu ispunjene sve pretpostavke koje pravila zemljišnoknjižnog prava zahtijevaju za uknjižbu prava svojine, može se tražiti predbilježba stjecanja prava svojine.*

(2) *Predbilježbom će svojina biti stečena pod uvjetom naknadnog opravdanja predbilježbe. Opravdanjem se predbilježba pretvara u uknjižbu, a počinje djelovati od časa kad je prijedlog za predbilježbu bio podnesen.*

(3) *Predbilježba izvršena zbog toga što isprave ne sadrže sve elemente za upis prava ili kada je prijenos svojine uvjetovan ispunjenjem određenih pretpostavki, opravdana je naknadnim podnošenjem potpunog zahtjeva za upis prijenosa svojine na sticatelja ili ispunjavanjem drugih propisanih pretpostavki u određenom roku.*

(4) *Ako je zahtijevana zbog nedostatka clausule intabulandi, predbilježba se drži opravdanom, podnošenjem clausule intabulandi.*

Zaštita povjerenja u zemljišne knjige

Članak 55.

(1) *Drži se da zemljišna knjiga istinito i potpuno odražava činjenično i pravno stanje nepokretnosti, pa tko je u dobroj vjeri postupao s povjerenjem u zemljišne knjige, ne znajući da ono što je u njih upisano nije potpuno ili da je različito od vanknjižnog stanja, uživa glede tog stjecanja zaštitu prema odredbama ovog zakona.*

(2) *Stjecatelj je bio u dobroj vjeri ako u trenutku zaključenja pravnog posla i u trenutku kad je zahtijevao upis, nije znao niti je obzirom na okolnosti imao dostatno razloga da dvojiti u to da stvar pripada otuđitelju.*

(3) *Nedostatak dobre vjere ne može se prebaciti nikome iz razloga što nije istraživao vanknjižno stanje.*

53. **Zakon o izvršnom postupku** ("Službeni glasnik RS" br. 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13 i 98/14) u relevantnom dijelu glasi:

Utvrđivanje dužnikove imovine

Član 37.

(1) *Tražilac izvršenja može u prijedlogu za izvršenje koji se zasniva na izvršnoj ispravi zahtijevati da sud prije donošenja rješenja o izvršenju zatraži od samog izvršenika i od drugih u zahtjevu određenih fizičkih i pravnih lica odnosno upravnih i drugih organa i organizacija, da sudu dostave podatke o imovini izvršenika, ako tražilac izvršenja učini vjerovatnim da bi ova lica mogla imati ove podatke.*

(2) Ovakav zahtjev se može istaći i nakon donošenja rješenja o izvršenju ako izvršenje na predloženom sredstvu izvršenja nije uspjelo.

(...)

Pretpostavke za prigovor

Član 51.

(1) Lice koje tvrdi da u pogledu predmeta izvršenja ima takvo pravo koje sprečava izvršenje može podnijeti prigovor protiv izvršenja tražeći da se izvršenje na tom predmetu proglasi nedopuštenim u obimu u kojem su prava tog trećeg lica zahvaćena izvršenjem.

(2) Prigovor se može podnijeti do dovršetka izvršnog postupka. Podnošenje prigovora ne sprečava sprovestba izvršenja i ostvarenje potraživanja tražioca izvršenja, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

(3) Sud će prigovor dostaviti tražiocu izvršenja i izvršeniku i pozvati ih da se u roku od osam dana izjasne o prigovoru.

Odluke suda po prigovoru trećeg lica

Član 52.

(1) Sud će o prigovoru trećeg lica odlučiti u izvršnom postupku ili će podnosioca prigovora zaključkom uputiti da svoja prava ostvaruje u parnici.

(2) Izvršni sud će o prigovoru odlučiti u izvršnom postupku kada to okolnosti slučaja dopuštaju, a naročito ako podnosilac prigovora dokazuje opravdanost svoga prigovora pravosnažnom presudom, javnom ispravom ili po zakonu ovjerenom privatnom ispravom.

Upućivanje na parnicu

Član 53.

(1) Upućivanje na parnicu iz stava 1. člana 52. ovog zakona, ne sprečava provedba izvršenja niti ostvarenje potraživanja tražioca izvršenja.

(2) U parnici iz stava 1. člana 52. ovog zakona podnosilac prigovora iz člana 51. ovog zakona može tražiti odlaganje izvršenja, pri čemu parnični sud na odgovarajući način primjenjuje odredbe parničnog postupka o određivanju sudskih mjera obezbjeđenja.

(3) Ukoliko donese rješenje o odlaganju izvršenja, parnični sud će odrediti i vrijeme na koje se ono odlaže te ga po službenoj dužnosti dostaviti nadležnom izvršnom sudu na provođenje.

(4) Izvršni sud će po prijemu rješenja iz stava 3. ovog člana zaključkom odgoditi dalje izvršenje, i nastaviti će ga, na prijedlog tražioca izvršenja, nakon pravosnažnosti odluke kojom parnični sud stavlja van snage rješenje o odgodi izvršenja ili odbacuje tužbu podnosioca prigovora, odnosno odbija njegov tužbeni zahtjev. Do nastavka izvršnog postupka, preduzete izvršne radnje ostaju na snazi.

(5) Ako prvostepeni parnični sud usvoji tužbeni zahtjev trećeg lica da se izvršenje proglasi nedopuštenim i ukine rješenje o izvršenju, naložice i obustavu izvršnog postupka. Nakon pravosnažnosti ove odluke parničnog suda, izvršni sud će rješenjem konstatovati da je izvršni postupak obustavljen i njime ukinuti sve provedene radnje.

(6) Odlukom o prigovoru trećeg lica koju izvršni sud donese na osnovu stava 2. člana 52. ovog zakona ne dira se u prava tog lica da i nakon te odluke ostvaruje svoja prava protiv tražioca izvršenja, odnosno izvršenika u posebnoj parnici.

(7) Treće lice se može koristiti pravima predviđenim stavom 2. ovog člana samo ako je parnica radi ostvarenja njegovih prava protiv tražioca izvršenja, odnosno izvršenika pokrenuta na osnovu zaključka u upućivanju na parnicu iz stava 1. člana 52. ovog zakona.

Dokaz o svojini izvršenika

Član 70.

(1) Uz prijedlog za izvršenje na nepokretnosti tražilac izvršenja je dužan podnijeti izvod iz zemljišne knjige kao dokaz o tome da je nepokretnost upisana kao svojina izvršenika.

(2) Ako je pravo na nepokretnosti iz stava 1. ovog člana upisano u zemljišnoj knjizi na drugo lice, a ne na izvršenika, prijedlogu se može udovoljiti samo ako su, po utvrđenju izvršenikove imovine u skladu sa članom 37. ovog zakona, ispunjeni uslovi za promjenu zemljišnoknjiškog stanja.

Zabilježba izvršenja

Član 72.

(1) Čim donese rješenje o izvršenju, sud će po službenoj dužnosti odrediti da se u zemljišnoj knjizi upiše zabilježba izvršenja.

(2) Tom zabilježbom tražilac izvršenja stiče pravo da svoje potraživanje namiri iz nepokretnosti (pravo na namirenje) a lice koje nakon upisane zabilježbe izvršenja stekne određena prava nad tom nepokretnošću dužno je trpjeti prvenstveno ostvarenje prava na namirenje tražioca izvršenja stečenog tom zabilježbom.

(3) Promjena vlasnika nepokretnosti tokom izvršnog postupka ne sprečava da se taj postupak nastavi protiv novog vlasnika kao izvršenika do visine vrijednosti nepokretnosti. Sve radnje preduzete prije toga ostaju na snazi i novi vlasnik ne može u postupku preduzimati one radnje koje ne bi mogao preduzeti prijašnji vlasnik da do promjene svojine nije došlo.

(...)

VI. Dopustivost

54. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

55. Sukladno članku 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi učinkoviti pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem učinkovitom pravnom lijeku koji je koristio.

56. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj 89 I P 029030 16 Rev od 31. siječnja 2018. godine protiv koje nema drugih učinkovitih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Potom, osporenu presudu apelantica je primila 19. ožujka 2018. godine a apelacija je podnesena 17. travnja 2018. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neutemeljena.

57. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

58. Apelantica tvrdi da su joj osporenim presudama povrijeđena prava iz članka II/3.(e), (f) i (k) Ustava Bosne i Hercegovine, te iz članka 6. stavak 1. i članka 8. Europske konvencije i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

Pravo na imovinu

59. Članak II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka stavak 2., što uključuje:

k) Pravo na imovinu.

Članak 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju glasi:

Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svoje imovine. Nitko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primjenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulirala korištenje imovine sukladno općem interesu, ili da bi osigurala plaćanje poreza ili drugih doprinosa ili kazni.

60. Iz apelantičnih navoda, u biti, proizlazi da smatra da joj je pravo na imovinu povrijeđeno jer osporene odluke ne uspostavljaju pravičnu ravnotežu između prava tražitelja izvršenja da namiri svoje potraživanje prema izvršeniku prodajom spornog stana koji nije vlasništvo izvršenika obzirom na činjenicu da je na spornom stanu stekla pravo vlasništva prije nego što je pokrenut postupak izvršenja na temelju ugovora o kupoprodaji zaključenog sa izvršenikom, da je obveze iz ugovora u cjelini izmirila na temelju čega se i nalazi u posjedu spornog stana, te da je pravomoćnom presudom utvrđeno da je na temelju navedenog ugovora postala njegova jedina vlasnica.

61. Ustavni sud zapaža da je apelantica u parničnom postupku pred redovitim sudovima tražila da se utvrdi da je nedozvoljeno izvršenje na spornom stanu koje je Okružni privredni sud, na prijedlog tražitelja izvršenja, dozvolio radi namirenja potraživanja koja on ima prema izvršeniku.

62. Apelantica je svoj tužbeni zahtjev temeljila na tvrdnji da je predmetni stan stekla u vlasništvo na osnovi valjanog pravnog posla - ugovora o kupoprodaji koji je zaključila sa izvršenikom i po kojem je ispunila obveze (isplatila u cjelini kupoprodajnu cijenu) i da se nalazi u nesmetanom posjedu spornog stana a koje okolnosti su nastupile prije pokretanja postupka izvršenja, da je pravomoćnom presudom utvrđeno da je na temelju navedenog kupoprodajnog ugovora ona jedina i isključiva vlasnica spornog stana.

63. U svezi s navedenim, Ustavni sud prvenstveno zapaža da su redoviti sudovi apelantičin tužbeni zahtjev odbili jer su zaključili da apelantica na predmetnom stanu, kao predmetu izvršenja, nema pravo vlasništva koje je stekla prije izvršene zabilježbe izvršenja da bi kao titular tog prava mogla spriječiti izvršenje.

64. Ustavni sud podsjeća da koncept "imovine" u smislu članka 1. Protokola broj 1 ima autonomno značenje koje nije ograničeno na vlasništvo na materijalnim dobrima i da je ono neovisno o formalnoj klasifikaciji u domaćem pravu: određena druga prava i interesi koji predstavljaju imovinu također se mogu smatrati "imovinskim pravima", pa tako i "imovinom" za svrhe ove odredbe. U svakom predmetu pitanje koje treba ispitati jeste daju li okolnosti predmeta, uzete u cjelini, podnositelju predstavke pravo na materijalne interese koji se štite člankom 1. Protokola broj 1 (vidi, Europski sud za ljudska prava, u daljnjem tekstu: Europski sud, *Iatridis protiv Grčke* (GC), aplikacija broj 31107/96, stavak 54, ECHR 1999-II, *Beyeler protiv Italije* (GC) broj 33202/96, stavak 100, ECHR 2000-I, i *Broniowski protiv Poljske* [GC], aplikacija broj 31443/96, stavak 129, ECHR 2004-V).

65. Ustavni sud zapaža da je u postupku pred redovitim sudovima bilo nepobitno da je ugovor o kupoprodaji zaključen između apelantice i izvršenika valjan pravni posao koji, u smislu članka 23. Zakona o stvarnim pravima, predstavlja jednu od osnova za stjecanje prava vlasništva. Dalje, Ustavni sud zapaža da

je člankom 5. ovog ugovora određeno da je izvršenik suglasan da se apelantica na temelju ovog ugovora, nakon što mu bude uplaćena ukupna kupoprodajna cijena, bez njegove daljnje suglasnosti i nazočnosti, upiše u listu uloženi ugovora kao vlasnica spornog stana. Člankom 6. ugovora određeno je da će apelantica u posjed spornog stana ući 1. studenog 2009. godine pod uvjetom da je kupoprodajna cijena u cijelosti isplaćena, da će biti sačinjen zapisnik o primopredaji, te da ulaskom u posjed stana na apelanticu prelaze svi tereti, koristi i opasnosti u svezi sa stanom i da od tog trenutka teku garantni rokovi. Dakle, iako zaključenjem ugovora o kupoprodaji i isplatom kupoprodajne cijene apelantica nije stekla pravo vlasništva na spornom stanu upisom u odgovarajući registar, kako je to određeno člankom 53. Zakona o stvarnim pravima, apelantica je stekla pravo da se upiše kao njegova vlasnica i pravo na posjed spornog stana, što predstavlja "materijalni interes" u smislu članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

66. Dalje, ova apelantičina prava nisu prestala ni zabilježbom rješenja o izvršenju. Naime, Ustavni sud zapaža da je apelantica u izvršnom postupku uložila prigovor treće osobe, tvrdeći da je na predmetnom stanu stekla pravo vlasništva koje izvršenje čini nedopuštenim. Apelantica je zaključkom upućena na parnicu u kojoj je pravomoćnom presudom (koja je donesena 5. kolovoza 2013. godine, a u odnosu na izvršenika potvrđena 30. siječnja 2014. godine) utvrđeno da je na temelju ugovora iz 2009. godina kupila i stekla pravo vlasništva na predmetnom stanu, što je izvršenik dužan priznati i trpjeti da se apelantica uknjiži kao vlasnica predmetnog stana. Iz obrazloženja ove presude proizlazi da je za postojanje ovih apelantičnih prava bez značaja činjenica da je u zemljišnoj knjizi već uknjiženo (14. rujna 2012. godine) rješenje o izvršenju kojim je konstituirano pravo namirenja u korist tražitelja izvršenja na predmetnom stanu.

67. Slijedeći navedeno, proizlazi da osporene presude kojim je odbijen apelantičin tužbeni zahtjev da se izvršenje na predmetnom stanu proglasi nedopuštenim, jer apelantica prije pokretanja izvršnog postupka na temelju zaključenog ugovora o kupovini stana nije stekla pravo vlasništva uknjižbom, predstavljaju mišanje u apelantičino pravo na imovinu u smislu članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

68. Ustavni sud podsjeća da članak 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju sadrži tri različita pravila. Prvo pravilo, koje se nalazi u prvoj rečenici prvog stavka, opće je naravi i izražava princip mirnog uživanja u imovini. Drugo pravilo, sadržano u drugoj rečenici istog stavka, određuje da se lišavanje imovine može desiti pod određenim uvjetima. Treće pravilo, sadržano u stavku 2. istog članka, dozvoljava da države potpisnice imaju pravo, između ostalog, kontrolirati korištenje imovine sukladno javnom interesu. Sva tri pravila su međusobno povezana i nisu u međusobnoj kontradikciji, a drugo i treće pravilo se odnose na određene slučajeve mišanja države u pravo na mirno uživanje imovine i trebaju se promatrati u svjetlu prvog pravila (vidi, Europski sud za ljudska prava, *Holy Monasteries protiv Grčke*, presuda od 9. prosinca 1994. godine, Serija A broj 301-A, stavak 51).

69. Dovodeći navedeno u svezu sa činjenicama konkretnog slučaja iz kojih proizlazi da je apelantičin tužbeni zahtjev (kojim je tražila da se utvrdi da je nedopušteno izvršenje na predmetnom stanu) odbijen na temelju odredaba koje po svojoj naravi ulaze u krug onih kroz koje država, u biti, ostvaruje kontrolu korištenja imovine. Dalje, osporene odluke kao učinak imaju otklanjanje prepreke da se nastavi izvršni postupak u kojem apelantica, u konačnici, može biti suočena sa gubitkom predmetnog stana, tj. lišavanjem imovine obzirom na to da je u izvršnom postupku već donesen zaključak o prodaji predmetnog stana. Međutim, imajući u vidu da apelantičino pravo na posjed predmetnog stana, kao i pravo da se na njemu uknjiži kao vlasnica, a koja je stekla već na

temelju zaključenog ugovora i isplatom kupoprodajne cijene i o čemu joj je potvrdu izdao i sam izvršenik još 2009. godine, nisu prestala uknjižbom rješenja o izvršenju u odgovarajućem registru, te da je nakon uknjižbe rješenja o izvršenju pravomoćnom presudom utvrđeno da je apelantica na temelju zaključenog ugovora kupila i stekla pravo vlasništva na predmetnom stanu, što je izvršenik dužan priznati i trpjeti bez obzira na činjenicu da je uknjiženo rješenje o izvršenju, Ustavni sud će apelantičine navode ispitati u smislu općeg pravila sadržanog u prvoj rečenici članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, tj. mirnog uživanja imovine (vidi, *mutatis mutandis*, Europski sud, *Ališić i drugi protiv BiH, Hrvatske, Srbije, Slovenije i BJR Makedonije*, presuda od 16. srpnja 2014. godine, stavak 99).

70. Ustavni sud podsjeća, da bi miješanje u pravo na imovinu bilo sukladno članku 1. Protokola broj 1, mora biti: predviđeno zakonom, u službi zakonitog cilja u javnom interesu, te mora biti proporcionalno proglašenom cilju, tj. uspostaviti pravičnu ravnotežu između prava pojedinca i općeg javnog interesa.

71. Ustavni sud zapaža da su redoviti sudovi osporene presude utemeljili najprije na članku 53. Zakona o stvarnim pravima. Citiranim odredbom je određeno da se pravo vlasništva na nekretninama na temelju pravnog posla stječe uknjižbom u zemljišnu knjigu, ako zakonom nije drugačije određeno. Dalje, redoviti sudovi su imali u vidu i članak 70. ZIP-a prema kojem uz prijedlog za izvršenje na nekretnini mora biti predložen i izvadak iz odgovarajućeg registra, kao dokaz da je nekretnina upisana kao vlasništvo izvršenika. Najzad, redoviti sudovi su imali u vidu i članak 72. ZIP-a prema kojem sud po službenoj dužnosti rješenje kojim se dozvoljava izvršenje na nekretnini izvršenika dostavlja radi zabilježbe zemljišnoknjižnom uredu, da se upisom rješenja u zemljišnu knjigu konstituirano pravo namirenja na nekretnini u korist izvršenika, koje egzistira i prema svakom budućem vlasniku u slučaju da do takve promjene dođe u tijeku izvršnog postupka.

72. Ustavni sud zapaža da iz navedenih odredaba nedvojbeno proizlazi da izvršenje neće biti dozvoljeno u slučaju da na nekretnini na kojoj je određeno izvršenje postoji pravo vlasništva treće osobe koje je ustanovljeno prije pokretanja izvršnog postupka. U postupku pred redovitim sudovima nepobitno je utvrđeno da apelantica na temelju zaključenog ugovora u trenutku pokretanja izvršnog postupka nije bila upisana kao vlasnica predmetnog stana, odnosno da je zahtjev za upis podnijela (18. rujna 2012. godine) nakon što je izvršena uknjižba rješenja o izvršenju (14. rujna 2012. godine), tj. konstituirano pravo namirenja u korist tražitelja izvršenja. Na drugoj strani, nepobitno je utvrđeno i da je izvršenje na predmetnom stanu dozvoljeno na temelju zahtjeva za izvršenje tražitelja izvršenja koji je predložio izvadak iz odgovarajućeg registra u kojem je kao vlasnik predmetnog stana sa dijelom 1/1 upisan izvršenik. Stoga, proizlazi da je miješanje u konkretnom slučaju utemeljeno na zakonu. Pri tome Ustavni sud ukazuje da navedeno postupanje redovitih sudova korespondira sa stajalištem Ustavnog suda u predmetima koji su sa ovog aspekta - stjecanje prava vlasništva na temelju pravnog posla pokretali slična pravna pitanja (vidi, *mutatis mutandis*, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 2157/08 od 30. sverbnja 2009. godine, točka 49).

73. Dalje, Ustavni sud podsjeća da država ima obvezu ne samo da se uzdrži od neopravdanog miješanja u imovinu pojedinca već i da svima na svojem teritoriju osigura pravnu sigurnost u stjecanju, ostvarivanju i zaštiti prava na nekretninama. Od ove obveze država nije oslobođena ni onda kada ovakva prava proistječu iz odnosa koje njihovi sudionici slobodnom voljom uređuju. U službi ispunjenja ove obveze nedvojbeno je i članak 53. Zakona o stvarnim pravima koji propisuje da se vlasništvo na nekretninama na temelju pravnog posla stječe upisom u odgovarajući registar.

74. Dalje, Ustavni sud podsjeća da je svrha izvršnog postupka da osigura prinudno namirenje potraživanja koje je već utvrđeno u izvršnoj i vjerodostojnoj ispravi. Izvršne i vjerodostojne isprave podobne su za izvršenje ukoliko su u njima naznačeni tražitelj izvršenja i izvršenik, te predmet, vrsta, opseg i vrijeme ispunjenja obveze. Dalje, izvršni postupak se pokreće na zahtjev tražitelja izvršenja, ili po službenoj dužnosti radi prinudnog namirenja potraživanja koje tražitelj izvršenja ima prema izvršeniku onako kako je to utvrđeno u izvršnoj ili vjerodostojnoj ispravi. U tom smislu proizlazi da je svrha čl. 70. i 72. ZIP-a da osiguraju da se prinudna naplata provedena na imovini koja nepobitno pripada izvršeniku, tj. da pod udar prinudne naplate ne potpadne imovina treće osobe prema kojoj tražitelj izvršenja nema neki od izvršnih naslova kojim je utvrđeno njegovo potraživanje, te da osigura zaštitu prava tražitelja izvršenja od eventualne zloupotrebe od izvršenika ili treće osobe na način da, nakon dozvoljenog izvršenja na nekretnini izvršenika, izvršenik nekretninu otuđi trećoj osobi prema kojoj tražitelj izvršenja nema potraživanje utvrđeno izvršnim naslovom i koja nije označena u izvršnoj ispravi kao izvršenik, te tako prinudno namirenje potraživanja učini nemogućim.

75. Slijedeći navedeno, proizlazi da su pobrojane odredbe oba zakona u službi osiguranja pravne sigurnosti u stjecanju, ostvarivanju i zaštiti prava koja pripadaju pojedincu, što predstavlja zakoniti cilj u javnom interesu. Dakle, u konkretnom slučaju miješanje je i u službi legitimnog cilja.

76. Najzad, potrebno je odgovoriti na pitanje zadovoljava li u okolnostima konkretnog slučaja miješanje i razuman odnos proporcionalnosti između općeg interesa i interesa pojedinaca. U svezi s tim, Ustavni sud, slijedeći vlastitu praksu i praksu Europskog suda, ukazuje na to da u svakom pojedinom slučaju mora postojati "pravičan odnos" između zahtjeva javnog interesa koji se želi postignuti i zaštite temeljnih prava pojedinaca, što nije moguće postignuti ako apelant mora snositi "poseban i pretjeran teret" (vidi, Europski sud za ljudska prava, *James i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 21. veljače 1986. godine, Serija A broj 98, st. 46. i 50).

77. Ustavni sud zapaža da nije sporno da je apelantica propustila da se, sukladno članku 53. Zakona o stvarnim pravima, na temelju valjanog pravnog posla uknjiži i kao vlasnica predmetnog stana. Nepobitno je da je u tom smislu na jasan i nedvojben način upozorena i člankom 8. ugovora koji je zaključila sa izvršenikom, tj. da tek upisom prava vlasništva u list uloženi ugovora postaje vlasnica predmetnog stana, kao i da je uvjet za upis prava vlasništva uvjerenje o oslobađanju od obveze plaćanja poreza na promet a koju obvezu je preuzela zaključenjem ugovora. Dalje, nije sporno da je tražitelj izvršenja uz prijedlog za izvršenje predložio izvadak iz odgovarajućeg registra u kojem je kao vlasnik predmetnog stana upisan izvršenik sa dijelom 1/1, da je rješenje o izvršenju upisano u odgovarajući registar i da je konstituirano pravo namirenja u korist tražitelja izvršenja na koje ne mogu utjecati eventualne promjene vlasnika nekretnine u tijeku izvršnog postupka. Najzad, nije sporno da apelantica nije iskoristila ni mogućnost da na temelju zaključenog ugovora sa izvršenikom zatraži predbilježbu stjecanja prava vlasništva na predmetnom stanu u smislu članka 54. Zakona o stvarnim pravima (dok se ne ispune sve pretpostavke zemljišnoknjižnog prava za uknjižbu prava vlasništva) posebice imajući u vidu i da se od imatelja prava razumno očekuje da zauzme aktivno stajalište, odnosno da poduzima mjere i radnje radi ostvarivanja i zaštite svojih prava.

78. Međutim, Ustavni sud zapaža da je u postupku pred redovitim sudovima bilo nepobitno da je apelantica ugovor o kupoprodaji predmetnog stana sa izvršenikom zaključila, te u cjelini isplatila kupoprodajnu cijenu izvršeniku prije nego što je na predmetnom stanu konstituirano pravo na namirenje u korist

tražitelja izvršenja. Na temelju ovog ugovora apelantica je prije konstituiranog prava na namirenje tražitelja izvršenja na predmetnom stanu stekla pravo na posjed predmetnog stana (u postupku i nije bilo sporno da je apelantica u nesmetanom posjedu stana) i pravo na uknjižbu prava vlasništva na predmetnom stanu (izvršenik je prije konstituiranja prava na namirenje u korist tražitelja izvršenja na predmetnom stanu izdao potvrdu da je izmirila sve obveze po ugovoru koji su zaključili i da je suglasan da se predmetni stan uknjiži kao apelantičino vlasništvo). Ova apelantičina prava nisu prestala postojati ni zabilježbom rješenja o izvršenju na predmetnom stanu. Najzad, pravomoćnom presudom nakon pokretanja izvršnog postupka je utvrđeno da je apelantica na temelju zaključenog ugovora i isplatom kupoprodajne cijene stekla pravo vlasništva na predmetnom stanu i pravo da se uknjiži kao njegova vlasnica, što je izvršenik dužan priznati i trpjeti da se uknjiži kao vlasnik iako je u trenutku donošenja ove presude rješenje o izvršenju na predmetnom stanu već bilo zabilježeno u odgovarajućem registru.

79. Stoga, proizlazi da raspolaganje predmetnim stanom između apelantice i izvršenika na temelju ugovora koji su zaključili nije uslijedilo kao rezultat pokrenutog izvršnog postupka i s ciljem da se tražitelj izvršenja onemoguća da prinudno naplati svoje potraživanje od izvršenika, a od čega ga štiti upravo članak 72. ZIP-a propisujući, pored ostalog, da promjena vlasnika nekretnine dok traje izvršni postupak nema značaj na njegovo pravo namirenja na toj nekretnini. Međutim, redoviti sudovi su smatrali da su navedene okolnosti bez značaja, jer apelantica na temelju zaključenog ugovora nije stekla i pravo vlasništva, u smislu k 53. Zakona o stvarnim pravima, zbog čega su propustili da ih dovedu u svezu sa svrhom članka 72. ZIP-a i tako na apelanticu stavili pretjeran teret pružajući zaštitu tražitelju izvršenja od raspolaganja koje je prethodilo zabilježbi izvršenja i koje nije bilo poduzeto radi onemogućavanja namirenja njegovog potraživanja od izvršenika. Ovo posebice imajući u vidu da, nakon izdavanja potvrde izvršenika još 2009. godine da se apelantica može uknjižiti kao vlasnica predmetnog stana, to njezino pravo nije prestalo postojati ni nakon izvršene zabilježbe izvršenja, da je radnje u svrhu uknjižbe - predaju ugovora Poreznoj upravi radi reguliranja poreza poduzela u lipnju 2012. godine, da se ovaj postupak odužio zbog razloga koji se mogu pripisati Poreznoj upravi, a zbog čega je tek 18. rujna 2012. godine i predala zahtjev za uknjižbu ugovora o kupoprodaji predmetnog stana, tj. nakon što je 6. rujna 2012. godine dozvoljeno izvršenje na predmetnom stanu, odnosno 14. rujna 2012. godine je izvršena i njegova zabilježba u knjizi položenih ugovora.

80. Dalje, Ustavni sud zapaža da i apelantica i tražitelj izvršenja svoja prava na predmetnom stanu, u biti, temelje na odnosu koji je svako od njih uspostavio sa izvršenikom i iz kojeg su proistekla određena prava i obveze. Nije sporno da su i apelantica i izvršenik iz odnosa koji su uspostavili - ugovora o prodaji - izmirili svoje obveze, tj. apelantica je izvršeniku u cjelini isplatila kupoprodajnu cijenu, a izvršenik joj je predao u posjed predmetni stan i izdao potvrdu da se može uknjižiti kao njegova vlasnica. Na drugoj strani, nije sporno da izvršenik preuzete obveze prema tražitelju izvršenja iz odnosa koji su njih dvojica uspostavili nije izvršio zbog čega tražitelj izvršenja nastoji da ih prinudno naplati u izvršnom postupku.

81. U ovoj odluci je već ukazano na to da je svrha izvršnog postupka da osigura prinudno namirenje potraživanja koje tražitelj izvršenja ima prema izvršeniku na imovini koja pripada izvršeniku. U konkretnom slučaju u izvršnom postupku je već donesen zaključak o prodaji predmetnog stana. To, dalje, znači da bi tražitelj izvršenja mogao namiriti svoja potraživanja prema izvršeniku i osloboditi ga obveze, koju je preuzeo iz odnosa koji su uspostavili, iz prodajne cijene predmetnog stana bez obzira na činjenicu da je apelantica u svezi sa predmetnim stanom

izvršeniku izmirila sve obveze u cjelini - isplatila cijenu. Na taj način bi, u konačnici, na apelanticu, zapravo, bio prebačen teret obveze izvršenika koja je proistekla iz njegovog odnosa sa tražiteljem izvršenja, odnosno rizik koji je tražitelj izvršenja preuzeo u pogledu ispunjenja obveza od izvršenika stupajući u odnos s njim, iako apelantica ni prema tražitelju izvršenja, kao ni prema izvršeniku nema neizmirenih obveza.

82. Slijedeći navedeno, okolnost da je kao vlasnik predmetnog stana u trenutku pokretanja izvršnog postupka bio upisan izvršenik, što je tražitelj izvršenja nepobitno dokazao izvatkom iz odgovarajućeg registra u smislu članka 70. ZIP-a, samo zbog apelantičinog propusta da se uknjiži kao vlasnica prije pokretanja izvršnog postupka, pa da zbog toga ne postoji prepreka da se provede dozvoljeno izvršenje, rezultira pretjeranim teretom na apelantičnoj strani. Ovo posebice imajući u vidu da iz osporenih odluka proizlazi da ni za tražitelja izvršenja, kao ni za izvršenika nije bilo sporno da su i prije pokretanja izvršnog postupka i apelantica i izvršenik uzajamne obveze iz odnosa koji su uspostavili u cjelini izmirili jedno prema drugom, te da apelantičina prava nastala iz ovog odnosa (pravo na posjed i pravo na uknjižbu) nisu prestala ni uknjižbom rješenja o izvršenju, niti je uknjižba rješenja o izvršenju, kako je utvrđeno pravomoćnom presudom, bila prepreka da apelantica na temelju valjanog ugovora sa izvršenikom stekne pravo vlasništva na predmetnom stanu i pravo da se na njemu uknjiži.

83. Najzad, Ustavni sud podsjeća da, sukladno ZIP-u, tražitelj izvršenja, u slučaju da dozvoljeno izvršenje nije moguće provesti na predloženom sredstvu izvršenja, sve do namirenja svog potraživanja i dok postoji bilo koja imovina izvršenika, može predlagati nova sredstva izvršenja. Također, sukladno članku 37. ZIP-a (utvrđivanje imovine dužnika), može zahtijevati da sud od samog izvršenika i od drugih fizičkih i pravnih osoba određenih u zahtjevu, upravnih i drugih tijela i organizacija zatraži dostavu podataka o imovini izvršenika, ako učini vjerojatnim da bi ove osobe mogle imati ove podatke.

84. Stoga, proizlazi da se u okolnostima konkretnog slučaja ne može zaključiti da bi proglašenjem nedopuštenog izvršenja na predmetnom stanu na tražitelja izvršenja bio stavljen pretjeran teret u ostvarivanju potraživanja koje ima prema izvršeniku. Ovo posebice imajući u vidu da je apelantica u postupku pred redovitim sudovima tvrdila i da je predmetni stan njezin jedini dom a koju činjenicu su redoviti sudovi ocijenili bez značaja, jer apelantica nije stekla pravo vlasništva upisom u odgovarajući registar, pri tome potpuno zanemarujući nepobitnu činjenicu da je na temelju valjanog pravnog posla u posjedu predmetnog stana, kao i da ovo njezino pravo nije prestalo ni zabilježbom rješenja o izvršenju.

85. Ustavni sud smatra da miješanje u apelantičino pravo na mirno uživanje imovine, iako zasnovano na zakonu i u službi legitimnog cilja, na apelanticu stavlja pretjeran teret koji se ne može opravdati njezinim propustom da se prije pokretanja izvršnog postupka uknjiži kao vlasnica predmetnog stana obzirom na činjenicu da je prije pokretanja izvršnog postupka zaključivanjem ugovora sa izvršenikom, kojem je u cjelini isplatila kupoprodajnu cijenu za predmetni stan, stekla pravo na posjed i pravo da se uknjiži kao njegova vlasnica, a koja prava nisu prestala ni uknjižbom rješenja o izvršenju, niti je uknjižba rješenja o izvršenju, kako je utvrđeno pravomoćnom presudom, bila prepreka da apelantica na temelju valjanog ugovora sa izvršenikom stekne pravo vlasništva na predmetnom stanu i pravo da se na njemu uknjiži.

86. Ustavni sud zaključuje da je prekršeno apelantičino pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

Остали наводи

87. Обзиром на утврђену повреду апелантичног права на имовину, Уставни суд сматра да нема потребе посебиче испитивати и апелантичне наводе о повреди права из чланка II/3.(е) и (f) Устава Босне и Херцеговине, те из чл. 6. и 8. Европске конвенције.

VIII. Закључак

88. Уставни суд закључује да у специфичним околностима конкретног случаја постоји повреда права на имовину из чланка II/3.(к) Устава Босне и Херцеговине и чланка 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију када у околностима конкретног случаја мijeшање у апелантично право на имовину, иако законито и у служби легитимног циља, за апелантицу резултира претјераним теретом који се не може оправдати легитимним циљем у чијој је служби.

89. На основу чланка 59. ст. (1) и (2), чланка 62. став (1) и чланка 64. став (4) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

90. Према чланку VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обвезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Zlatko M. Knežević, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у предмету број **АП 2326/18**, рјешавајући апелацију **Жане Ковачевић**, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став (2) тачка б) и члана 59 ст. (1) и (2), члана 62 став (1) и члана 64 став (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

Златко М. Кнежевић, предсједник

Мато Тадић, потпредсједник

Мирсад Ђеман, потпредсједник

Валерија Галић, судија

Миодраг Симовић, судија

Сеада Палаврић, судија

на сједници одржаној 17. јула 2018. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усваја се апелација **Жане Ковачевић**.

Утврђује се повреда права на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Укида се Пресуда Врховног суда Републике Српске број 89 I П 029030 16 Рев од 31. јануара 2018. године.

Предмет се враћа Врховном суду Републике Српске, који је дужан да по хитном поступку донесе нову одлуку у складу са чланом II/3к) Устава Босне и Херцеговине и чланом 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Врховном суду Републике Српске да, у складу са чланом 72 став (5) Правила Уставног суда, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

На основу члана 64 став (4) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, престаје правно дејство Одлуке о привременој мјери број АП 2326/18 од 19. јуна 2018. године.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ**I. Увод**

1. Жане Ковачевић (у даљњем тексту: апеланткиња), коју заступају адвокати Аида Кресо и Сузана Надаревић из Сарајева, поднијела је 17. априла 2018. године Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) апелацију против Пресуде Врховног суда Републике Српске (у даљњем тексту: Врховни суд) број 89 I П 029030 16 Рев од 31. јануара 2018. године, Пресуде Окружног суда у Источно Сарајеву (у даљњем тексту: Окружни суд) број 89 0 П 029030 15 Гж 2 од 16. марта 2016. године и Пресуде Основног суда у Сокоцу (у даљњем тексту: Основни суд) број 89 I П 029030 15 П 2 од 26. јуна 2015. године.

2. Апеланткиња је затражила доношење привремене мјере којом би било обустављено извршење Рјешења Окружног привредног суда у Источно Сарајеву (у даљњем тексту: Окружни привредни суд) број 61 0 Ип 004883 12 Ип од 13. септембра 2012. године до доношења одлуке Уставног суда поводом њене апелације.

3. Апеланткиња је допунила апелацију 11. маја 2018. године.

II. Поступак пред Уставним судом

4. Уставни суд је Одлуком о привременој мјери број АП 2326/18 од 19. јуна 2018. године усвојио апеланткињин захтјев за доношење привремене мјере.

5. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Врховног и Окружног суда, Окружног привредног суда, Основног суда, те учесника у поступку МИС-а д.о.о. Источно Сарајево (у даљњем тексту: тражилац извршења) и "Градња Лорда" д.о.о. Источно Сарајево (у даљњем тексту: извршеник) затражено је 9. маја 2018. године да доставе одговоре на апелацију, а од Основног суда и да достави на увид спис број 89 I П 029030 15 П 2.

6. Врховни суд је доставио одговор 17. маја 2018. године, Окружни и Основни суд и тражилац извршења 21. маја 2018. године, а Окружни привредни суд 23. маја 2018. године. Основни суд је доставио и спис. Након извршеног увида спис је враћен 22. јуна 2018. године.

7. Учесник у поступку - извршеник, обавијештен 12. маја 2018. године, није преузео писмено којим је тражено достављање одговора на апелацију.

III. Чињенично стање

8. Чињенице предмета које произилазе из апеланткињиних навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на следећи начин:

Уводне напомене

9. Апеланткиња је 1. септембра 2009. године са извршеником закључила уговор о грађењу ближе означног стана (у даљњем тексту: предметни стан). У дијелу I Предмет уговора одређено је, поред осталог, да извршеник продаје, а апеланткиња "купује предметни стан у својину", да апеланткиња може на основу овог уговора и под условима овог уговора, без даље приволе продавца, тражити укњижбу права својине на своје име у земљишним књигама, уз предочење доказа о измирењу уговорене купопродајне цијене коју издаје извршеник и уплате пореза на непокретност коју је апеланткиња обавезна да плати у законском року, да је извршеник дужан да среди земљишнокњижно стање у погледу спорног стана, како би апеланткињи омогућио пренос права својине. У дијелу овог уговора означеног као IV Књижење права својине одређено је да купац – апеланткиња не може на основу овог уговора да захтијева, нити да изврши укњижбу права својине, односно права коришћења све док не прибави овјерену и потписану потврду продавца-извршеника

да је измирила све уговорне обавезе у погледу плаћања. Таква потврда даје се у облику клаузуле на овом уговору коју овјерава и потписује продавац. Такође, одређено је да трошкови укњиже падају на терет купца, тј. апеланткиње.

10. Апеланткиња и извршеник су 8. октобра 2009. године код нотара закључили и овјерили уговор о продаји предметног стана. У члану 4 (Одговорност за правне и материјалне недостатке) уговора констатовано је да извршеник изјављује да му нису познати никакви скривени недостаци, да је предметни стан слободан од уписаних и неуписаних права и ограничења, као и да га не терете никаква потраживања обезбјеђена неукњиженом хипотеком, каматама, неплаћеним порезима и доприносима, да није предмет невидљивих служности, терета или других стварних права. Чланом 5 (Земљишнокњижни и остали захтјеви) одређено је да је извршеник сагласан да се апеланткиња на основу овог уговора, након што му буде уплаћена укупна купопродајна цијена, без његове даљње сагласности и присуства, упише у листу уложених уговора као сопственица предметног стана. Чланом 6 (Улазак у посјед) уговора одређено је да ће апеланткиња у посјед спорног стана ући 1. новембра 2009. године под условом да је купопродајна цијена у цијелости исплаћена, да ће бити сачињен записник о примопредаји, те да уласком у посјед стана на апеланткињу прелазе сви терети, користи и опасности везани уз стан и да од тог тренутка теку гарантни рокови. Чланом 8 (Упозорење и поуке) одређено је, поред осталог, да тек уписом права својине у лист уложених уговора апеланткиња постаје сопственица спорног стана, да је услов за укњижбу права својине увјерење о ослобађању обавезе од плаћања пореза на промет.

11. Извршеник је 29. октобра 2009. године издао потврду из које произилази да је апеланткиња као купац измирила све обавезе по уговору од 8. октобра 2009. године, те да је сагласан да се предметни стан укњижи на апеланткињу.

12. Према предрачуна "Електродистрибуције" Пале од 12. фебруара 2012. године произилази да је апеланткиња у посједу спорног стана.

13. Апеланткиња је 4. јуна 2012. године нотарски овјерени уговор о куповини предметног стана предала Министарству финансија - Пореска управа РС.

14. Апеланткиња је 18. септембра 2012. године Републичкој управи за геодетске и имовинскоправне послове - ПЈ Источно Ново Сарајево поднијела захтјев за упис права својине на предметном стану.

Извршни поступак

15. Окружни привредни суд је Рјешењем о извршењу број 61 0 Ип 004883 12 Ип од 6. септембра 2012. године по предлогу тражиоца извршења, а против извршеника дозволио извршење на предметном стану као својини извршеника. Забиљежба овог рјешења извршена је у књизи положених уговора 14. септембра 2012. године.

16. Апеланткиња је као треће лице у предмету Окружног привредног суда број 61 0 Ип 004883 12 Ип изјавила приговор.

17. Окружни привредни суд је 2. октобра 2012. године донио закључак да се апеланткиња као треће лице упућује на парницу ради утврђивања да на предметном стану на ком је одређено извршење има такво право које спречава извршење, односно да се извршење на предметном стану прогласи недопуштеним.

Први парнични поступак

18. Апеланткиња је, поступајући у складу са закључком Окружног привредног суда од 2. октобра 2012. године,

поднијела тужбу против тражиоца извршења и извршеника ради признања својине на предметном стану са приједлогом да се одреди мјера обезбјеђења одлагањем поступка извршења који се води код Окружног привредног суда.

19. Основни суд је Пресудом број 89 1 П 025959 12 П од 5. августа 2013. године утврдио да је апеланткиња, на основу закљученог купопродајног уговора са извршеником, купила и постала искључиви сопственик предметног стана, те да је исплатом означеног новчаног износа постала сопственица са дијелом 1/1, што су тражилац извршења и извршеник дужни да признају и да трпе да се без њиховог даљњег знања и приволе апеланткиња укњижи у означени уписни лист. Истом пресудом одбијен је апеланткињин захтјев за одређивање мјере обезбјеђења одлагањем поступка извршења који се води код Окружног привредног суда под бројем 61 0 Ип 004883 12 Ип, који се односи на продају предметног стана до правоснажног окончања овог парничног поступка.

20. Из образложења пресуде произилази да је извршеник у цијелости признао апеланткињин тужбени захтјев у односу на укњижбу предметног стана као својину коју је стекла закључивањем ваљаног уговора о продаји, исплатом купопродајне цијене и уласком у посјед стана. Као неосновани су оцијењени наводи тражиоца извршења да се апеланткиња не може да упише као сопственица предметног стана умјесто извршеника, јер се самом укњижбом ни на који начин не задире у права тражиоца извршења у погледу терета који су уписани у Ц листу на основу закључка Окружног привредног суда (забиљежба рјешења о извршењу).

21. Одбијајући апеланткињин захтјев за одређивање мјере обезбјеђења Основни суд је истакао да он излази ван оквира тужбеног захтјева, јер се односи на закључак Окружног привредног суда о забиљежби рјешења о извршењу Републичке управе за геодетске и имовинскоправне послове у погледу стечених заложних права од тражиоца извршења према извршенику.

22. Окружни суд је Пресудом број 89 1 П 025959 13 Гж од 30. јануара 2014. године, поред осталог, уважио жалбу тражиоца извршења и пресуду Основног суда преиначио тако да је апеланткињин тужбени захтјев у односу на тражиоца извршења одбио. Првостепена пресуда остала је неизмијењена у дијелу у ком је апеланткињин тужбени захтјев усвојен у односу на извршеника.

23. Из образложења пресуде произилази да су оцијењени као основани жалбени наводи тражиоца извршења о недостатку пасивне легитимације. С тим у вези је указано да тражилац извршења оправдано истиче да у уговору о купопродаји предметног стана закљученом између апеланткиње и извршеника није био уговорна страна, нити је у земљишним књигама укњижен на предметном стану, па имајући то у виду, те апеланткињин тужбени захтјев, оцијењена је као основана тврдња тражиоца извршења (а што је истицао и у поступку који је претходио доношењу првостепене пресуде) о недостатку пасивне легитимације на његовој страни. Слиједећи наведено, апеланткињин тужбени захтјев у односу на тражиоца извршења је одбијен.

24. Окружни суд се сагласио са разлозима и образложењима из првостепене пресуде на основу којих је одбијен апеланткињин захтјев за одређивање мјере обезбјеђења. С тим у вези је указано да не постоји функционална веза између постављеног тужбеног захтјева и предложене мјере обезбјеђења, јер се тужбеним захтјевом тражи одлагање извршења које се води пред Окружним привредним судом, а због чега захтјев није у функцији обезбјеђења тужбеног захтјева у овом поступку којим апеланткиња тражи да се утврди да је закључењем

купопродајног уговора купила и постала искључива сопственица предметног стана.

Наставак извршног поступка

25. Окружни привредни суд је закључком број 61 0 Ип 004883 12 Ип од 18. фебруара 2014. године на приједлог тражиоца извршења наставио извршење одређено Рјешењем о извршењу број 61 0 Ип 004883 12 Ип од 6. септембра 2012. године, које је одложено закључком број 61 0 Ип 004883 Ип од 7. фебруара 2013. године.

26. У образложењу закључка је констатовано да из пресуде Основног суда од 25. новембра 2013. године произилази да је апеланткињин тужбени захтјев усвојен, да се пресуда и тужбени захтјев односе на утврђење права својине на предметном стану који је предмет извршења, те признање права на укњижбу на спорном стану. Даље, указано је да се наведена пресуда не односи на проглашење извршења недопуштеним и укидање рјешења о извршењу, те налагање да се обустави извршни поступак с којим циљем је апеланткиња, као треће лице, упућена на парницу.

27. Окружни привредни суд је закључком број 61 0 Ип 004883 12 Ип од 18. фебруара 2014. године одредио прво рочиште за продају непокретности извршеника - предметног стана за 1. април 2014. године.

28. Апеланткиња је изјавила приговор трећег лица у ком је навела да је пресудом Основног суда утврђено да је она сопственица предметног стана, те да је Основном суду поднијела тужбу ради проглашења недопуштеним извршења на предметном стану који је њен.

29. У вези са апеланткињиним приговором, Окружни привредни суд није донио одлуку, већ је дописом од 4. априла 2014. године обавијестио да је она, као треће лице, поводом идентичног приговора упућена на парницу закључком од 2. октобра 2012. године ради утврђења да на непокретностима трећег лица (предметном стану) има такво право које спречава извршење, те да се извршење на тим непокретностима прогласи недопуштеним.

30. Из докумената предочених Уставном суду произилази да извршни поступак у предмету Окружног суда није окончан.

Други парнични поступак (оспорене пресуде)

31. Апеланткиња је 24. фебруара 2014. године Основном суду поднијела тужбу против тражиоца извршења и извршеника ради проглашења недопуштеним извршења које се води у предмету Окружног привредног суда број 61 0 Ип 004883 12 Ип.

32. Основни суд је Рјешењем број 89 1 П 029030 14 П од 19. септембра 2014. године одредио мјеру обезбјеђења одлагањем поступка извршења који се води код Окружног привредног суда, а која остаје на снази док одлука о апеланткињином тужбеном захтјеву не постане правоснажна.

33. Основни суд је Пресудом број 89 1 П 029030 15 П 2 од 26. јуна 2015. године, која је у цјелини потврђена Пресудом Окружног суда број 89 0 П 029030 15 Гж 2 од 16. марта 2016. године, одбио као неоснован апеланткињин тужбени захтјев којим је тражила да се утврди да је недопуштено извршење на предметном стану, како је означен у рјешењу о извршењу Окружног привредног суда, па да се наложи обустављање извршног поступка. Такође, укинута је и рјешење Основног суда од 19. септембра 2014. године којим је била одређена мјера обезбјеђења, па је одбијен као неоснован апеланткињин захтјев за одређивање мјере обезбјеђења одлагањем поступка извршења који се води код Окружног привредног суда.

34. Из образложења пресуде произилази да је међу странкама било неспорно да је апеланткиња закључила

уговор о купопродаји предметног стана са извршеником, да је по овом уговору у цјелини исплатила купопродајну цијену, као и да се налази у посједу спорног стана најкасније од 2010. године. Даље, неспорно је било и да се апеланткиња, на основу закљученог уговора, иако је извршеник био с тим сагласан још 2009. године, није укњижила као сопственица предметног стана. Даље, као неспорно је утврђено и да је у тренутку доношења рјешења о извршењу 6. септембра 2012. године по приједлогу тражиоца извршења дозвољено извршење на предметном стану који је у земљишним књигама уписан као имовина извршеника. Најзад, неспорно је било и да је апеланткиња захтјев за укњижбу предметног стана на основу закљученог уговора о купопродаји поднијела 18. септембра 2012. године, тј. у тренутку када је већ била извршена забиљежба рјешења о извршењу.

35. Даље, у образложењу пресуде је констатовано да је апеланткиња у извршном поступку поднијела приговор трећег лица, да ју је Окружни привредни суд закључком од 2. октобра 2012. године упутио на парницу, што је она и учинила, али не ради утврђења да је рјешење о извршењу недопуштено (како ју је упутио Окружни привредни суд), већ ради утврђивања права својине на предметном стану иако јој, по оцјени Основног суда, ова пресуда није ни требала.

36. На основу спроведених доказа, Основни суд је закључио да апеланткиња није стекла право својине на предметном стану, јер јој недостаје начин стицања - упис права својине у земљишну књигу, а што је неопходан услов поред правног посла (писаног уговора) у смислу члана 53 став 1 Закона о стварним правима. Даље, Основни суд је као неоснован оцијенио апеланткињин захтјев да се извршење прогласи недопуштеним, јер апеланткиња на спорном стану, као предмету извршења, нема право својине да би као титулар тог права могла да спречи извршење. С тим у вези су без основа оцијењене апеланткињине тврдње да предметни стан представља њен дом, јер се у конкретном случају ради о недостатку једног од услова за стицање права својине по основу правног посла-начин уписа у земљишне књиге. Чињенице да је апеланткињи стан предат у посјед, да га је купила и да се налази у њему оцијењене су без значаја, јер је предаја начин стицања права својине на покретним стварима по основу правног посла, а не и на непокретностима. У вези са апеланткињиним позивањем на уговор о купопродаји спорног стана закљученим са извршеником, указано је да он сам по себи не представља апеланткињино право, већ је само основ да се у земљишним књигама у Републичкој управи за геодетске и имовинскоправне послове изврши упис права својине уколико су за то испуњени услови. С тим у вези је указано да је апеланткиња о томе упозорена и у самом уговору овјереном код нотара 8. октобра 2009. године (члан 8), као и да је апеланткиња, с обзиром на вријеме закључења уговора, имала довољно времена да своје право "констатује" у земљишним књигама, или да бар изврши његову предбиљежбу како би трећа лица била упозорена о томе да неко трећи остварује неко право на предметном стану.

37. Даље, из образложења пресуде произилази да су у конкретном случају тражилац извршења и извршеник нужни супарничари, па да одлука суда мора да буде донесена према обојици на исти начин. Стога је, без обзира на чињеницу да је извршеник апеланткињин тужбени захтјев у цјелини признао, имајући у виду утврђено чињенично стање, одлучено као у изреци пресуде.

38. Сагласивши се у цјелини са разлозима и образложењем из првостепене пресуде, Окружни суд је још истакао да су странке дужне да изнесу све чињенице на којим заснивају своје захтјеве и изводе доказе којим те чињенице утврђују, а да је суд само изузетно овлашћен да утврди

чињенице које странке нису изнијеле, ако из резултата расправе и доказивања произилази да странке иду за тим да располажу захтјевима којим не могу располагати (члан 3 став 2 Закона о парничном поступку, у даљем тексту: ЗПП). Даље, указано је да, у складу са чланом 8 ЗПП, суд одлучује на основу слободне оцјене доказа, који ће се извести ради утврђивања одлучних чињеница. Окружни суд је истакао да из стања првостепеног списка произилази да апеланткиња није понудила доказе који би довели до другачије одлуке суда, а да, у складу са правилом о терету доказивања, чињенице на којим се одређено право заснива треба да докаже она страна која се на то право и позива.

39. Врховни суд је Пресудом број 89 I П 029030 16 Рев од 31. јануара 2018. године одбио као неосновану апеланткињину ревизију изјављену против другостепене пресуде.

40. Врховни суд се, имајући у виду члан 53 ст. 1 и 4 Закона о стварним правима, сагласио са становиштем нижестепених судова, да апеланткиња није стекла право својине на спорном стану на основу купопродајног уговора који је закључила са извршеником. Даље, руководећи се чланом 72 Закона о извршном поступку (у даљем тексту: ЗИП) који штити тражиоца извршења и према ком ни евентуална промјена својине (након забиљежбе извршења) на непокретности није од значаја, јер се извршни поступак у том случају даље води против новог сопственика, те чињеницом да апеланткиња није имала стечено право својине на спорном стану, Врховни суд је закључио да су нижестепени судови правилно примијенили материјално право када су одбили апеланткињин тужбени захтјев којим је тражила да се прогласи недопуштеним извршење на предметном стану и да се наложи обустављање извршног поступка.

41. Врховни суд је, даље, истакао да није спорно да је правоснажном пресудом донесеном по апеланткињиној тужби у другој парници (апеланткиња је тужбу поднијела, мада ју је извршни суд упутио да, по изјављеном приговору, као треће лице поднесе тужбу којом би тражила да се прогласи недопуштеним извршење на предметном стану) утврђено да је она на основу купопродајног уговора закљученог 2009. године са извршеником купила и постала сопственица предметног стана и да је извршеник дужан да трпи да се апеланткиња без његовог даљњег знања и приволе укњижи као сопственица. Међутим, за одлуку о предметном тужбеном захтјеву којим се тражи да се прогласи да је недопуштено извршење на предметном стану одлучна је чињеница да апеланткиња у моменту покретања извршног поступка није имала стечено право својине на предметном стану, него само правни основ за упис тога права, како су то правилно утврдили нижестепени судови. С тим у вези, Врховни суд је истакао и да је и наведена пресуда донесена, такође, након покретања извршног поступка, па како према већ наведеним одредбама ЗИП-а ни евентуална промјена права својине на непокретности током извршног поступка не спречава да се тај поступак настави против новог сопственика, то ни апеланткињино позивање на наведену правоснажну пресуду није од утицаја на неоснованост овог тужбеног захтјева.

42. Слиједећи наведено, без значаја су оцијењени апеланткињини наводи да је полагала право на стан и посјед стана, те да је то њен једини дом.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

43. Апеланткиња тврди да су јој оспореним пресудама прекршена права из члана II/3е), ф) и к) Устава Босне и Херцеговине, те из члана 6 став 1 и члана 8 Европске

конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција) и из члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

44. У вези са тим, апеланткиња тврди да је на основу ваљаног правног посла, уговора о купопродаји, што је потврђено и правоснажном пресудом редовног суда, стекла право својине на предметном стану прије него што је тражилац извршења на њему покренуо поступак извршења. Стога, сматра да је у таквим околностима укњижба права својине на предметном стану могла да има само деклараторни, а не конститутивни карактер, јер је стицање права својине наступило прије покретања извршног поступка. Даље, апеланткиња истиче и да предметни стан не може да буде предмет извршења ради намирења новчаних потраживања тражиоца извршења, јер није својина извршеника. Према њеном мишљењу, на овај начин на њу се пребацује терет лошег пословања извршеника који је пао под стечај. Апеланткиња је истакла и да јој је ускраћено право на доношење одлуке у разумном року.

45. У допуни апелације и захтјеву за доношење привремене мјере апеланткиња је истакла да је у извршном поступку који се води код Окружног привредног суда поднијела приговор као треће лице које полаже право на предметни стан који је предмет извршења, те да је закључком Окружног привредног суд упућена да то своје право остварује у парници. Апеланткиња истиче да је правоснажном пресудом Основног суда од 5. августа 2013. године доказала да полаже право на предметни стан, јер је наведеном пресудом утврђено да је његова једина сопственица. Даље, апеланткиња истиче и да је као треће лице поново 31. марта 2014. године Окружном привредном суду доставила приговор тражећи да се извршење на предметном стану, чија је једина сопственица, прогласи недопуштеним, као и да сматра да су се стекли услови из чл. 51 и 52 Закона о извршном поступку. С тим у вези, даље наводи да ју је у поводу овог њеног захтјева 4. априла 2014. године обавијестио Окружни привредни суд да је као треће лице поводом истог питања упућена на парницу закључком овог суда од 2. октобра 2012. године ради утврђивања да на предметном стану као треће лице има право које спречава извршење.

46. Даље, апеланткиња је истакла да би извршењем рјешења Окружног привредног суда од 13. септембра 2012. године за њу наступила ненадокнадива штета, јер би био продат предметни стан на ком је, према правоснажној пресуди Основног суда, искључива сопственица, те који је њена имовина и њен једини дом. Апеланткиња је, даље, истакла да је новчана вриједност предметног стана, према закључку Окружног привредног суда од 18. фебруара 2014. године, 77.948,68 КМ и да предметни стан не може да се прода испод половине његове вриједности, што значи да би у даљњој продаји, без ограничења најниже цијене, предметни стан могао да буде продат и за једну КМ. Слиједећи наведено, сматра да се поставља питање да ли је продаја предметног стана чија је искључива сопственица у извршном поступку неопходна како би се постигао циљ ком се тежи у извршењу - да се намири дуг који тражилац извршења има према извршенику. Ово посебно имајући у виду да тражилац извршења намирује своје новчано потраживање према извршенику продајом предметног стана који је њена својина и који је њен једини дом, да предметни стан, стога, не може бити предмет извршења, те да је извршење на основу рјешења Окружног привредног суда о извршењу недопуштено.

б) Одговор на апелацију

47. Врховни суд је у одговору на апелацију истакао да је примијенио релевантне одредбе Закона о стварним правима и ЗИП-а на начин који није у супротности са Уставом и Европском конвенцијом, као и да је поступак пред овим судом трајао више од једне године.

48. Окружни суд је у одговору на апелацију истакао да у цијелости остаје при разлозима и образложењу из своје одлуке, да апеланткиња ни на који начин није стављена у неповољнији положај у односу на другу странку у поступку, те да нису повријеђена апеланткињина права из Устава и Европске конвенције.

49. Окружни привредни суд је у одговору на апелацију истакао да је у извршном поступку који се води пред овим судом апеланткиња, као треће лице, изјавила приговор истичући да полаже право на предметни стан који је предмет извршења, да је Основни суд донио пресуду којом је утврђено да је апеланткиња искључива сопственица предметног стана, да извршни поступак након тога није обустављен, па је апеланткиња новом тужбом затражила да се утврди да извршење није дозвољено, јер извршеник није сопственик предметног стана, да је закључком овог суда од 18. априла 2014. године проглашена прва продаја спорног стана. Окружни привредни суд се у цјелини сагласио са апеланткињиним наводима да јој је онемогућено да равноправно учествује у поступку због тога што је, и поред пресуде Основног суда којом је утврђено да је апеланткиња искључива сопственица предметног стана, донесен закључак о његовој продаји ради намирења тражиоца извршења.

50. Основни суд је у одговору на апелацију истакао да је, доносећи оспорену пресуду, у цијелости примијенио позитивне законске прописе, као и одредбе Европске конвенције, из чега сlijеди да су апеланткињини наводи неосновани.

51. Тражилац извршења је у одговору на апелацију интерпретирао члан 53 Закона о стварним правима и члан 72 ЗИП-а, те указао на неспорно утврђену чињеницу да апеланткиња на основу закљученог уговора са извршеником у тренутку забиљежбе рјешења о извршењу на предметном стану није стекла право својине на њему, јер, у складу са чланом 53 Закона о стварним правима, није била уписана као његова сопственица, односно није била поднијела ни захтјев за његову укњижбу. Стога, и чињеница да је у посебном парничном поступку исходвала и одлуку којом је утврђено да је на основу закљученог уговора са извршеником стекла право својине на спорном стану не може бити од значаја за допуштено извршење с обзиром на то да члан 72 ЗИП-а штити тражиоца извршења на начин да прописује да промјена сопственика непокретности у току извршног поступка није препрека да се поступак настави против новог власника.

V. Релевантни прописи

52. **Закон о стварним правима** ("Службени гласник РС" бр. 124/08, 3/09, 58/09, 95/11, 60/15 и 18/16) у релевантном дијелу гласи:

Стицање својине
Члан 23.

(1) *Право својине стиче се на основу правног посла, закона, одлуке суда или другог органа и наслеђивањем, уз испуњење претпоставки прописаних законом.*

(2) *Правним послом стицалац права својине не може стећи то право у већем обиму од оног које је имало лице од кога је то право стечено, осим кад стицање својине у доброј вјери ужива заштиту.*

(...)

(4) *Одлуком суда или другог органа стиче се својина у случајевима одређеним законом, а на начин и под претпоставкама одређеним законом. Стицањем права својине, одлуком суда или другог органа не престају стварна права која су другим лицима припадала на односној ствари, која су одређена одлуком или законом, те оних која по природи ствари не могу даље постојати.*

(...)

1.1. Стицање на основу правног посла
Стицање укњижбом

Члан 53.

(1) *Право својине на непокретностима на основу правног посла стиче се укњижбом у земљишну књигу, ако законом није друкчије одређено.*

(2) *Правни посао из става 1. овог члана закључује се у облику прописаним посебним законом.*

(3) *Својина се преноси на основу ваљано изјављене воље земљишнокњижног власника усмјерене на то да његова својина пређе на стицаоца (clausula intabulandi). Ова изјава воље може бити дата у правном послу који је управљен на пренос својине или у посебној исправи, која мора бити сачињена у законом прописаном облику за пренос својине на непокретностима.*

(4) *Проведена укњижба дјелује од тренутка када је суду поднесен захтјев за укњижбу.*

Стицање предбиљежбом
Члан 54.

(1) *Ако нису испуњене све претпоставке које правила земљишнокњижног права захтијевају за укњижбу права својине, може се тражити предбиљежба стицања права својине.*

(2) *Предбиљежбом ће својина бити стечена под условом накнадног оправдања предбиљежбе. Оправдањем се предбиљежба претвара у укњижбу, а почиње дјеловати од часа кад је приједлог за предбиљежбу био поднесен.*

(3) *Предбиљежба извршена због тога што исправе не садрже све елементе за упис права или када је пренос својине условљен испуњењем одређених претпоставки, оправдана је накнадним подношењем потпуног захтјева за упис преноса својине на стицаоца или испуњавањем других прописаних претпоставки у одређеном року.*

(4) *Ако је захтијевана због недостатка clausule intabulandi, предбиљежба се сматра оправданом, подношењем clausule intabulandi.*

Заштита повјерења у земљишне књиге
Члан 55.

(1) *Сматра се да земљишна књига истинито и потпуно одражава чињенично и правно стање непокретности, па ко је у доброј вјери поступао с повјерењем у земљишне књиге, не знајући да оно што је у њих уписано није потпуно или да је различито од ванкњижног стања, ужива у погледу тог стицања заштиту према одредбама овог закона.*

(2) *Стицалац је био у доброј вјери ако у тренутку закључења правног посла и у тренутку кад је захтијевао упис, није знао нити је с обзиром на околности имао довољно разлога да сумња у то да ствар припада отуђиоцу.*

(3) *Недостатак добре вјере не може се пребацити никоме из разлога што није истраживао ванкњижно стање.*

53. **Закон о извршном поступку** ("Службени гласник РС" бр. 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13 и 98/14) у релевантном дијелу гласи:

Утврђивање дужникове имовине
Члан 37.

(1) *Тражилац извршења може у приједлогу за извршење који се заснива на извршној исправи захтијевати да суд прије*

доношења рјешења о извршењу затражи од самог извршеника и од других у захтјеву одређених физичких и правних лица односно управних и других органа и организација, да суду доставе податке о имовини извршеника, ако тражилац извршења учини вјероватним да би ова лица могла имати ове податке.

(2) Овакав захтјев се може истаћи и након доношења рјешења о извршењу ако извршење на предложеном средству извршења није успјело.

(...)

Претпоставке за приговор

Члан 51.

(1) Лице које тврди да у погледу предмета извршења има такво право које спречава извршење може поднијети приговор против извршења тражећи да се извршење на том предмету прогласи недопуштеним у обиму у којем су права тог трећег лица захваћена извршењем.

(2) Приговор се може поднијети до довршетка извршног поступка. Подношење приговора не спречава спроведба извршења и остварење потраживања тражиоца извршења, ако овим законом није другачије одређено.

(3) Суд ће приговор доставити тражиоцу извршења и извршенику и позвати их да се у року од осам дана изјасне о приговору.

Одлуке суда по приговору трећег лица

Члан 52.

(1) Суд ће о приговору трећег лица одлучити у извршном поступку или ће подносиоца приговора закључком упутити да своја права остварује у парници.

(2) Извршни суд ће о приговору одлучити у извршном поступку када то околности случаја допуштају, а нарочито ако подносилац приговора доказује оправданост свога приговора правоснажном пресудом, јавном исправом или по закону овереном приватном исправом.

Упућивање на парницу

Члан 53.

(1) Упућивање на парницу из става 1. члана 52. овог закона, не спречава спроведба извршења нити остварење потраживања тражиоца извршења.

(2) У парници из става 1. члана 52. овог закона подносилац приговора из члана 51. овог закона може тражити одлагање извршења, при чему парнични суд на одговарајући начин примјењује одредбе парничног поступка о одређивању судских мјера обезбјеђења.

(3) Уколико донесе рјешење о одлагању извршења, парнични суд ће одредити и вријеме на које се оно одлаже, те га по службеној дужности доставити надлежном извршном суду на спровођење.

(4) Извршни суд ће по пријему рјешења из става 3. овог члана закључком одложити даље извршење, и наставиће га, на приједлог тражиоца извршења, након правоснажности одлуке којом парнични суд ставља ван снаге рјешење о одгоди извршења или одбацује тужбу подносиоца приговора, односно одбија његов тужбени захтјев. До наставка извршног поступка, предузете извршне радње остају на снази.

(5) Ако првостепени парнични суд усвоји тужбени захтјев трећег лица да се извршење прогласи недопуштеним и укине рјешење о извршењу, наложиће и обуставу извршног поступка. Након правоснажности ове одлуке парничног суда, извршни суд ће рјешењем констатовати да је извршни поступак обустављен и њиме укинути све спроведене радње.

(6) Одлуком о приговору трећег лица коју извршни суд донесе на основу става 2. члана 52. овог закона не дира се у права тог лица да и након те одлуке остварује своја права

против тражиоца извршења, односно извршеника у посебној парници.

(7) Треће лице се може користити правима предвиђеним ставом 2. овог члана само ако је парница ради остварења његових права против тражиоца извршења, односно извршеника покренута на основу закључка у упућивању на парницу из става 1. члана 52. овог закона.

Доказ о својини извршеника

Члан 70.

(1) Уз приједлог за извршење на непокретности тражилац извршења је дужан поднијети извод из земљишне књиге као доказ о томе да је непокретност уписана као својина извршеника.

(2) Ако је право на непокретности из става 1. овог члана уписано у земљишној књизи на друго лице, а не на извршеника, приједлогу се може удовољити само ако су, по утврђењу извршеникове имовине у складу са чланом 37. овог закона, испуњени услови за промјену земљишнокњижског стања.

Забилежба извршења

Члан 72.

(1) Чим донесе рјешење о извршењу, суд ће по службеној дужности одредити да се у земљишној књизи упише забилежба извршења.

(2) Том забилежбом тражилац извршења стиче право да своје потраживање намери из непокретности (право на намирење) а лице које након уписане забилежбе извршења стекне одређена права над том непокретношћу дужно је трпјети првенствено остварење права на намирење тражиоца извршења стеченог том забилежбом.

(3) Промјена власника непокретности током извршног поступка не спречава да се тај поступак настави против новог власника као извршеника до висине вриједности непокретности. Све радње предузете прије тога остају на снази и нови власник не може у поступку предузимати оне радње које не би могао предузети пријашњи власник да до промјене својине није дошло.

(...)

VI. Допустивост

54. У складу са чланом VI(36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

55. У складу са чланом 18 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме побија, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку који је користио.

56. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Пресуда Врховног суда број 89 1 П 029030 16 Рев од 31. јануара 2018. године против које нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Затим, оспорену пресуду апеланткиња је примила 19. марта 2018. године а апелација је поднесена 17. априла 2018. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став (1) Правила Уставног суда. Коначно, апелација испуњава и услове из члана 18 ст. (3) и (4) Правила Уставног суда, јер не постоји неки формални разлог због којег апелација није допуштена, нити је очигледно (*prima facie*) неоснована.

57. Имајући у виду одредбе члана VI(36) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 ст. (1), (3) и (4) Правила Уставног

суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допуствости.

VII. Меритум

58. Апеланткиња тврди да су јој оспореним пресудама повријеђена права из члана II/3е), ф) и к) Устава Босне и Херцеговине, те из члана 6 став 1 и члана 8 Европске конвенције и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

Право на имовину

59. Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и основне слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

к) Право на имовину.

Члан 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију гласи:

Свако физичко или правно лице има право на мирно уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим принципима међународног права.

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не умањују право државе да примјењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересом, или да би обезбиједила плаћање пореза или других доприноса или казни.

60. Из апеланткињиних навода, у суштини, произилази да сматра да јој је право на имовину повријеђено јер оспорене одлуке не успостављају правичну равнотежу између права тражиоца извршења да намира своје потраживање према извршенику продајом спорног стана који није својина извршеника с обзиром на чињеницу да је на спорном стану стекла право својине прије него што је покренут поступак извршења на основу уговора о купопродаји закљученог са извршеником, да је обавезе из уговора у цјелини измирила на основу чега се и налази у посједу спорног стана, те да је правоснажном пресудом утврђено да је на основу наведеног уговора постала његова једина сопственица.

61. Уставни суд запажа да је апеланткиња у парничном поступку пред редовним судовима тражила да се утврди да је недозвољено извршење на спорном стану које је Окружни привредни суд, на приједлог тражиоца извршења, дозволио ради намирења потраживања која он има према извршенику.

62. Апеланткиња је свој тужбени захтјев темељила на тврдњи да је предметни стан стекла у својину на основу ваљаног правног посла - уговора о купопродаји који је закључила са извршеником и по ком је испунила обавезе (исплатила у цјелини купопродајну цијену) и да се налази у несметаном посједу спорног стана а које околности су наступиле прије покретања поступка извршења, да је правоснажном пресудом утврђено да је на основу наведеног купопродајног уговора она једина и искључива сопственица спорног стана.

63. У вези с наведеним, Уставни суд првенствено запажа да су редовни судови апеланткињин тужбени захтјев одбили јер су закључили да апеланткиња на предметном стану, као предмету извршења, нема право својине а које је стекла прије извршене забиљебе извршења да би као титулар тог права могла да спречи извршење.

64. Уставни суд подсјећа да концепт "имовине" у смислу члана 1 Протокола број 1 има аутономно значење које није ограничено на својину на материјалним добрима и да је оно независно од формалне класификације у домаћем праву: одређена друга права и интереси који представљају имовину такође могу да се сматрају "имовинским правима", па тако и "имовином" за сврхе ове одредбе. У сваком предмету питање

које треба испитати јесте да ли околности предмета, узете у цјелини, дају подносиоцу представке право на материјалне интересе који се штите чланом 1 Протокола број 1 (види, Европски суд за људска права, у даљњем тексту: Европски суд, *Iatridis против Грчке* (GC), апликација број 31107/96, став 54, ECHR 1999-II, *Beueler против Италије* (GC) број 33202/96, став 100, ECHR 2000-I, и *Broniowski против Пољске* [GC], апликација број 31443/96, став 129, ECHR 2004-V).

65. Уставни суд запажа да је у поступку пред редовним судовима било неспорно да је уговор о купопродаји закључен између апеланткиње и извршеника ваљан правни посао који, у смислу члана 23 Закона о стварним правима, представља један од основа за стицање права својине. Даље, Уставни суд запажа да је чланом 5 овог уговора одређено да је извршеник сагласан да се апеланткиња на основу овог уговора, након што му буде уплаћена укупна купопродајна цијена, без његове даљње сагласности и присуства, упише у листу уложених уговора као сопственица спорног стана. Чланом 6 уговора одређено је да ће апеланткиња у посјед спорног стана ући 1. новембра 2009. године под условом да је купопродајна цијена у цијелости исплаћена, да ће бити сачињен записник о примопредаји, те да уласком у посјед стана на апеланткињу прелазе сви терети, користи и опасности у вези са станом и да од тог тренутка теку гарантни рокови. Дакле, иако закључењем уговора о купопродаји и исплатом купопродајне цијене апеланткиња није стекла право својине на спорном стану уписом у одговарајући регистар, како је то одређено чланом 53 Закона о стварним правима, апеланткиња је стекла право да се упише као његова сопственица и право на посјед спорног стана, што представља "материјални интерес" у смислу члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

66. Даље, ова апеланткињина права нису престала ни забиљежбом рјешења о извршењу. Наиме, Уставни суд запажа да је апеланткиња у извршном поступку уложила приговор трећег лица, тврдећи да је на предметном стану стекла право својине које извршење чини недопуштеним. Апеланткиња је закључком упућена на парницу у којој је правоснажном пресудом (која је донесена 5. августа 2013. године, а у односу на извршеника потврђена 30. јануара 2014. године) утврђено да је на основу уговора из 2009. година купила и стекла право својине на предметном стану, што је извршеник дужан да призна и да трпи да се апеланткиња укњижи као сопственица предметног стана. Из образложења ове пресуде произилази да је за постојање ових апеланткињиних права без значаја чињеница да је у земљишној књизи већ укњижено (14. септембра 2012. године) рјешење о извршењу којим је конституисано право намирења у корист тражиоца извршења на предметном стану.

67. Слиједећи наведено, произилази да оспорене пресуде којим је одбијен апеланткињин тужбени захтјев да се извршење на предметном стану прогласи недопуштеним, јер апеланткиња прије покретања извршног поступка на основу закљученог уговора о куповини стана није стекла право својине укњижбом, представљају мијешање у апеланткињино право на имовину у смислу члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

68. Уставни суд подсјећа да члан 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију садржи три различита правила. Прво правило, које се налази у првој реченици првог става, опште је природе и изражава принцип мирног уживања у имовини. Друго правило, садржано у другој реченици истог става, одређује да лишавање имовине може да се деси под одређеним условима. Треће правило, садржано у ставу 2 истог члана, дозвољава да државе потписнице имају право, између осталог, да контролишу коришћење имовине у складу

с јавним интересом. Сва три правила су међусобно повезана и нису у међусобној контрадикцији, а друго и треће правило се односе на одређене случајеве мијешања државе у право на мирно уживање имовине и треба да се посматрају у свјетлу првог правила (види, Европски суд за људска права, *Holy Monasteries protiv Грчке*, пресуда од 9. децембра 1994. године, Серија А број 301-А, став 51).

69. Доводећи наведено у везу са чињеницама конкретнoг случаја из којих произилази да је апеланткињин тужбени захтјев (којим је тражила да се утврди да је недопуштено извршење на предметном стану) одбијен на основу одредаба које по својој природи улазе у круг оних кроз које држава, у суштини, оствараје контролу коришћења имовине. Даље, оспорене одлуке као учинак имају отклањање препреке да се настави извршни поступак у којем апеланткиња, у коначници, може да буде суочена са губитком предметног стана, тј. лишавањем имовине с обзиром на то да је у извршном поступку већ донесен закључак о продаји предметног стана. Међутим, имајући у виду да апеланткињино право на посјед предметног стана, као и право да се на њему укњижи као сопственица, а која је стекла већ на основу закљученог уговора и исплатом купопродајне цијене и о чему јој је потврду издао и сам извршеник још 2009. године, нису престала укњижбom рјешења о извршењу у одговарајући регистар, те да је након укњижбе рјешења о извршењу правоснажном пресудом утврђено да је апеланткиња на основу закљученог уговора купила и стекла право својине на предметном стану, што је извршеник дужан да призна и да трпи без обзира на чињеницу да је укњижено рјешење о извршењу, Уставни суд ће апеланткињине наводе испитати у смислу општег правила садржаног у првој реченици члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, тј. мирног уживања имовине (види, *mutatis mutandis*, Европски суд, *Алишић и други против БиХ, Хрватске, Србије, Словеније и БЈР Македоније*, пресуда од 16. јула 2014. године, став 99).

70. Уставни суд подсјећа, да би мијешање у право на имовину било у складу са чланом 1 Протокола број 1, мора да буде: предвиђено законом, у служби законитог циља у јавном интересу, те мора да буде пропорционално проглашеном циљу, тј. да успостави правичну равнотежу између права појединца и општег јавног интереса.

71. Уставни суд запажа да су редовни судови оспорене пресуде засновали најприје на члану 53 Закона о стварним правима. Цитираном одредбом је одређено да се право својине на непокретностима на основу правног посла стиче укњижбom у земљишну књигу, ако законом није другачије одређено. Даље, редовни судови су имали у виду и члан 70 ЗИП-а према ком уз приједлог за извршење на непокретности мора да буде предочен и извод из одговарајућег регистра, као доказ да је непокретност уписана као својина извршеника. Најзад, редовни судови су имали у виду и члан 72 ЗИП-а према коме суд по службеној дужности рјешење којим се дозвољава извршење на непокретности извршеника доставља ради забиљежбе земљишнокњижном уреду, да се уписом рјешења у земљишну књигу конституише право намирeња на непокретности у корист извршеника, које егзистира и према сваком будућем сопственику у случају да до такве промјене дође у току извршног поступка.

72. Уставни суд запажа да из наведених одредаба недвосмислено произилази да извршење неће бити дозвољено у случају да на непокретности на којој је одређено извршење постоји право својине трећег лица које је установљено прије покретања извршног поступка. У поступку пред редовним судовима неспорно је утврђено да апеланткиња на основу закљученог уговора у тренутку

покретања извршног поступка није била уписана као сопственица предметног стана, односно да је захтјев за упис поднијела (18. септембра 2012. године) након што је извршена укњижба рјешења о извршењу (14. септембра 2012. године), тј. конституисано право намирeња у корист тражиоца извршења. На другој страни, неспорно је утврђено и да је извршење на предметном стану дозвољено на основу захтјева за извршење тражиоца извршења који је предочио извод из одговарајућег регистра у ком је као сопственик предметног стана са дијелом 1/1 уписан извршеник. Стога, произилази да је мијешање у конкретном случају засновано на закону. При томе Уставни суд указује да наведено поступање редовних судова кореспондира са становиштем Уставног суда у предметима који су са овог аспекта - стицање права својине на основу правног посла покретали слична правна питања (види, *mutatis mutandis*, Одлука о допустивости и меритуму број АП 2157/08 од 30. маја 2009. године, тачка 49).

73. Даље, Уставни суд подсјећа да држава има обавезу не само да се уздржи од неоправданог мијешања у имовину појединца већ и да свима на својој територији обезбједи правну сигурност у стицању, остваривању и заштити права на непокретностима. Од ове обавезе држава није ослобођена ни онда када оваква права проистичу из односа које њихови учесници слободном вољом уређују. У служби испуњења ове обавезе несумњиво је и члан 53 Закона о стварним правима који прописује да се својина на непокретностима на основу правног посла стиче уписом у одговарајући регистар.

74. Даље, Уставни суд подсјећа да је сврха извршног поступка да обезбједи принудно намирeње потраживања које је већ утврђено у извршној и вјеродостојној исправи. Извршне и вјеродостојне исправе подобне су за извршење уколико су у њима назначени тражилац извршења и извршеник, те предмет, врста, обим и вријеме испуњења обавезе. Даље, извршни поступак се покреће на захтјев тражиоца извршења, или по службеној дужности ради принудног намирeња потраживања које тражилац извршења има према извршенику онако како је то утврђено у извршној или вјеродостојној исправи. У том смислу произилази да је сврха чл. 70 и 72 ЗИП-а да обезбједи да се принудна наплата спроведена на имовини која неспорно припада извршенику, тј. да под удар принудне наплате не потпадне имовина трећег лица према ком тражилац извршења нема неки од извршних наслова којим је утврђено његово потраживање, те да обезбједи заштиту права тражиоца извршења од евентуалне злоупотребе од извршеника или трећег лица на начин да, након дозвољеног извршења на непокретности извршеника, извршеник непокретност отуђи трећем лицу према ком тражилац извршења нема потраживање утврђено извршним насловом и које није означено у извршној исправи као извршеник, те тако принудно намирeње потраживања учини немогућим.

75. Слиједећи наведено, произилази да су побројане одредбе оба закона у служби обезбјеђења правне сигурности у стицању, остваривању и заштити права која припадају појединцу, што представља законити циљ у јавном интересу. Дакле, у конкретном случају мијешање је и у служби легитимног циља.

76. Најзад, потребно је одговорити на питање да ли у околностима конкретнoг случаја мијешање задовољава и разуман однос пропорционалности између општег интереса и интереса појединаца. У вези с тим, Уставни суд, слиједећи сопствену праксу и праксу Европског суда, указује на то да у сваком поједином случају мора да постоји "правичан однос" између захтјева јавног интереса који жели да се постигне и заштите основних права појединаца, што није могуће постићи

ako apelant mora da snosi "poseban i pretjeran teret" (vidi, Evropski sud za ljudska prava, *James i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 21. februara 1986. godine, Serija A broj 98, st. 46 i 50).

77. Ustavni sud zapaja da nije sporno da je apelantkinja пропустила да се, у складу са чланом 53 Закона о стварним правима, на основу ваљаног правног посла укњижи и као сопственица предметног стана. Неспорно је да је у том смислу на јасан и недвосмислен начин упозорена и чланом 8 уговора који је закључила са извршеником, тј. да тек уписом права својине у лист уложених уговора постаје сопственица предметног стана, као и да је услов за упис права својине увјерење о ослобађању од обавезе плаћања пореза на промет а коју обавезу је преузела закључењем уговора. Даље, није спorno да је тражилац извршења уз приједлог за извршење предочио извод из одговарајућег регистра у ком је као сопственик предметног стана уписан извршеник са дијелом 1/1, да је рјешење о извршењу уписано у одговарајући регистар и да је конституисано право намирења у корист тражиоца извршења на које не могу да утичу евентуалне промјене сопственика непокретности у току извршног поступка. Најзад, није спorno да апеланткиња није искористила ни могућност да на основу закљученог уговора са извршеником затражи предбиљежбу стицања права својине на предметном стану у смислу члана 54 Закона о стварним правима (док се не испуне све претпоставке земљишнокњижног права за укњижбу права својине) посебно имајући у виду и да се од имаоца права разумно очекује да заузме активан став, односно да предузима мјере и радње ради остваривања и заштите својих права.

78. Међутим, Уставни суд запaja да је у поступку пред редовним судовима било неспорно да је апеланткиња уговор о купопродаји предметног стана са извршеником закључила, те у цјелини исплатила купопродајну цијену извршенику прије него што је на предметном стану конституисано право на намирење у корист тражиоца извршења. На основу овог уговора апеланткиња је прије конституисања права на намирење тражиоца извршења на предметном стану стекла право на посјед предметног стана (у поступку и није било спorno да је апеланткиња у несметаном посједу стана) и право на укњижбу права својине на предметном стану (извршеник је прије конституисања права на намирење у корист тражиоца извршења на предметном стану издао потврду да је измирила све обавезе по уговору који су закључили и да је сагласан да се предметни стан укњижи као апеланткињина својина). Ова апеланткињина права нису престала да постоје ни забиљежом рјешења о извршењу на предметном стану. Најзад, правоснажном пресудом након покретања извршног поступка је утврђено да је апеланткиња на основу закљученог уговора и исплатом купопродајне цијене стекла право својине на предметном стану и право да се укњижи као његова сопственица, што је извршеник дужан да призна и да трпи да се укњижи као сопственик иако је у тренутку доношења ове пресуде рјешење о извршењу на предметном стану већ било забиљежено у одговарајућем регистру.

79. Стога, произилази да располагање предметним станом између апеланткиње и извршеника на основу уговора који су закључили није услједило као резултат покренутог извршног поступка и с циљем да се тражилац извршења онемогући да принудно наплати своје потраживање од извршеника, а од чега га штити управо члан 72 ЗИП-а прописујући, поред осталог, да промјена сопственика непокретности док траје извршни поступак нема значај на његово право намирења на тој непокретности. Међутим, редовни судови су сматрали да су наведене околности без

значаја, јер апеланткиња на основу закљученог уговора није стекла и право својине, у смислу члана 53 Закона о стварним правима, због чега су пропустили да их доведу у везу са сврхом члана 72 ЗИП-а и тако на апеланткињу ставили претјеран терет пружајући заштиту тражиоцу извршења од располагања које је претходило забиљежби извршења и које није било предузето ради онемогућавања намирења његовог потраживања од извршеника. Ово посебно имајући у виду да, након издавања потврде извршеника још 2009. године да апеланткиња може да се укњижи као сопственица предметног стана, то њено право није престало да постоји ни након извршене забиљежбе извршења, да је радње у сврху укњижбе - предају уговора Пореској управи ради регулисања пореза предузела у јуну 2012. године, да се овај поступак одужио због разлога који могу да се припишу Пореској управи, а због чега је тек 18. септембра 2012. године и предала захтјев за укњижбу уговора о купопродаји предметног стана, тј. након што је 6. септембра 2012. године дозвољено извршење на предметном стану, односно 14. септембра 2012. године је извршена и његова забиљежба у књизи положених уговора.

80. Даље, Уставни суд запaja да и апеланткиња и тражилац извршења своја права на предметном стану, у суштини, заснивају на односу који је свако од њих успоставио са извршеником и из којег су проистекла одређена права и обавезе. Није спorno да су и апеланткиња и извршеник из односа који су успоставили - уговора о продаји - измирили своје обавезе, тј. апеланткиња је извршенику у цјелини исплатила купопродајну цијену, а извршеник јој је предао у посјед предметни стан и издао потврду да може да се укњижи као његова сопственица. На другој страни, није спorno да извршеник преузете обавезе према тражиоцу извршења из односа који су њих двојица успоставили није извршио због чега тражилац извршења настоји да их принудно наплати у извршном поступку.

81. У овој одлуци је већ указано на то да је сврха извршног поступка да обезбједи принудно намирење потраживања које тражилац извршења има према извршенику на имовини која припада извршенику. У конкретном случају у извршном поступку је већ донесен закључак о продаји предметног стана. То, даље, значи да би тражилац извршења могао да намира своја потраживања према извршенику и да га ослободи обавезе, коју је преузео из односа који су успоставили, из продајне цијене предметног стана без обзира на чињеницу да је апеланткиња у вези са предметним станом извршенику измирила све обавезе у цјелини - исплатила цијену. На тај начин би, у коначници, на апеланткињу, заправо, био пребачен терет обавезе извршеника која је проистекла из његовог односа са тражиоцем извршења, односно ризик који је тражилац извршења преузео у погледу испуњења обавеза од извршеника ступајући у однос с њим, иако апеланткиња ни према тражиоцу извршења, као ни према извршенику нема неизмириених обавеза.

82. Слиједећи наведено, околност да је као сопственик предметног стана у тренутку покретања извршног поступка био уписан извршеник, што је тражилац извршења неспорно доказао изводом из одговарајућег регистра у смислу члана 70 ЗИП-а, само због апеланткињиног пропуста да се укњижи као сопственица прије покретања извршног поступка, па да због тога не постоји препрека да се спроведе дозвољено извршење, резултира претјераним теретом на апеланткињиној страни. Ово посебно имајући у виду да из оспорених одлука произилази да ни за тражиоца извршења, као ни за извршеника није било спorno да су и прије покретања извршног поступка и апеланткиња и извршеник узајамне обавезе из односа који су успоставили у цјелини измирили

једно према другом, те да апеланткињина права настала из овог односа (право на посјед и право на укњижбу) нису престала ни укњижбом рјешења о извршењу, нити је укњижба рјешења о извршењу, како је утврђено правоснажном пресудом, била препрека да апеланткиња на основу ваљаног уговора са извршеником стекне право својине на предметном стану и право да се на њему укњижи.

83. Најзад, Уставни суд подсјећа да, у складу са ЗИП-ом, тражилац извршења, у случају да дозвољено извршење није могуће спровести на предложеном средству извршења, све до намирења свог потраживања и док постоји било која имовина извршеника, може да предлаже нова средства извршења. Такође, у складу са чланом 37 ЗИП-а (утврђивање имовине дужника), може да захтијева да суд од самог извршеника и од других физичких и правних лица одређених у захтјеву, управних и других органа и организација затражи достављање података о имовини извршеника, ако учини вјероватним да би ова лица могла да имају ове податке.

84. Стога, произилази да у околностима конкретного случаја не може да се закључи да би проглашењем недопуштеног извршења на предметном стану на тражиоца извршења био стављен претјеран терет у остваривању потраживања које има према извршенику. Ово посебно имајући у виду да је апеланткиња у поступку пред редовним судовима тврдила и да је предметни стан њен једини дом а коју чињеницу су редовни судови оцијенили без значаја, јер апеланткиња није стекла право својине уписом у одговарајући регистар, при томе потпуно занемарујући неспорну чињеницу да је на основу ваљаног правног посла у посједу предметног стана, као и да ово њено право није престало ни забиљежбом рјешења о извршењу.

85. Уставни суд сматра да мијешање у апеланткињино право на мирно уживање имовине, иако засновано на закону и у служби легитимног циља, на апеланткињу ставља претјеран терет који не може да се оправда њеним пропустом да се прије покретања извршног поступка укњижи као сопственица предметног стана с обзиром на чињеницу да је прије покретања извршног поступка закључивањем уговора са извршеником, коме је у цјелини исплатила купопродајну цијену за предметни стан, стекла право на посјед и право да се укњижи као његова сопственица, а која права нису престала ни укњижбом рјешења о извршењу, нити је укњижба рјешења о извршењу, како је утврђено правоснажном пресудом, била препрека да апеланткиња на основу ваљаног уговора са извршеником стекне право својине на предметном стану и право да се на њему укњижи.

86. Уставни суд закључује да је прекршено апеланткињино право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана I Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

Остали наводи

87. С обзиром на утврђену повреду апеланткињиног права на имовину, Уставни суд сматра да нема потребе да посебно испитује и апеланткињине наводе о повреди права из члана II/3е) и ф) Устава Босне и Херцеговине, те из чл. 6 и 8 Европске конвенције.

VIII. Закључак

88. Уставни суд закључује да у специфичним околностима конкретного случаја постоји повреда права на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана I Протокола број 1 уз Европску конвенцију када у околностима конкретного случаја мијешање у апеланткињино право на имовину, иако законито и у служби легитимног циља, за апеланткињу резултира претјераним теретом који не може да се оправда легитимним циљем у чијој је служби.

89. На основу члана 59 ст. (1) и (2), члана 62 став (1) и члана 64 став (4) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

90. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Златко М. Кнежевић, с. р.



796

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u sastavu: predsjednik Zlatko M. Knežević, potpredsjednici Mato Tadić i Mirsad Čeman i sudije Valerija Galić, Miodrag Simović i Seada Palavrić, na sjednici održanoj 17. jula 2018. godine, u predmetu broj **AP 3464/18**, rješavajući apelaciju **Svetozara Pudarića**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. stav (1) i stav (3) tačka e), člana 57. stav (2) tačka a) i člana 58. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija koju je podnio **Svetozar Pudarić** protiv Rješenja Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iz 028746 18 Iz od 6. juna 2018. godine i Odluke Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine broj 05-1-07-3-200/18 od 31. maja 2018. godine zbog toga što je Ustavni sud Bosne i Hercegovine o istoj stvari ranije odlučio, a iz navoda ili dokaza iznesenih u apelaciji ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

1. Svetozar Pudarić iz Sarajeva (u daljnjem tekstu: apelant) podnio je 26. juna 2018. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Rješenja Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH) broj S1 3 Iz 028746 18 Iz od 6. juna 2018. godine i Odluke Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: CIKBiH) broj 05-1-07-3-200/18 od 31. maja 2018. godine.

2. Apelant je postavio i zahtjev za donošenje privremene mjere kojom bi Ustavni sud odložio primjenu Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Izborni zakon) – Poglavlje 4 "Ovjera i kandidiranje za izbore" i Poglavlje 8 "Predsjedništvo Bosne i Hercegovine" do donošenja odluke o ovoj apelaciji.

3. Odlukom CIKBiH broj 05-1-07-3-200/18 od 31. maja 2018. godine odbijena je apelantova prijava za ovjeru njega kao nezavisnog kandidata za učešće na Općim izborima 2018. godine (u daljnjem tekstu: izbori), koji će se održati 7. oktobra 2018. godine, i to za izbore za člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Predsjedništvo BiH) iz reda srpskog naroda. U obrazloženju ove odluke, CIKBiH je naveo da je utvrdio da je apelant upisan u birački spisak u Općini Novo Sarajevo "koja nije unutar izborne jedinice za viši nivo vlasti za koji se kandidira u smislu odredbe 8.1 stav (2) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine". Naime, kako je dalje obrazloženo, odredbom člana 4.2 stav (1) tačka 1. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Izborni zakon) propisano je da kandidat koji želi biti ovjeren za izbore za sve organe na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini mora biti upisan u Centralni birački spisak u općini u kojoj se kandidira ili u općini unutar granica izborne jedinice za viši nivo vlasti za koji se kandidira u smislu odredbe

člana 8.1 stav (2) Izbornog zakona. Dalje je navedeno da je članom 8.1 stav (2) Izbornog zakona propisano da člana Predsjedništva BiH, koji se neposredno bira s teritorije Republike Srpske – jednog Srbina, biraju birači upisani u Centralni birački spisak da glasaju u Republici Srpskoj i da je izabran kandidat koji dobije najveći broj glasova. CIK BiH je također naveo da je u vezi s navedenim imao u vidu i apelantovu izjavu o nacionalnoj pripadnosti.

4. Rješenjem Suda BiH broj S1 3 Iz 028746 18 Iz od 6. juna 2018. godine odbijena je apelantova žalba protiv odluke CIK BiH. Sud BiH je u obrazloženju svoje odluke ponovo ukazao na odredbe čl. 4.2 stav (1) i 8.1 stav (2) Izbornog zakona, te je naveo da se apelant neosnovano pozvao na to da Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) ima prioritet nad Ustavom Bosne i Hercegovine. Naime, kako je Sud BiH dalje naveo, članom V Ustava Bosne i Hercegovine je propisano da se Predsjedništvo BiH sastoji od tri člana, i to po jednog Bošnjaka i Hrvata koji se biraju neposredno s teritorije Federacije BiH i jednog Srbina koji se bira neposredno s teritorije Republike Srpske. S obzirom na to, Sud BiH je zaključio da je CIK BiH pravilno odlučio kada je odbio apelantovu prijavu kao nezavisnog kandidata za člana Predsjedništva BiH iz reda srpskog naroda jer on nije upisan u Centralni birački spisak u općini unutar granica izborne jedinice Republika Srpska, odnosno zato što nema prebivalište u Republici Srpskoj.

5. Apelant smatra da su mu osporenim odlukama prekršena prava iz čl. II/2, II/3.g), h) i m), II/4. i II/6. Ustava Bosne i Hercegovine, prava iz Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (nije eksplicitno naveo članove ovih dokumenata), pravo na nediskriminaciju iz člana 14. Evropske konvencije i člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, kao i da je prekršen član 17. Evropske konvencije (zabrana zloupotrebe prava).

6. U obrazloženju svojih navoda, apelant ističe da je od Suda BiH "zahtijevao da u konkretnom slučaju, vodeći računa o članu IX Ustava Bosne i Hercegovine, direktno primijeni ljudska prava i osnovne slobode na koje je ukazano u stavu 2. člana II Ustava Bosne i Hercegovine", te da poništi odluku CIK BiH i da mu naloži da u ponovnom postupku naloži ovjeru njega kao nezavisnog kandidata za izbore za člana Predsjedništva BiH na izborima 2018. godine. Apelant dalje navodi da smatra da, osim ograničenja u vezi s kandidiranjem na izborima koja su propisana u članu IX Ustava Bosne i Hercegovine, Izborni zakon ne može sadržavati nikakva druga ograničenja kojima bi se onemogućilo građaninu Bosne i Hercegovine da se kandidira za izbore za člana Predsjedništva BiH, bez obzira gdje je upisan u Centralni birački spisak, odnosno gdje živi, i bez obzira na njegovu etničku, nacionalnu, vjersku ili neku drugu pripadnost. Apelant navodi da "istu odredbu sadrži i član 1.6 Izbornog zakona", zbog čega je smatrao da ispunjava uvjete za učešće na izborima i za člana Predsjedništva BiH, ali da mu je osporenim odlukama uskraćeno Ustavom BiH zajamčeno pravo da bira i bude biran, odnosno da bude kandidat za bilo koju imenovanu, izbornu ili drugu javnu funkciju na teritoriji Bosne i Hercegovine.

7. Apelant, također, navodi da to njegovo ustavno pravo ne može biti ograničeno Izbornim zakonom. Međutim, kako dalje navodi, Sud BiH je odbio postupiti u skladu sa članom II/6. Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojem je morao neposredno primijeniti ljudska prava kako to zahtijeva član II/2. Ustava Bosne i Hercegovine, a zanemario je i član IX Ustava Bosne i Hercegovine, odnosno član 1.6 Izbornog zakona. Apelant smatra da je Sud BiH zasnovao svoju odluku na pogrešnoj primjeni čl. 8.1 stav (2) i 4.2 tačka 1. Izbornog zakona "koji su sami po sebi neustavni", te da je na taj način "potvrdio diskriminaciju i

segregaciju građana Bosne i Hercegovine – Srba kao druge etničke grupe koja živi u Federaciji Bosne i Hercegovine, čime je konačno doveo do potpune isključenosti svih Srba koji žive u Federaciji Bosne i Hercegovine iz mogućnosti da se kandidiraju za Predsjedništvo Bosne i Hercegovine", čime su prekršena apelantova ustavna prava. Apelant navodi da se takva odluka Suda BiH jednako odnosi na sve Srbe koji žive u Federaciji BiH, ali i na Bošnjake i Hrvate koji žive u Republici Srpskoj, kao i na sve građane koji se ne izjašnjavaju kao Srbi, Hrvati ili Bošnjaci u Bosni i Hercegovini i "koji su kao pripadnici bilo koje druge grupe koja živi u Bosni i Hercegovini koja ne živi u Federaciji BiH ili u Republici Srpskoj i nisu upisani u Centralni birački spisak u općini unutar izborne jedinice za viši nivo vlasti za koji se kandidiraju u smislu člana 8.1 stav (2) i člana 4.2 tačka 1. Izbornog zakona, potpuno isključeni iz izbornog procesa i diskriminirani i nikada neće biti u prilici ostvariti to pravo". Da bi to pravo ostvarili, kako dalje navodi apelant, morali bi se preseljavati u Republiku Srpsku odnosno Federaciju BiH "što bi u 21. vijeku značilo poraz civilizacijskih vrijednosti i demokratskih standarda".

8. Apelant navodi da su stoga osporene odluke u suprotnosti s Ustavom Bosne i Hercegovine, s Protokolom broj 12 uz Evropsku konvenciju, zatim s "Djelimičnom odlukom Ustavnog suda od 30. juna i 1. jula 2000. godine u predmetu 'konstitutivnosti naroda'", kao i s presudama Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) u predmetima *Sejdić i Finci protiv BiH* i *Zornić protiv BiH*. U vezi s tim, apelant navodi da je Predsjedništvo BiH političko tijelo države čije odluke i politika imaju životnu važnost i od utjecaja su na sve građane BiH bez obzira da li žive u Federaciji BiH ili Republici Srpskoj ili u Distriktu Brčko. Apelant dalje navodi da je, onemogućavanjem da se kao građanin Bosne i Hercegovine koji je pripadnik srpskog naroda koji živi u Federaciji BiH kandidira za člana Predsjedništva BiH bez obzira gdje u Bosni i Hercegovini živi, isključen iz prava da bude biran za taj nivo vlasti. Ovo je, kako dalje navodi, isključivo zbog zahtjeva koji je vezan za prebivalište i koji je sadržan u odredbama Izbornog zakona koje su, prema njegovom mišljenju, neustavne i "služe kao osnov za različit tretman koji spada u domen člana 1. Protokola broj 12" i, zajedno s odlukom Suda BiH u konkretnom slučaju, diskriminiraju apelanta.

9. Slijedom navedenog, apelant predlaže da Ustavni sud odluči o apelaciji po hitnom postupku, da utvrdi povredu Ustava Bosne i Hercegovine, Evropske konvencije "i njenih protokola i instrumenata za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda koji imaju snagu ustavnih odredaba", te da slijedom toga ukine osporeno rješenje i predmet vrati Sudu BiH "s uputama i nalogom" da donese odluku kojom se ovjerava apelantova prijava kao nezavisnog kandidata za izbore za člana Predsjedništva iz reda srpskog naroda. Alternativno, apelant predlaže da Ustavni sud usvoji apelaciju i utvrdi kršenje apelantovih prava kako je navedeno i "sam donese odluku" kojom se ovjerava apelantova prijava za izbore.

10. Apelant, također, traži da Ustavni sud donese odluku o privremenoj mjeri kojom bi odložio primjenu Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Izborni zakon) – Poglavlje 4 "Ovjera i kandidiranje za izbore" i Poglavlje 8 "Predsjedništvo Bosne i Hercegovine" do donošenja odluke o ovoj apelaciji. Zahtjev za donošenje privremene mjere, apelant nije posebno obrazložio.

11. Apelant, u suštini, ukazuje na kršenje prava na nediskriminaciju iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

12. Pri ispitivanju dopustivosti apelacije Ustavni sud je pošao od odredaba člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 18. stav (3) tačka e) Pravila Ustavnog suda.

13. Član VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

14. Član 18. stav (3) tačka e) Pravila Ustavnog suda glasi:

Apelacija nije dopustiva ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

e) radi se o pitanju o kojem je Ustavni sud već odlučivao, a iz navoda ili dokaza iznesenih u apelaciji ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje;

15. Ustavni sud ukazuje da je o istom pitanju koje se postavlja u konkretnoj apelaciji već odlučio Evropski sud u predmetu *Pilav* (vidi Evropski sud, *Pilav protiv BiH*, presuda od 9. juna 2016. godine, aplikacija broj 4193/07), i to nakon što je Ustavni sud donio odluku o istom pitanju u predmetu broj AP 2678/06 od 29. septembra 2006. godine (objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 44/07, dostupna i na www.ustavnisud.ba). U predmetu koji je nakon navedene odluke Ustavnog suda podnio Evropskom sudu, podnosilac se žalio da je kao Bošnjak diskriminiran zato što se nije mogao kandidirati na izborima za člana Predsjedništva BiH budući da živi na teritoriji Republike Srpske. Odlučujući u tom predmetu, Evropski sud je još jednom potvrdio da pojam "diskriminacija" iz člana 14. Evropske konvencije i člana 1. Protokola broj 12 treba identično tumačiti. Dakle, bez obzira na razlike u širini obima ovih dviju odredbi, "diskriminacija" označava različito postupanje bez objektivnog i razumnog opravdanja prema licima koja su se našla u sličnom položaju (*idem*, tačka 40. s daljnjim referencama).

16. Evropski sud je, dalje, zapazio da se, prema Ustavu Bosne i Hercegovine, samo ona lica koja se izjašnjavaju kao pripadnici "konstitutivnog naroda" imaju pravo kandidirati na izborima za Predsjedništvo BiH koje se sastoji od tri člana: jednog Bošnjaka i jednog Hrvata, od kojih je svaki neposredno izabran iz Federacije BiH, i jednog Srbina neposredno izabranog iz Republike Srpske. Slijedom toga, podnosilac u predmetu *Pilav*, koji je bio Bošnjak nastanjen u Republici Srpskoj, bio je isključen iz tog prava. Evropski sud je dalje ukazao da je u predmetu *Sejdić i Finci*, koji se odnosio na nemogućnost podnosilaca koji su bili pripadnici romske i jevrejske manjine da se kandidiraju za Predsjedništvo BiH, utvrdio da "sličan ustavni preduvjet predstavlja diskriminirajuće različito postupanje suprotno članu 1. Protokola broj 12". Evropski sud je također ukazao da podnosilac jeste pripadnik jednog od "konstitutivnih naroda", ali da "iako teoretski ima pravo da se kandidira na izborima za Predsjedništvo, u stvarnosti, sve dok živi u Republici Srpskoj on ne može koristiti to pravo". Da bi se kandidirao za Predsjedništvo BiH, podnosilac je morao "napustiti svoj dom i preseliti u Federaciju BiH" (*ibid*, tačka 43).

17. Analizirajući ovakvu situaciju, Evropski sud je podsjetio na svoju praksu u predmetima koji se tiču člana 3. Protokola broj 1, u kojima je utvrdio "da zahtjev koji se odnosi na prebivalište nije nesrazmjeran ili nepomirljiv sa svrhom koja je u osnovi prava na slobodne izbore", te da "[o]vi predmeti pokazuju da uživanje prava glasanja i kandidature na izborima može zavisiti od prirode i stepena veza koje postoje između određenog podnosioca i zakonodavnog tijela zemlje". Međutim, za razliku od podnosilaca u tim predmetima, koji nisu zadovoljili kriterij prebivališta, Evropski sud je istakao da je podnosilac u predmetu *Pilav* živio u Bosni i Hercegovini. Evropski sud je također naveo da je Predsjedništvo BiH političko tijelo države i entiteta, te da njegova politika i odluke imaju utjecaja na sve građane BiH, bez obzira da li oni žive u Federaciji BiH, Republici Srpskoj ili u Distriktu Brčko. Stoga, iako je podnosilac bio uključen u politički život u Republici Srpskoj, "njega se, očito, isto tako tiču političke aktivnosti kolektivnog šefa države" (*op. cit.*, presuda *Pilav*, tač. 42-45. s daljnjim referencama).

18. Evropski sud je u istom predmetu također podsjetio i na svoj stav iz predmeta *Zornić* (Evropski sud, *Zornić protiv BiH*, presuda od 15. jula 2014. godine, aplikacija broj 3681/06) koji se odnosio na nemogućnost kandidiranja za člana Predsjedništva BiH i za delegata u Domu naroda PSBiH u slučaju kada se lice koje je u pitanju ne izjašnjava o pripadnosti bilo kojem od konstitutivnih naroda ili bilo kojoj etničkoj grupi. Evropski sud je naročito naveo da je u odluci *Zornić* istakao "potrebu da se osigura stvarna politička demokratija", te da smatra "da je došlo vrijeme za politički sistem koji će svakom građaninu Bosne i Hercegovine osigurati pravo da se kandidira na izborima za Predsjedništvo i Dom naroda Bosne i Hercegovine, bez diskriminacije po osnovu etničke pripadnosti". Uzevši u obzir sve navedeno, Evropski sud je naveo da, bez obzira na razlike u odnosu na predmet *Sejdić i Finci*, smatra da je isključenost podnosioca iz prava da bude biran za člana Predsjedništva BiH "zasnovana na kombinaciji etničkog porijekla i mjesta prebivališta, od kojih oba služe kao osnov za različit tretman koji spada u domen člana 1. Protokola broj 12", te da predstavlja diskriminirajuće postupanje suprotno toj odredbi (*op. cit.*, presuda *Pilav*, tač. 47-48).

19. Ustavni sud, također, podsjeća i da je u predmetu broj U 14/12, u kojem je odluku donio nakon presuda *Sejdić i Finci* i *Zornić*, a prije presude Evropskog suda u predmetu *Pilav*, odlučivao o zahtjevu tadašnjeg člana Predsjedništva BiH Željka Komšića za ocjenu ustavnosti odredaba Ustava Republike Srpske i Izbornog zakona BiH. Osporene odredbe su se odnosile na isključenje mogućnosti da se za predsjednike i potpredsjednike entiteta kandidiraju i pripadnici "Ostalih" koji su, kao i konstitutivni narodi, državljani BiH kojima je zakonom garantirano pravo da budu birani bez diskriminacije i ograničenja. U tom predmetu, Ustavni sud je zaključio da takvo isključivanje "više ne predstavlja jedini način za postizanje legitimnog cilja, a zbog čega ne može imati razumno i objektivno opravdanje. Naime, u ostvarivanju zakonom garantiranog prava navedenim odredbama ustava entiteta i Izbornog zakona uspostavljen je različit tretman 'Ostalih' koji se zasniva na etničkoj pripadnosti i za rezultat ima diskriminaciju suprotno članu II/4. Ustava BiH i članu 1. Protokola broj 12" (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U 14/12 od 26. marta 2015. godine, tač. 71-72). Međutim, Ustavni sud je u tom predmetu istakao da iz odluke Evropskog suda u predmetu *Sejdić i Finci* proizlazi da Ustav BiH treba biti izmijenjen. Ustavni sud je također ukazao i da je u predmetu *Zornić* Evropski sud naglasio da je povreda prava na nediskriminaciju u tom predmetu "direktna posljedica propusta vlasti tužene države da uvedu mjere kako bi se povinovale presudi u predmetu *Sejdić i Finci*. Propust tužene države da uvede ustavne i legislativne prijedloge kako bi okončala postojeću neusklađenost Ustava i Izbornog zakona sa članom 14, članom 3. Protokola broj 1 i članom 1. Protokola broj 12 ne predstavlja samo otežavajuću okolnost kada je riječ o odgovornosti države prema Konvenciji zbog postojećeg ili ranijeg stanja stvari već također ugrožava buduću učinkovitost mehanizma Konvencije" (*idem*, tačka 73). Ustavni sud je također ukazao da je "trenutno nemoguće predvidjeti obim ovih izmjena", zbog čega "neće ukinuti navedene odredbe ustava entiteta i Izbornog zakona, odnosno neće naložiti Parlamentarnoj skupštini BiH, Narodnoj skupštini i Parlamentu Federacije BiH da izvrše usaglašavanje navedenih odredaba dok u domaćem pravnom sistemu ne budu usvojene ustavne i zakonodavne mjere kojima se okončava postojeća neusklađenost Ustava Bosne i Hercegovine i Izbornog zakona s Evropskom konvencijom koju je utvrdio Evropski sud u citiranim predmetima" (*idem*, Odluka broj U 14/12, tačka 74).

20. Vraćajući se na konkretan predmet, Ustavni sud zapaža da je apelant Srbin koji živi na teritoriji Federacije BiH, zbog čega je odbijen njegov zahtjev da se kandidira na izborima za

Predsjedništvo BiH. Dakle, suštinski se radi o situaciji koja je potpuno ista kao i u predmetu *Pilav*, u kojem je, nakon odlučivanja Ustavnog suda, Evropski sud donio konačnu i obavezujuću odluku. Ustavni sud smatra da u takvoj situaciji, kada je Evropski sud u tri presude u odnosu na Bosnu i Hercegovinu, od kojih se presuda *Pilav* odnosi na istu situaciju u kojoj je i apelant, nedvosmisleno zaključio da je neophodno promijeniti Ustav Bosne i Hercegovine, nema osnova da ponovo odlučuje o istom pitanju.

21. U vezi s tim, Ustavni sud uočava da su osporene odluke i apelantova nemogućnost da se kao Srbin s prebivalištem u Federaciji BiH kandidira na izborima za Predsjedništvo BiH također rezultat propusta nadležnih vlasti da preduzmu odgovarajuće mjere radi provođenja presuda *Pilav*, *Sejdić i Finci* i *Zornić*, kojima bi se okončala neusklađenost Ustava i Izbornog zakona sa zahtjevima iz člana 1. Protokola broj 12, kako je to utvrđeno u tim presudama. Dakle, Bosna i Hercegovina, odnosno njene nadležne vlasti imaju obavezu da usklade Ustav Bosne i Hercegovine i Izborni zakon već po tri presude Evropskog suda, a Ustavni sud, u smislu stava iznesenog u Odluci broj U 14/12, ni dalje ne može predvidjeti obim tih izmjena. Ustavni sud naročito naglašava da nema ni ustavotvornu ni zakonodavnu nadležnost, pa ne može svojim djelovanjem zamijeniti institucije, najprije Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine koja ima nadležnost da, u propisanoj proceduri, mijenja Ustav Bosne i Hercegovine, odnosno da zamijeni institucije koje imaju obavezu preduzeti odgovarajuće mjere radi provođenja odluka Evropskog suda u navedenim predmetima.

22. Dakle, da bi sudovi i drugi nadležni organi u odnosu na ovo pitanje direktno primjenjivali Evropsku konvenciju, kako to apelant traži, neophodno je prethodno okončati postojeću neusklađenost Ustava Bosne i Hercegovine s Evropskom konvencijom koju je utvrdio Evropski sud u presudama *Sejdić i Finci*, *Zornić* i *Pilav*. Kako je već rečeno, to je moguće uraditi isključivo u nadležnim institucijama i u propisanoj proceduri, što je i osnovni zahtjev vladavine prava iz člana 1/2. Ustava Bosne i Hercegovine, ali i načelo na kojem se zasniva i sama Evropska konvencija. U suprotnom, Ustavni sud, ali i Sud BiH i CIK BiH bi postupali van svojih propisanih nadležnosti, odnosno preuzeli bi ulogu ustavotvorca i zakonodavca uprkos tome što je to u isključivoj nadležnosti drugih institucija vlasti.

Ostali navodi

23. Što se tiče navoda o kršenju člana 17. Evropske konvencije, Ustavni sud ukazuje da taj član ne garantira neko materijalno pravo čija bi se zaštita mogla tražiti bilo pred redovnim bilo pred Ustavnim sudom. Naime, član 17. Evropske konvencije zabranjuje zloupotrebu prava garantiranih Evropskom konvencijom. To dalje znači da ako je neko ponašanje ili djelatnost usmjerena na poništavanje bilo kojeg od prava i sloboda navedenih u Evropskoj konvenciji ili na njihovo ograničavanje u većoj mjeri od one koja je njom predviđena, onda takvo ponašanje ne uživa zaštitu koja se daje u okviru konvencijskih prava. Međutim, u konkretnom slučaju se ne radi o takvoj situaciji, pa stoga nema mogućnosti primjene načela iz člana 17. Evropske konvencije, zbog čega Ustavni sud neće dalje ispitivati ove navode.

24. U odnosu na navode o kršenju prava iz Ustava Bosne i Hercegovine koja su propisana u čl. II/3.g) – pravo na slobodu misli, savjesti i vjere, II/3.h) – pravo na slobodu izražavanja i II/3.m) – pravo na slobodu kretanja i prebivališta, Ustavni sud zapaža da apelant navodnu povredu ovih prava nije ničim argumentirao, niti u apelaciji ima išta što bi ukazalo da je povreda tih prava moguća. Stoga, Ustavni sud ni ove navode neće posebno razmatrati.

25. U skladu s navedenim, a imajući u vidu odredbu člana 18. stav (3) tačka e) Pravila Ustavnog suda, prema kojoj će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je podnesena po pitanju o kojem je Ustavni sud već odlučivao, a iz navoda i dokaza iznesenih u apelaciji ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje o istoj stvari, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

26. S obzirom na odluku o dopustivosti u ovom predmetu, Ustavni sud zaključuje da nema osnova za razmatranje apelantovog zahtjeva za donošenje privremene mjere.

27. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Zlatko M. Knežević, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u sastavu: predsjednik Zlatko M. Knežević, dopredsjednici Mato Tadić i Mirsad Čeman i suci Valerija Galić, Miodrag Simović i Seada Palavrić, na sjednici održanoj 17. srpnja 2018. godine, u predmetu broj **AP 3464/18**, rješavajući apelaciju **Svetozara Pudarića**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 18. stavak (1) i stavak (3) tačka e), članka 57. stavak (2) tačka a) i članka 58. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine - prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija koju je podnio **Svetozar Pudarić** protiv Rješenja Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iž 028746 18 Iž od 6. lipnja 2018. godine i Odluke Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine broj 05-1-07-3-200/18 od 31. svibnja 2018. godine zbog toga što je Ustavni sud Bosne i Hercegovine o istoj stvari ranije odlučio, a iz navoda ili dokaza iznesenih u apelaciji ne proizlazi da ima osnove za ponovno odlučivanje.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

1. Svetozar Pudarić iz Sarajeva (u daljnjem tekstu: apelant) podnio je 26. lipnja 2018. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Rješenja Suda Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Sud BiH) broj S1 3 Iž 028746 18 Iž od 6. lipnja 2018. godine i Odluke Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: SIPBiH) broj 05-1-07-3-200/18 od 31. svibnja 2018. godine.

2. Apelant je postavio i zahtjev za donošenje privremene mjere kojom bi Ustavni sud odložio primjenu Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Izborni zakon) – Poglavlje 4 "Ovjera i kandidiranje za izbore" i Poglavlje 8 "Predsjedništvo Bosne i Hercegovine" do donošenja odluke o ovoj apelaciji.

3. Odlukom SIPBiH broj 05-1-07-3-200/18 od 31. svibnja 2018. godine odbijena je apelantova prijava za ovjeru njega kao neovisnog kandidata za sudjelovanje na Općim izborima 2018. godine (u daljnjem tekstu: izbori), koji će se održati 7. listopada 2018. godine, i to za izbore za člana Predsjedništva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Predsjedništvo BiH) iz reda srpskog naroda. U obrazloženju ove odluke, SIPBiH je naveo da je utvrdio da je apelant upisan u birački spisak u Općini Novo Sarajevo "koja nije unutar izborne jedinice za višu razinu vlasti za koju se kandidira u smislu odredbe 8.1 stavak (2) Izbornog zakona Bosne i Hercegovine". Naime, kako je dalje obrazloženo,

odredbom članka 4.2 stavak (1) točka 1. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Izborni zakon) propisano je da kandidat koji želi biti ovjeren za izbore za sve organe na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini mora biti upisan u Središnji birački popis u općini u kojoj se kandidira ili u općini unutar granica izborne jedinice za višu razinu vlasti za koju se kandidira u smislu odredbe članka 8.1 stavak (2) Izbornog zakona. Dalje je navedeno da je člankom 8.1 stavak (2) Izbornog zakona propisano da člana Predsjedništva BiH, koji se neposredno bira s teritorija Republike Srpske – jednog Srbina, biraju birači upisani u Središnji birački popis da glasuju u Republici Srpskoj i da je izabran kandidat koji dobije najveći broj glasova. SIPBiH je također naveo da je u svezi s navedenim imao u vidu i apelantovu izjavu o nacionalnoj pripadnosti.

4. Rješenjem Suda BiH broj S1 3 Iz 028746 18 Iz od 6. lipnja 2018. godine odbijena je apelantova žalba protiv odluke SIPBiH. Sud BiH je u obrazloženju svoje odluke ponovo ukazao na odredbe čl. 4.2 stavak (1) i 8.1 stavak (2) Izbornog zakona, te je naveo da se apelant neutemeljeno pozvao na to da Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska konvencija) ima prioritet nad Ustavom Bosne i Hercegovine. Naime, kako je Sud BiH dalje naveo, člankom V. Ustava Bosne i Hercegovine je propisano da se Predsjedništvo BiH sastoji od tri člana, i to po jednog Bošnjaka i Hrvata koji se biraju neposredno s teritorija Federacije BiH i jednog Srbina koji se bira neposredno s teritorija Republike Srpske. S obzirom na to, Sud BiH je zaključio da je SIPBiH pravilno odlučio kada je odbio apelantovu prijavu kao neovisnog kandidata za člana Predsjedništva BiH iz reda srpskog naroda jer on nije upisan u Središnji birački popis u općini unutar granica izborne jedinice Republika Srpska, odnosno zato što nema prebivalište u Republici Srpskoj.

5. Apelant smatra da su mu osporenim odlukama prekršena prava iz čl. II/2., II/3.(g), (h) i (m), II/4. i II/6. Ustava Bosne i Hercegovine, prava iz Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije i Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (nije eksplicitno naveo članke ovih dokumenata), pravo na nediskriminaciju iz članka 14. Europske konvencije i članka 1. Protokola broj 12 uz Europsku konvenciju, kao i da je prekršen članak 17. Europske konvencije (zabrana zlouporabe prava).

6. U obrazloženju svojih navoda, apelant ističe da je od Suda BiH "zahtijevao da u konkretnom slučaju, vodeći računa o članku IX. Ustava Bosne i Hercegovine, izravno primijeni ljudska prava i temeljne slobode na koje je ukazano u stavku 2. članka II. Ustava Bosne i Hercegovine", te da poništi odluku SIPBiH i da mu naloži da u ponovnom postupku naloži ovjeru njega kao neovisnog kandidata za izbore za člana Predsjedništva BiH na izborima 2018. godine. Apelant dalje navodi da smatra da, osim ograničenja u svezi s kandidiranjem na izborima koja su propisana u članku IX. Ustava Bosne i Hercegovine, Izborni zakon ne može sadržavati nikakva druga ograničenja kojima bi se onemogućilo građaninu Bosne i Hercegovine kandidirati se za izbore za člana Predsjedništva BiH, bez obzira gdje je upisan u Središnji birački popis, odnosno gdje živi, i bez obzira na njegovu etničku, nacionalnu, vjersku ili neku drugu pripadnost. Apelant navodi da "istu odredbu sadrži i članak 1.6 Izbornog zakona", zbog čega je smatrao da ispunjava uvjete za sudjelovanje na izborima i za člana Predsjedništva BiH, ali da mu je osporenim odlukama uskraćeno Ustavom BiH zajamčeno pravo da bira i bude biran, odnosno da bude kandidat za bilo koju imenovanu, izbornu ili drugu javnu funkciju na teritoriju Bosne i Hercegovine.

7. Apelant, također, navodi da to njegovo ustavno pravo ne može biti ograničeno Izbornim zakonom. Međutim, kako dalje navodi, Sud BiH je odbio postupiti u skladu sa člankom II/6. Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojem je morao neposredno

primijeniti ljudska prava kako to zahtijeva članak II/2. Ustava Bosne i Hercegovine, a zanemario je i članak IX. Ustava Bosne i Hercegovine, odnosno članak 1.6 Izbornog zakona. Apelant smatra da je Sud BiH utemeljio svoju odluku na pogrešnoj primjeni čl. 8.1 stavak (2) i 4.2 točka 1. Izbornog zakona "koji su sami po sebi neustavni", te da je na taj način "potvrdio diskriminaciju i segregaciju građana Bosne i Hercegovine – Srba kao druge etničke skupine koja živi u Federaciji Bosne i Hercegovine, čime je konačno doveo do potpune isključenosti svih Srba koji žive u Federaciji Bosne i Hercegovine iz mogućnosti da se kandidiraju za Predsjedništvo Bosne i Hercegovine", čime su prekršena apelantova ustavna prava. Apelant navodi da se takva odluka Suda BiH jednako odnosi na sve Srbe koji žive u Federaciji BiH, ali i na Bošnjake i Hrvate koji žive u Republici Srpskoj, kao i na sve građane koji se ne izjašnjavaju kao Srbi, Hrvati ili Bošnjaci u Bosni i Hercegovini i "koji su kao pripadnici bilo koje druge skupine koja živi u Bosni i Hercegovini koja ne živi u Federaciji BiH ili u Republici Srpskoj i nisu upisani u Središnji birački popis u općini unutar izborne jedinice za višu razinu vlasti za koju se kandidiraju u smislu članka 8.1 stavak (2) i članka 4.2 točka 1. Izbornog zakona, potpuno isključeni iz izbornog procesa i diskriminirani i nikada neće biti u prilici ostvariti to pravo". Da bi to pravo ostvarili, kako dalje navodi apelant, morali bi se preseljavati u Republiku Srpsku odnosno Federaciju BiH "što bi u 21. stoljeću značilo poraz civilizacijskih vrijednosti i demokratskih standarda".

8. Apelant navodi da su stoga osporene odluke u suprotnosti s Ustavom Bosne i Hercegovine, s Protokolom broj 12 uz Europsku konvenciju, zatim s "Djelomičnom odlukom Ustavnog suda od 30. lipnja i 1. srpnja 2000. godine u predmetu "konstitutivnosti naroda", kao i s presudama Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) u predmetima *Sejdić i Finci protiv BiH* i *Zorić protiv BiH*. U svezi s tim, apelant navodi da je Predsjedništvo BiH političko tijelo države čije odluke i politika imaju životnu važnost i od utjecaja su na sve građane BiH bez obzira žive li u Federaciji BiH ili Republici Srpskoj ili u Distriktu Brčko. Apelant dalje navodi da je, onemogućavanjem da se kao građanin Bosne i Hercegovine koji je pripadnik srpskog naroda koji živi u Federaciji BiH kandidira za člana Predsjedništva BiH bez obzira gdje u Bosni i Hercegovini živi, isključen iz prava da bude biran za tu razinu vlasti. Ovo je, kako dalje navodi, isključivo zbog zahtjeva koji je vezan za prebivalište i koji je sadržan u odredbama Izbornog zakona koje su, prema njegovom mišljenju, neustavne i "služe kao osnova za različit tretman koji spada u domenu članka 1. Protokola broj 12" i, zajedno s odlukom Suda BiH u konkretnom slučaju, diskriminiraju apelanta.

9. Slijedom navedenog, apelant predlaže da Ustavni sud odluči o apelaciji po žurnom postupku, da utvrdi povredu Ustava Bosne i Hercegovine, Europske konvencije "i njezinih protokola i instrumenata za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda koji imaju snagu ustavnih odredaba", te da slijedom toga ukine osporeno rješenje i predmet vrati Sudu BiH "s uputama i nalogom" da donese odluku kojom se ovjerava apelantova prijava kao neovisnog kandidata za izbore za člana Predsjedništva iz reda srpskog naroda. Alternativno, apelant predlaže da Ustavni sud usvoji apelaciju i utvrdi kršenje apelantovih prava kako je navedeno i "sam donese odluku" kojom se ovjerava apelantova prijava za izbore.

10. Apelant, također, traži da Ustavni sud donese odluku o privremenoj mjeri kojom bi odložio primjenu Izbornog zakona Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Izborni zakon) – Poglavlje 4 "Ovjera i kandidiranje za izbore" i Poglavlje 8 "Predsjedništvo Bosne i Hercegovine" do donošenja odluke o ovoj apelaciji. Zahtjev za donošenje privremene mjere, apelant nije posebno obrazložio.

11. Apelant, u biti, ukazuje na kršenje prava na nediskriminaciju iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju.

12. Pri ispitivanju dopustivosti apelacije Ustavni sud je pošao od odredaba članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 18. stavak (3) točka e) Pravila Ustavnog suda.

13. Članak VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Ustavni sud također ima prizivnu nadležnost za pitanja iz Ustava koja se pojave na temelju presude bilo kojeg drugog suda u Bosni i Hercegovini.

14. Članak 18. stavak (3) točka e) Pravila Ustavnog suda glasi:

Apelacija nije dopustiva ako postoji neki od sljedećih slučajeva:

e) radi se o pitanju o kojem je Ustavni sud već odlučivao, a iz navoda ili dokaza iznesenih u apelaciji ne proizlazi da ima osnove za ponovno odlučivanje;

15. Ustavni sud ukazuje da je o istom pitanju koje se postavlja u konkretnoj apelaciji već odlučio Europski sud u predmetu *Pilav* (vidi Europski sud, *Pilav protiv BiH*, presuda od 9. lipnja 2016. godine, aplikacija broj 4193/07), i to nakon što je Ustavni sud donio odluku o istom pitanju u predmetu broj AP 2678/06 od 29. rujna 2006. godine (objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 44/07, dostupna i na www.ustavnisud.ba). U predmetu koji je nakon navedene odluke Ustavnog suda podnio Europskom sudu, podnositelj se žalio da je kao Bošnjak diskriminiran zato što se nije mogao kandidirati na izborima za člana Predsjedništva BiH budući da živi na teritoriju Republike Srpske. Odlučujući u tom predmetu, Europski sud je još jednom potvrdio da pojam "diskriminacija" iz članka 14. Europske konvencije i članka 1. Protokola broj 12 treba identično tumačiti. Dakle, bez obzira na razlike u širini opsega ovih dviju odredbi, "diskriminacija" označava različito postupanje bez objektivnog i razumnog opravdanja prema osobama koje su se našle u sličnom položaju (*idem*, točka 40. s daljnjim referencama).

16. Europski sud je, dalje, zapazio da se, prema Ustavu Bosne i Hercegovine, samo one osobe koje se izjašnjavaju kao pripadnici "konstitutivnog naroda" imaju pravo kandidirati na izborima za Predsjedništvo BiH koje se sastoji od tri člana: jednog Bošnjaka i jednog Hrvata, od kojih je svaki neposredno izabran iz Federacije BiH, i jednog Srbina neposredno izabranog iz Republike Srpske. Slijedom toga, podnositelj u predmetu *Pilav*, koji je bio Bošnjak nastanjen u Republici Srpskoj, bio je isključen iz tog prava. Europski sud je dalje ukazao da je u predmetu *Sejdić i Finci*, koji se odnosio na nemogućnost podnositelja koji su bili pripadnici romske i jevrejske manjine da se kandidiraju za Predsjedništvo BiH, utvrdio da "sličan ustavni preduvjet predstavlja diskriminirajuće različito postupanje suprotno članku 1. Protokola broj 12". Europski sud je također ukazao da podnositelj jeste pripadnik jednog od "konstitutivnih naroda", ali da "iako teoretski ima pravo kandidirati se na izborima za Predsjedništvo, u stvarnosti, sve dok živi u Republici Srpskoj on ne može koristiti to pravo". Da bi se kandidirao za Predsjedništvo BiH, podnositelj je morao "napustiti svoj dom i preseliti u Federaciju BiH" (*ibid*, točka 43.).

17. Analizirajući ovakvu situaciju, Europski sud je podsjetio na svoju praksu u predmetima koji se tiču članka 3. Protokola broj 1, u kojima je utvrdio "da zahtjev koji se odnosi na prebivalište nije nerazmjern ili nepomirljiv sa svrhom koja je u osnovi prava na slobodne izbore", te da "[o]vi predmeti pokazuju da uživanje prava glasanja i kandidature na izborima može ovisiti o naravi i stupnju veza koje postoje između određenog podnositelja i zakonodavnog tijela zemlje". Međutim, za razliku od podnositelja u tim predmetima, koji nisu zadovoljili kriterij prebivališta, Europski sud je istaknuo da je podnositelj u predmetu *Pilav* živio u Bosni i Hercegovini. Europski sud je također naveo da je

Predsjedništvo BiH političko tijelo države i entiteta, te da njegova politika i odluke imaju utjecaja na sve građane BiH, bez obzira žive li oni u Federaciji BiH, Republici Srpskoj ili u Distriktu Brčko. Stoga, iako je podnositelj bio uključen u politički život u Republici Srpskoj, "njega se, očito, isto tako tiču političke aktivnosti kolektivnog šefa države" (*op. cit.*, presuda *Pilav*, toč. 42.-45. s daljnjim referencama).

18. Europski sud je u istom predmetu također podsjetio i na svoje stajalište iz predmeta *Zornić* (Europski sud, *Zornić protiv BiH*, presuda od 15. srpnja 2014. godine, aplikacija broj 3681/06) koji se odnosio na nemogućnost kandidiranja za člana Predsjedništva BiH i za delegata u Domu naroda PSBiH u slučaju kada se osoba koja je u pitanju ne izjašnjava o pripadnosti bilo kojem od konstitutivnih naroda ili bilo kojoj etničkoj skupini. Europski sud je naročito naveo da je u odluci *Zornić* istaknuo "potrebu da se osigura stvarna politička demokracija", te da smatra "da je došlo vrijeme za politički sustav koji će svakom građaninu Bosne i Hercegovine osigurati pravo kandidirati se na izborima za Predsjedništvo i Dom naroda Bosne i Hercegovine, bez diskriminacije po osnovi etničke pripadnosti". Uzevši u obzir sve navedeno, Europski sud je naveo da, bez obzira na razlike u odnosu na predmet *Sejdić i Finci*, smatra da je isključenost podnositelja iz prava da bude biran za člana Predsjedništva BiH "utemeljena na kombinaciji etničkog podrijetla i mjesta prebivališta, od kojih oba služe kao osnova za različit tretman koji spada u domenu članka 1. Protokola broj 12", te da predstavlja diskriminirajuće postupanje suprotno toj odredbi (*op. cit.*, presuda *Pilav*, toč. 47.-48.).

19. Ustavni sud, također, podsjeća i da je u predmetu broj U 14/12, u kojem je odluku donio nakon presuda *Sejdić i Finci* i *Zornić*, a prije presude Europskog suda u predmetu *Pilav*, odlučivao o zahtjevu tadašnjeg člana Predsjedništva BiH Željka Komšića za ocjenu ustavnosti odredaba Ustava Republike Srpske i Izbornog zakona BiH. Osporene odredbe su se odnosile na isključenje mogućnosti da se za predsjednike i dopredsjednike entiteta kandidiraju i pripadnici "Ostalih" koji su, kao i konstitutivni narodi, državljani BiH kojima je zakonom garantirano pravo da budu birani bez diskriminacije i ograničenja. U tom predmetu, Ustavni sud je zaključio da takvo isključivanje "više ne predstavlja jedini način za postizanje legitimnog cilja, a zbog čega ne može imati razumno i objektivno opravdanje. Naime, u ostvarivanju zakonom garantiranog prava navedenim odredbama ustava entiteta i Izbornog zakona uspostavljen je različit tretman 'Ostalih' koji se temelji na etničkoj pripadnosti i za rezultat ima diskriminaciju suprotno članku II/4. Ustava BiH i članku 1. Protokola broj 12" (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj U 14/12 od 26. ožujka 2015. godine, toč. 71.-72.). Međutim, Ustavni sud je u tom predmetu istaknuo da iz odluke Europskog suda u predmetu *Sejdić i Finci* nedvojbeno proizlazi da Ustav BiH treba biti izmijenjen. Ustavni sud je također ukazao i da je u predmetu *Zornić* Europski sud naglasio da je povreda prava na nediskriminaciju u tom predmetu "izravna posljedica propusta vlasti tužene države da uvedu mjere kako bi se povinovale presudi u predmetu *Sejdić i Finci*. Propust tužene države da uvede ustavne i legislativne prijedloge kako bi okončala postojeću neusklađenost Ustava i Izbornog zakona sa člankom 14., člankom 3. Protokola broj 1 i člankom 1. Protokola broj 12 ne predstavlja samo otegotnu okolnost kada je riječ o odgovornosti države prema Konvenciji zbog postojećeg ili ranijeg stanja stvari već također ugrožava buduću učinkovitost mehanizma Konvencije" (*idem*, točka 73.). Ustavni sud je također ukazao da je "trenutno nemoguće predvidjeti opseg ovih izmjena", zbog čega "neće ukinuti navedene odredbe ustava entiteta i Izbornog zakona, odnosno neće naložiti Parlamentarnoj skupštini BiH, Narodnoj skupštini i Parlamentu Federacije BiH da izvrše usuglašavanje navedenih odredaba dok u domaćem pravnom sustavu ne budu

usvojene ustavne i zakonodavne mjere kojima se okončava postojeća neusklađenost Ustava Bosne i Hercegovine i Izbornog zakona s Europskom konvencijom koju je utvrdio Europski sud u citiranim predmetima" (*idem*, Odluka broj U 14/12, točka 74.).

20. Vraćajući se na konkretan predmet, Ustavni sud zapaža da je apelant Srbin koji živi na teritoriju Federacije BiH, zbog čega je odbijen njegov zahtjev da se kandidira na izborima za Predsjedništvo BiH. Dakle, suštinski se radi o situaciji koja je potpuno ista kao i u predmetu *Pilav*, u kojem je, nakon odlučivanja Ustavnog suda, Europski sud donio konačnu i obvezujuću odluku. Ustavni sud smatra da u takvoj situaciji, kada je Europski sud u tri presude u odnosu na Bosnu i Hercegovinu, od kojih se presuda *Pilav* odnosi na istu situaciju u kojoj je i apelant, nedvojbeno zaključio da je neophodno promijeniti Ustav Bosne i Hercegovine, nema osnove da ponovno odlučuje o istom pitanju.

21. U svezi s tim, Ustavni sud uočava da su osporene odluke i apelantova nemogućnost da se kao Srbin s prebivalištem u Federaciji BiH kandidira na izborima za Predsjedništvo BiH također rezultat propusta nadležnih vlasti da poduzmu odgovarajuće mjere radi provođenja presuda *Pilav*, *Sejdić i Finci* i *Zornić*, kojima bi se okončala neusklađenost Ustava i Izbornog zakona sa zahtjevima iz članka 1. Protokola broj 12, kako je to utvrđeno u tim presudama. Dakle, Bosna i Hercegovina, odnosno njezine nadležne vlasti imaju obvezu uskladiti Ustav Bosne i Hercegovine i Izborni zakon već po tri presude Europskog suda, a Ustavni sud, u smislu stajališta iznesenog u Odluci broj U 14/12, ni dalje ne može predvidjeti opseg tih izmjena. Ustavni sud naročito naglašava da nema ni ustavotvornu ni zakonodavnu nadležnost, pa ne može svojim djelovanjem zamijeniti institucije, najprije Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine koja ima nadležnost da, u propisanoj proceduri, mijenja Ustav Bosne i Hercegovine, odnosno da zamijeni institucije koje imaju obvezu poduzeti odgovarajuće mjere radi provođenja odluka Europskog suda u navedenim predmetima.

22. Dakle, da bi sudovi i drugi nadležni organi u odnosu na ovo pitanje izravno primjenjivali Europsku konvenciju, kako to apelant traži, neophodno je prethodno okončati postojeću neusklađenost Ustava Bosne i Hercegovine s Europskom konvencijom koju je utvrdio Europski sud u presudama *Sejdić i Finci*, *Zornić* i *Pilav*. Kako je već rečeno, to je moguće uraditi isključivo u nadležnim institucijama i u propisanoj proceduri, što je i temeljni zahtjev vladavine prava iz članka I/2. Ustava Bosne i Hercegovine, ali i načelo na kojem se temelji i sama Europska konvencija. U suprotnom, Ustavni sud, ali i Sud BiH i SIPBiH bi postupali izvan svojih propisanih nadležnosti, odnosno preuzeli bi ulogu ustavotvorca i zakonodavca usprkos tome što je to u isključivoj nadležnosti drugih institucija vlasti.

Ostali navodi

23. Što se tiče navoda o kršenju članka 17. Europske konvencije, Ustavni sud ukazuje da taj članak ne garantira neko materijalno pravo čija bi se zaštita mogla tražiti bilo pred redovnim bilo pred Ustavnim sudom. Naime, članak 17. Europske konvencije zabranjuje zlouporabu prava garantiranih Europskom konvencijom. To dalje znači da ako je neko ponašanje ili djelatnost usmjerena na poništavanje bilo kojeg od prava i sloboda navedenih u Europskoj konvenciji ili na njihovo ograničavanje u većoj mjeri od one koja je njom predviđena, onda takvo ponašanje ne uživa zaštitu koja se daje u okviru konvencijskih prava. Međutim, u konkretnom slučaju se ne radi o takvoj situaciji, pa stoga nema mogućnosti primjene načela iz članka 17. Europske konvencije, zbog čega Ustavni sud neće dalje ispitivati ove navode.

24. U odnosu na navode o kršenju prava iz Ustava Bosne i Hercegovine koja su propisana u čl. II/3.(g) – pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjere, II/3.(h) – pravo na slobodu izražavanja i

II/3.(m) – pravo na slobodu kretanja i prebivanja, Ustavni sud zapaža da apelant navodnu povredu ovih prava nije ničim argumentirao, niti u apelaciji ima išta što bi ukazalo da je povreda tih prava moguća. Stoga, Ustavni sud ni ove navode neće posebno razmatrati.

25. U skladu s navedenim, a imajući u vidu odredbu članka 18. stavak (3) točka e) Pravila Ustavnog suda, prema kojoj će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ako je podnesena po pitanju o kojem je Ustavni sud već odlučivao, a iz navoda i dokaza iznesenih u apelaciji ne proizlazi da ima osnove za ponovno odlučivanje o istoj stvari, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

26. S obzirom na odluku o dopustivosti u ovom predmetu, Ustavni sud zaključuje da nema osnove za razmatranje apelantovog zahtjeva za donošenje privremene mjere.

27. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Zlatko M. Knežević, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у саставу: председник Златко М. Кнежевић, потпредседници Мато Тадић и Мирсад Ђеман и судије Валерија Галић, Миодраг Симоновић и Сеада Палаврић, на сједници одржаној 17. јула 2018. године, у предмету број АП 3464/18, рјешавајући апелацију **Светозара Пударића**, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 став (1) и став (3) тачка е), члана 57 став (2) тачка а) и члана 58 Правила Уставног суда Босне и Херцеговине - пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ

Одбацује се као недопуштена апелација коју је поднио **Светозар Пударић** против Рјешења Суда Босне и Херцеговине број С1 3 Иж 028746 18 Иж од 6. јуна 2018. године и Одлуке Централне изборне комисије Босне и Херцеговине број 05-1-07-3-200/18 од 31. маја 2018. године због тога што је Уставни суд Босне и Херцеговине о истој ствари раније одлучио, а из навода или доказа изнесених у апелацији не произлази да има основа за поновно одлучивање.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. Светозар Пударић из Сарајева (у даљњем тексту: апелант) поднио је 26. јуна 2018. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Рјешења Суда Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Суд БиХ) број С1 3 Иж 028746 18 Иж од 6. јуна 2018. године и Одлуке Централне изборне комисије Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: ЦИКБиХ) број 05-1-07-3-200/18 од 31. маја 2018. године.

2. Апелант је поставио и захтјев за доношење привремене мјере којом би Уставни суд одложио примјену Изборног закона Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Изборни закон) – Поглавље 4 "Овјера и кандидовање за изборе" и Поглавље 8 "Предсједништво Босне и Херцеговине" до доношења одлуке о овој апелацији.

3. Одлуком ЦИКБиХ број 05-1-07-3-200/18 од 31. маја 2018. године одбијена је апелантова пријава за овјеру њега

као независног кандидата за учешће на Општим izborima 2018. године (у даљњем тексту: избори), који ће се одржати 7. октобра 2018. године, и то за изборе за члана Предсједништва Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Предсједништво БиХ) из реда српског народа. У образложењу ове одлуке, ЦИКБиХ је навео да је утврдио да је апелант уписан у бирачки списак у Општини Ново Сарајево "која није унутар изборне јединице за виши ниво власти за који се кандидује у смислу одредбе 8.1 став (2) Изборног закона Босне и Херцеговине". Наиме, како је даље образложено, одредбом члана 4.2 став (1) тачка 1 Изборног закона Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Изборни закон) прописано је да кандидат који жели бити овјерен за изборе за све органе на свим нивоима власти у Босни и Херцеговини мора бити уписан у Централни бирачки списак у општини у којој се кандидује или у општини унутар граница изборне јединице за виши ниво власти за који се кандидује у смислу одредбе члана 8.1 став (2) Изборног закона. Даље је наведено да је чланом 8.1 став (2) Изборног закона прописано да члана Предсједништва БиХ, који се непосредно бира с територије Републике Српске – једног Србина, бирају бирачи уписани у Централни бирачки списак да гласају у Републици Српској и да је изабран кандидат који добије највећи број гласова. ЦИКБиХ је такође навео да је у вези с наведеним имао у виду и апелантову изјаву о националној припадности.

4. Рјешењем Суда БиХ број С1 3 Иж 028746 18 Иж од 6. јуна 2018. године одбијена је апелантова жалба против одлуке ЦИКБиХ. Суд БиХ је у образложењу своје одлуке поново указао на одредбе чл. 4.2 став (1) и 8.1 став (2) Изборног закона, те је навео да се апелант неосновано позвао на то да Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција) има приоритет над Уставом Босне и Херцеговине. Наиме, како је Суд БиХ даље навео, чланом V Устава Босне и Херцеговине је прописано да се Предсједништво БиХ састоји од три члана, и то по једног Бошњака и Хрвата који се бирају непосредно с територије Федерације БиХ и једног Србина који се бира непосредно с територије Републике Српске. С обзиром на то, Суд БиХ је закључио да је ЦИКБиХ правилно одлучио када је одбио апелантову пријаву као независног кандидата за члана Предсједништва БиХ из реда српског народа јер он није уписан у Централни бирачки списак у општини унутар граница изборне јединице Република Српска, односно зато што нема пребивалиште у Републици Српској.

5. Апелант сматра да су му оспореним одлукама прекршена права из чл. II/2, II/3г), х) и м), II/4 и II/6 Устава Босне и Херцеговине, права из Међународне конвенције о укидању свих облика расне дискриминације и Међународног пакта о грађанским и политичким правима (није експлицитно навео чланове ових докумената), право на недискриминацију из члана 14 Европске конвенције и члана 1 Протокола број 12 уз Европску конвенцију, као и да је прекршен члан 17 Европске конвенције (забрана злоупотребе права).

6. У образложењу својих навода, апелант истиче да је од Суда БиХ "захтијевао да у конкретном случају, водећи рачуна о члану IX Устава Босне и Херцеговине, директно примјени људска права и основне слободе на које је указано у ставу 2 члана II Устава Босне и Херцеговине", те да поништи одлуку ЦИКБиХ и да му наложи да у поновном поступку наложи овјеру њега као независног кандидата за изборе за члана Предсједништва БиХ на изборима 2018. године. Апелант даље наводи да сматра да, осим ограничења у вези с кандидовањем на изборима која су прописана у члану IX Устава Босне и Херцеговине, Изборни закон не може садржавати никаква друга ограничења којима би се онемогућило грађанину Босне и Херцеговине да се кандидује

за изборе за члана Предсједништва БиХ, без обзира гдје је уписан у Централни бирачки списак, односно гдје живи, и без обзира на његову етничку, националну, вјерску или неку другу припадност. Апелант наводи да "исту одредбу садржи и члан 1.6 Изборног закона", због чега је сматрао да испуњава услове за учешће на изборима и за члана Предсједништва БиХ, али да му је оспореним одлукама ускраћено Уставом БиХ зајемчено право да бира и буде биран, односно да буде кандидат за било коју именовану, изборну или другу јавну функцију на територији Босне и Херцеговине.

7. Апелант, такође, наводи да то његово уставно право не може бити ограничено Изборним законом. Међутим, како даље наводи, Суд БиХ је одбио поступити у складу са чланом II/6 Устава Босне и Херцеговине, према којем је морао непосредно примјенити људска права како то захтијева члан II/2 Устава Босне и Херцеговине, а занемарио је и члан IX Устава Босне и Херцеговине, односно члан 1.6 Изборног закона. Апелант сматра да је Суд БиХ засновао своју одлуку на погрешној примјени чл. 8.1 став (2) и 4.2 тачка 1 Изборног закона "који су сами по себи неуставни", те да је на тај начин "потврдио дискриминацију и сегрегацију грађана Босне и Херцеговине – Срба као друге етничке групе која живи у Федерацији Босне и Херцеговине, чиме је коначно довео до потпуне искључености свих Срба који живе у Федерацији Босне и Херцеговине из могућности да се кандидују за Предсједништво Босне и Херцеговине", чиме су прекршена апелантова уставна права. Апелант наводи да се таква одлука Суда БиХ једнако односи на све Србе који живе у Федерацији БиХ, али и на Бошњаке и Хрвате који живе у Републици Српској, као и на све грађане који се не изјашњавају као Срби, Хрвати или Бошњаци у Босни и Херцеговини и "који су као припадници било које друге групе која живи у Босни и Херцеговини која не живи у Федерацији БиХ или у Републици Српској и нису уписани у Централни бирачки списак у општини унутар изборне јединице за виши ниво власти за који се кандидују у смислу члана 8.1 став (2) и члана 4.2 тачка 1 Изборног закона, потпуно искључени из изборног процеса и дискриминисани и никада неће бити у прилици остварити то право". Да би то право остварили, како даље наводи апелант, морали би се пресељавати у Републику Српску односно Федерацију БиХ "што би у 21. вијеку значило пораз цивилизацијских вриједности и демократских стандарда".

8. Апелант наводи да су стога оспорене одлуке у супротности с Уставом Босне и Херцеговине, с Протоколом број 12 уз Европску конвенцију, затим с "Дјелимичном одлуком Уставног суда од 30. јуна и 1. јула 2000. године у предмету 'конститутивности народа'", као и с пресудама Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) у предметима *Сејдић и Финци против БиХ* и *Зорнић против БиХ*. У вези с тим, апелант наводи да је Предсједништво БиХ политичко тијело државе чије одлуке и политика имају животну важност и од утицаја су на све грађане БиХ без обзира да ли живе у Федерацији БиХ или Републици Српској или у Дистрикту Брчко. Апелант даље наводи да је, онемогућавањем да се као грађанин Босне и Херцеговине који је припадник српског народа који живи у Федерацији БиХ кандидује за члана Предсједништва БиХ без обзира гдје у Босни и Херцеговини живи, искључен из права да буде биран за тај ниво власти. Ово је, како даље наводи, искључиво због захтјева који је везан за пребивалиште и који је садржан у одредбама Изборног закона које су, према његовом мишљењу, неуставне и "служе као основ за различит третман који спада у домен члана 1 Протокола број 12" и, заједно с одлуком Суда БиХ у конкретном случају, дискриминишу апеланта.

9. Слједом наведеног, апелант предлаже да Уставни суд одлучи о апелацији по хитном поступку, да утврди повреду Устава Босне и Херцеговине, Европске конвенције "и њених протокола и инструмената за заштиту људских права и основних слобода који имају снагу уставних одредаба", те да слједом тога укине оспорено рјешење и предмет врати Суду БиХ "с упутама и налогом" да донесе одлуку којом се овјерава апелантова пријава као независног кандидата за изборе за члана Предсједништва из реда српског народа. Алтернативно, апелант предлаже да Уставни суд усвоји апелацију и утврди кршење апелантових права како је наведено и "сам донесе одлуку" којом се овјерава апелантова пријава за изборе.

10. Апелант, такође, тражи да Уставни суд донесе одлуку о привременој мјери којом би одложио примјену Изборног закона Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Изборни закон) – Поглавље 4 "Овјера и кандидовање за изборе" и Поглавље 8 "Предсједништво Босне и Херцеговине" до доношења одлуке о овој апелацији. Захтјев за доношење привремене мјере, апелант није посебно образложио.

11. Апелант, у суштини, указује на кршење права на недискриминацију из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију.

12. При испитивању допуствости апелације Уставни суд је пошао од одредаба члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине и члана 18 став (3) тачка е) Правила Уставног суда.

13. Члан VI/36) Устава Босне и Херцеговине гласи:

Уставни суд има и апелациону надлежност над питањима по овом Уставу, која проистичу из пресуде сваког суда у Босни и Херцеговини.

14. Члан 18 став (3) тачка е) Правила Уставног суда гласи:

Апелација није допуствива ако постоји неки од следећих случајева:

е) ради се о питању о ком је Уставни суд већ одлучивао, а из навода или доказа изнесених у апелацији не произилази да има основа за поновно одлучивање;

15. Уставни суд указује да је о истом питању које се поставља у конкретној апелацији већ одлучио Европски суд у предмету *Пилав* (види Европски суд, *Пилав против БиХ*, пресуда од 9. јуна 2016. године, апликација број 4193/07), и то након што је Уставни суд донио одлуку о истом питању у предмету број АП 2678/06 од 29. септембра 2006. године (објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 44/07, доступна и на www.ustavnisud.ba). У предмету који је након наведене одлуке Уставног суда поднио Европском суду, подносилац се жалио да је као Бошњак дискриминисан зато што се није могао кандидовати на изборима за члана Предсједништва БиХ будући да живи на територији Републике Српске. Одлучујући у том предмету, Европски суд је још једном потврдио да појам "дискриминација" из члана 14 Европске конвенције и члана 1 Протокола број 12 треба идентично тумачити. Дакле, без обзира на разлике у ширини обима ових двију одредби, "дискриминација" означава различито поступање без објективног и разумног оправдања према лицима која су се нашау у сличном положају (*idem*, тачка 40 с даљњим референцама).

16. Европски суд је, даље, запазио да се, према Уставу Босне и Херцеговине, само она лица која се изјашњавају као припадници "конститутивног народа" имају право кандидовати на изборима за Предсједништво БиХ које се састоји од три члана: једног Бошњака и једног Хрвата, од којих је сваки непосредно изабран из Федерације БиХ, и једног Србина непосредно изабраног из Републике Српске.

Слједом тога, подносилац у предмету *Пилав*, који је био Бошњак настањен у Републици Српској, био је искључен из тог права. Европски суд је даље указао да је у предмету *Сејдић и Финци*, који се односио на немогућност подносилаца који су били припадници ромске и јеврејске мањине да се кандидују за Предсједништво БиХ, утврдио да "сличан уставни предуслов представља дискриминишуће различито поступање супротно члану 1 Протокола број 12". Европски суд је такође указао да подносилац јесте припадник једног од "конститутивних народа", али да "иако теоретски има право да се кандидује на изборима за Предсједништво, у стварности, све док живи у Републици Српској он не може користити то право". Да би се кандидовао за Предсједништво БиХ, подносилац је морао "напустити свој дом и преселити у Федерацију БиХ" (*ibid*, тачка 43).

17. Анализирајући овакву ситуацију, Европски суд је подсетио на своју праксу у предметима који се тичу члана 3 Протокола број 1, у којима је утврдио "да захтјев који се односи на пребивалиште није несразмјеран или непомирљив са сврхом која је у основи права на слободне изборе", те да "[о]ви предмети показују да уживање права гласања и кандидатуре на изборима може зависити од природе и степена веза које постоје између одређеног подносиоца и законодавног тијела земље". Међутим, за разлику од подносилаца у тим предметима, који нису задовољили критеријум пребивалишта, Европски суд је истакао да је подносилац у предмету *Пилав* живио у Босни и Херцеговини. Европски суд је такође навео да је Предсједништво БиХ политичко тијело државе и ентитета, те да његова политика и одлуке имају утицаја на све грађане БиХ, без обзира да ли они живе у Федерацији БиХ, Републици Српској или у Дистрикту Брчко. Стога, иако је подносилац био укључен у политички живот у Републици Српској, "њего се, очито, исто тако тичу политичке активности колективног шефа државе" (*op. cit.*, пресуда *Пилав*, тач. 42-45 с даљњим референцама).

18. Европски суд је у истом предмету такође подсетио и на свој став из предмета *Зорнић* (Европски суд, *Зорнић против БиХ*, пресуда од 15. јула 2014. године, апликација број 3681/06) који се односио на немогућност кандидовања за члана Предсједништва БиХ и за делегата у Дому народа РСБиХ у случају када се лице које је у питању не изјашњава о припадности било којем од конститутивних народа или било којој етничкој групи. Европски суд је нарочито навео да је у одлуци *Зорнић* истакао "потребу да се обезбједи стварна политичка демократија", те да сматра "да је дошло вријеме за политички систем који ће сваком грађанину Босне и Херцеговине обезбједити право да се кандидује на изборима за Предсједништво и Дом народа Босне и Херцеговине, без дискриминације по основу етничке припадности". Узевши у обзир све наведено, Европски суд је навео да, без обзира на разлике у односу на предмет *Сејдић и Финци*, сматра да је искљученост подносиоца из права да буде биран за члана Предсједништва БиХ "заснована на комбинацији етничког поријекла и мјеста пребивалишта, од којих оба служе као основ за различит третман који спада у домен члана 1 Протокола број 12", те да представља дискриминишуће поступање супротно тој одредби (*op. cit.*, пресуда *Пилав*, тач. 47-48).

19. Уставни суд, такође, подсјећа и да је у предмету број У 14/12, у којем је одлуку донио након пресуда *Сејдић и Финци* и *Зорнић*, а прије пресуде Европског суда у предмету *Пилав*, одлучивао о захтјеву тадашњег члана Предсједништва БиХ Жељка Комшића за оцјену уставности одредаба Устава Републике Српске и Изборног закона БиХ. Оспорене одредбе су се односиле на искључење могућности да се за предсједнике и потпредсједнике ентитета кандидују и

припадници "Осталих" који су, као и конститутивни народи, држављани БиХ којима је законом гарантовано право да буду бирани без дискриминације и ограничења. У том предмету, Уставни суд је закључио да такво искључивање "више не представља једини начин за постизање легитимног циља, а због чега не може имати разумно и објективно оправдање. Наиме, у остваривању законом гарантованог права наведеним одредбама устава ентитета и Изборног закона успостављен је различит третман 'Осталих' који се заснива на етничкој припадности и за резултат има дискриминацију супротно члану II/4 Устава БиХ и члану 1 Протокола број 12" (види Уставни суд, Одлука о допустивости и меритуму број У 14/12 од 26. марта 2015. године, тач. 71-72). Међутим, Уставни суд је у том предмету истакао да из одлуке Европског суда у предмету *Сејдић и Финци* недвосмислено произлази да Устав БиХ треба бити измијењен. Уставни суд је такође указао и да је у предмету *Зорнић* Европски суд нагласио да је повреда права на недискриминацију у том предмету "директна последица пропуста власти тужене државе да уведу мјере како би се повиновале пресуди у предмету *Сејдић и Финци*. Пропуст тужене државе да уведе уставне и легислативне приједлоге како би окончала постојећу неусклађеност Устава и Изборног закона са чланом 14, чланом 3 Протокола број 1 и чланом 1 Протокола број 12 не представља само отежавајућу околност када је ријеч о одговорности државе према Конвенцији због постојећег или ранијег стања ствари већ такође угрожава будућу ефикасност механизма Конвенције" (*idem*, тачка 73). Уставни суд је такође указао да је "тренутно немогуће предвидјети обим ових измјена", због чега "неће укинути наведене одредбе устава ентитета и Изборног закона, односно неће наложити Парламентарној скупштини БиХ, Народној скупштини и Парламенту Федерације БиХ да изврше усаглашавање наведених одредаба док у домаћем правном систему не буду усвојене уставне и законодавне мјере којима се окончава постојећа неусклађеност Устава Босне и Херцеговине и Изборног закона са Европском конвенцијом коју је утврдио Европски суд у цитираним предметима" (*idem*, Одлука број У 14/12, тачка 74).

20. Враћајући се на конкретан предмет, Уставни суд запажа да је апелант Србин који живи на територији Федерације БиХ, због чега је одбијен његов захтјев да се кандидује на изборима за Предсједништво БиХ. Дакле, суштински се ради о ситуацији која је потпуно иста као и у предмету *Пилав*, у којем је, након одлучења Уставног суда, Европски суд донио коначну и обавезујућу одлуку. Уставни суд сматра да у таквој ситуацији, када је Европски суд у три пресуде у односу на Босну и Херцеговину, од којих се пресуда *Пилав* односи на исту ситуацију у којој је и апелант, недвосмислено закључио да је неопходно промијенити Устав Босне и Херцеговине, нема основа да поново одлучује о истом питању.

21. У вези с тим, Уставни суд уочава да су оспорене одлуке и апелантова немогућност да се као Србин с пребивалиштем у Федерацији БиХ кандидује на изборима за Предсједништво БиХ такође резултат пропуста надлежних власти да предузму одговарајуће мјере ради спровођења пресуда *Пилав*, *Сејдић и Финци* и *Зорнић*, којима би се окончала неусклађеност Устава и Изборног закона са захтјевима из члана 1 Протокола број 12, како је то утврђено у тим пресудама. Дакле, Босна и Херцеговина, односно њене надлежне власти имају обавезу да ускладе Устав Босне и Херцеговине и Изборни закон већ по три пресуде Европског суда, а Уставни суд, у смислу става изнесеног у Одлуци број У 14/12, ни даље не може предвидјети обим тих измјена. Уставни суд нарочито наглашава да нема ни уставотворну ни законодавну надлежност, па не може својим дјеловањем

замјенити институције, најприје Парламентарну скупштину Босне и Херцеговине која има надлежност да, у прописаној процедури, мијења Устав Босне и Херцеговине, односно да замјени институције које имају обавезу предузети одговарајуће мјере ради спровођења одлука Европског суда у наведеним предметима.

22. Дакле, да би судови и други надлежни органи у односу на ово питање директно примјењивали Европску конвенцију, како то апелант тражи, неопходно је претходно окончати постојећу неусклађеност Устава Босне и Херцеговине с Европском конвенцијом коју је утврдио Европски суд у пресудама *Сејдић и Финци*, *Зорнић* и *Пилав*. Како је већ речено, то је могуће урадити искључиво у надлежним институцијама и у прописаној процедури, што је и основни захтјев владавине права из члана I/2 Устава Босне и Херцеговине, али и принцип на којем се заснива и сама Европска конвенција. У супротном, Уставни суд, али и Суд БиХ и ЦИКБиХ би поступали ван својих прописаних надлежности, односно преузели би улогу уставотворца и законодавца упркос томе што је то у искључивој надлежности других институција власти.

Остали наводи

23. Што се тиче навода о кршењу члана 17 Европске конвенције, Уставни суд указује да тај члан не гарантује неко материјално право чија би се заштита могла тражити било пред редовним било пред Уставним судом. Наиме, члан 17 Европске конвенције забрањује злоупотребу права гарантованих Европском конвенцијом. То даље значи да ако је неко понашање или дјелатност усмјерена на поништавање било којег од права и слобода наведених у Европској конвенцији или на њихово ограничавање у већој мјери од оне која је њом предвиђена, онда такво понашање не ужива заштиту која се даје у оквиру конвенцијских права. Међутим, у конкретном случају се не ради о таквој ситуацији, па стога нема могућности примјене принципа из члана 17 Европске конвенције, због чега Уставни суд неће даље испитивати ове наводе.

24. У односу на наводе о кршењу права из Устава Босне и Херцеговине која су прописана у чл. II/3г) – право на слободу мисли, савјести и вјероисповијести, II/3х) – право на слободу изражавања и II/3м) – право на слободу кретања и пребивалишта, Уставни суд запажа да апелант наводну повреду ових права није ничим аргументовао, нити у апелацији има ишта што би указало да је повреда тих права могућа. Стога, Уставни суд ни ове наводе неће посебно разматрати.

25. У складу с наведеним, а имајући у виду одредбу члана 18 став (3) тачка е) Правила Уставног суда, према којој ће се апелација одбацити као недопуштена уколико је поднесена по питању о којем је Уставни суд већ одлучивао, а из навода и доказа изнесених у апелацији не произлази да има основа за поновно одлучивање о истој ствари, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

26. С обзиром на одлуку о допустивости у овом предмету, Уставни суд закључује да нема основа за разматрање апелантовог захтјева за доношење привремене мјере.

27. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Златко М. Кнежевић, с. р.

797

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u predmetu broj **AP 3499/15**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (3) i člana 72. stav (6) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik

Mato Tadić, potpredsjednik

Mirsad Čeman, potpredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudija

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 17. jula 2018. godine donio je

RJEŠENJE

Utvrđuje se da Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona nije izvršila Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP 3499/15 od 20. decembra 2017. godine.

U skladu sa članom 72. stav (6) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, ovo rješenje dostavlja se Tužilaštvu Bosne i Hercegovine.

Rješenje objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

1. Ustavni sud Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) Odlukom broj AP 3499/15 od 20. decembra 2017. godine djelomično je usvojio apelaciju Uzeira Gološa i utvrdio povredu prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u odnosu na donošenje odluke u razumnom roku u postupku koji je okončan Presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 U 007334 13 Uvp od 21. maja 2015. godine. Predmetnom odlukom Ustavni sud je naložio Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona (u daljnjem tekstu: Vlada HNK) da, u skladu sa članom 74. Pravila Ustavnog suda, apelantu Uzeiru Gološu u roku od tri mjeseca od dostavljanja navedene odluke isplati iznos od 1.200,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog kršenja prava na donošenje odluke u razumnom roku, uz obavezu da nakon isteka tog roka plati apelantu Uzeiru Gološu zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene tom odlukom. Također, predmetnom odlukom je naloženo Vladi HNK da, u skladu sa članom 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

2. Predmetna odluka je dostavljena Vladi HNK 12. januara 2018. godine, što znači da je rok za dostavljanje obavještenja o preduzetim mjerama u skladu s odlukom istekao 12. aprila 2018. godine.

3. Ustavni sud je dopisom od 4. juna 2018. godine zatražio od Vlade HNK da obavijesti ovaj sud o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja predmetne odluke.

4. Vlada HNK je 14. juna 2018. godine dostavila obavještenje o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja predmetne odluke. U navedenom dopisu Vlada HNK je obavijestila Ustavni sud da je u toku postupak za donošenje odluke Vlade HNK o izvršenju predmetne odluke.

5. Vlada HNK je 28. juna 2018. godine obavijestila Ustavni sud da je donijela odluku od 14. juna 2018. godine o odobravanju novčanih sredstava apelantu na ime naknade nematerijalne štete.

6. Ustavni sud je u Odluci broj AP 3499/15 od 20. decembra 2017. godine odredio način i rok za izvršenje odluke. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su

konačne i obavezujuće. Također, prema članu 72. stav (1) Pravila Ustavnog suda, konačne i obavezujuće odluke Ustavnog suda dužno je poštovati svako fizičko i pravno lice, a prema stavu (2) istog člana, svi organi vlasti su dužni u okviru svojih nadležnosti utvrđenih Ustavom i zakonom provoditi odluke Ustavnog suda.

Predsjednik

Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Zlatko M. Knežević, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u predmetu broj **AP 3499/15**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (3) i članka 72. stavak (6) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik

Mato Tadić, dopredsjednik

Mirsad Čeman, dopredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudac

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 17. srpnja 2018. godine donio je

RJEŠENJE

Utvrđuje se da Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona nije izvršila Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP 3499/15 od 20. prosinca 2017. godine.

U skladu sa člankom 72. stavak (6) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, ovo rješenje dostavlja se Tužiteljstvu Bosne i Hercegovine.

Rješenje objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i "Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

1. Ustavni sud Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) Odlukom broj AP 3499/15 od 20. prosinca 2017. godine djelomično je usvojio apelaciju Uzeira Gološa i utvrdio povredu prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u odnosu na donošenje odluke u razumnom roku u postupku koji je okončan Presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 U 007334 13 Uvp od 21. svibnja 2015. godine. Predmetnom odlukom Ustavni sud je naložio Vladi Hercegovačko-neretvanskog kantona (u daljnjem tekstu: Vlada HNK) da, u skladu sa člankom 74. Pravila Ustavnog suda, apelantu Uzeiru Gološu u roku od tri mjeseca od dostave navedene odluke isplati iznos od 1.200,00 KM na ime naknade nematerijalne štete zbog kršenja prava na donošenje odluke u razumnom roku, uz obavezu da nakon isteka tog roka plati apelantu Uzeiru Gološu zakonsku zateznu kamatu na eventualno neisplaćeni iznos ili dio iznosa naknade određene tom odlukom. Također, predmetnom odlukom je naloženo Vladi HNK da, u skladu sa člankom 72. stavak (5) Pravila Ustavnog suda, u roku od tri mjeseca od dana dostave ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

2. Predmetna odluka je dostavljena Vladi HNK 12. siječnja 2018. godine, što znači da je rok za dostavu obavijesti o poduzetim mjerama u skladu s odlukom istekao 12. travnja 2018. godine.

3. Ustavni sud je dopisom od 4. lipnja 2018. godine zatražio od Vlade HNK da obavijesti ovaj sud o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja predmetne odluke.

4. Vlada HNK je 14. lipnja 2018. godine dostavila obavijest o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja predmetne odluke. U

наведеном допису Влада ХНК је обавијестила Уставни суд да је у тјјеклу поступак за доношење одлуке Владе ХНК о извршењу предметне одлуке.

5. Влада ХНК је 28. липња 2018. године обавијестила Уставни суд да је донијела одлуку од 14. липња 2018. године о одобравању новчаних средстава апеланту на име накнаде нематеријалне штете.

6. Уставни суд је у Одлуци број АП 3499/15 од 20. просинца 2017. године одредио начин и рок за извршење одлуке. Према чланку VI/5. Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обвезујуће. Такође, према чланку 72. став (1) Правила Уставног суда, коначне и обвезујуће одлуке Уставног суда дужна је поштовати свака физичка и правна особа, а према ставку (2) истог чланка, сви органи власти су дужни у оквиру својих надлежности утврђених Уставом и законом проводити одлуке Уставног суда.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Златко М. Кнежевић, в. г.

Уставни суд Босне и Херцеговине у предмету број АП 3499/15, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став (3) и члана 72 став (6) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

Златко М. Кнежевић, предсједник
Мато Тадић, потпредсједник
Мирсад Ђеман, потпредсједник
Валерија Галић, судија
Миодраг Симоновић, судија
Сеада Палаврић, судија
на сједници одржаној 17. јула 2018. године донио је

РЈЕШЕЊЕ

Утврђује се да Влада Херцеговачко-неретванског кантона није извршила Одлуку Уставног суда Босне и Херцеговине број АП 3499/15 од 20. децембра 2017. године.

У складу са чланом 72 став (6) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, ово рјешење доставља се Тужилаштву Босне и Херцеговине.

Рјешење објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и "Службеном гласнику Дистрикта Брчко Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

1. Уставни суд Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) Одлуком број АП 3499/15 од 20. децембра 2017. године дјеломично је усвојио апелацију Узеира Голоша и утврдио повреду права на правично суђење из члана II/3е)

Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода у односу на доношење одлуке у разумном року у поступку који је окончан Пресудом Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине број 07 0 У 007334 13 Увп од 21. маја 2015. године. Предметном одлуком Уставни суд је наложио Влади Херцеговачко-неретванског кантона (у даљњем тексту: Влада ХНК) да, у складу са чланом 74 Правила Уставног суда, апеланту Узеиру Голошу у року од три мјесеца од достављања наведене одлуке исплати износ од 1.200,00 КМ на име накнаде нематеријалне штете због кршења права на доношење одлуке у разумном року, уз обавезу да након истека тог рока плати апеланту Узеиру Голошу законску затезну камату на евентуално неисплаћени износ или дио износа накнаде одређене том одлуком. Такође, предметном одлуком је наложено Влади ХНК да, у складу са чланом 72 став (5) Правила Уставног суда, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

2. Предметна одлука је достављена Влади ХНК 12. јануара 2018. године, што значи да је рок за достављање обавјештења о предузетим мјерама у складу с одлуком истекао 12. априла 2018. године.

3. Уставни суд је дописом од 4. јуна 2018. године затражио од Владе ХНК да обавијести овај суд о предузетим мјерама с циљем извршења предметне одлуке.

4. Влада ХНК је 14. јуна 2018. године доставила обавјештење о предузетим мјерама с циљем извршења предметне одлуке. У наведеном допису Влада ХНК је обавијестила Уставни суд да је у току поступак за доношење одлуке Владе ХНК о извршењу предметне одлуке.

5. Влада ХНК је 28. јуна 2018. године обавијестила Уставни суд да је донијела одлуку од 14. јуна 2018. године о одобравању новчаних средстава апеланту на име накнаде нематеријалне штете.

6. Уставни суд је у Одлуци број АП 3499/15 од 20. децембра 2017. године одредио начин и рок за извршење одлуке. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће. Такође, према члану 72 став (1) Правила Уставног суда, коначне и обавезујуће одлуке Уставног суда дужно је да поштује свако физичко и правно лице, а према ставу (2) истог члана, сви органи власти су дужни да у оквиру својих надлежности утврђених Уставом и законом спроводе одлуке Уставног суда.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Златко М. Кнежевић, с. р.

SADRŽAJ

**PREDSJEDNIŠTVO
BOSNE I HERCEGOVINE**

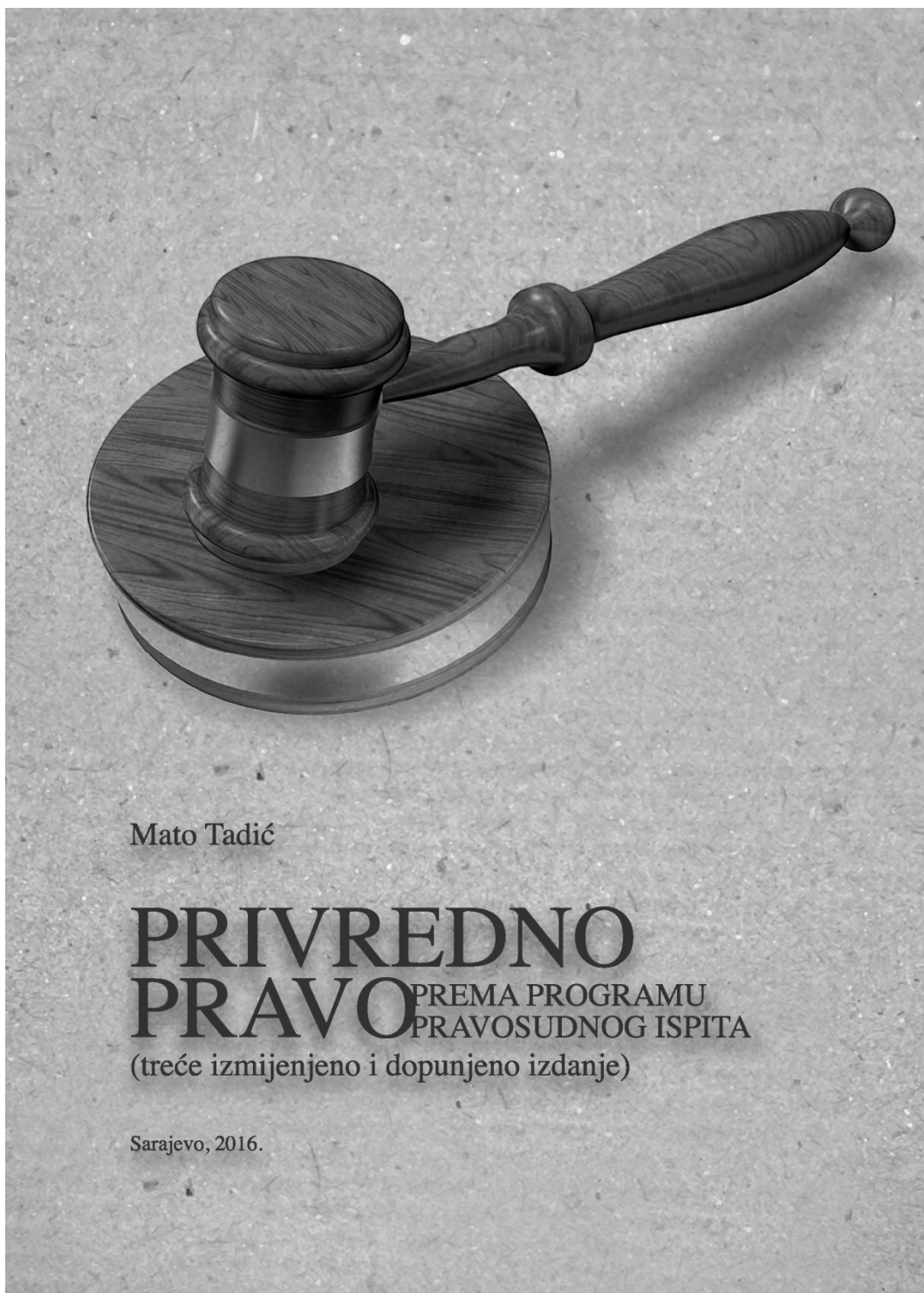
- 774 Odluka o produženju mandata vojnim posmatračima Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u Organizacijsko-stabilizacijskoj misiji Ujedinjenih naroda u Demokratskoj Republici Kongo (bosanski jezik)
Odluka o produljenju mandata vojnim promatračima Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u Organizacijsko-stabilizacijskoj misiji Ujedinjenih naroda u Demokratskoj Republici Kongo (hrvatski jezik)
Odluka o produženju mandata vojnim posmatračima Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u Organizacijsko - stabilizacijskoj misiji Ujedinjenih naroda u Demokratskoj Republici Kongo (srpski jezik)
- 775 Odluka o produženju mandata grupi štabnih oficira Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u Multidimenzionalnoj integriranoj stabilizacijskoj misiji Ujedinjenih naroda u Republici Mali (bosanski jezik)
Odluka o produljenju mandata skupini stožernih časnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u Multidimenzionalnoj integriranoj stabilizacijskoj misiji Ujedinjenih naroda u Republici Mali (hrvatski jezik)
Odluka o produženju mandata grupi štabnih oficira Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u Multidimenzionalnoj integriranoj stabilizacijskoj misiji Ujedinjenih naroda u Republici Mali (srpski jezik)
- 776 Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (bosanski jezik)
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (hrvatski jezik)
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (srpski jezik)
- 777 Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (bosanski jezik)
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (hrvatski jezik)
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (srpski jezik)
- 778 Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (bosanski jezik)
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (hrvatski jezik)
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (srpski jezik)
- 779 Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (bosanski jezik)
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (hrvatski jezik)
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (srpski jezik)

- 780 Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (bosanski jezik) 9
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (hrvatski jezik) 10
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (srpski jezik) 10
- 781 Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (bosanski jezik) 10
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (hrvatski jezik) 10
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (srpski jezik) 11
- 782 Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (bosanski jezik) 11
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (hrvatski jezik) 11
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (srpski jezik) 12
- 783 Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (bosanski jezik) 12
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (hrvatski jezik) 12
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (srpski jezik) 13
- 784 Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (bosanski jezik) 13
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (hrvatski jezik) 13
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (srpski jezik) 14
- 785 Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (bosanski jezik) 14
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće pričuve (hrvatski jezik) 14
Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće rezerve (srpski jezik) 14

**VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 786 Odluka o izmjeni Odluke o odobravanju dodatnog zapošljavanja u Direkciji za evropske integracije (bosanski jezik) 15
Odluka o izmjeni Odluke o odobravanju dodatnog zapošljavanja u Direkciji za evropske integracije (hrvatski jezik) 15
Odluka o izmjeni Odluke o odobravanju dodatnog zapošljavanja u Direkciji za evropske integracije (srpski jezik) 15
- 787 Odluka o kriterijima za dodjelu sredstava iz tekućeg granta "Sufinansiranje projekata nevladinih organizacija u oblasti prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu (bosanski jezik) 16

	Odluka o kriterijima za dodjelu sredstava iz tekućeg granta "Sufinanciranje projekata nevladinih organizacija u području prevencije HIV-a i tuberkuloze u Bosni i Hercegovini" za 2018. godinu (hrvatski jezik)		Odluka o interventnom korištenju sredstava tekuće budžetske rezerve (srpski jezik)	106
	Odluka o kriterijumima za dodjelu sredstava iz tekućeg granta "Суфинансирање пројеката невладиних организација у области превенције HIV-a и туберкулозе у Босни и Херцеговини" за 2018. годину (српски језик)	45	MINISTARSTVO FINANSIJA I TREZORA BOSNE I HERCEGOVINE	
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)	788	791 Zahtjev za izdavanje garancije BiH (bosanski jezik)	107
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)		Zahtjev za izdavanje garancije BiH (hrvatski jezik)	108
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)		Zahtjev za izdavanje garancije BiH (srpski jezik)	109
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)	104	DRŽAVNA REGULATORNA KOMISIJA ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU - DERK	
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)		792 Odluka o usvajanju Finansijskog plana za 2019. godinu (bosanski jezik)	110
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)		Odluka o usvajanju Finansijskog plana za 2019. godinu (hrvatski jezik)	111
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)		Odluka o usvajanju Finansijskog plana za 2019. godinu (srpski jezik)	111
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)	104	DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE	
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)		793 Pravilnik o izmjenama Pravilnika o nadzoru u civilnom zrakoplovstvu (bosanski jezik)	112
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)		Pravilnik o izmjenama Pravilnika o nadzoru u civilnom zrakoplovstvu (hrvatski jezik)	112
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)	104	Pravilnik o izmjenama Pravilnika o nadzoru u civilnom vazduhoplovstvu (srpski jezik)	113
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)		USTAVNI SUD BOSNE I HERCEGOVINE	
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)		794 Odluka broj AP 2753/16 (bosanski jezik)	113
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)		Odluka broj AP 2753/16 (hrvatski jezik)	119
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)		Odluka broj AP 2753/16 (srpski jezik)	124
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)	104	795 Odluka broj AP 2326/18 (bosanski jezik)	130
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)		Odluka broj AP 2326/18 (hrvatski jezik)	139
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)		Odluka broj AP 2326/18 (srpski jezik)	148
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)	105	796 Odluka broj AP 3464/18 (bosanski jezik)	157
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)		Odluka broj AP 3464/18 (hrvatski jezik)	160
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)	105	Odluka broj AP 2464/18 (srpski jezik)	163
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)		797 Rješenje broj AP 3499/15 (bosanski jezik)	167
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)	105	Rješenje broj AP 3499/15 (hrvatski jezik)	167
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)		Rješenje broj AP 3499/15 (srpski jezik)	168
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)	106		
	Odluka o izmjeni Odluke o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje provedbe strateških i operativnih ciljeva utvrđenih Strategijom integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini i Okvirnim akcionim planom provedbe Strategije integrisanog upravljanja granicom u Bosni i Hercegovini za period od 2015. do 2018. godine (bosanski jezik)	106		



Mato Tadić

**PRIVREDNO
PRAVO** PREMA PROGRAMU
PRAVOSUDNOG ISPITA
(treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje)

Sarajevo, 2016.



Izdavač: Ovlaštena služba Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Trg BiH 1, Sarajevo - Za izdavača: sekretar Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Bojan Ninković - Priprema i distribucija: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo, Džemala Bijedića 39/III - Direktor: Dragan Prusina - Telefoni: Centrala: 722-030 - Direktor: 722-061 - Pretplata: 722-054, faks: 722-071 - Oglasni odjel: 722-049, 722-050, faks: 722-074 - Služba za pravne i opće poslove: 722-051 - Računovodstvo: 722-044 722-046 - Komercijala: 722-042 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT BANK d.d. 338-320-22000052-11, VAKUFСКА BANKA d.d. Sarajevo 160-200-00005746-51, HYPO-ALPE-ADRIA-BANK A.D. Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo 161-000-00071700-57 - Štampa: "Unioninvestplastika" d.d. Sarajevo - Za štampariju: Jasmin Muminović - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska glasila.

"Službeni glasnik BiH" je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 731.

Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/I - 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski broj 4200226120002. - Porezni broj 01071019. - PDV broj 200226120002. Molimo pretplatnike da obavezno dostave svoj PDV broj radi izdavanja poreske fakture.

Pretplata za II polugodište 2018. za "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodne ugovore" 120,00 KM, "Službene novine Federacije BiH" 110,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba> - godišnja pretplata 240,00 KM